

povestea floarei–de–granată și a lui zîmbet–de–lună

o mie și una de nopți

(8)

Cartea celor

o mie şi una de nopţi

(8)
(Nopţile 502 – 615)

Traducere de H. Grămescu

Ilustraţia copertei: Anca Vasilescu

Editura Minerva
Bucureşti, 1973

Şi, într-a cinci sute doua noapte

Şeherezada spuse:

SNOAVE PILDUITOARE DIN GRĂDINA ÎNMIRESMATĂ

— Snoavele pilduitoare, o, preafericitule rege, sunt cele pe care eu le ştiu cel mai bine. Am să-ţi povestesc una, ori două, ori trei, scoase din Grădina înmiresmată.

Şi regele Şahriar spuse:

— Dacă-i aşa, grăbeşte de-ncepe, căci îmi simt sufletul năpădit de un mare alean în seara aceasta! Şi nu mai sunt încredinţat că ai să-ţi păstrezi capul pe grumaji până dimineaţă!

Şi Şeherezada, zâmbind, spuse:

— Iacătă! Ci te prevestesc, o, preafericitule rege, că snoavele acestea, oricât de pilduitoare ar fi, pot să treacă drept snoave slobode în ochii oamenilor neciopliţi şi înguşti la minte!

Şi regele Şahriar spuse:

— Nu te opri din pricina unei temeri ca aceasta, Şeherezada! Dar dacă socoţi că asemenea snoave pilduitoare nu pot fi ascultate de micuţa aceasta care te aude, ghemuită pe chilim la picioarele tale, spune-i să plece cât mai degrabă. De altminteri, nici nu prea pricep ce caută aici copila asta!

La vorbele acestea ale regelui, micuţa Doniazada, de frică să nu fie izgonită, se aruncă în braţele surorii sale mai mari, care o sărută pe ochi, o strânse la piept şi îi potoli sufletul iubit. Pe urmă, Şeherezada se întoarse către regele Şahriar şi spuse:

— Eu socot că ar putea să rămână! Căci nu este nicidecum necuviincios să vorbeşti despre lucrurile aşezate de la brâu în jos, de vreme ce, toate lucrurile sunt curate şi neprihănite, pentru sufletele curate şi fără de prihană!”

Şi numaidecât începu:

Cele trei dorinţe

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că un anume ins plin de bunăcuviinţă îşi petrecuse întreaga viaţă tot aşteptând noaptea de minuni făgăduită de Sfânta Carte drept-credincioşilor înzestraţi cu focul credinţei, noaptea aceea numită Noaptea putinţelor atotputerii, când un om cuvios îşi poate vedea împlinită orice dorinţă. Or, într-o noapte dintre cele mai de pe urmă nopţi din luna Ramadan, insul acela, după ce postise amarnic toată ziua, se simţi însufleţit deodată de duhul dumnezeiesc şi o chemă pe soţia sa şi îi spuse:

— Ascultă-mă, femeie! În seara aceasta mă simt într-o stare de mare curăţie dinaintea Celui-veşnic, şi de bună seamă că noaptea aceasta are să fie pentru mine Noaptea putinţelor atotputerii. Şi, întrucât de bună seamă că toate dorurile şi nădejdile au să-mi fie împlinite de către Atoateîmplinitorul, te chem ca să-ţi cer dintru-ntâi sfatul despre cererile pe care ar fi să i le fac, căci te ştiu bună de sfaturi, şi nu arareori părerile tale mi-au fost de folos. Ia spune-mi, dar, ce dorinţe să-i mărturisesc!

Soţia răspunse:

— O, bărbate, câte dorinţe poţi să-i mărturiseşti?

El spuse:

— Trei!

Ea spuse:

— Începe, dar, prin a-i mărturisi lui Allah cea dintâi

dintre cele trei dorinţe. Ştii şi tu că desăvârşirea unui bărbat şi a desfătărilor sale stă în virtutea lui, şi că bărbatul nu poate să fie desăvârşit dacă este feciorelnic, hadâmb ori neputinte. Încât, cu cât un bărbat este mai bine dăruit, cu atâtea virtutea lui este mai spornică şi bucuria cu el merge pe căile deplinătăţii. Pleacă-te, dar, cu umilinţă dinaintea feţei celui Prea-înalt şi spune-i: „O, Binefăcătorule, o, Preadarnicule, fă-mă dăruit cu asupra de măsură!”

Şi bărbatul îngenunche şi, întorcându-şi palmele către cer, zise:

— O, Binefăcătorule, o, Preadarnicule, fă-ma dăruit cu asupra de măsură!

Or, nici n-apucă el bine să rostească dorinţa aceasta, că-i şi fu împlinită, şi cu asupra de măsură, pe clipă pe dată. Încât numaidecât preacucernicul om se văzu dintr-odată dăruit cum nici nu gândise. [...] Şi-atâta de nelaîndemână îi venea, încât de da să se culce trebuia să se scoale, iar de da să se ridice trebuia să se culce.

Iar soţia fu atâta de înfricoşată de ce văzu, încât o luă la fugă ţipând, atunci când preacucernicu-i bărbat vroi s-o cheme. [...]

Şi bietul om îi zise într-un sfârşit:

— O, femeie păcătoasă, ce să mă fac eu acuma? Asta-i numai lucrarea ta, o, blestemato!

Ea răspunse:

— Numele lui Allah fie cu tine şi împrejurul tău! Roagă-te întru Profetul, o, moşnege cu ochi goi! Eu, pe Allah! nu am trebuinţă de toată ceea şi nu ţi-am spus să ceri atâta! Roagă-te, dar, cerului să te mântuiască de danie! Asta are să-ţi fie cea de a doua dorinţă!

Preacucernicul ridică atunci ochii către cer şi zise:

— O, Allah, mă rog ţie să mă izbăveşti de dania aceasta şi de necazurile pe care mi le aduce!

Şi numaidecât, mântuit cu totul de orice urmă, se văzu asemenea unei fetiţe.

Ci şi această izbăvire nu-l mulţumi întru nimica, nu

atâta pe el cât pe nevastă-sa, care începu să-l dodelească şi să-l certe că a lipsit-o pe veci de bunul ei. Încât ciuda preacucernicului ajunse peste poate; şi îi spuse nevestei-si:

— Asta-i numai din vina ta şi din pricina sfaturilor tale smintite! O, femeie fără de minte, aveam voie să cer trei lucruri de la Allah şi aş fi putut să-mi aleg după bunul meu plac tot ce mi-aş fi dorit cel mai mult din bunurile lumii acesteia şi ale celeilalte. Şi iacătă că două dintre aceste putinţe mi s-au şi prăpădit, şi totu-i ca şi cum n-ar fi fost nimica. Şi iacătă-mă într-o stare încă şi mai rea decât cea de dinainte! Ci, întrucât mai am voie sa cer o minune, am să cer de la Domnul meu să-mi dea îndărăt ce am avut dintru începutul-începutului!

Şi se rugă domnului său, care îi împlini rugămintea. Şi dobândi tot ce avusese dintru început.

Iar pilda acestei snoave este că trebuie să te mulţumeşti cu ceea ce ai.

Pe urmă Şeherezada începu:

Flăcăul şi masagiul de la hammam

Se povesteşte, o, preafericitule rege, că un oarecare masagiu de la un hammam avea ca muşterei, de obicei, pe fiii de navabi şi de mai-mărimi, căci hammamul unde îşi făcea el meseria era cel mai căutat din tot oraşul. Or, într-o bună zi, în sala unde masagiul îşi aştepta muşteriii intră un flăcăiaş încă neîmpodobit cu niciun fir de barbă, dar durduliu şi bine rotunjit peste tot; şi flăcăiaşul acela era tare frumos la chip şi era chiar feciorul vizirului-cel-mare al regelui acelei cetăţi. Încât masagiul fu bucuros sa frământe trupul cel atâta de dulce al gingaşului

copilandru, şi îşi zise în cugetul său: „Iacătă un trup în care grăsimea şi-a pus peste tot perniţele-i mătăsoase! Ce forme îmbelşugate, şi ce durduliu e!” Şi îl ajută să se întindă pe marmura fierbinte din sala cea caldă şi începu să-l frece cu o grijă cu totul aparte. Şi, când ajunse aproape de şolduri, fu peste poate de uimit băgând de seamă că flăcăiaşul n-avea decât ceva aşa, cam cât o alună...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treia noapte

Urmă:

...ceva aşa, cam cât o alună. Şi, dacă văzu aceasta, începu să se căineze în cugetul său, şi să-şi plesnească palmele una de alta, oprindu-se deodată din masagiul pe care îl începuse.

Când flăcăul îl văzu pe masagiu pradă unei aşa de amarnice mâhniri şi cu chipul răvăşit de deznădejde, îi spuse:

— Ce ai, o, masagiule, de te căinezi atâta din tot sufletul şi îţi plesneşti mâinile una de alta?

El răspunse:

— Vai, doamne al meu, deznădejdea şi căineala mea sunt din pricina ta! Căci te văd bătut de cea mai mare năpastă de care poate să fie lovit un bărbat! Eşti tânăr, voinic şi frumos, şi te bucuri de toate desăvârşirile trupului şi ale înfăţişării şi de toate binefacerile dăruite de către Atoatedătătorul celor aleşi de el. Ci tocmai ceea ce face desfătul vieţii îţi lipseşte, lucrul fără de care un bărbat nu este bărbat şi nu se poate bucura de virtutea cea deopotrivă darnică şi primitoare! Oare viaţa mai poate fi viaţă, fără de lucrul acesta şi fără de tot ce ţine de el?

La vorbele acestea, fiul vizirului îşi plecă trist capul şi

răspunse:

— Unchiule, ai mare dreptate! Şi iacătă ca îmi aduci aminte tocmai de lucrul care-i pricina singurului meu necaz! Dacă ceea ce mi-e lăsat ca moştenire de la tatăl meu este atâta de nemernic, de vină-s numai eu, care până astăzi n-am avut grijă să fac să dea în pârgă această moştenire. Cum vrei tu, oare, ca un ieduţ să ajungă ţap voinic, dacă se ţine departe de caprele cele ispititoare, ori ca un copac să dea în floare fără să fie udat? Eu, până astăzi, m-am ţinut departe de femei şi nu m-am simţit mânat de niciun fel de îndemn către ele! Ci mai este vreme, socot, ca să se trezească cel care doarme, şi ciobanul să se sprijinească pe bâta lui!

La mărturisirea aceasta a feciorului vizirului, hammamgiul spuse:

— Ci cum are să facă oare ciobanul ca să se sprijinească pe o bâtă care nu-i mai mare decât degetul cel mic?

Băiatul răspunse:

— Pentru aceasta mă bizui, unchiule, pe mărinimoasa ta bunăvoinţă. Du-te la laviţa pe care mi-am lăsat hainele şi ia punga pe care ai s-o găseşti la chimirul meu: şi cu aurul din punga aceea du-te şi caută vreo fetişcană vrednică să-mi facă începutul...

Şi hammamgiul răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi se duse la laviţă, luă punga şi ieşi din hammam să caute vreo fetişcană potrivită.

Pe drum, îşi zise: „Săracul copil! el socoate că ceea ce îi lipseşte este ca o cocă moale de acadea, ce se poate întinde de îndată ce începi să tragi de ea! Ori o fi socotind că un castravete se face castravete de la o zi la alta, sau că banana se coace până a nu ajunge banană!”

Şi, râzând de toată povestea, se duse la soţia sa şi-i spuse:

— O, maică a lui Ali, află că tocmai spălam la hammam un copilandru frumos ca luna plină. Este copilul vizirului-

cel-mare, şi are toate desăvârşirile; ci, săracul de el, nu are ce are toată lumea! Ce are el, de-abia dacă este cât o alună. Şi, cum am început să mă căinez de mila tinereţii lui, el mi-a dat punga aceasta plină cu aur, ca să-i fac rost de vreo fetişcană vrednică să-i sporească într-o clipită amărâta de moştenire pe care o are de la tătâne-său; căci, nepriceput cum e, îşi închipuie că aluna aceea are să se schimbe numaidecât, de la cea dintâi încercare! Eu atunci m-am gândit că ar fi mai bine ca tot aurul acesta să rămână în casa noastră; şi am venit să te îndemn să mergi cu mine la hammam, unde să te prefaci că faci tu aceasta încercare fără de nădejde pentru bietul copil. Nu este nicio piedică. Şi ai să poţi chiar şi să-ţi petreci un ceas de vreme, râzându-ţi cu el, fără de nicio primejdie ori de teamă! Iar eu am să va veghez pe amândoi, şi am să fac aşa ca să vă feresc de privirile muştereilor.

Dacă auzi vorbele acestea ale soţului ei, tânăra nevastă răspunse că ascultă şi că se supune, şi se ridică, se găti şi se îmbracă în hainele ei cele mai frumoase. De altminteri, şi fără de găteli ori împodobiri, ea putea să facă toate capetele să se întoarcă şi toate inimile să se vâlvoreze, întrucât era cea mai frumoasă nevastă dintre nevestele de pe vremea ei.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patra noapte

Urmă:

Hammamgiul o luă aşadar pe soţia lui şi o băgă peste tânărul fecior al vizirului, care aştepta întins pe marmura din sala cea caldă; îi lăsă acolo singuri şi ieşi să se aşeze, de pază spre a-i opri pe cei nedoriţi să-şi vâre capul pe uşă. Şi le spuse celor doi să încuie uşa pe dinlăuntru.

Când tânăra nevastă îl văzu pe flăcăiandru, rămase vrăjită de frumuseţea lui de lună; iar el tot aşa.

Şi ea îşi zise: „Ce păcat că nu are şi el ceea ce au toţi bărbaţii! Căci ceea ce mi-a povestit soţul meu este tare adevărat: de-abia dacă-i cât o alună!” Ci, când se văzu lângă femeie, aluna aceea se schimbă dintr-odată [...], iar soţia hammamgiului, dacă văzu aşa, dete un ţipăt de minunare şi îşi repezi braţele împrejurul gâtului flăcăului... Şi-aşa! [...]

Şi, de dincolo de zăbreaua uşii, masagiul vedea tot şi nu cuteza să facă gură ori să spargă uşa, de teamă să nu ajungă de ocara lumii. Şi se mulţumea s-o strige în şoaptă pe nevastă-sa, care nu-i răspundea neam! Şi el îi spunea:

— O, mamă a lui Ali, ce aştepţi de nu ieşi? Ziua-i pe sfârşite şi tu ţi-ai uitat de copilul care aşteaptă acasă să-l alăptezi!

[...]

Iar fiul vizirului îi spuse femeii:

— Ci ai putea să dai fuga o clipită să-l alăptezi şi pe urmă să te întorci repede!

[...]

Ci bietul masagiu, dacă o văzu pe nevastă-sa aşa, [...] se simţi cuprins de o deznădejde şi de o mânie atâta de năprasnice, încât se sui pe terasa hammamului şi se aruncă de acolo, de-şi sfarmă capul pe caldarâm.

Şi muri.

Or, istorisirea aceasta dovedeşte că omul înţelept nu trebuie să se încreadă în ceea ce numai i se pare.

— Ci, spuse Şeherezada, snoava pe care am să ţi-o mai povestesc vădeşte încă şi mai limpede cât de amăgitoare-s părelniciile şi cât de primejdios este sa te laşi călăuzit de ele.

Alb şi alb

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că un om ca toţi oamenii s-a îndrăgit peste poate de o tinerică frumoasă şi minunată. Şi tinerica aceea, pildă de gingăşie şi de desăvârşire, era măritata cu un bărbat pe care-l iubea şi care şi el o iubea pe ea. Şi, mai fiind, pe deasupra, cuminte şi cinstită, îndrăgostitul nu izbutea să afle mijlocul de a o ispiti. Şi, cum se scursese destulă vreme de când el îşi mistuia răbdarea fără de nicio izbândă, gândi să se folosească de un tertip, fie spre a se răzbuna pe ea, fie spre a-i frânge dârzia.

Or, soţul acelei tinerele avea ca slugă de credinţă un băieţandru pe care îl crescuse de mic şi care veghea asupra casei în vremea când stăpânii lipseau. Iar îndrăgostitul cel mofluz se ţinu după băieţandrul acesta şi se împrieteni cu el, făcându-i felurite daruri şi copleşindu-l cu cinstiri, ba aşa, ba altminteri, până ce într-un sfârşit băieţandrul îi ajunse cu totul credincios şi i se supunea, fără de nicio cârtire, la orice i-ar fi cerut.

Când, dar, treaba ajunse aici, îndrăgostitul îi spuse într-o zi băieţandrului:

— O, Cutărică, tare-aş vrea să văd şi eu astăzi casa stăpânului tău, când stăpânul şi stăpâna ta au să plece în oraş!

El răspunse:

— De bună seamă!

Şi, după ce stăpânu-său plecă la prăvălie, iar stăpână-sa plecă la hammam, se duse şi îşi chemă prietenul, îl luă de mână şi, după ce îl băgă în casă, îl duse prin toate odăile şi îi arătă toate lucrurile din casă. Or, îndrăgostitul, hotărât să se răzbune amarnic pe tânăra femeie, îşi pregătise de mult renghiul pe care să i-l tragă. Încât, când ajunse în odaia de dormit, se apropie de pat şi vărsă acolo nişte albuş de ou pe care avusese grijă să-l aducă într-o sticluţă. Şi aşa de pe furiş făcu lucrul acesta, că băieţandrul nu băgă de seamă nimic. După care, ieşi din odaie şi îşi văzu de drum...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute cincea noapte

Urmă:

...îşi văzu de drum. Şi-atâta cu el!

Estimp, soţul, iacătă! După ce, pe la asfinţit de soare, îşi închise prăvălia, se întoarse acasă şi, fiind ostenit de-o zi întreagă de vânzări şi de cumpărări, se duse la pat şi dete să se întindă, spre a se odihni; ci băgă de seamă o pată mare ce se lăbărţa pe cearceaf, şi se trase îndărăt uimit şi bănuitor până peste poate. Pe urmă, îşi zise: „Cine a putut să intre în casa mea şi să facă ce-a făcut cu soţia mea? Căci ceea ce văd este o urmă de bărbat, fără de nicio îndoială!”

Şi răcni:

— Chiar aşa-i!

Atunci, plin de mânie, vru mai întâi să-l ucidă pe băieţandru; ci se răzgândi, zicându-şi: „o urmă atâta de mare nu poate să fie de la un copilandru...” îl chemă, aşadar, şi, cu glasul tremurând de mânie, îi strigă:

— Lepădătură ticăloasă, unde-i stăpână-ta?

El răspunse:

— S-a dus la hammam!

La cuvintele acestea, bănuiala nu făcu alta decât să se înfigă şi mai tare în mintea neguţătorului, întrucât legea dreptei-credinţe cere ca şi bărbatul şi femeia să se ducă la hammam şi să se spele după sfintele datini, din creştet până-n talpă, ori de câte ori au avut treabă între ei. Şi ţipă la băiat:

— Dă fuga şi zoreşte-o să vie acasă!

Şi băiatul dete fuga să îndeplinească porunca.

Şi când soţia veni, neguţătorul, bulbucându-şi ochii la dreapta şi la stânga prin odaia în care se afla patul cu pricina, şi fără a rosti o vorbă, se repezi la ea, o apucă de

păr, o tăvăli pe jos şi începu să-i ardă o mamă de bătaie cu mare prisos de lovituri de picior şi de lovituri de pumni. După care, o legă de mâini, luă un cuţitoi, şi se pregăti să-i taie beregata. Ci, când văzu aşa, femeia începu să ţipe amarnic şi să urle din rărunchi, şi-aşa de tare, încât toţi vecinii şi toate vecinele săriră în ajutorul ei şi o găsiră pe cale de a fi înjunghiată. Atunci îl traseră îndărăt cu de-a sila pe soţ şi întrebară de pricina care dusese la o pedeapsă ca aceea. Şi femeia strigă:

— Nu ştiu care-i pricina!

Atunci cu toţii îi strigară neguţătorului:

— Dacă ai a te plânge împotriva ei, eşti slobod fie să te desparţi de ea, fie s-o mustri cu gingăşie şi cu blândeţe. Da nu poţi s-o omori, căci de cuminte e cuminte, şi-aşa o ştim toţi, şi-aşa punem mărturie pentru ea dinaintea lui Allah şi dinaintea cadiului! Este vecina noastră de multă vreme şi n-am băgat de seamă în purtarea ei nimica necuviincios!

Neguţătorul răspunse:

— Lăsaţi-mă să-i tai beregăţile dezmăţatei ăsteia! Şi de vreţi s-aveţi dovada stricăciunii ei, n-aveţi decât să vă uitaţi la urma pe care au lăsat-o bărbaţii aduşi de ea în patul meu!

La vorbele acestea, vecinii şi vecinele se apropiară de pat şi toţi pe rând îşi puseră degetul în urmă şi spuseră:

— Este o urmă de bărbat!

Ci tot atunci, copilandrul se apropie şi el la rându-i, adună pe o tigaie albuşul care încă nu fusese supt de către cearceaf, puse tigaia deasupra focului şi prăji albuşul. După care, luă ceea ce se prăjise, mâncă jumătate şi împărţi cealaltă jumătate celor de faţă, spunându-le:

— Luaţi de gustaţi! este albuş de ou!

Şi toţi, după ce gustară, se încredinţară în felul acesta că era cu adevărat albuş de ou; până şi soţul, care înţelese atunci că soţia lui era nevinovată şi că o învinuise şi o pedepsise pe nedrept. Încât nu pregetă să se împace

numaidecât cu ea şi, ca să pecetluiască împăcarea, îi dărui o sută de dinari de aur şi o salbă de galbeni.

Or, povestirea aceasta scurta dovedeşte ca este alb şi alb, şi ca în orice lucru trebuie să ştii să faci deosebirea.

După ce îi povesti regelui snoavele acestea, Şeherezada tăcu.

Şi regele zise:

— În adevăr, Şeherezada, povestirile acestea sunt cum nu se poate mai pilduitoare! Şi, pe deasupra, mi-au odihnit gândurile, aşa de frumos, încât iată-mă-s gata să te-ascult cum îmi povesteşti o poveste cât mai ciudată.

Şi Şeherezada spuse:

— Întocmai! Aceea pe care am să ţi-o povestesc este chiar ce doreşti măria-ta!

Şi Şeherezada îi spuse regelui Şahriar:

POVESTEA LUI ABDALLAH-DE-PE-USCAT ŞI A LUI ABDALLAH-DIN-MARE

Se povesteşte – ci Allah este mai ştiutor! – că a fost odată un om, pescar de meserie, care se numea Abdallah. Şi pescarul acesta avea de hrănit pe cei nouă copii ai săi şi pe mama lor, şi era sărac, tare sărac, aşa de sărac că n-avea nicio altă avere afară de năvodul lui. Şi astfel că năvodul acesta îi ţinea loc şi de prăvălie, şi de putinţă de a-şi agonisi pâinea cea de toate zilele, şi de singura uşă a sporului la casa lui. Şi-aşa că avea de obicei să se ducă în fiecare zi să pescuiască la mare; şi dacă pescuia mai puţin, vindea, şi, cu ce dobândea, cumpăra cele de trebuinţă pentru copiii săi, în măsura în care îl miluia şi pe el Atoatedătătorul; iar dacă pescuia mai mult, atunci, cu banii dobândiţi, punea pe nevastă-sa să gătească o masă minunată, şi cumpăra poame, şi cheltuia totul pentru ai lui, fără de nicio stăpânire ori chibzuială, până ce nu-i mai rămânea nimica în mâini; că îşi zicea: „Pâinea de mâine are să ne vină mâine!” Şi trăia aşa, de pe o zi pe alta, fără să-şi bată vreodată capul cu grija zilei următoare.

Or, într-o zi, nevastă-sa născu al zecelea băiat, căci şi ceilalţi nouă erau tot băieţi, din mila lui Allah! Şi tocmai în ziua aceea nu se afla chiar nimica de mâncare în casa cea săracă a pescarului Abdallah. Şi femeia îi spuse omului ei:

— O, stăpâne al meu, casa noastră acuma s-a mai îmbelşugat cu un suflet, iar pâinea zilei de azi încă n-a venit! N-ai vrea să te duci să rostuieşti ceva pentru noi,

care să ne ţină sufletul în clipa aceasta grea?

El răspunse:

— Tocmai vream să ies, punând credinţa în bunătatea lui Allah, şi să mă duc la pescuit să-mi arunc năvodul în mare întru norocul acestui copil nou-născut, ca să văd în felul acesta măsura norocului lui în viaţa!

Femeia îi spuse:

— Pune-ţi nădejdea în Allah!

Şi pescarul Abdallah îşi luă năvodul în spinare şi plecă la mare.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şasea noapte

Urmă:

Şi aruncă năvodul şi îl întinse în apă, întru norocul acelui copil nou-născut, şi spuse: „O, dumnezeul meu, fă ca viaţa să-i fie uşoară şi nu anevoioasă, îmbelşugată şi nu neîndestulată!” Şi, după ce aşteptă un răstimp, trase năvodul şi îl găsi plin cu murdării, cu nisip, cu mâl şi cu ierburi de apă, dar nu văzu nici urmă de peşte, nici mai mare, nici mai mic, nimic-nimic! Atunci se minună şi se mâhni în sufletul lui, şi zise: „Oare Allah l-o fi zămislit pe micuţul acela fără a-i fi menit nicio parte şi niciun noroc? Asta nu se poate şi nu se poate! Întrucât acela carele a dat falei omului şi i-a lăsat două buze drept gură n-a făcut treaba asta degeaba, ci a luat asupră-şi sarcina de a răspunde la nevoile lor, de vreme ce el este Atoateştiutorul şi Atoatedătatorul. Preamărit fie el!” Pe urmă, îşi încărca în spinare năvodul şi se duse să-l arunce în mare în alt loc.

Şi stete răbdător o bună bucată de vreme, după care se căzni mult până să-l scoată, căci se dovedi tare greu. Şi găsi în el un măgar mort, umflat cu totul şi împrăştiind

o duhoare înfricoşătoare. Şi pescarul îşi simţi sufletul năpădit de silă; şi dete zor să-şi scuture năvodul de măgarul acela mort şi să se îndepărteze cât mai degrabă în altă parte, zicând: „Nu este ajutor şi putere decât întru slavitul şi falnicul Allah cel preaînalt! Tot ce mi se întâmplă acuma şi tot nenorocul ăsta este din vina blestematei de nevastă-mea! De câte ori nu i-am spus: «Nu se mai afla în apă nimica pentru mine, şi trebuie să caut altundeva pâinea noastră. Nu mai pot cu meseria asta! Nu. Adevăratu-i, nu mai pot! Lasă-mă, dar, o, femeie, să mă apuc de altă meserie decât de aceea de pescar!» Şi de-atâtea ori i-am tot dogănit vorbele astea, de mi-a ieşit păr pe limbă! Da ea nu-mi răspunde decât cu: *«Allah Karim! Allah Karim!* Mila lui este fără de margini! Nu deznădăjdui, o, tată al copiilor mei!» Or, asta-i toată mila lui Allah? Oare măgarul ăsta mort să fie partea menită acelui sărac de copil, ori poate că mâlul sau nisipul cules în năvod?”

Şi pescarul Abdallah rămase nemişcat vreme lungă, pradă unei mâhniri tare amare. După care, până la urmă, se hotărî să mai arunce o dată năvodul în apă, cerând iertare de la Allah pentru vorbele nesocotite pe care le grăise, şi zise: „Fii-mi priincios la pescuit, o, tu, Atoatedătătorule, carele împarţi făpturilor tale huzururile şi bunătăţurile, şi carele le însemnezi dintru începuturi ursita. Şi fii-i priincios copilului acesta născut acuma, iar eu îţi făgăduiesc că într-o bună zi are să-ţi fie un preacucernic drept-credincios, vrednicind să-ţi slujească numai ţie!“ Pe urmă îşi zise: „M-aş mulţumi de-a pescui fie şi numai un peşte, măcar ca să pot să-l duc brutarului, binefăcătorul meu, care în zilele cele negre, când mă vede că stau dinaintea prăvăliei lui şi adulmec de-afară mireasma de pâine caldă, îmi face semn cu mâna să mă duc la el şi îmi dăruie din belşug pâinea cu care să-i mulţumesc pe cei nouă şi pe mama lor!”

După ce îşi aruncă năvodul pentru a treia oară, Abdallah aşteptă vreme tare lungă, şi pe urmă începu să

se pregătească să-l tragă afară. Ci, întrucât năvodul era şi mai greu decât de celelalte dăţi, şi atârna cu totul peste măsură, Abdallah se necăji amarnic cu el până ce să-l scoată la mal; şi nu izbuti decât după ce îşi însângeră mâinile trăgând de sfori. Şi atunci, peste poate de uluit, găsi prinsă în ochiurile năvodului o făptură omenească, un adamit, asemenea cu toţi ibn-adamii, numai cu osebirea că trupu-i se sfârşea cu o coadă de peşte; ci, afară de coada aceea, avea cap, faţă, barbă, piept şi mâini, întocmai ca ale unui om de pe pământ.

Când îl văzu, pescarul Abdallah nu mai avu nicio îndoială că n-ar fi de faţă cu vreun efrit dintre efriţii care, în vremile de demult, s-au răzvrătit împotriva poruncilor stăpânului nostru Soliman Ibn-Daud şi au fost închişi în vase de aramă roşie şi aruncaţi în mare. Şi îşi zise: „De bună seamă că-i unul dintre aceia! Din pricină că arama a fost roasă de apă şi de ani, efritul a putut să iese din vasul pecetluit şi să se agaţe în năvodul meu!” Şi, scoţând ţipete de spaimă şi ridicându-şi poalele cămăşii până deasupra genunchilor, pescarul o luă la goană pe ţărm, fugind de să-şi dea sufletul, şi urlând:

— Aman! Aman! Fie-ţi milă de mine, o, efrite al lui Soliman!

Ci adamitul din năvod îi strigă:

— Hei, pescarule! Nu fugi de mine! Căci sunt o făptură de om ca şi tine, nu-s nici mared şi nici efrit! Vino îndărăt mai degrabă şi-ajută-mă să ies din năvodul acesta, şi nu-ţi fie teamă de nimic! Am să te răsplătesc din plin! Şi Allah are să ţie seama de asta în Ziua Judecăţii!

La vorbele acestea, inima pescarului se domoli; şi Abdallah se opri din fugă şi se întoarse către năvod, da cu paşi sfiiţi, cu un picior apropiindu-se, iar cu celălalt depărtându-se. Şi îi spuse adamitului prins în năvod:

— Atunci nu eşti un ginn din neamul ginnilor?

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptea noapte

Urmă:

Adamitul răspunse:

— Nu sunt! Sunt făptură omenească şi cred în Allah şi în trimisul lui!

Abdallah întrebă:

— Păi, atunci, cine te-a aruncat în mare?

El spuse:

— Nimeni nu m-a aruncat în mare, pentru că eu în mare m-am născut! Căci sunt un fiu dintre fiii mării. Întrucât suntem multe noroade care locuim în adâncurile mărilor. Şi noi răsuflăm şi trăim în apă, aşa cum voi ceilalţi trăiţi pe pământ, iar păsările în văzduh. Şi toţi suntem drept-credincioşi întru Allah şi Profetul lui (cu el fie rugăciunea şi pacea!) şi suntem prietenoşi şi ajutători faţă de oameni, fraţii noştri, care locuiesc pe faţa pământului; căci ne călăuzim după poruncile lui Allah şi după învăţăturile Cărţii celei sfinte!

Pe urmă adăugă:

— Şi-apoi, de-aş fi un ginn ori un efrit răufăcător, oare nu ţi-aş fi rupt până acuma năvodul, în loc de-a te ruga să vii şi să ma ajuţi să ies din el fără a-l vătăma, întrucât cu el îţi ţii zilele şi numai el este uşa sporului casei tale?

La vorbele acestea de netăgăduit, Abdallah simţi cum i se spulberă şi cele mai de pe urmă şovăieli şi temeri, şi, când se aplecă să-l ajute pe locuitorul din ape să iasă din năvod, acela îi spuse:

— O, pescarule, soarta a vroit ca să fiu prins spre binele tău. Mă preumblam, în adevăr, prin ape, când năvodul tău s-a abătut asupra mea şi m-a prins în laţurile lui. Doresc, dar, sa vă aduc bunăstarea ţie şi alor tăi! Vrei să ne legăm prieteni între noi, să dăm şi să primim daruri unul de la celălalt? Aşa, de pildă, în fiecare zi să vii aici la mine şi să-mi aduci roade de pe pământ, dintre cele care cresc la voi: struguri, smochine, lubeniţe, cantalupi,

piersici, prune, rodii, banane, curmale şi de altele? Şi eu am să primesc cu mare bucurie tot ce ai să-mi aduci. Şi, în schimb, eu am să-ţi dau, de fiecare dată, roade de-ale mării, care cresc în străfundul apelor: mărgeane, mărgăritare, hrizolite, beriluri, smaralde, rubinuri, metaluri scumpe şi toate gemele şi nestematele din mări. Şi, de fiecare dată, am să-ţi umplu coşul pe care ai să mi-l aduci cu poame! Primeşti?

Auzind vorbele acestea, pescarul care, de bucurie şi de încântarea pe care i le pricinuiau acea minunată înşiruire de nume, nu mai sta decât într-un picior, strigă:

— Ya Allah! Da cine n-ar primi!

Pe urmă, spuse:

— Da! Ci, mai-nainte de orice, să punem între noi *fatihaua,* ca să pecetluim cu ea legământul nostru!

Şi băştinaşul apelor încuviinţă. Şi amândoi atunci rostiră cu glas tare *fatihaua* de început din *Coran.* Şi, pe urma, numaidecât, Abdallah pescarul îl slobozi din năvod pe băştinaşul apelor.

Atunci pescarul îl întrebă pe prietenul său din ape:

— Cum te cheamă?

El răspunse:

— Mă cheamă Abdallah. Încât, în fiecare dimineaţă când ai să vii aici, dacă în vreo zi, din întâmplare, n-ai să ma vezi, nu ai decât să strigi: „Ya Abdallah, hei, tu cel din ape!” Şi eu pe data am să te aud şi ai să mă vezi ivindu-mă dinainte-ţi din ape.

Pe urmă întrebă şi el:

— Da pe tine, o, frate al meu, cum te cheamă?

Pescarul răspunse:

— Şi pe mine mă cheamă tot Abdallah, ca şi pe tine!

Atunci cel din ape se minună:

— He-he, tu eşti Abdallah-de-pe-uscat, iar eu sunt Abdallah-din-mare! Şi, în felul acesta, suntem de două ori fraţi: fraţi de nume şi fraţi de prietenie. Aşteaptă-mă, dar, o clipită aici, o, prietene al meu. Numai atâta cât să mă cufund şi să-ţi aduc cel dintâi clar din ape!

Şi Abdallah-de-pe-uscat răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi numaidecât Abdallah-din-mare sări de pe ţărm în mare şi pieri din ochii pescarului.

Atunci Abdallah-de-pe-uscat, după un timp, nemaivăzându-l pe Cel-din-mare ivindu-se, începu să se căiască amarnic că-l slobozise din năvod, şi îşi zise în sine-şi: „De unde ştiu eu că are să se mai întoarcă? E fără de nicio îndoială că şi-a râs de mine şi că mi-a spus toate alea ca să-l slobozesc. Uf, de ce mai degrabă nu l-oi fi luat cu prins? Aş fi putut, în felul acesta, să-l duc spre vedere în faţa oamenilor din oraş şi să câştig o grămadă de bani! Şi tot aşa l-aş fi dus prin casele celor bogaţi, care nu vor să se obosească prea tare, şi să li-l arăt acasă la ei. Şi m-ar fi plătit straşnic pentru aceasta!“ Şi se căina aşa mai departe în sufletul lui şi îşi zicea: „Peştele tău ţi-a scăpat din mână, o, pescarule!”

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute opta noapte

Urmă:

Ci, tot atunci, iacălă-l pe Cel-din-mare că se arătă la faţa valurilor, ţinând oarece deasupra capului; şi veni de şezu pe ţărm lângă Cel-de-pe-uscat. Şi Cel-din-apă avea mâinile amândouă pline cu mărgăritare, cu mărgeane, şi smaralde, şi matostate, şi rubine şi tot soiul de nestemate. Şi i le întinse pe toate pescarului şi îi spuse:

— Ia astea, o, fratele meu Abdallah, şi iartă-mă că sunt atâta de puţine. Căci, de data aceasta, nu am avut un coş pe care sa ţi-l umplu; ci, data viitoare, ai să-mi aduci tu un coş, iar eu am să ţi-l dau îndărăt plin cu aceste roade de mare!

Văzând acele gemme scumpe, pescarul se bucură până peste poate. Şi le luă şi, după ce le prefiră printre degete

minunându se, le ascunse în sân. Iar Cel-din-apă îi spuse:

— Să nu uiţi de legământul nostru! Şi să vii aici în fiecare dimineaţă, înainte de răsăritul soarelui!

Şi îşi luă rămas-bun de la el şi se cufundă în mare.

Iar pescarul se întoarse în oraş plin de bucurie, şi trecu mai întâi pe dinaintea prăvăliei acelui brutar care îi fusese atâta de binevoitor în zilele negre, şi îi spuse brutarului:

— O, frate al meu, soarta cea bună şi norocul încep într-un sfârşit să umble şi în calea noastră! Mă rog, dar, ţie, să faci socoteala la tot ce-ţi datorez!

Brutarul răspunse:

— Socoteala? Şi de ce să fac socoteala? E oare trebuinţă de vreo socoteală între noi? Da, dacă chiar ai mai mulţi bani, dă-mi atâţia cât poţi! Şi, dacă nu ai deloc, ia pâine câtă îţi trebuie ca să-i hrăneşti pe-ai tăi, şi aşteaptă să-mi plăteşti atuncea când bunăstarea s-o aşeza pe totdeauna în casa ta!

Pescarul spuse:

— O, prietene al meu, bunăstarea s-a aşezat temeinic în casa mea, întru norocul copilului meu nou-născut, din bunătatea şi dărnicia lui Allah! Şi tot ce aş putea eu să-ţi dau are să fie prea puţin faţă de tot ce ai făcut tu pentru mine, când mă strângeau de gât lipsurile! Da ia de colea, până una alta!

Şi îşi băgă mâna în sân şi scoase un pumn plin cu nestemate, ba chiar atâta de multe de nu-i mai rămase pentru el aproape nici jumătate din cât îi detese Cel-din-mare. Şi i le întinse pe toate brutarului, spunându-i:

— Nu-ţi cer decât să-mi împrumuţi ceva bani, până ce am să vând în suk gemmele acestea de mare.

Şi brutarul, uluit de cele ce vedea şi de cele câte căpăta, îşi goli cutiuţa cu bani în mâinile pescarului şi vru să-i ducă el însuşi sarcina de pâine trebuitoare pentru casă. Şi îi spuse:

— Sunt robul şi sluga ta!

Şi, cu voie, cu nevoie, luă pe cap coşul cu pâine şi merse în spatele pescarului până la acesta acasă, unde îşi

lăsă jos sarcina. Şi plecă, după ce îi sărută mâinile. Iar pescarul înmână mamei copiilor săi coşul, pe urmă dete fuga să le cumpere carne de miel, pui, legume şi fructe. Şi o puse pe nevastă, în seara aceea, să gătească o masă nemaipomenită. Şi, laolaltă cu copiii şi cu nevasta lui, se ospăta de minune, bucurându-se până peste poate de venirea pe lume a acelui nou-născut care aducea cu sine norocul şi belşugul.

După care, Abdallah îi povesti neveste-si tot ce i se întâmplase şi cum pescuitul lui se isprăvise cu prinderea lui Abdallah-cel-din-apă şi, până la urmă, toată întâmplarea cu de-amănuntul. Şi îi dete femeii tot ce-i mai rămăsese din darul cel scump al prietenului său ce sălăşluia în mare. Şi soţia se bucură de toate; ci îi zise:

— Păstrează cu grijă taina acestei întâmplări! De nu, oamenii stăpânirii ar putea să-ţi facă necazuri!

Şi pescarul răspunse:

— Hotărât! n-am să spun nimica la nimeni, afară de brutar! Căci, măcar că de obicei trebuie să-ţi ascunzi norocul, nu pot să-mi tainuiesc bunăstarea faţă de cel mai dintâi binefăcător al meu!

A doua zi dimineaţa, de cu zori, Abdallah pescarul se duse cu un coş plin de fructe frumoase de toate soiurile şi de toate felurile la ţărmul mării, unde ajunse înainte de răsăritul soarelui. Şi puse coşul jos pe nisipul de pe ţărm, şi, întrucât nu-l zărea nicăierea pe Abdallah, bătu din palme şi strigă:

— Unde eşti, o, Abdallah-cel-din-apă?

Şi pe dată, din afundul valurilor, un glas de apă răspunse:

— Iacătă-mă, o, Abdallah-de-pe-uscat! Iacată-mă la poruncile tale!

Şi băştinaşul mării sări din apă şi se ivi pe mal. Şi, după salamalekurile şi urările de cuviinţă, pescarul îi dărui coşul cu poame. Şi Cel-din-apă luă coşul, mulţumi şi se cufundă îndărăt în fundul mării. Ci nu peste mult timp se ivi iarăşi, ţinând în mâini coşul gol de poame, greu însă de

smaralde, de bălaşe şi de toate gemmele şi roadele mării. Şi pescarul, după ce îşi luă bun-rămas de la prietenul său, îşi puse coşul pe cap şi apucă drumul îndărăt către oraş, trecând pe la cuptorul brutarului.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute noua noapte

Urmă:

Şi îi spuse binefăcătorului său cel dintru-ntâi:

— Pacea fie cu tine, o, taică al meu cu mâini darnice!

Acela răspunse:

— Şi cu tine fie pacea, şi milele, şi binecuvântările lui Allah, o, chip vestitor de bine! Tocmai ţi-am trimis acasă o tavă cu patruzeci de plăcinte, pe care le-am făcut anume pentru tine, şi în coca lor n-am precupeţit nici untul străcurat, nici scorţişoara, nici corcoma, nici peliniţa, nici nucşoara, nici anisonul, nici chiminul!

Şi pescarul îşi cufundă mâna în coşul din care se revărsa o ploaie de lumini sclipitoare, luă trei pumni plini cu nestemate pe care i le dete brutarului. Pe urmă îşi văzu de drum mai departe şi ajunse acasă. Acolo lăsa coşul jos, alese cea mai frumoasă piatră din fiecare soi şi din fiecare culoare, puse totul într-o cârpă şi se duse la sukul giuvaiergiilor. Şi se opri dinaintea şeicului giuvaiergiilor, îi aşternu dinainte pietrele cele minunate şi îi spuse:

— Vrei să le cumperi?

Şeicul giuvaiergiilor se uită la pescar cu nişte ochi plini de îndoială şi îl întrebă:

— Mai ai şi altele?

El răspunse:

— Am acasă un coş plin.

Celalalt întrebă:

— Şi unde-i casa ta?

Pescarul răspunse:

— Casă n-am, pe Allah! Ci numai o cocioabă de scânduri putrede, în fundul uliţei *Cutare*, pe lângă sukul de peşte!

La vorbele acestea ale pescarului, giuvaergiul îşi strigă ucenicii:

— Puneţi mâna pe el! Acesta-i hoţul despre care s-a dat de ştire că a furat giuvaierurile reginei, soţia sultanului!

Şi le porunci să-l ciomăgească bine. Şi toţi giuvaiergii şi neguţătorii îl împresurară şi îl năpădiră cu vorbe de ocară.

Iar unii ziceau:

— De bună seamă că acesta-i cel care a prădat luna trecuta prăvălia lui hagi Hassan.

Iar alţii ziceau:

— Tot ticălosul ăsta a curăţat şi casa lui *Cutare*!

Şi fiecare povestea câte o poveste de hoţie în care nu se dovedise hoţul şi era învinuit acuma pescarul! Şi Abdallah, toată vremea aceasta, stete tăcut şi fără să facă vreun semn de tăgadă. Şi, după ce căpătă ciomăgeala de început, se lăsă târât dinaintea regelui de către şeicul-giuvaiergiu care vroia să-l facă să-şi mărturisească fărădelegile şi să pună să fie spânzurat la poarta palatului.

Când ajunseră cu toţii la divan, şeicul giuvaiergiilor spuse către rege:

— O, rege al vremilor, când gherdanul reginei a pierit, tu ne-ai dat de veste şi ne-ai dat în seamă să-l aflăm pe făptaş. Am făcut, aşadar, tot ce ne-a stat în putinţă şi, cu ajutorul lui Allah, am izbândit! Iacătă-l, dar, în mâinile tale pe făptaş şi nestematele pe care le-am găsit asupra lui!

Şi regele spuse către căpetenia hadâmbilor:

— Ia nestematele acestea şi du-te de le arată stăpânei tale. Şi întreab-o dacă acestea-s cu adevărat nestematele din gherdanul pe care l-a pierdut!

Şi mai-marele hadâmbilor se duse la regină şi, înfăţişându-i acele gemme minunate, o întrebă:

— Acestea-s, oare, o, stăpână a mea, pietrele din

gherdanul măriei-tale?

Dacă văzu nestematele, regina fu peste poate de minunată, şi-i răspunse eunucului:

— Ba nu-s deloc! Întrucât mi-am găsit gherdanui într-un sipet. Da pietrele acestea-s cu mult mai frumoase decât ale mele, şi nu-şi au seamăn pe lume! Du-te, dar, o, Massrur, şi spune-i regelui să cumpere aceste pietre, ca să-i facem un gherdan fiicei noastre Îmbelşugare, care-i la anii măritişului!

Când află de la eunuc răspunsul reginei, regele fu cuprins de o mânie peste măsură împotriva şeicului giuvaiergiilor, care ridicase şi căşunase aşa pe un nevinovat; şi-l afurisi cu toate afuriselile lui Aad şi ale lui Thamud! Şi şeicul giuvaiergiilor, tremurând tot, răspunse:

— O, rege al vremilor, ştiam că omul acesta este un pescar şi un sărăcan; şi, când l-am văzut că are asemenea nestemate, şi când am aflat că mai are acasă un coş plin cu vârf, am cugetat că asta-i o avere prea mare ca s-o fi putut cumpăra cu mijloace cinstite un sărăntoc ca el!

La vorbele acestea, supărarea regelui spori şi mai mult, şi măria-sa se bulbuci la şeicul giuvaiergiilor şi la soţii lui:

— A, mişeilor şi imoşilor! A, ereticilor de la credinţa cea dreaptă! Suflete ticăloase! Au voi nu ştiţi că nicio avere, oricât de pe neaşteptate şi oricât de ca printr-o minune ar veni ea, nu este cu neputinţă în soarta unui dreptcredincios? A, nelegiuiţilor! Şi daţi zor aşa să-l osândiţi pe sărmanul acesta, fără să-l ascultaţi şi fără să-l cercetaţi, pe motiv că atâta avere este prea multă pentru el? Şi-i ziceţi hoţ, şi-l necinstiţi faţă de semenii lui? Şi nicio clipită nu vă trece prin cap că preaslăvitul Allah, când împarte huzmeturile lui, niciodată nu se zgârceşte? Au ştiţi voi oare cât belşug curge din izvoarele fără de sfârşit din care Preaînaltul îşi scoate binefacerile lui, o, proştilor şi neştiutorilor, de judecaţi aşa, pe potriva socotelilor voastre ticăloase de făpturi de noroi, despre cele greutăţi cu care-i încărcată terezia unei ursite a norocului? Duce-

ţi-vă, ticăloşilor! Pieriţi din faţa mea! Şi lipsi-v-ar Allah în veci de binefacerile lui! Şi-i izgoni cu ocară! Şi atâta cu ei!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute zecea noapte

Urmă:

În ce-l priveşte pe Abdallah pescarul, iacătă! Regele se întoarse către el şi, înainte de a-i pune vreo întrebare cât de cât, îi spuse:

— O, sărace, Allah să te binecuvânteze întru darurile ce ţi le-a făcut! Ocrotirea este cu tine. Eu ţi-o dăruiesc!

Pe urmă adăuga:

— Vrei acuma să-mi povesteşti adevărat şi să-mi spui cum ai dobândit nestematele acestea, aşa de frumoase de niciun rege de pe pământ nu are unele asemenea?

Pescarul răspunse:

— O, rege al vremilor, mai am acasă un coş de pescar plin cu nestemate de-aiestea! Sunt un dar de la prietenul meu Abdallah-cel-din-mare!

Şi îi povesti regelui toată întâmplarea lui cu Cel-din-apă, fără să tăinuiască nimica! Ci nu este de niciun folos s-o mai spunem şi noi o dată.

Pe urmă adăuga:

— Or, eu am făcut un legământ cu el, pecetluit prin rostirea *fatihaei* din *Coran!* Şi ne-am legat aşa: eu să-i duc în fiecare dimineaţă, de cu zori, un coş plin cu poame de pe pământ; iar el s-a legat să-mi umple acel coş cu toate roadele mării, cumu-s aceste nestemate pe care le vezi!

Când auzi aceste spuse ale pescarului, regele se minună de dărnicia Atoatedătătorului faţă de dreptcredincioşii săi, şi îi zise:

— O, pescarule, aşa ţi-a fost ursit! Lasă-mă numai să-ţi spun că bogăţia cere să fie ocrotită, şi că omul bogat trebuie să aibă un cin înalt! Vreau dar să te iau sub

ocrotirea mea, atâta cât oi trăi, ba şi mai mult! Căci nu pot eu să hotărăsc asupra viitorului, şi nu ştiu ce soartă ţi-ar putea meni urmaşul meu, de s-ar întâmpla să mor ori să rămân fără scaunul de domnie. S-ar putea să te ucidă din lăcomie şi din patima pentru bunurile acestei lumi. Vreau, dar, să te pun la adăpost de vitregiile soartei, atâta vreme cât mă aflu în viaţă. Şi cea mai bună cale, gândesc eu, este să te însor cu fata mea Îmbelşugare, fată de măritat, şi să te căftănesc în slujba de cel dintâi vizir al meu, lăsându-ţi de moştenire în felul acesta scaunul domniei mele de-a dreptul, mai înainte de moartea mea!

Şi pescarul răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Atunci regele chemă robii şi le zise:

— Duceţi-l la hammam pe stăpânul vostru pe care-l vedeţi aici!

Şi robii îl duseră pe pescar la hammamul saraiului, şi îl spălară cu luare-aminte, şi îl îmbrăcară în haine împărăteşti, şi îl aduseră îndărăt dinaintea regelui care, tot atunci, îl căftăni vizir. Şi îi dete sfaturile de trebuinţă pentru o asemenea slujbă, iar Abdallah răspunse:

— Sfaturile tale, o, măria-ta, sunt pravila mea de purtare, iar bunăvoinţa ta este umbra în care huzuresc!

Pe urmă, regele trimise acasă la pescar o liotă de străjeri şi de soli, dimpreună cu cântăreţi din trişte, din clarinete, din ţimbale, din vuve şi din cavale, şi femei pricepute în meşteşugul îmbrăcăminţii şi al împodobitului, cu sarcina să îmbrace şi să împodobească pe nevasta pescarului şi pe cei zece copii ai ei, s-o suie într-un palanchin purtat de douăzeci de negri, şi s-o aducă la palat înconjurată de un alai strălucitor şi în zvoană de cântece. Şi poruncile fură îndeplinite; şi soţia pescarului, ţinându-l pe noul-născut la piept, fu aşezată dimpreună cu ceilalţi nouă copii ai ei într-un palanchin falnic; şi, cu liota de străjeri şi de cântăreţi înainte, şi însoţită de femeile puse în slujba ei, şi de nevestele emirilor şi ale

mai-marilor cetăţii, fu adusă la palat unde o aştepta regina, care o primi cu semnele unei preţuiri nemărginite, în vreme ce regele îi întâmpină pe copiii ei, luându-i rând pe rând pe genunchi şi alintându-i părinteşte, cu atâta dragoste de parcă ar fi fost chiar copiii lui. Şi regina, la rându-i, vru să-şi arate dragostea faţă de soţia proaspătului vizir şi o puse în fruntea tuturor femeilor din harem, numind-o mare- vizireasă peste iatacurile sale.

Pe urmă, regele, care nu mai avea altă fată afară de Îmbelşugare, nu pregetă să-şi ţină făgăduiala şi i-o dete ca a doua soţie vizirului Abdallah. Şi, cu prilejul acesta, regele dete un mare ospăţ norodului şi oştenilor, şi puse să se împodobească şi să se lumineze cetatea. [...]

Or, a doua zi, în zori, când regele, trezindu-se la un ceas mai devreme decât de obicei, din pricina zbuciumului din ajun, se aşezase la fereastră, îl văzu pe proaspătul mare-vizir, soţul fiicei lui Îmbelşugare, cum ieşea din palat, ducând pe cap un coş de pescar plin cu poame. Şi strigă după el şi îl întrebă:

— Ce duci tu acolo, o, ginere al meu...

Când povestea ajunse aici. Seherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute unsprezecea noapte

Urmă:

...Ce duci tu acolo, o, ginere al meu? Şi încotro ai luat-o?

El răspunse:

— Este un coş cu poame pe care vreau sa-l duc prietenului meu Abdallah-din-mare!

Regele spuse:

— Dar acesta nu este un ceas la care oamenii ies din casa lor. Şi-apoi, nu-i deloc potrivit ca ginerele meu să ducă aşa pe cap o povară de hamal!

El răspunse:

— Asta aşa-i! Ci mi-a fost frică să nu lipsesc la ceasul de întâlnire şi să nu trec în ochii Celui-din-apă drept un mincinos fără de credinţă, şi să-l aud cum îmi dojeneşte purtarea şi îmi spune: „Lucrurile lumii acuma te îndepărtează de la datoria ce-o ai, şi te fac să-ţi uiţi făgăduielile!”

Şi regele zise:

— Ai dreptate! Du-te la prietenul tău, şi Allah fie cu tine.

Şi Abdallah luă drumul către mare, străbătând sukurile. Iar neguţătorii sculaţi de dimineaţă, care îşi deschideau prăvăliile, spuneau când dedeau cu ochii de el:

— Acesta-i Abdallah, vizirul cel mare, ginerele regelui, care se duce la mare să schimbe fructe pe nestemate!

Iar cei care nu-l cunoşteau îl opreau din drum şi îl întrebau:

— O, vânzătorule de fructe, cu cât dai măsura de caise?

Şi el la toată lumea răspundea:

— Nu-s de vânzare. Sunt vândute de mai-nainte!

Şi spunea acestea cu multă gingăşie, făcând astfel plăcere tuturora. Şi-aşa ajunse pe ţărm, unde îl văzu pe Abdallah-din-mare cum ieşea din valuri, îi dete fructele în schimbul altor nestemate de toate culorile. Pe urmă luă drumul îndărăt către cetate şi trecu pe dinaintea prăvăliei prietenului său brutarul. Ci rămase tare nedumerit când văzu că uşa brutăriei este închisă; şi aşteptă un răstimp să vadă dacă nu se iveşte prietenul său. Şi, până la urma, îl întrebă pe brutarul vecin:

— O, frate al meu, ce-i cu brutarul de-alături?

Acela răspunse:

— Habar n-am ce i-o fi menit Allah! O fi bolnav acasă!

El întrebă:

— Şi unde-i casa lui?

El spuse:

— Pe *cutare* uliţă!

Şi Abdallah luă calea către uliţa pomenită şi, după ce găsi casa brutarului, bătu la uşă şi aşteptă. Şi, peste

puţină vreme, băgă de seamă la o bagea de sus cum se iţea faţa speriată a brutarului, care, după ce văzu coşul pescarului plin ca de obicei cu nestemate, se mai linişti şi coborî să descuie. Şi se aruncă la pieptul lui Abdallah şi, cu lacrimi în ochi, îl îmbrăţişă şi îi zise:

— Păi, atunci n-ai fost spânzurat din porunca regelui? Eu, când am aflat că ai fost înşfăcat ca hoţ, m-am speriat, să nu mă ridice şi pe mine ca părtaş, mi-am încuiat degrabă cuptorul şi brutăria, şi m-am ascuns în fundul casei mele. Ci ia lămureşte-mă, o, prietene al meu, cum se face de eşti îmbrăcat ca un vizir?

Atunci Abdallah îi povesti tot ce i se întâmplase, de la început până la sfârşit, şi adăugă:

— Şi regele m-a făcut vizirul lui cel mare, şi mi-a dat-o pe fiică-sa de soţie. Şi-acuma am un harem peste care se află soţia mea dintâi, mama copiilor mei!

Pe urmă spuse:

— Ia coşul acesta cu tot ce-i în el. Este al tău, căci scris a fost astăzi la norocul tău!

Pe urmă îl lăsă, şi se întoarse la palat cu coşul gol.

Când regele îl văzu cum venea cu coşul gol, îi spuse râzând:

— Iacătă, vezi? prietenul tău Cel-din-mare te-a dat uitării!

El răspunse:

— Dimpotrivă! Nestematele cu care mi-a umplut astăzi coşul erau şi mai frumoase decât cele din zilele celelalte. Ci le-am dăruit pe toate prietenului meu brutarul, care, odinioară, când mă rodeau nevoile, mi-a dat de mâncare mie, şi a dat de mâncare şi copiilor mei şi mamei lor. Iar eu, la rându-mi, aşa cum mi-a fost el milos în zilele sărăciei mele, n-am să-l uit acuma în zilele mele de belşug! Căci, pe Allah! trebuie să mărturisesc că el niciodată n-a jignit sufletul meu de biet nevoiaş lesne bănuielnic!

Şi regele, dumirit întru totul, îl întrebă:

— Cum îl cheamă pe prietenul tău?

El răspunse:

— Îl cheamă Abdallah-brutarul, aşa cum pe mine mă cheamă Abdallah-cel-de-pe-uscat, şi aşa cum pe prietenul meu din apă îl cheamă Abdallah-cel-din-mare!

La vorbele acestea, regele se minună şi se cutremură de uimire, şi strigă:

— Şi aşa cum pe mine mă cheamă regele-Abdallah! Şi aşa cum pe noi toţi ne cheamă slujitorii lui Allah! Şi, întrucât toţi slujitorii lui Allah sunt de-o seamă dinaintea celui preaînalt, şi fraţi întru credinţă şi obârşie, o, Abdallah-de-pe-uscat, vreau să te duci numaidecât şi să-l chemi aici pe prietenul tău Abdallah-brutarul, ca să-l căftănesc al doilea vizir al meu!

Numaidecât, Abdallah-cel-de-pe-uscat se duse după Abdallah-brutarul, pe care regele, tot atunci, îl căftăni cu caftanul viziriei, numindu-l vizir de-a Stânga sa, aşa cum Abdallah-cel-de-pe-uscat era vizir de-a Dreapta.

Şi Abdallah, pescarul de odinioară, îşi îndeplinea slujba cea nouă cu toată strălucirea, fără a uita nici într-o zi să meargă la prietenul său Abdallah-din-mare, şi să-i ducă un coş cu poame, pe care le schimba cu aur, cu argint şi cu nestemate. Şi, când veni toamna şi nu mai găsi poame nici în grădini, nici pe la neguţătorii de trufandale, îşi umplu coşul cu stafide, cu migdale, cu alune, cu fistic, cu nuci, cu smochine uscate, cu caise uscate şi cu dulciuri uscate de toate soiurile şi de toate culorile. Şi, de fiece dată, aducea îndărăit pe cap coşul plin cu giuvaieruri, ca de obicei. Şi-aşa, vreme de un an.

Or, într-o zi, Abdallah-cel-de-pe-uscat, ajungând de cu zori ca întotdeauna pe ţărm, şezu lângă prietenul său Abdallah-din-mare şi începu să tăifăsuiască cu el despre obiceiele locuitorilor mării.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă tăcu.

Ci într-a cinci sute douăsprezecea noapte

Urmă:

Şi, printre altele, îi spuse:

— O, frate al meu, o, tu Cel-din-mare, tare frumos o fi acolo la voi?

El răspunse:

— De bună seamă! Şi, dacă vrei, te iau cu mine în apă şi îţi arăt tot, şi te duc să vezi oraşul meu, şi te poftesc în casa mea, cu cea mai deplină dragoste!

Şi Abdallah-cel-de-pe-uscat răspunse:

— O, fratele meu, tu ai fost zămislit în apă şi apa-i lăcaşul tău. Şi-aşa că nu te simţi stânjenit nicidecum să trăieşti în mare. Da poţi să-mi spui, înainte de a-ţi răspunde la poftirea ce-mi faci, de nu ţi-ar fi peste poate de neprielnic să zăboveşti pe pământ?

El spuse:

— De bună seamă! pielea mea s-ar usca! iar vânturile de pe pământ, suflând peste mine, m-ar omorî!

Cel-de-pe-uscat spuse:

— Şi eu tot aşa! Eu am fost zămislit pe pământ şi pământul este lăcaşul meu. Şi-aşa că vânturile de pe pământ nu-mi dăunează. Da dacă aş intra cu tine în mare, apa ar intra în lăuntrurile mele şi m-ar înnăbuşi, şi-aş muri!

Cel-din-mare răspunse:

— În această privinţă să nu ai nicio teamă, întrucât am să-ţi aduc o unsoare cu care să-ţi ungi trupul, şi apa n-are să mai aibă nicio putere vătămătoare asupra ta, chiar dacă ar fi să-ţi petreci în mare toate zilele vieţii tale. Şi, în felul acesta, vei putea să te cufunzi cu mine şi să străbaţi marea în toate părţile, şi să dormi şi să te scoli în apă, fără ca să păţeşti vreodată nici cel mai mic neajuns, oriunde te-ai afla!

La vorbele acestea, Cel-de-pe-uscat îi spuse Celui-din-mare:

— Dacă-i aşa, apoi nimica nu stă împotrivă ca să mă

cufund în apă cu tine. Adu-mi, aşadar, unsoarea cu pricina, ca să fac încercarea!

Cel-din-mare răspunse:

— Aşa am să fac!

Şi luă coşul cu poame, şi se cufundă în mare, şi nu peste multă vreme se întoarse ţinând în mâini un ol plin cu o unsoare asemuitoare cu seul de vacă, şi cu o culoare ca de aur, şi cu o mireasmă cu totul şi cu totul minunată.

Şi Abdallah-cel-de-pe-uscat întrebă:

— Din ce-i făcută unsoarea aceasta?

El răspunse:

— Este făcută din grăsimea ficatului unui soi de peşte numit dandan. Şi acest peşte dandan este cel mai uriaş dintre toţi peştii marii, încât dintr-o înghiţitură ar înfuleca fără de nicio caznă ceea ce voi pământenii numiţi un elefant ori o cămilă!

Şi pescarul de odinioară, înfricoşat, strigă:

— Şi cu ce s-o fi hrănind acea fiara amarnică, o, frate al meu?

El răspunse:

— De obicei, se hrăneşte cu făpturile cele mai mărunte care se nasc în străfundurile mării. Căci ştii şi tu acea zicală care spune: „Cei slabi sunt mâncaţi de cei tari!”

Cel-de-pe-uscat spuse:

— Adevăr grăieşti! Ci la voi acolo oare-s mulţi dandani de aceştia?

El răspunse:

— Mii de mii, şi numai Allah le ştie socoata!

Cel-de-pe-uscat strigă:

— Atunci, mântuieşte-mă de o călătorie ca aceasta, o, fratele meu, căci tare mi-e teamă ca soiul ăsta de peşte să nu dea de mine şi să mă mănânce!

Cel-din-mare spuse:

— Să nu ai nicio teamă, căci peştele dandan, măcar că este amarnic de crud, se teme de ibn-Adam, întrucât carnea de ibn-Adam este o otravă năprasnică pentru el!

Pescarul de odinioară strigă:

— Ya Allah! păi ce-mi foloseşte mie să fiu otravă pentru dandan, după ce m-o înghiţi?

Cel-din-mare răspunse:

— Să nu ai nici cea mai mică teamă de acest dandan, întrucât el, de îndată ce-l vede pe un ibn-Adam, o şi ia la fugă, aşa de tare-i e frică de el! Şi-apoi, cum eşti uns cu grăsimea lui, are să te cunoască după miros şi n-are să-ţi facă niciun rău!

Şi Cel-de-pe-uscat, pe temeiul încredinţărilor prietenului său zise:

— Îmi pun nădejdea în Allah şi în tine!

Şi se dezbrăcă, sapă în nisip o groapă în care îşi piti hainele, ca să nu i le fure cineva câtă vreme o lipsi. După care, se unse din creştet până în talpă cu unsoarea aceea, fără a ocoli nici cele mai mărunte găurele, şi, pe urmă, îi spuse Celui-din-mare:

— Iată-mă-s gata, o, fratele meu Cel-din-mare!

Atunci, Abdallah-cel-din-mare îl luă pe tovarăşul său de mână şi se cufundă cu el în străfundurile mării.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treisprezecea noapte

Urmă:

Şi îi spuse:

— Deschide ochii!

Şi, cum Cel-de-pe-uscat nu se simţea înăbuşit nicidecum şi nici apăsat de straturile uriaşe ale apelor, şi cum răsufla acolo în valuri mai uşor decât în văzduh, pricepu că era cu adevărat ferit împotriva apei; şi deschise ochii. Şi, din clipa aceea, fu oaspete al mării.

Şi văzu valurile deasupra capului său cum îşi arcuiau bolta de smarald, aşa cum pe pământ albastrul cerului se bolteşte peste mări; iar la picioare i se aşterneau adâncurile apelor pe care niciun ochi de pământean nu le

atinsese, din ceasul zămislirii dintâi; şi o tihnă adâncă domnea peste munţii şi peste şesurile din afund; iar lumina era moale şi tremura împrejurul făpturilor şi al lucrurilor, în străvezimile fără de margini şi în sclipirea apelor; şi privelişti domoale îl vrăjeau mai presus decât toate priveliştile vrăjite de sub cerul sub care se născuse; şi văzu păduri de mărgean roşu, şi păduri de mărgean alb, şi păduri de mărgean trandafiriu, înmărmurite în tăcerea crengilor lor; şi peşteri de diamant cu stâlpi de rubine, de hrizolite, de beriluri, de safire aurii şi de topaze; şi o nesfârşire de ierburi aiuritoare ce se unduiau în zări, nesfârşite cât nişte împărăţii; şi, pe nisipurile de argint, scoicile de mii de forme şi de culori, oglindindu-şi strălucirile în cleştarul apelor; şi, de jur-împrejurul lui, scăpărau peşti ce se asemuiau cu florile, şi peşti ce se asemuiau cu fructele, şi peşti ce se asemuiau cu păsările, şi alţii, acoperiţi cu solzi de aur şi de argint, ce se asemuiau cu nişte şopârle mari, şi alţii care închipuiau mai degrabă nişte bivoli, nişte vaci, nişte câini, ba şi nişte adamiţi; şi grămezi nemăsurate de nestemate ce împrăştiau potopuri de focuri în mii de culori, pe care apele, departe de a le stinge, le făceau şi mai vii; şi grămezi de stridii învoalte, pline cu mărgăritare albe, şi cu mărgăritare trandafirii, şi cu mărgăritare daurite; şi bureţi uriaşi care se mişcau anevoie pe temeliile lor, rânduiţi frumos în şiruri fără de capăt, ca nişte oşti, şi parcă hotărnicind feluritele întinderi de sub ape şi stând ca nişte străji întemeiate ale acelor singurătăţi nesfârşite.

Ci deodată Abdallah-cel-de-pe-uscat, care, mereu dus de mână de către prietenul său, privea cum se rotesc împrejuru-i, în goana aceea repede prin străfunduri, toate acele privelişti minunate, zări o înşiruire nenumărată de peşteri de smarald, săpate la fel toate în coasta unui munte de gemmă verde, şi la uşa fiecăreia stând pe laviţe ori tolănite pe jos nişte fetişcane frumoase ca nişte lune, cu pletele de culoarea chilimbarului şi a mărgeanului. Şi ar fi fost asemenea cu fetele de pe pământ, de n-ar fi

avut o coadă ce le ţinea loc de şolduri, de coapse şi de picioare. Or, acestea erau Fetele-Mării. Şi oraşul acela de peşteri verzi era aşezarea lor.

La priveliştea aceea, Cel-de-pe-uscat îl întrebă pe Cel-din-mare:

— O, fratele meu, oare fetele acestea nu-s măritate, de nu zăresc printre ele niciun bărbat?

El răspunse:

— Cele pe care le vezi sunt fete fecioare, şi aşteaptă în pragul casei lor ivirea unui soţ, care să vină şi s-o aleagă pe aceea care i-o plăcea. Întrucât în alte locuri din mare se află oraşe locuite de bărbaţi şi de femei, şi de acolo vin flăcăii care îşi caută o tânără de soţie; căci numai aici au voie să stea fetele tinere care se adună din toate părţile împărăţiei noastre şi trăiesc între ele aşteptându-şi soţul!

Şi, cum sfârşi această lămurire, iacătă că ajunseră la un oraş locuit de bărbaţi şi de femei; şi Abdallah-cel-de-pe-uscat spuse:

— O, frate al meu, văd aici un oraş locuit, da nu bag de seamă nicio prăvălie unde să se vândă şi să se cumpere! Şi-apoi, trebuie să-ţi spun că sunt tare nedumerit când văd că niciunul dintre locuitori nu este acoperit cu hainele care să-i ferească părţile ce se cade a fi ţinute ascunse!

El răspunse:

— În ce priveşte vânzarea şi cumpărarea, nu avem niciun fel de trebuinţă, întrucât viaţa noastră-i uşoară şi hrana noastră-i peştele pe care nu avem decât să întindem mâna ca să-l pescuim. Ci, în ce priveşte cele ce ar fi de ascuns, anumite părţi ale trupului nostru, mai întâi că noi nu vedem ce nevoie am avea să le ascundem, când noi în părţile acelea suntem întocmiţi altfel decât voi; şi-apoi, de-am vrea să le ascundem, tot n-am putea, întrucât nu avem niciun fel de stofe spre a le acoperi!

El spuse:

— Dreptu-i! Ci cum se fac căsătoriile la voi cei de aici?

El spuse:

— La noi nu se face niciun fel de căsătorie, căci nu

avem niciun fel de lege care să hotărnicească şi să călăuzească dorinţele şi plăcerile noastre; ci, când ne place o fată, o luăm; şi, când nu ne mai place, o lăsăm altuia! De altminteri, noi nu suntem toţi musulmani; printre noi sunt şi mulţi creştini şi ovrei; şi aceia nu primesc căsătoria legiuită, căci tare mult le mai plac femeile, iar căsătoria legiuită îi stânjeneşte. Numai noi, musulmanii, care trăim despărţiţi de ei, într-un oraş în care nu intră niciun necredincios, ne însurăm după învăţătura Cărţii, şi sărbătorim căsătoriile noastre care-s privite cu ochi buni de către cel preaînalt şi de către Profetul (cu el fie rugăciunea şi pacea!). Ci, o, fratele meu, într-un sfârşit vreau să grăbesc a te duce în oraşul nostru; căci, de mi-aş trece o mie de ani ca să-ţi arăt priveliştile împărăţiei noastre şi oraşele ei, tot n-aş putea să sfârşesc şi tu tot n-ai putea să judeci măcar o măsură din douăzeci şi patru de măsuri!

Şi Cel-de-pe-uscat spuse:

— Aşa-i, măi frate, mai ales că mi-e şi tare foame şi nu pot să mănânc ca tine peşte crud!

Şi Cel-din-mare întrebă:

— Şi atunci cum mâncaţi peştele voi, pământenii?

El răspunse:

— Noi îl frigem ori îl prăjim în ulei de măsline ori în ulei de susan!

Cel-din-mare zâmbi a râde şi zise:

— Şi cum să facem noi, cei care locuim în apă, ca să dobândim ulei de măsline ori de susan, şi să prăjim peştele pe un foc care nu s-ar stinge?

Cel-de-pe-uscat spuse:

— Ai dreptate, fratele meu! Mă rog, dar, ţie, să mă duci în oraşul tău, pe care nu-l cunosc!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute paisprezecea noapte

Urmă:

Atunci, Abdallah-cel-din-mare îl duse străbătând în grabă felurite locuri pe unde priveliştile se schimbau rând pe rând sub ochii lui, şi ajunseră într-un sfârşit la un oraş mai mic decât celelalte, unde casele erau tot nişte peşteri, unele mari, altele mici, după numărul celor ce locuiau în ele. Şi Cel-din-mare îl duse dinaintea uneia dintre acele peşteri şi îi zise:

— Intră, o, frate al meu! Aceasta-i casa mea!

Şi îl pofti să intre în casă şi strigă:

— Hei, fata mea, vino repede încoace!

Şi numaidecât, ieşind de după o tufă de mărgean trandafiriu, se ivi o fetişcană cu plete lungi şi unduitoare, cu sâni frumoşi, cu un pântec minunat, cu un mijloc gingaş şi cu ochi frumoşi şi verzi, adumbriţi de gene negre, dar cu trupul, ca la toţi ceilalţi locuitori ai mării, terminat cu o coadă de peşte ce i ţinea loc de şolduri şi de picioare. Şi, când îl văzu pe Cel-de-pe-uscat, se opri uluită şi îl privi cu o nedumerire peste măsură; pe urmă, pufni în râs şi strigă:

— O, tată, cine-i acest Fără-coadă pe care ni-l aduci?

El răspunse:

— Fata mea, acesta-i prietenul meu Cel-de-pe-uscat, care mi-a dat în fiecare zi coşul cu fructe pe care îl aduceam şi din care şi tu ai mâncat cu atâta poftă! Apropie-te, dar, cuviincios, şi urează-i bună-pace şi bun-venit!

Şi ea înaintă şi îi ură bună-pace, cu multă cuviinţă şi cu vorbe alese; şi, pe când Abdallah, peste poate de încântat, se pregătea să-i răspundă, soţia Celui-din-mare intră şi ea în încăpere, ţinând la sân pe cei doi fii ai săi mai mici, fiecare pe câte un braţ; şi fiecare copil avea în mână câte un peşte, destul de mare, din care rupea cu toţi dinţii, aşa cum copiii pământenilor muşcă dintr-un castravete.

Or, când îl văzu pe Abdallah care sta lângă Cel-din-mare, soţia acestuia se opri în prag, înmărmurită de uimire, după ce îşi lăsase jos cei doi copii, şi deodată strigă, râzând din toate puterile ei:

— Pe Allah! acesta-i un Fără-coadă! Cum de poate fi fără coadă?

Şi veni mai aproape de Cel-de-pe-uscat; şi cei doi copiii ai săi şi fiică-sa se apropiară şi ei; şi cu toţii, înveseliţi până peste poate, începură să-l cerceteze din creştet până-n talpă, şi să se minuneze, mai cu seamă de fundul lui, întrucât în viaţa lor nu mai văzuseră niciun fel de fund ori altceva care să se asemuie cu un fund. Iar copiii şi fata, care la început fuseseră oleacă speriaţi de acea rotunjitură, prinseră atâta curaj încât îndrăzniră să-l şi atingă de câteva ori cu degetele, aşa de tare-i minuna şi îi înveselea. Şi râdeau între ei, zicând:

— Este un Fără-coadă!

Şi dănţuiau de bucurie!

Încât, Abdallah-cel-de-pe-uscat, până la urmă, se supără de purtarea lor şi de lipsa lor de ruşine, şi îi spuse lui Abdallah-cel-din-mare:

— O, frate al meu, oare m-ai adus până aici spre a face din mine râsul copiiilor tăi şi al soţiei tale?

El răspunse:

— Îţi cer iertare din suflet, o, fratele meu, şi mă rog ţie să treci cu vederea şi să nu iei seama la felul de a se purta al acestor două muieri şi al acestor doi copii, căci mintea lor este puţină!

Pe urmă, se întoarse către copii şi strigă:

— Tăceţi odată!

Şi ei se speriară şi tăcură.

Atunci, Cel-din-mare spuse oaspetelui său.

— Ci să nu te minunezi prea tare de cele ce vezi, o, fratele meu, căci la noi acela care nu are coadă nu este socotit om!

Or, cum isprăvi de rostit vorbele acestea, se şi iviră zece inşi mari, graşi şi voinici, care îi spuseră stăpînului

casei:

— O, Abdallah, regele-mării a aflat că ai primit în casa ta pe un Fără-coadă dintre cei Fără-coadă de pe pământ. Adevăratu-i?

El răspunse:

— Este adevărat. Şi-i chiar acesta pe care îl vedeţi în faţa voastră. Este prietenul şi oaspetele meu, şi vreau să-l duc îndată îndărăt pe ţărmul de unde l-am luat!

Ei spuseră:

— Fereşte-te să faci una ca asta! Căci regele ne-a trimis după acest ins, întrucât doreşte să-l vadă şi să cerceteze cum este făcut! Şi se pare că ar avea ceva nemaipomenit dindărăt, şi ceva încă şi mai nemaipomenit dinainte! Şi regele ar vrea să vadă aceste două lucruri şi să afle cum se cheamă ele!

La vorbele acestea, Abdallah-cel-din-mare se întoarse către oaspetele său şi îi spuse:

— O, fratele meu, iartă-mă, căci vezi bine cât de mare nevoie am să fiu iertat. Nu putem să nu ne supunem poruncilor regelui nostru!

Cel-de-pe-uscat spuse:

— Tare mi-e frică de regele acesta, care s-ar putea mânia de ce am eu şi nu are el, şi să mă dea pierzării din pricina aceasta!

Cel-din-mare spuse:

— Am să fiu acolo ca să te apăr şi să fac aşa încât să nu ţi se căşune niciun rău!

El spuse:

— Atunci, mă dau în seama hotărârii tale, îmi pun credinţa în Allah şi te urmez!

Şi Cel-din-mare îl luă pe oaspetele său şi îl duse dinaintea regelui.

Când îl văzu pe Cel-de-pe-uscat, regele începu să râdă aşa de tare de se dete peste cap; pe urmă spuse:

— Fii bine-venit printre noi, o, Fără-coadă!

Şi toţi mai-marii care se aflau împrejurul regelui râdeau de se prăpădeau şi îşi arătau unul altuia cu degetul fundul

lui Cel-de-pe-uscat, spunând:
— Da, pe Allah! este un Fără-coadă!
Şi regele îl întrebă:
— Cum se face că nu ai pic de coadă?
— Nu ştiu, măria-ta! Da noi toţi, cei care locuim pe uscat, aşa suntem!
Regele întrebă:
— Şi cum numiţi voi partea aceasta care vă ţine loc de coadă dindărăt?
El răspunse:
— Unii o numesc cur alţii o numesc fund, pe când alţii o numesc la plural şi îi zic buci, din pricină că este făcută din două părţi.
Şi regele îl întrebă:
— Şi la ce vă slujeşte fundul ăsta
El răspunse:
— Să şedem pe el, când suntem osteniţi, şi-atâta! Ci, la femei, el poate fi şi o podoabă foarte preţuită!
Regele întrebă:
— Şi ceea ce se află dinainte, aceea cum se cheamă?
El spuse:
— Zebb!
Regele întrebă:
— Şi la ce vă slujeşte zebbul ăsta?
El răspunse:
— La multe şi la tot felul de foloase, pe care nu pot a le zugrăvi, din cuviinţă faţă de rege. Da foloaselea acestea-s atâta de trebuitoare, încât la un bărbat din lumea noastră nimica nu este mai preţuit, întocmai cum la femei nimica nu este mai lăudat decât un fund falnic!
Iar regele şi curtenii lui se puseră pe un râs fără de cumpăt la vorbele acestea, şi Abdallah-cel-de-pe-uscat, nemaiştiind ce să zică, ridică miinile către cer şi strigă:
— Slavă lui Allah care a zămislit fundul spre a fi podoabă de fală într-o lume şi pricină de râs în alta!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi,

sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute cincisprezecea noapte

Urmă:

Şi, tare stânjenit de a se vedea slujind în felul acesta la lămurirea nedumeririlor băştinaşilor mării, nu mai ştia cum să-şi sucească trupul, cum să-şi ascundă fundul şi celelalte; şi gândea în cugetul său: „Pe Allah! tare aş vrea să fiu cât mai departe de aici, ori să am cu ce să-mi acopăr goliciunea!

Ci regele, până la urmă, îi spuse:

— O, Fără-dc-coadă, atâta m-ai înveselit cu fundul tău, încât vreau să-ţi îndeplinesc toate dorinţele. Cere-mi, aşadar, orice ai vrea!

El răspunse:

— Două lucruri aş vrea, o, măria-ta! Să mă întorc pe uscat, şi să duc cu mine cât mai multe giuvaieruri de-ale mării!

Şi Abdallah-cel-din-mare spuse:

— Mai cu seamă, o, măria-ta, că prietenul meu n-a mâncat nimic de când se află aici, şi că nu-i place carnea de peşte crud!

Atunci regele spuse:

— Să i se dea câte giuvaieruri doreşte şi să fie dus acolo de unde a venit!

Numaidecât, toţi băştinaşii mării se repeziră să aducă o grămadă de scoici goale şi cât mai mari şi, după ce le umplură cu nestemate de toate culorile, îl întrebară pe Abdallah-cel-de-pe-uscat:

— Unde trebuie să ţi le ducem?

El răspunse:

— Nu aveţi decât să veniţi după mine şi după prietenul meu Abdallah, fratele vostru, care are să-mi dea ca de obicei coşul plin cu nestematele acestea!

Pe urmă, îşi luă bun-rămas de la rege şi, însoţit de prietenul său şi urmat de toţi băştinaşii care duceau

scoicile pline cu nestemate, ieşi din împărăţia din mare şi se sui iarăşi la faţa apei.

Acolo, şezu jos pe ţărm ca să se odihnească o bună bucată de vreme şi ca să răsufle aerul străbun. Pe urmă, îşi dezgropă hainele şi se îmbrăcă la loc; şi îşi luă rămas-bun de la prietenul său Abdallah-cel-din-mare şi îi spuse:

— Lasă-mi pe ţărm toate scoicile acestea şi coşul, până ce găsesc nişte hamali care să mi le ducă!

Şi plecă să caute hamalii, care îi cărară la palat toată comoara aceea; pe urmă, intră în sala regelui.

Când îşi văzu ginerele, regele îl primi cu dovezi de mare bucurie şi îi spuse:

— Am fost cu toţii tare îngrijoraţi de lipsa ta!

Şi Abdallah îi povesti întâmplarea ce-o avusese în ape, de la început până la sfârşit; ci nu are niciun rost s-o mai spunem o dată. Şi îi puse în braţe coşul şi scoicile pline cu nestemate.

Şi regele, măcar că tare minunat de povestea ginerelui său şi de bogăţiile pe care le adusese din mare fu foarte necăjit şi jignit de felul prea puţin cuviincios în care cei din mare se purtaseră faţă de fundul ginerelui său şi faţă de toate fundurile, în general, şi îi spuse:

— O, Abdallah, nu vreau ca de aici înainte să te mai duci pe ţărm să te întâlneşti cu Abdallah-cel-din-mare, căci dacă, de data aceasta, n-ai păţit cine ştie ce necaz că l-ai urmat, n-ai de unde să ştii ce ţi se poate întâmpla pe viitor, căci urciorul dus de multe ori la apă, odată şi-odată tot crapă! Şi-apoi, tu eşti ginerele şi vizirul meu, şi nu-mi convine nicidecum să te văd cum pleci în fiecare dimineaţă la mare cu un coş de pescar pe cap, ca să ajungi pe urmă pricină de râs în ochii tuturor acelor inşi mai mult sau mai puţin cu coadă şi mai mult sau mai puţin necuviincioşi. Rămâi, aşadar, la palat, şi, în felul acesta, tu vei avea tihnă, iar noi vom fi liniştiţi în privinţa ta!

Atunci, Abdallah-cel-de-pe-uscat, nevrând să-l supere cumva pe regele Abdallah, socrul său, rămase de aci

înainte la palat cu prietenul său Abdallah-brutarul, şi nu se mai duse să se întâlnească pe ţărm cu Abdallah-cel-din-mare, despre care de altminteri nu mai auzi nimic, pesemne că s-o fi supărat!

Şi trăiră cu toţii în cea mai fericită stare şi întru virtute, în mijlocul desfătărilor, până ce veni să-i cerceteze Sfărmătoarea bucuriilor şi Despărţitoarea de cei dragi. Şi muriră toţi! Ci slavă Celui-viu care singur nu moare, care domneşte peste împărăţia Celor-văzute şi a Celor-nevăzute, care este atotputernic peste toate şi veghetor de bine pentru cei care-l slujesc şi cărora le ştie gândurile şi nevoile!

Şi Şeherezada, după ce rosti vorbele acestea de la urmă, tăcu.

Atunci, regele Şahriar strigă:

— O, Şeherezada, povestea aceasta-i cu adevărat nemaipomenită!

Şi Şeherezada spuse:

— Da, măria-ta; ci, fără de nicio îndoială, şi măcar că ea a avut norocul să-ţi placă, nu este mai minunată decât aceea pe care am să ţi-o mai povestesc şi care este povestea tânărului cel galben.

Şi regele Şahriar zise:

— De bună seamă! poţi să începi!

Atunci, Şeherezada spuse:

POVESTEA TÂNĂRULUI CEL GALBEN

Se povesteşte, printre alte poveşti, o, preafericitule rege, că într-o noapte califul Harun Al-Raşid a ieşit din palatul său împreună cu vizirul Giafar, vizirul Al-Fazl, cântăreţul Abu-Isac, poetul Abu-Nowas, spătarul Massrur şi căpetenia de cavazi Ahmad-cel-Hoţoman. Şi cu toţii, îmbrăcaţi teptil în straie de neguţători, s-au îndreptat către Tigru şi au coborât într-o luntre pe care o lăsară să lunece în voia ei de-a lungul apei. Căci Giafar, văzându-l pe calif cuprins de nesomn şi cu gânduri mohorâte, îi spusese că nimic nu este mai priincios spre a risipi mohorala decât a vedea ceea ce nu ai mai văzut, a auzi ceea ce nu ai mai auzit şi a umbla prin locuri pe care nu le-ai mai umblat.

Or, după un răstimp, când luntrea ajunse sub ferestrele unei case ce se înălţa deasupra fluviului, auziră dinlăuntrul casei un glas frumos şi trist, care cânta, însoţindu-se cu lăuta, aceste stihuri:

E acolo cu vin o cupă plină.
Dintr-un tufiş, o pasăre hazar
Duiosu-i cântec tainic îl suspină.
Iar eu îmi spun în suflet iar şi iar:

„Ci cât vrei tu, N-a-vede şi N-aude,
Să fugi de fericire, orb şi surd?
Trezeşte-te, căci viaţa împrumut e,
Ce ni s-a dat cu un soroc prea scurt.

Şi cupa şi cuparu-aici, sunt, iată.
Frumos şi tânăr e acest cupar!
Priveşte-l, deci, şi ia-i din mână-ndată
Licoarea ce ţi-o-ntinde-acum în dar.

Cu galeşe priviri de bucurie,
Ivite pe sub pleoape moi şi dulci,
Te farmecă, te cheamă, te îmbie.
De lucruri ca acestea să nu fugi.

Cu trandafiri sădisem, mi se pare,
Obrazu-i fraged şi copilăros.
Iar când am vrut apoi să-i strâng, în floare,
Ei rodii se făcuseră, frumos.

O, să nu fugi de lucruri ca acestea,
Tu, inima mea, floarea mea de foc!
Căci ceasu-acuma-i de-nceput povestea –
Obrajii-i dau în pârgă şi se coc!"

Auzind aceste stihuri, califul spuse:

— O, Giafar, ce glas frumos!

Şi Giafar răspunse:

— O, doamne al nostru, de bună seamă că de când sunt eu pe lume glas mai frumos şi mai duios ca acesta nu mi-a mai răsunat în urechi! Ci, o, stăpâne al meu, a asculta un glas de după un zid înseamnă a-l asculta numai pe jumătate! Ce-ar fi dacă l-am asculta de după o perdea...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaisprezecea noapte

Urmă:

...Ce-ar fi dacă l-am asculta de după o perdea?

Arunci califul spuse:

— Să intrăm, o, Giafar, în casa aceasta, şi să cerem găzduire de la stăpânul locului, cu nădejdea că avem să ascultăm mai bine glasul cântăreţei!

Şi opriră luntrea şi coborâră pe uscat. Pe urmă, bătură în poarta casei şi cerură îngăduinţă să intre de la eunucul care veni să le deschidă. Şi eunucul se duse să-l vestească pe stăpânul său, care nu pregetă să vină înaintea lor şi să le spună:

— Toţi ai mei, şi îndestularea, şi belşugul stau gata pentru oaspeţi! Fiţi bineveniţi în casa aceasta şi simţiţi-vă ca acasă!

Şi îi duse într-o sală largă şi răcoroasă, cu tavanul zugrăvit cu linii plăcute pe un perete de aur şi de azur întunecat, şi la mijlocul ei cu un havuz de alabastru din care ţâşnea un şuvoi de apă ce scotea un sunet minunat.

Şi le spuse:

— O, stăpânii mei, nu ştiu care dintre voi este cel mai de seamă ori cel mai presus ca stare şi cin. Bismillah asupra voastră a tuturora! Binevoiţi, aşadar, de vă aşezaţi pe locurile care vi se par potrivite!

Pe urmă, se întoarse către fundul sălii, unde, pe o sută de scaune de aur şi de catifea, şedeau o sută de fetişcane, şi făcu un semn. Şi numaidecât cele o sută de tinerele se ridicară şi ieşiri una după alta, în tăcere. Şi pe urmă făcu iarăşi un semn, şi nişte robi, cu hainele strânse peste mijloc în centuri, aduseră tăvi mari pline cu bucate de toate soiurile şi gătite din tot ce zboară în văzduhuri, din tot ce umblă pe pământ şi din tot ce înnoată în ape: şi cu zaharicale, şi cu cofeturi, şi cu prăjituri pe care erau scrise cu boabe de fistic şi cu migdale stihuri întru preamărirea oaspeţilor.

Şi, după ce mâncară şi băură şi se spălară pe mâini, stăpânul casei îi întrebă:

— O, oaspeţii mei, acuma, dacă m-aţi cinstit cu ospeţia voastră anume spre a-mi face plăcerea de a mă întreba

ceva, vorbiţi cu toată încrederea. Întrucât dorinţele voastre vor fi îndeplinite, pe capul şi pe ochii mei!

Giafar răspunse:

— De bună seamă, o, gazdă a noastră, am intrat în casa ta ca să auzim mai bine glasul cel minunat pe care l-am auzit numai pe jumătate şi de departe, pe apă!

La cuvintele acestea, stăpânul casei răspunse:

— Sunteţi bineveniţi!

Şi bătu din palme şi spuse către robii care veniseră în fugă:

— Spuneţi stăpânei voastre Sett Jamila să ne cânte ceva!

Şi, peste câteva clipe, de după perdeaua cea mare din fund, un glas ce nu-şi avea seamăn pe lume cântă însoţit gingaş de lăute şi de ţitere:

Ia cupa şi bea vinul acesta, cătinel;
Niciun bărbat vreodată n-a mai băut din el.

Ci timpul fuge grabnic de un iubit ce-n van
Făgăduie că vine cu dor şi cu alean.

Ah, câte nopţi trecut-am privind pe Tigru-n jos
Cum curge apa neagră sub cerul neguros.

De câte ori vazut-am în apele roşind
Cum îşi înfige luna hangerul de argint.

Când sfârşi de cântat, glasul tăcu, şi numai strunele mai vuiră domol, însoţind stihurile cele de pe urmă. Şi califul, minunat şi vrăjit, se întoarse către Abu-Isak şi spuse:

— Pe Allah! niciodată nu am mai auzit ceva la fel!

Iar stăpânului casei îi spuse:

— Fără de îndoială că stăpâna acestui glas este îndrăgostită şi-i despărţită de iubitul ei!

El răspunse:

— Ba nu! tristeţea ei are alte pricini! Aşa, de pildă, s-ar putea să fie din pricina despărţirii de tatăl şi de mama sa, şi să cânte aşa pentru că şi-a amintit de ei!

Al-Raşid spuse:

— Este cam ciudat că despărţirea de părinţi stârneşte asemenea tristeţe!

Şi, pentru întâia oară, se uită mai cu luare-aminte la gazda sa, de parcă să-i citească pe faţă o lămurire mai de crezut. Şi văzu că era un bărbat tânăr, cu nişte trăsături pline de frumuseţe, însă cu obrazul de culoare galbenă ca şofranul. Şi ramase tare nedumerit, şi îi spuse:

— O, gazdă a noastră, mai avem să rostim o dorinţă, înainte de a ne lua bun-rămas de la tine şi de a ne duce de unde am venit!

Şi tânărul cel cu obrazul galben răspunse:

— Orice dorinţă este îndeplinită dinainte!

El întrebă:

— Aş vrea, şi cei care-s cu mine tot aşa ar vrea şi ei, să aflăm de la tine dacă această culoare galbena ca de şofran ai. Dobândit-o cumva de-a lungul vieţii tale ori dacă aşa te-ai născut!

Atunci tânărul spuse:

— O, voi, oaspeţi ai mei, pricina culorii galbene ca de şofran a pielii mele este o poveste atâta de ciudată încât, de ar fi scrisă cu andrelele pe colţul dinlăuntru al ochiului, ar putea să slujească de învăţătură celui care ar citi-o cu preţuire. Daţi-mi, dar, ascultare, şi staţi cu toată luarea-aminte a cugetului vostru!

Şi toţi răspunseră:

— Ascultarea şi cugetul nostru sunt ale tale! Şi iacătă-ne nerăbdători să te auzim.

Când povestea ajunse aici,, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptesprezecea noapte

Urmă:

Atunci tânărul cel cu pielea galbenă povesti.

Aflaţi, o, stăpânii mei, că eu de baştină sunt din ţara Omanului, unde tatăl meu era cel mai de seamă neguţător dintre neguţătorii de pe mare, şi avea în stăpânia lui deplină treizeci de corăbii, care îi aduceau în fiecare an un câştig de trei mii de dinari. Şi tatăl meu, care era un om luminat, m-a dat la învăţătură, să deprind scrierea, precum şi tot ce este trebuincios de ştiut. După care, întrucât ceasul lui cel de pe urmă se apropia, m-a chemat şi mi-a împărtăşit sfaturile lui, pe care eu le-am ascultat cu luare-aminte. Pe urmă, Allah l-a luat şi l-a primit întru mila lui. Facă el, o, oaspeţii mei, ca viaţa voastră să fie cât mai lungă!

Or, la un răstimp după moartea tatălui meu, eu acuma fiind stăpân peste toate bunurile lui, stam în casa mea, în mijlocul oaspeţilor mei, când un rob mă vesti că la poartă se afla unul dintre căpitanii mei de corăbii şi că îmi aduce un coş cu trufandale. Şi îl poftii să intre în casă, şi primii darul lui, alcătuit, în adevăr, din poame necunoscute pe pământul nostru, şi cu adevărat întru totul minunate. Şi eu îi detei, în schimb, o sută de dinari de aur, ca să-i dovedesc plăcerea ce-mi făcuse. Pe urmă, împărţii oaspeţilor mei fructele şi îl întrebai pe căpitanul de corabie:

— De unde-s fructele acestea, o, căpitane!

El îmi răspunse:

— De la Bassra şi de la Bagdad!

Şi, la cuvintele acestea, toţi oaspeţii mei începură să se minuneze de pământul cel minunat al Bassrei şi al Bagdadului, să-mi laude viaţa care se trăieşte acolo, dulceaţa aerului şi bunăcuviinţa locuitorilor; şi nu mai pridideau cu laudele în aceasta privinţă, care mai de care adăugând altceva la vorbele celorlalţi. Iar pe mine toate astea aşa de tare mă înfierbântară încât, fără să mai cercetez nimica, mă ridicai tot atunci, pe clipă pe dată, şi, nemaiputându-mi înfrâna sufletul care dorea fierbinte să

pornească la drum, îmi vândui la mezat bunurile şi proprietăţile, mărfurile şi corăbiile, afară de una, pe care o păstrai numai pentru folosul meu, şi toţi robii bărbaţi, şi toate roabele femei, şi schimbai totul în bani, adunând în felul acesta o mie de mii de dinari, fără a mai pune la socoteală şi giuvaierurile, pietrele nestemate şi drugii de aur din lăzile mele. După care, cu toate bogăţiile strânse în felul acela în greutatea lor cea mai uşoară, mă suii pe corabia pe care mi-o păstrasem şi poruncii să se ridice pânzele pentru Bagdad.

Or, Allah îmi hărăzi o plutire norocoasă şi ajunsei, cu bine şi sănătos, împreună cu bogăţiile mele, la Bassra, de unde, trecând pe altă corabie, pornii pe Tigru în sus până la Bagdad. Acolo, întrebai care-i locul cel mai potrivit de locuit, şi mi se spuse că mahalaua Karkh este mahalaua cea mai căutată şi că acolo stau de obicei oamenii cei mai de seamă. Şi mă dusei în mahalaua aceea şi închiriai o casă frumoasă de pe strada Zaafaran, şi poruncii să mi se aducă toate bogăţiile şi toate lucrurile acolo. Pe urmă, mă spălai după sfânta datină şi, cu sufletul voios şi cu pieptul plin că mă aflam, în sfârşit, în vestitul Bagdad, ţinta dorurilor mele şi pizmuitul de toate oraşele, mă îmbrăcai cu hainele mele cele mai frumoase şi plecai să ma plimb în voie de-a lungul străzilor celor mai umblate.

Or, ziua aceea era tocmai o zi de vineri, şi toţi locuitorii erau în haine de sărbătoare şi se plimbau ca şi mine, bucurându-se de aerul proaspăt de afară. Iar eu mă luai după ceilalţi şi pornii şi eu încotro mergeau toţi. Şi-aşa, ajunsei la Karn-al-Sirat, ţinta obişnuita a tuturor celor ce se plimbă prin Bagdad. Şi văzui, în locul acela, printre alte clădiri tare frumoase, o clădire mai arătoasă decât toate şi cu faţa către fluviu. Şi pe pragul de marmoră văzui şezând un bătrân îmbrăcat în alb, cu o înfăţişare preacinstită şi cu o barbă albă ca de filigran de argint, care îi ajungea până la brâu, despărţită în două părţi aidoma. Şi în jurul lui şedeau cinci tinerei frumoşi ca nişte lune, şi parfumaţi ca şi el cu parfumuri alese.

Eu atunci, fermecat de chipul bătrânului cel alb şi de frumuseţea tinerilor, îl întrebai pe un trecător:

— Cine-i acest preacinstit şeic? Şi care-i numele lui?

Acela îmi răspunse:

— Este şeicul Tahel Abul-Ola, prietenul celor tineri. Şi toţi cei care intră în casa lui nu au decât să mănânce, să bea şi să se veselească, după cum li-i voia, cu tinerii şi cu tinerele care totdeauna se află în casa lui.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optsprezecea noapte

Urmă:

Iar eu, la vorbele acestea, încântat până peste marginile încântarii, strigai:

— Slavă celui care, de când am coborât de pe corabie, m-a îndrumat pe drumul către acest şeic cu chip vestitor de bine! Întrucât n-am venit din fundul ţării mele la Bagdad decât cu gândul de a da de un om ca acesta!

Şi mă îndreptai către bătrân şi, după ce îi urai bună pace, îi spusei:

— O, stăpâne al meu, aş îndrăzni să te întreb ceva!

Iar el îmi zâmbi, aşa cum un părinte îi zâmbeşte fiului său, şi îmi răspunse:

— Şi ce doreşti?

Eu spusei:

— Doresc fierbinte să-ţi fiu oaspete în noaptea aceasta!

El se uită la mine iarăşi şi îmi răspunse:

— Cu dragă inimă şi cu cinstire! Pe urmă adăugă: în noaptea aceasta, o, fiul meu, am primit marfă proaspătă – nişte fete tinere, al căror preţ, pe o seară, este după însuşirile lor. Unele sunt socotite la zece dinari pe seară, altele la douăzeci, iar altele ajung până la cincizeci, ori până la o sută de dinari pe seară. Poţi să-ţi alegi!

Eu răspunsei:

— Pe Allah! vreau mai întâi, de încercare, să încep cu una dintre cele care nu ajung decât la zece dinari pe seară. Pe urmă, Allah Karim! Apoi adăugai: Iacătă trei sute de dinari pentru o lună, întrucât o bună încercare cere o lună!

Şi îi numărai cei trei sute de dinari şi i-i cântării în terezia pe care o avea alături.

Atunci el chemă pe unul dintre copilandrii ce se aflau acolo şi îi spuse:

— Îndrumă-l pe stăpânul tău!

Şi copilandrul mă luă de mână şi mă duse mai întâi în hammamul casei, unde mă îmbăie minunat şi mă copleşi cu cele mai alese şi mai amănunţite îngrijiri. După care mă duse într-o latură a casei şi bătu la o uşă.

Şi numaidecât veni să deschidă o fetişcană cu chip zâmbitor şi plin de făgăduinţe, care îmi făcu o temenea de frumoasă primire. Şi tânărul îi spuse:

— Îţi încredinţez acest oaspete!

Şi plecă.

Fata atunci mă luă de mâna pe care mi-o ţinuse flăcăul şi mă pofti într-o încăpere împodobită vrăjit, unde din prag ne întâmpinară două roabe micuţe, puse în slujba ei, frumoase ca nişte stele. Iar eu o privii mai cu luare-aminte pe fetişcană, stăpâna lor, şi mă încredinţai în felul acesta că era cu adevărat ca o lună în plinătatea ei. Atunci fata mă pofti să stau jos, şi se aşeză şi ea lângă mine; pe urmă, le făcu un semn celor două micuţe, care ne aduseră numaidecât o tabla mare de aur pe care se aflau pui fripţi, carne friptă, prepeliţe fripte, porumbei fripţi şi cocoşi sălbatici fripţi. Şi mâncarăm până ce ne săturarăm. Şi bucate mai gustoase decât acelea nu mai mâncasem în viaţa mea, nici băuturi mai bune nu băusem, decât acelea cu care m-a cinstit ea, după ce a fost ridicată tablaua cu fripturi, nici flori mai înmiresmate n-am mirosit, nici nu mă mai îndulcisem cu fructe, cu cofeturi şi cu prăjituri atâta de minunate! Şi pe urmă dovedi atâta gingăşie, atâta farmec şi atâta dulce

căldură, încât îmi petrecui cu ea luna toată, fără să-mi dau seama de repedea curgere a zilelor.

Când trecu luna, robul cel tinerel veni la mine şi mă duse la hammam, de unde ieşii şi mă dusei la şeicul cel alb şi îi spusei:

— O, stăpâne al meu, vreau una dintre acelea care-s de douăzeci de dinari pe o seară!

El îmi răspunse:

— Scoate aurul!

Şi mă dusei acasă să iau aurul, şi ma întorsei să-i număr şase sute de dinari pentru o lună de încercare cu o fetişcană de douăzeci de dinari pe seară. Iar el chemă un flăcău de-al lui şi îi spuse:

— Iacătă-l pe stăpânul tău!

Şi flăcăul mă duse la hammam şi ma pofti pe urmă să merg într-un iatac cu uşa străjuită de patru roabe micuţe care, de îndată ce ne văzură, deteră fuga s-o vestească pe stăpâna lor. Şi uşa se deschise şi văzui ivindu-se o tânără creştină din ţara frâncilor, mult mai frumoasă decât cea dintâi şi mult mai bogat îmbrăcată. Şi ea mă luă de mână, zâmbindu-mi, şi mă duse în odaia ei, care mă ului cu bogăţia podoabelor şi a zugrăvelilor de pe pereţi.

Şi fata îmi spuse:

— Binevenit fie oaspetele cel fermecător...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăsprezecea noapte

Urmă:

...Binevenit fie oaspetele cel fermecător!

Şi, după ce îmi aduse să mănânc şi să beau mâncăruri şi băuturi încă şi mai minunate decât întâia oară, cum avea un glas tare frumos şi ştia să cânte şi din felurite instrumente de muzica, vru să mă ameţească şi mai mult

decât eram, şi, luând o lăută persienească, începu să cânte:

O, dulci parfumuri din prea dulcea ţară
În care Babilonul străluceşte,
Duceţi-vă cu vântul care zboară
Să-i daţi iubitei despre mine veste.

Într-un ţinut de farmece, departe,
Stă cea care sădeşte-adânc fiorul
În pieptu-ndrăgostiţilor, şi-i arde
Fără-a le da ceea ce stinge dorul.

Or, eu, o, stăpânii mei, îmi petrecui luna toată cu fata aceea din ţara frâncilor, şi trebuie să vă mărturisesc că o găsii peste măsură mai învăţată la gingăşii decât iubita mea dintâi. Şi văzui ca în adevăr nu plătisem un preţ prea mare pentru desfătările pe care mă făcu să le trăiesc din cea dintâi până în cea de a treizecea zi.

Încât, atunci când băiatul veni să mă ia şi să mă ducă la hammam, nu pregetai să trec pe la şeicul cel alb şi să-l firitisesc pentru alegerea plină de pricepere pe care o dovedea faţă de fetişcanele lui, şi îi spusei:

— Pe Allah! o, şeicule, vreau să rămân pururea în casa ta îmbelşugată, unde se găseşte bucuria ochilor, plăcerea simţurilor şi farmecul unei adunări alese!

Iar şeicul fu bucuros peste poate de laudele mele, şi, ca să-mi arate cât era de mulţumit, îmi zise:

— Noaptea aceasta, o, oaspete al meu, este o noapte de sărbătoare deosebită; iar la aceasta sărbătoare deosebită nu au îngăduinţă să ia parte decât muştereii cei mai de seamă ai casei mele. Iar noi o numim Noaptea-minunatelor-înfăţişări. Încât nu ai decât să te urci pe terasă şi să judeci cu ochii tai!

Iar eu îi mulţumii bătrânului şi urcai pe terasă.

Or, cel dintâi lucru pe care îl zării, odată ajuns pe terasă, fu o perdea mare de catifea ce despărţea terasa

în două. Şi, în spatele acelei perdele, pe un chilim frumos, luminat de lună, şedeau întinşi unul lângă altul doi tineri frumoşi, o fată şi iubitul ei, ce se sărutau gură-n gură. Iar eu, dacă văzui, fata aceea şi frumuseţea ei fără de seamăn, rămăsei uluit şi vrăjit, şi şezui s-o privesc îndelung, fără de răsuflare, nemaiştiind unde mă aflu. Izbutii, într-un sfârşit, să mă smulg din nemişcarea mea şi, nemaiputându-mi găsi tihna până a nu afla cine este, coborâi de pe terasă şi detei fuga la fetişcana cu care îmi petrecusem cea de a doua lună de dragoste; şi îi povestii cele ce văzusem. Şi ea văzu starea în care mă aflam şi îmi zise:

— Da ce zor ai tu de mă întrebi de fata aceea?

Eu răspunsei:

— Pe Allah! mi-a răpit şi mintea şi sufletul!

Ea îmi spuse zâmbind:

— Atunci, doreşti să fie a ta?

Eu răspunsei:

— Acesta-i oful sufletului meu, căci mi-a supus inima!

Ea spuse:

— Ei bine, află că fata aceea este chiar fiica şeicului Taher Abul-Ola, stăpânul nostru, şi noi toate suntem nişte roabe la poruncile ei! Au ştii tu cât costă o noapte petrecută cu ea?

Eu răspunsei:

— De unde să ştiu?

Ea îmi spuse:

— Cinci sute de dinari de aur! Este o roadă vrednică de gura regilor.

Eu răspunsei:

— Uallah! Sunt gata să-mi cheltuiesc toată averea ca să mă bucur de ea, fie măcar şi numai pentru o seară!

Şi îmi trecui toată noaptea aceea fără a îzbândi să închid ochii, aşa de zbuciumat îmi era sufletul cu gândul la fata gazdei mele.

Şi-aşa că a doua zi mă grăbii să mă îmbrac cu cele mai frumoase haine ale mele şi, împodobit ca un rege, mă

înfăţişai dinaintea şeicului Taher, tatăl ei, şi îi spusei:

— O doresc pe aceea care preţuieşte cinci sute de dinari pe noapte!

El îmi răspunse:

— Plăteşte aurul!

Şi eu îi plătii pe dată preţul pentru treizeci de nopţi, în totul cincisprezece mii de dinari. Şi el îi luă, şi îi spuse unuia dintre băieţi:

— Du-l pe stăpânul tău la stăpâna ta *Cutare*.

Şi băiatul mă luă şi mă pofti să intru într-un iatac cum ochii mei nu mai văzuseră altul asemenea ca frumuseţe şi ca belşug pe faţa pământului. Şi o văzui, culcată galeş, cu un evantai în mână, pe tânăra aceea şi, dintr-odată, rămăsei pierit de uimire în sufletul meu, o, preacinstiţi oaspeţi ai mei.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzecea noapte

Urmă:

Căci cu adevărat era ca luna în cea de a patrusprezecea zi a ei, şi numai cu felul în care răspunse la salamalekul meu izbuti să-mi răpească de tot minţile cu sunetul glasului ei mai fermecător decât mlădierile unei lăute; şi tare mai era frumoasă, şi tare mai era gingaşă şi dulce, în adevăr! Şi fără de nicio îndoială că despre ea este vorba în stihurile acestea ale poetului:

Frumoasă e! Dacă vreodată,
Ca o minune, s-ar ivi
Printre păgâni, atunci păgânii,
Privind-o, s-ar despăgâni,
Şi i s-ar închina cucernici,
Şi doar pe ea o ar sluji.

Şi dacă-ntâmplător vreodată
Ivi-s-ar goală, dintr-o zare,
Pe-o mare tulbure, cu valuri
Cât de sărate şi amare,
De mierea gurii ei s-ar face
Atunci ca mierea-ntreaga mare.

Iar dinspre Răsărit, vreunui
Creştin călugăr, din Apus,
De i s-ar arăta vreodată,
Călugărul ar sta răpus,
Cu ochii-ntorşi spre Răsăritul
În care minţile-i s-au dus.

Ci eu, în bezna luminată
De flacăra din ochii ei,
Strigai: „O, beznă! Ce văd oare?
Nălucă-i? Vis fără temei?
Sau o fecioară care arde
De dor, aci, sub ochii mei?"

Iar ea, la vorbele acestea,
Cu mâna-şi prinse, pentru sine,
Mijlocul ca un fir de floare –
Şi-n unduiri de ape line
Îmi spuse suspinând într-una
Cu triste şi adânci suspine:

„Aşa cum dinţii albi şi tineri
Nu-şi dau întreaga strălucire
Decât frecaţi cu dulcea plantă
Ce-o folosim spre curăţire,
La fel şi-o fată: se arată
Cât de frumoasă-i, prin iubire!

O, musulmani! O, nu se află,
Vai, pentru buzele-mi zbătute,

Niciunul printre voi în stare
Să mi le-alinte şi sărute?
Vai, ajutor!" Şi eu, deodată,
Simţii atunci cum, pe tăcute,
În mine tremură năvalnic
Şi creşte-o aprigă virtute,
Şi-nfiorată de avânturi
Se zbuciumă şi se asmute,
Şi-n graiul ei îi strigă fetei:
„Ba este! Este! Vine iute!"

Şi năvălii. Ci ea, cu frică,
Mă întrebă atunci aşa:
„Dar cine eşti?" Detei răspunsul:
„Sunt musulmanul ce l-ai vrea!
Sunt, iată, un flăcău, în stare
Să vină la chemarea ta!"

Pe urmă, fără de zăbavă,
Arzând, mă-mbrăţişai cu ea.
[.......................................
....]

Apoi, şopti cu şoaptă dulce,
La cea de-a treia-mbrăţişare:
„Mai strâns, flăcăule, iubite!
Îmbrăţişează-mă mai tare!"
Şi-i răspunsei: „Te strâng, iubito,
Te strâng, iubito, sunt în stare!"

Or, eu îi urai bunăpace, şi ea îmi răspunse la urare, aruncându-mi nişte priviri ucigător de galeşe, şi îmi zise:

— Prietenia, belşugul şi bună-voinţa fie cu oaspetele!

Şi mă luă de mână, o, stăpânii mei, şi mă pofti să şed lângă ea; şi nişte fete cu sâni frumoşi intrară şi ne aduseră şi fructe rare, şi bucate alese, şi un vin minunat, cum nu se bea decât în palatele împărăteşti; şi ne deteră

trandafiri şi iasomii, pe când împrejurul nostru pomişorii înmiresmaţi şi lemnul de aloe ce ardea în căţui de aur îşi revărsau suavele parfumuri. Pe urmă, una dintre roabe îi aduse într-o învelitoare de zarafir o alăută de fildeş, pe care ea o luă, îi potrivi strunele şi pe urmă cântă stihurile acestea:

Să nu bei niciodată vinul,
Decât turnat de un flăcău
Cu mână gingaşă; căci vinul
Ce te îmbată, metehău,
Flăcăul îl presebimbă-n ambră,
De-ar fi el, vinul, cât de rău.

Căci vinul, pentru cine-l gustă,
Nu poate fi o desfătare
Când nu-i paharnic pe potrivă
Şi cu obrajii ca o floare
De trandafir, neprihănită,
Şi fragedă, şi-ameţitoare.

Or, eu, oaspeţi ai mei, după stihurile acestea, prinsei inimă, şi mâna mea se făcu mai îndrăzneaţă, iar ochii şi buzele mele o mistuiau; şi cunoscui în felul acesta că avea nişte însuşiri aşa de minunate, atât ca ştiinţă, cât şi ca frumuseţe, încât nu numai că petrecui cu ea luna pe care o plătisem, ci îi plătii mai departe bătrânului cel alb, tatăl ei, o lună după alta, şi tot aşa până ce, din pricina atâtor cheltuieli nemăsurate, nu-mi mai rămase nici măcar un dinar din toată bogăţia pe care o adusesem cu mine din ţara Omanului, patria mea. Şi-atunci, gândind că în curând am să fiu silit să mă despart de ea, nu putui opri lacrimile să-mi curgă şuvoaie pe obraji, şi nu mai izbutii să osebesc ziua de noapte.

Când povestea ajunse aici. Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzeci şi una noapte

Urmă:

Iar ea, dacă mă văzu aşa, cu totul în lacrimi, îmi spuse:
— De ce plângi?
Eu spusei:
— O, stăpână a mea, plâng pentru ca nu mai am bani, iar poetul a spus:

Te face sărăcia şi-n casa la străin;
Ci banul îţi ridică şi-ntre străini cămin!

Iată pentru ce, o, lumină a ochilor mei, plâng eu, de teamă că tatăl tău are să mă despartă de tine!
Ea îmi spuse:
— Află, dar, că atunci când vreun muşteriu de-al casei noastre şi-a prăpădit averea la noi, tatăl meu are obiceiul de a-l mai găzdui vreme de încă trei zile, cu toată dărnicia cuvenită şi fără a-l lipsi de niciuna dintre plăcerile obişnuite: după care, îl roagă să plece şi să nu se mai arate în casa noastră! În ce te priveşte, o, dragule, întrucât îţi port în inimă o dragoste mare, să nu ai nicio teamă, pentru că am să găsesc eu un mijloc de a te păstra aici atâta cât ai să vrei tu, inşallah! Căci toată averea mea se află în mâinile mele, iar tata nici habar n-are cât de mare este averea aceasta. Aşa că am să-ţi dau în fiecare zi o pungă cu cinci sute de dinari, preţul pentru o seară; iar tu, la rându-ţi, ai s-o dai tatălui meu, spunându-i: „De-acuma-nainte am să-ţi plătesc serile de pe o zi pe alta!“ Iar tatăl meu, ştiindu-te bun platnic, are să primească învoiala aceasta; şi, după obiceiul lui, are să vină să-mi dea banii aceştia ce mi se cuvin; şi eu iarăşi am să ţi-i dau, ca să-i plăteşti iarăşi o seară; şi-aşa are să fie atâta vreme cât o vrea Allah şi cât tu n-ai să te saturi de mine!

Eu atunci, o, oaspeţii mei, în bucuria mea, mă simţii deodată uşor ca pasărea, şi îi mulţumii, şi îi sărutai mâna; pe urmă, rămăsei cu ea, vreme de un an, ca un cocoş într-o poiată.

Or, când trecu anul, soarta cea rea vroi ca iubita mea, într-o clipă de mânie, să se supere pe una dintre roabele ei şi s-o lovească amarnic; şi roaba strigă:

— Pe Allah! am să te lovesc în inimă, întocmai cum m-ai lovit tu!

Şi dete fuga pe dată la părintele iubitei mele, şi îi dezvălui toată povestea, de la început până la sfârşit.

Când bătrânul Taher Abul-Ola auzi spusele roabei, sări în picioare şi dete fuga la mine; pe când eu, neştiind nimica din cele ce se petrecuseră, şedeam lângă iubita mea, gata să mă las desfătărilor celor mai alese; şi bătrânul strigă la mine:

— Hei, măi *Cutare*!

Eu răspunsei:

— La poruncile tale, o, unchiule!

El îmi spuse:

— Obiceiul nostru de-aici, atunci când un muşteriu şi-a prăpădit banii, este de a-l găzdui pe acel muşteriu, fără a-l lipsi de nimica, vreme de trei zile. Ci tu iacătă că de un an de zile te bucuri prin înşelăciune de găzduirea noastră, mâncând, bând şi desfătându-te după plac! Pe urmă, se întoarse către robi şi strigă: Alungaţi-l de aici pe feciorul ăsta stricat!

Iar ei mă înhăţară şi mă aruncară gol-goluţ pe uşă afară, punându-mi în mână zece bănuţi de argint şi dându-mi o rantie veche şi jegoasă, din care curgeau petecile, ca să-mi acopăr goliciunea.

Iar şeicul cel alb îmi spuse:

— Pleacă! nu vreau nici să te bat, nici să te blestem! Da nu mai zăbovi pe-aici! Că de te-o paşte păcatul să mai tândaleşti prin Bagdad, cetatea noastră, sângeâe tău are să-ţi ţâşnească deasupra capului!

Eu atunci, o, oaspeţii mei, fusei silit să plec, în ciuda

dorurilor mele, fără a şti încotro să mă îndrept în oraşul acesta, pe care nu îl cunoşteam deloc, măcar că locuiam în el de cincisprezece luni. Şi simţii cum se abăteau grele peste inima mea toate năpastele lumii, şi peste gândurile mele toate deznădejdile, toate tristeţile şi toate necazurile! Şi zisei în cugetul meu: „Oare cum de am putut eu, care am venit peste mări până aici aducând o mie de mii de dinari de aur şi, pe deasupra, şi preţul vânzării celor treizeci de corăbii ale mele, cum de am putut să prăpădesc atâta avere în casa acestui amarnic bătrân cu faţă de păcură, ca să ies acuma gol-goluţ, cu inima zdrobită şi cu sufletul înjosit? Ci nu este ajutor şi putere decât întru Allah Slăvitul şi preaînaltul!” Şi, cufundat în gânduri amare, cum tocmai ajunsesem la ţărmul Tigrului, văzui o corabie ce se gătea să coboare către Bassra. Şi mă suii pe puntea corăbiei aceleia, intrând în slujba căpitanului, ca să-mi pot plăti călătoria. Şi-aşa ajunsei la Bassra.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzeci şi doua noapte

Urmă:

Acolo, mă dusei fără de zăbavă în suk, întrucât mă chinuia foamea, şi în suk mă băgă de seamă un băcan care se apropie de mine repede, mă cuprinse pe după gât şi mă îmbrăţişă, şi îmi spuse că este un prieten de odinioară de-al părintelui meu; pe urmă, întrebă în ce stare mă aflu. Şi eu îi povestii, fără a ocoli nimica, tot ce mi se întâmplase. Iar el îmi spuse:

— Uallah! astea nu-s fapte de om cugetat! Da acuma, ce-a fost a fost! Ia spune, ce ai de gând să faci?

Eu răspunsei:

— Nu ştiu!

El îmi spuse:

— Vrei să primeşti să rămâi la mine? Şi, întrucât ştii să

scrii, vrei să însemnezi intrările şi ieşirile mărfurilor mele, şi să capeţi ca simbrie o drahmă de argint pe zi, afară de mâncarea şi de băutura ta?

Iar eu primii cu mulţumire, şi rămăsei la el ca logofăt pentru ieşirile şi intrările vânzărilor şi cumpărăturilor. Şi-aşa trăii la el destulă vreme, ca să pun de-o parte o sută de dinari.

Atunci, închiriai pe seama mea o casa micuţă la ţărmul mării, ca să aştept acolo sosirea vreunei corăbii plină cu mărfuri aduse de departe, pe care să le cumpăr cu banii mei şi cu care să întocmesc o încărcătură bună de vândut la Bagdad, unde vroiam să mă întorc, cu nădejdea că am să găsesc un prilej spre a o vedea iarăşi pe iubita mea.

Or, norocul vroi ca într-o zi să se ivească din depărtări o corabie plină cu mărfurile pe care le aşteptam; iar eu, vârându-mă printre ceilalţi negustori, mă îndreptai către corabie şi mă urcai pe punte. Şi iată că, din fundul corăbiei, ieşiră doi oameni care se aşezară pe două scaune şi îşi aşternură dinaintea noastră mărfurile. Şi ce mărfuri! Şi cum îţi mai luau ochii. Nu vedeam acolo nimic altceva decât giuvaieruri, mărgăritare, mărgeane, rubine, agate, hiacinte şi nestemate de toate culorile! Şi-atunci, unul dintre cei doi oameni se întoarse către negustorii locului şi spuse:

— O, fraţilor negustori, toate astea nu sunt de vânzare astăzi, întrucât eu încă sunt ostenit de mare; nu vi le-am arătat decât spre a vă da o dovadă de ce are să fie vânzarea de mâine!

Ci negustorii atâta stăruiră, încât acela primi a începe vânzarea pe dată, şi telalul începu să strige vânzarea nestematelor, bucată cu bucată. Şi negustorii începură să ridice preţul de fiecare dată, unii peste alţii, până ce întâiul săculete cu nestemate ajunse la preţul de patru sute de dinari. În clipita aceea, stăpânul sacului, care îl cunoscuse odinioară în ţara mea pe tatăl meu, căpetenia negoţului din Oman, se întoarse către mine şi mă întreba:

— Tu de ce nu spui nimic şi nu dai şi tu un preţ mai

mare, aşa cum fac ceilalţi negustori?

Eu răspunsei:

— Pe Allah, o, stăpâne al meu, nu mi-au mai rămas din bunurile acestei lumi decât o sută de dinari!

Şi mă simţii tare ruşinat spunând vorbele acestea, şi lacrimile începură să-mi curgă din ochi. Şi, dacă mă văzu aşa, stăpânul sacului îşi plesni palmele una de alta şi strigă, plin de uimire:

— O, omanitule, cum de nu ţi au mai rămas dintr-o avere atâta de nemăsurată decât o sută de dinari?

Şi mă privi cu multa milă şi îmi înţelese necazurile; pe urmă, deodată, se întoarse către negustori şi le spuse:

— Fiţi martori că vând acestui tânăr, pentru o sută de dinari, un sac cu tot ce se aflâ în el, genune, metaluri şi lucruri scumpe, măcar că ştiu că preţul lui adevărat se ridica la peste o mie de dinari. Aşa încât este un dar pe care i-l fac!

Iar negustorii, uluiţi, mărturisiră că văd şi că pricep; şi negustorul îmi înmână sacul cu tot ce se afla în el, ba îmi mai dărui şi chilimul şi scaunul pe care şezuse. Iar eu îi mulţumii pentru dărnicia lui; şi coborâi pe uscat şi mă îndreptai către sukul giuvaiergiiior.

Acolo închiriai o prăvălie şi mă apucai să vând şi să cumpăr, şi în fiecare zi dobândeam un câştig destul de vrednic. Or, printre lucrurile de preţ ce se aflau în sac, era şi o bucată de baga roşie, de un roşu întunecat, şi care, judecând după semnele talismanice săpate ca nişte picioruşe de furnici pe cele două feţe ale ei, trebuie să fi fost vreo amuletă lucrată de vreun meşter tare iscusit în meşteşugul amuletelor. Aşa că pusei de mai multe ori telalul să strige în suk că o vând; ci nu mi se dete pe ea decât zece până la cincisprezece drahme. Iar eu, cu gândul la vreun chilipir mai bun, nevroind s-o dau aşa, oricum, pe un preţ de nimic, aruncai bucata aceea de baga într-un ungher din prăvălie, unde rămase vreme de un an.

Or, într-o zi, pe când mă aflam în prăvălia mea, văzui

cum intră...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzeci şi treia noapte

Urmă:

...văzui cum intră un străin, care îmi ura bună pace şi care, când văzu bucata de baga, cu tot praful care o acoperea, strigă:

— Slavă lui Allah! Am găsit, într-un sfârşit, ceea ce căutam!

Şi luă bucata de baga, o duse la buze şi la frunte, şi îmi spuse:

— O, stăpâne al meu, vrei să mi-o vinzi?

Eu răspunsei:

— Fireşte că vreau!

El întreba:

— Care îi este preţul?

Eu spusei:

— Dar tu cât dai?

El răspunse:

— Douăzeci de dinari de aur!

Iar eu, la vorbele acestea, gândii că străinul îşi batea joc de mine, aşa de mare mi se părea preţul acela; şi îi spusei cu un glas tare acru:

— Du-te-n calea ta!

El atunci gândi că socotesc preţul prea mic, şi îmi spuse:

— Îţi dau cincizeci de dinari!

Ci eu, tot mai încredinţat că îşi râde de mine, nu numai că nu mai vrusei să-i răspund nimic, da nici nu mă mai uitai la el şi mă prefăcui că nici nu mai bag de seamă că este acolo, ca să plece.

El atunci îmi spuse:

— O mie de dinari!

Şi aşa! Iar eu, o, oaspeţii mei, nu răspundeam nimic; iar el zâmbea de tăcerea mea plină de mânie îndârjită şi îmi spunea:

— De ce nu vrei să-mi răspunzi?

Iar eu, până la urmă, îi răspunsei iar:

— Du-te-n calea ta!

El atunci începu să adauge o mie de dinari peste altă mie, până ajunse să-mi dea douăzeci de mii de dinari. Ci eu nu răspundeam nimic!

Şi-aşa! Iar trecătorii şi vecinii, stârniţi de o vânzare ciudată ca aceea, se strânseseră împrejurul nostru în prăvălie şi în uliţă, şi se burzuluiau amarnic împotriva mea şi făceau o larmă tare supărătoare faţă de mine, spunând:

— Nu se cade să-i îngăduim a cere mai mult pe bucata aceea amărâtă de baga!

Iar alţii spuneau:

— Uallah! cap sec, ochi orbi! Dacă n-are să-i dea bagaua, să-l alungăm din oraş!

Şi-aşa! Iar eu încă nu ştiam ce vroiau de la mine. Încât, ca să sfârşesc, îl întrebai pe străin:

— Vrei să-mi spui odată dacă o cumperi cu adevărat ori îţi baţi joc?

El răspunse:

— Da tu vrei cu adevărat s-o vinzi, ori vrei să-ţi baţi joc?

Eu spusei:

— Să vând!

Şi el spuse:

— Atunci, ca preţul cel de pe urmă, îţi dau treizeci de mii de dinari! Şi să încheiem vânzarea şi cumpărarea!

Iar eu atunci mă întorsei către cei de faţă şi le spusei:

— Vă iau de martori la vânzarea aceasta! Mai înainte însă, vreau să aflu de la cumpărător pentru ce îi trebuie bucata aceasta de baga!

El răspunse:

— Să încheiem mai întâi târgul, şi pe urmă am să-ţi

spun puterile şi folosul ei!

Eu răspunsei:

— Ţi-o vând!

El spuse:

— Allah e martor la ceea ce grăim!

Şi scoase un sac plin cu aur, îmi numără şi îmi cântări treizeci de mii de dinari, luă amuleta, o puse în buzunar, scoase un oftat adânc şi îmi spuse:

— Atunci, ai vândut-o, şi gata!

Eu răspunsei:

— E vândută, şi gata!

Iar el se întoarse către cei de faţă şi le spuse:

— Sunteţi martori cu toţii că mi-a vândut amuleta şi că a luat preţul la care ne-am înţeles, de treizeci de mii de dinari!

Şi, după aceea, se întoarse către mine şi, cu un glas plin de o milă şi de o batjocură vădite, îmi spuse:

— O, săracul de tine, pe Allah! de-ai fi ştiut să-ţi stăpâneşti mâna în vânzarea aceasta şi să n-o întinzi aşa de repede, aş fi ajuns să-ţi plătesc ca preţ pentru această amuletă nu numai treizeci de mii sau o sută de mii de dinari, ci o mie de mii de dinari, de nu şi mai mult!

Or, eu, o, oaspeţii mei, auzind acele vorbe şi văzându-mă furat aşa, din pricina lipsei mele de dibăcie, de preţul acela de basm, simţii cum o tulburare mare se petrece în lăuntrurile mele; şi o răzvrătire mare în trupul meu făcu sângele să mi se scurgă din obraji, şi în locul lui să se ridice culoarea aceasta galbenă, care mi-a rămas de atunci şi care a tras luarea voastră aminte în seara aceasta, o, oaspeţii mei!

Am rămas, aşadar, năucit o clipă, pe urmă i-am spus străinului:

— Poţi acuma să-mi spui puterile şi folosul acestei bucăţi de baga?

Şi străinul îmi răspunse:

— Află că regele de la Ind are o fata tare scumpă, de o frumuseţe fără de seamăn nicăirea pe faţa pământului;

da-i chinuită de nişte dureri de cap amarnice. Încât regele, tatăl său, ajuns la capătul puterilor şi al doftoriilor în stare s-o aline, a poruncit să se adune toţi scribii cei mai de frunte din împărăţia lui şi toţi învăţaţii şi vracii; da niciunul dintre ei n-a izbutit să scoată din capul fetei durerile care o chinuiau.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzeci şi patra noapte

Urmă:

— Eu atunci, fiind de faţă în acea adunare, spusei regelui: „O, maria-ta, ştiu un om care se numeşte Saadallah babilonianul, şi care, în cunoaşterea tuturor leacurilor, nu are nici seamăn, nici pe altul mai presus ca el pe faţa pământului! Dacă, dar, socoţi potrivit să mă trimiţi la el, trimite-mă!” Regele îmi răspunse: „Du-te la el! “ Eu spusei: „Dă-mi o sută de mii de dinari şi o bucată de baga roşie, de un roşu întunecat! Şi, pe deasupra, un dar!” Şi regele îmi dete tot ce îi cerusem, şi plecai de la Ind către ţara Babilonului. Şi acolo întrebai de înţeleptul Saadallah şi fusei călăuzit la el; şi mă înfăţişai dinaintea lui şi îi înmânai o sută de mii de dinari şi darul de la rege; pe urmă, îi detei bucata de baga şi, după, ce îi arătai rostul venirii mele, îl rugai să-mi întocmească o amuletă atotputernică împotriva durerilor de cap. Şi înţeleptul de la Babilon a cheltuit şapte luni întregi ca să cerceteze stelele şi, până la urmă, când au trecut acele şapte luni, a ales o zi de semn bun ca să scrie pe bucata de baga aceste litere talismanice pline de vrajă de pe cele două feţe ale acestei amulete pe care tu mi-ai vândut-o! Iar eu am luat amuleta aceasta, m-am întors la regele de la Ind şi i-am dat-o. Or, regele a intrat în odaia fetei lui dragi şi a găsit-o pe fată, după poruncile date, înlănţuită cu patru lanţuri atârnate în cele patru colţuri ale odăii, aşa ca ea

să nu poată, în toiul durerilor, să sară pe fereastră şi să se omoare. Şi, de cum puse amuleta pe fruntea fiicei sale, fata se simţi tămăduită pe clipă pe dată. Iar regele, dacă o văzu aşa, se bucură până peste marginile bucuriei, şi mă acoperi cu daruri bogate, şi mă luă pe lângă măria-sa, printre prietenii măriei-sale. Iar fata regelui, vindecată în felul acesta atâta de tainic, îşi agăţă amuleta de salba de la gât, şi nu se mai despărţea de ea. Ci, într-o zi, domniţa, pe când se preumbla într-o luntre, jucându-se cu însoţitoarele ei, una dintre ele, cu o mişcare nefericita, rupse firul pe care era prinsă salba, şi amuleta căzu în apă. Şi se duse amuleta. Şi tot atunci, răutatea aceea se întoarse în domniţă, şi fata intră iar în stăpânia celui amarnic, care îi dete nişte dureri de cap atâta de năpraznice încât fata îşi pierdu minţile. La ştirea aceasta, durerea regelui fu mai presus de toate vorbele; şi mă chemă şi mă însărcină să mă duc iară la şeihul Saadallah babilonianul, ca să-mi facă alta amuletă. Şi plecai. Da când ajunsei la Babil, aflai că şeihul Saadallah murise. Şi, de-atunci, însoţit de alţi zece, care să mă ajute în căutările mele, străbat toate ţările de pe pământ cu gândul de a găsi, la vreun negustor, ori la vreun chilipirgiu, ori la vreun trecător, o amuletă dintre amuletele acelea pe care numai şeihul Saadallah din Babilon ştia să le înzestreze cu puteri tămăduitoare şi alungătoare de rele. Şi a vrut ursita să te scoată în calea mea şi să mă aducă să găsesc şi să cumpăr din prăvălia ta talismanul acesta, pe care nu mai nădăjduiam să-l găsesc vreodată!

Pe urmă, o, oaspeţi ai mei, străinul, după ce mi-a povestit povestea aceasta, şi-a strâns chimirul şi s-a dus.

Şi-aceasta-i, aşa cum v-am spus-o, pricina culorii galbene a chipului meu!

Iar eu, atunci, preschimbai în bani tot ce aveam, îmi vândui prăvălia şi, bogat de-acuma, plecai degrabă la Bagdad, unde, cum ajunsei, zburai la palatul bătrânului cel alb, tatăl preaiubitei mele. Căci, de când ne

despărţisem, zi şi noapte numai ea îmi umplea gândurile; şi a o mai vedea o dată era ţinta tuturor dorurilor şi a vieţii mele. Iar despărţirea nu făcuse decât să-mi aţâţe pojarurile din suflet şi să-mi aprindă minţile.

Îl întrebai, dar, despre fată pe un băiat de la uşa de intrare. Iar băiatul îmi spuse să ridic capul şi să privesc. Şi văzui cum casa cădea în ruină, cum la fereastra la care de obicei sta iubita mea nu era nimeni şi cum o umbră de jale şi de deznădejde adâncă stapânea peste tot. Atunci lacrimile îmi năpădiră ochii şi îi spusei robului cel tinerel:

— Ce-a făcut Allah cu şeicul Taher, o, fratele meu?

El îmi răspunse:

— Voioşia a pierit din casa aceasta şi jalea s-a abătut asupra noastră, de când ne-a părăsit un tânar din ţara Omanului, pe nume Abul-Hassan Al-Omani. Acel tânăr neguţător şezuse un an cu fata şeicului Taher; ci întrucât după acest răstimp, flăcăul n-a mai avut bani, şeicul, stăpânul nostru, l-a alungat din casă.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzeci şi cincea noapte

Urmă:

...Da stăpâna noastră, care îl iubea cu iubire mare, a fost atât de zdruncinată de plecarea lui, încât a căzut bolnavă de o boală aşa de grea, încât a ajuns în pragul morţii. Atunci stăpânul nostru, şeicul Taher, a început să se căiască amarnic de ce făcuse, când a văzut zăcăşia de moarte în care se afla fata lui; şi a trimis pristavi în toate părţile şi în toate ţările, ca să-l caute pe Abul-Hassan, şi a făgăduit o sută de mii de dinari drept răsplată aceluia care l-o aduce îndărăt! Ci, până acuma, toate strădaniile căutătorilor s-au dovedit zadarnice, căci nimenea n-a izbutit să-i afle urma ori să capete vreo ştire despre el. Încât tânăra, fata şeicului, acuma e pe cale să-şi dea

ultimul suspin!

Eu atunci, cu sufletul rupt de durere, îl întrebai pe copil:

— Da şeicul Taher, el cum o duce?

Copilul răspunse:

— Toate astea l-au adus într-o jale şi într-o deznădejde aşa de mare, încât a vândut şi fetele şi flăcăii, şi s-a căit amarnic dinaintea lui Allah preaînaltu!!

Atunci eu îi spusei tânărului rob:

— Vrei să-ţi arăt unde se află Abul-Hassan Al-Omani? Ce-ai zice?

El răspunse:

— Allah fie cu tine, o, fratele meu! Spune-mi! Şi-i dai îndărăt vieţii o îndrăgostită, tatălui ei îi dai o fată, iubitei îi dai un iubit, şi îl scapi din sărăcie pe robul tău şi pe părinţii robului tău!

Eu atunci îi spusei:

— Du-te, dar, la stăpânul tău, şeicul Taher, şi spune-i: „Îmi datorezi răsplata făgăduită, pentru ştirea cea bună! Căci la uşa casei tale se află, în carne şi oase, Abul-Hassan Al-Omani!”

La cuvintele acestea, robul cel tinerel zbură iute ca o piatră aruncată dintr-o praştie; şi, cât ai clipi, se întoarse însoţit de şeicul Taher, părintele iubitei mele. Şi ce schimbat era! Şi cum i se vestejise chipul cel odinioară atâta de proaspăt şi de tineresc în ciuda anilor! Îmbătrânise, în doi ani, cu mai bine de douăzeci de ani. Ci mă recunoscu numaidecât, şi se aruncă la gâtul meu, şi începu să mă sărute plângând, şi îmi zise:

— O, stăpâne al meu, unde ai fost de-ai lipsit atâta vreme? Fata mea, din pricina ta, e în pragul mormântului. Haide! Intră cu mine în casa ta!

Şi mă pofti să intru şi începu să se arunce în genunchi pe pământ, înălţând slavă lui Allah care îngăduise să ne găsim; şi nu pregetă să-i dea robului cel mititel răsplata cea făgăduită, de o sută de mii de dinari. Şi robul începu să cheme asupra mea binecuvântările lui Allah.

După care, şeicul Taher intră dintr-untâi numai el la

fata lui, ca să-i vestească cu binişorul sosirea mea.

Îi, spuse, aşadar:

— Îţi vestesc, o, fata mea, ştirea cea bună! Dacă vrei să primeşti a mânca oleacă şi a merge să te îmbâiezi la hammam, am să te fac să-l vezi chiar astăzi pe Abul-Hassan!

Ea strigă:

— O, tată, spui adevărat?

El răspunse:

— Pe Allah preaslăvitul, ceea ce îţi spun este adevărat!

Atunci ea strigă:

— Uallahi! Dacă-i văd chipul, nu mai am trebuinţă nici să mănânc, nici să beau!

Atunci bătrânul se întoarse către uşa după care mă aflam şi strigă:

— Intră, ya Abul-Hassan!

Şi intrai.

Or, o, oaspeţii mei, de îndată ce mă văzu şi mă cunoscu, fata căzu leşinată, şi multă vreme trecu până ce să-şi vină în fire. Izbuti într-un sfârşit să se trezească şi, printre plânsete de bucurie şi râsete, ne aruncarăm unul în braţele celuilalt, şi şezurăm mult timp îmbrăţişaţi, tulburaţi şi fericiţi până peste poate. Şi când izbutirăm să luăm seama la ce se petrecea împrejurul nostru, văzurăm în mijlocul sălii de primire pe cadiul şi pe martorii pe care şeicul îi chemase cu mare zor, şi care scriseră senetul nostru de căsătorie acolo, pe loc. Şi nunta noastră fu sărbătorită cu o strălucire nemaipomenită, în vâlvora unor petreceri care ţinură treizeci de zile şi treizeci de nopţi.

Şi, de-atunci, o, oaspeţi ai mei, fata şeicului Taher este soţia mea cea dragă. Şi pe ea aţi auzit-o domniile voastre cântând acele cântece triste, care îi plac pentru că îi aduc aminte de ceasurile de jale ale despărţirii noastre, şi o fac să simtă şi mai mult fericirea în care se scurg zilele căsniciei noastre, binecuvântate de naşterea unui fecior la fel de frumos ca şi mama lui! Şi pe feciorul acesta

vreau eu acuma să-l înfăţişez domniilor voastre o, oaspeţii mei!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzeci şi şasea noapte

Urmă:

Şi, după ce spuse acestea, tânărul cel galben ieşi o clipă şi se întoarse ţinând de mână un băieţel de zece ani, frumos ca luna în cea de a patrusprezece? zi a ei. Şi îi spuse:

— Urează bună pace oaspeţilor noştri!

Şi copilul ură buna pace cu o gingăşie aleasă. Iar califul şi tovarăşii lui, rămaşi tot neştiuţi, fură încântaţi până peste poate, atât de frumuseţea copilului, de gingăşia şi de drăgălăşia lui, cât şi de povestea nemaipomenită a tatălui său. Şi, după ce îşi luară bun-rămas de la gazda lor, plecară minunându-se de ceea ce văzuseră şi auziseră.

Iar a doua zi, de dimineaţă, califul Harun Al-Raşid, care nu contenise să cugete la întâmplarea aceea, îl chemă pe Massrur şi îi zise:

— O, Massrur!

El răspunse:

— La poruncile tale, o, stăpâne al meu!

El spuse:

— Strânge numaidecât în sala aceasta tot aurul haraciului de pe un an pe care l-am dobândit din Bagdad, tot haraciul din Bassra şi tot haraciul din Khorassan!

Şi Massrur, pe dată, puse să fie aduse tustrelele haraciuri dinaintea califului, şi îngrămădi în sală aurul din tustrele părţile acelea ale împărăţiei; şi erau atâţia galbeni, încât numai unul Allah ar fi putut să-i înnumere. Atunci califul îi zise lui Giafar:

— O, Giafar!

El răspunse:

— Aicea sunt, o, emire al drept-credincioşilor!

El spuse:

— Du-te degrabă şi adu-mi-l pe Abul-Hassan Al Omani!

El răspunse:

— Ascult şi mă supun.

Şi plecă numaidecât şi îl aduse pe Abul-Hassan tremurând tot în faţa califului, unde sărută pământul dinaintea acestuia şi stătu cu ochii plecaţi, în neştiinţa fărădelegii pe care o putuse săvârşi, ori a pricinii care nevoise sa fie adus acolo.

Atunci califul îi spuse:

— O, Abul-Hassan, ştii cumva numele negustorilor care ţi-au fost oaspeţi aseară?

Ei răspunse:

— Nu, pe Allah, o, emire al drept-credincioşilor!

Califul se întoarse atunci către Massrur şi îi spuse:

— Dă la o parte învelitoarea sub care se află grămezile de galbeni!

Şi, când învelitoarea fu dată la o parte, califul îi spuse tânărului:

— Da ai putea să-mi spui baremi dacă, da ori ba, bogăţiile acestea sunt mai mari decât acelea cu care ai fost păgubit de vânzarea ta pripită a bucăţii de baga?

Şi Abul-Hassan, uluit că îl vede pe calif ştiindu-i acea întâmplare, îngăimă bulbucând ochii mari:

— Uallah, o, stăpâne al meu, bogăţiile acestea sunt cu mult mai mari!

Şi califul îi zise:

— Află atunci că oaspeţii tăi de aseară au fost cel de al cincelea Bani-Abbas şi vizirii şi tovarăşii lui, şi că tot aurul îngrămădit aici este al tău, ca dar din partea mea, spre a te despăgubi de ce ai pierdut la vânzarea acelei bucăţi de baga talismanice!

Când auzi vorbele acestea, Abul-Hassan fu atâta de tulburat, încât lăuntrurile lui tresăriri de o răscolire nouă, şi gălbeneala îi coborî de pe chip, şi în locul ei sângele

roşu îi năpădi pe dată în obraji şi îi dete iarăşi culoarea albă-trandafirie de odinioară, strălucind ca luna în noaptea deplinătăţii ei. Iar califul ceru să i se aducă o oglindă şi o puse dinaintea feţei lui Abul-Hassan, care căzu în genunchi ca să înalţe mulţumire Izbăvitorului. Şi califul, după ce porunci ca tot aurul grămădit acolo sa fie dus acasă la Abul-Hassan, îl pofti pe acesta să vină cât mai des spre a-i ţine tovărăşie în mijlocul prietenilor săi de taină, şi îi grăi:

— Nu este alt Dumnezeu decât singur Allah! Slavă Lui, carele poate să săvârşească schimbare peste schimbare şi care singur rămâne neschimbat şi nestrămutat!

— Şi-aceasta-i, o, preafericitule rege, spuse mai departe Şeherezada, povestea tânărului cel galben. Ci de bună seamă că ea nu poate fi asemuită cu povestea Floarei-de-Granată şi a lui Zâmbet-de-Lună!

Iar regele Şahriat grăi:

— O, Şeherezada, nu mă îndoiesc de ceea ce spui! Grăbeşte-te, dar, de-mi povesteşte povestea Floarei-de-Granată şi a lui Zâmbet-de-Lună, căci nu o ştiu!

Iar Şeherezada spuse:

POVESTEA FLOAREI-DE-GRANATĂ ŞI A LUI ZÂMBET-DE-LUNĂ

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, ca a fost odată, în vechimea veacurilor, şi a anilor, şi a zilelor, demult de tot, în ţările ajamite, un rege pe nume Şahraman, care stăpânea peste Khorassan. Şi regele acesta avea o sută de cadâne, toate zăticnite de sterpiciune, încât nu putuse avea cu niciuna dintre ele un moştenitor, fie el şi de parte femeiască. Or, pe când se afla într-o zi în sala de primire, între vizirii, emirii şi mai-marii împărăţiei, şi sta cu ei de vorbă, nicidecum despre treburile cele ostenitoare ale stăpânirii, ci despre poezie, despre ştiinţă, despre istorie şi despre medicină, şi oarecum despre tot ce l-ar fi putut face să uite mâhnirea singurătăţii fără de urmaşi şi durerea de a nu putea să lase moştenitori la scaunul de domnie ce-i fusese lăsat şi lui de către bunii şi străbunii săi, intră în sală un tânăr mameluc şi îi spuse:

— O, doamne al meu, se află la uşă, împreună cu un neguţător, o roabă tânără şi atâta de frumoasă cum ochii n-au mai văzut vreodată!

Şi regele spuse:

— Adu-mi-i, dar, pe neguţător şi pe roaba!

Şi mamelucul se grăbi să aducă pe neguţător şi pe roaba cea frumoasă.

Or, când o văzu în sală, regele, dintr-o singură aruncătură de ochi, o asemui în sufletul său cu o lancie subţire; şi, întrucât purta un iaşmac albastru, învrâstat cu zarafir, ce-i învăluia capul şi îi acoperea faţa, neguţătorul o dezveli; şi numaidecât sala se lumină de frumuseţea

fetei, iar pletele ei se slobozîră peste spate în şapte cosiţe lungi ce-i ajungeau până la zdrăngăneii de la glezne: precum atârna maturând pământul coada îmbelşugată din crupa unei cârlane de soi. Şi era ca o crăiţă, şi minunat arcuită, şi mai mlădioasă decât tulpina cea gingaşă a smochinului banian. Ochii-i negri şi migdalaţi erau plini de sclipiri menite să fulgere inimile; iar bolnavii şi betegii s-ar fi putut tămădui numai uitându-se la ea o dată. În ce priveşte binecuvântatele-i şolduri, ţintă de jinduri şi de doruri, erau aşa de falnice, în adevăr, încât neguţătorul nici nu putuse găsi un văl îndeajuns de mare spre a le cuprinde.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzeci şi şaptea noapte

Urmă:

Încât regele fu minunat până peste marginile minunării şi îl întrebă pe negustor:

— O, şeicule, cât ceri pe roaba aceasta?

El răspunse:

— O, doamne al meu, am cumpărat-o de la stăpânul ei dintâi pe două mii de dinari; ci, de-atunci, am călătorit cu ea vreme de trei ani ca să ajung până aici, şi aşa am cheltuit cu ea alte trei mii de dinari, încât nu vin ca să te îmbiu cu vreo vânzare, ci ţi-o aduc ca pe un dar al meu către măria-ta!

Şi regele fu încântat de felul cum vorbi neguţătorul, pe care îl cinsti cu un caftan falnic şi strălucitor, şi porunci să i se dea zece mii de dinari de aur. Iar neguţătorul sărută mâna regelui, îi mulţumi pentru bunătatea şi pentru dărnicia sa, şi îşi cătă de drum.

Regele atunci spuse către musaipii şi către femeile din serai:

— Duceţi-o pe fată la hammam şi îngrijiţi-o, şi, după ce

aveţi s-o curăţaţi de urmele călătoriei, nu zăboviţi s-o ungeţi cu nard şi cu parfumuri, şi să-i daţi ca locuinţă iatacul din latura saraiului cu ferestrele înspre mare.

Şi poruncile regelui fura îndeplinite pe clipă pe data.

Or, cetatea de scaun în care domnea regele Şahraman se afla, în adevăr, aşezată la marginea mării, şi numele ei era Cetatea-Albă. Şi-aşa că slujnicele de la sarai putură s-o ducă pe fetişcana cea străină, după îmbăiere, în latura palatului ce privea către mare.

Atunci regele, care nu aştepta decât ceasul acela, intră la ea. Ci rămase tare nedumerit când văzu că fata nu se ridică în cinstea lui şi nu se arată tulburată defel că măria-sa se afla acolo. Şi gândi în sineşi: „Pesemne că a fost crescută printre oameni care nu au învăţat-o buna purtare!“ Şi o privi mai bine, şi nu se mai gândi la lipsurile purtării fetei, aşa de fermecat fu de frumuseţea ei şi de chipu-i rotund ca luna, ori ca un răsărit de soare pe un cer senin. Şi zise:

— Slavă lui Allah care a zămislit frumuseţea pentru ochii slujitorilor lui!

Şi se aşeză lângă fată şi o strânse cu dragoste la piept. Pe urmă, o luă pe genunchi şi o sărută pe buze, şi îi cunoscu dulceaţa gurii, pe care o găsi mai dulce ca mierea. Ci ea nu scotea o vorbă şi se lăsa în voia lui fără a arata nici vreo împotrivire, nici vreo bunăvoinţă. Iar regele dete poruncă să se întindă în iatac un ospăţ minunat şi începu să-i dea fetei să mănânce cu mâna lui şi să-i ducă bucatele la gură. Şi, în răstimp, o întreba cu gingăşie cum o cheamă şi din ce ţară este. Ea însă sta tăcută, fără a rosti, o vorbă şi fără a înălţa capul ca să se uite la rege, care o vedea aşa de frumoasă încât nu se putea hotărî să se mânieze pe ea. Şi gândi: „Poate că e mută! Ci nu este cu putinţă ca Atoatefăcătorul să fi izvodit o frumuseţe ca aceasta şi s-o lase fără grai! Ar fi un beteşug nevrednic de degetele Atoatezămislitorului!” Pe urmă, chemă slujnicele ca să-i toarne apă pe mâini; şi, prilejuindu-se de clipa când ele îi aduceau ibricul şi

ligheanul, le întreba în şoaptă:

— În vreme ce-o îngrijeaţi, aţi auzit-o spunând vreo vorbă?

Ele răspunseră:

— Tot ce putem să-i spunem regelui este că tot timpul cât am stat în preajma ei ca s-o slujim, s-o scăldăm, s-o parfumăm, s-o pieptănăm şi s-o îmbrăcăm, o dată n-am văzut-o să-şi mişte buzele şi să ne spună: „Aşa e bine! Aşa nu e bine!“ Şi nu ştim dacă din silă faţă de noi, ori că din neştiinţa limbii noastre, ori că din muţenie, da n-am izbutit nicidecum s-o facem să scoată măcar o vorbă, fie de mulţumire, fie de supărare!

La spusele acestea ale roabelor şi ale dădacelor, regele fu peste poate de nedumerit şi, gândind că muţenia aceea se datora vreunei suferinţe lăuntrice, vru să încerce a o veseli. Drept care, porunci să se adune în iatac toate femeile din sarai şi toate cadânele, ca fata să se veselească şi să petreacă laolaltă cu ele: şi cele care ştiau să înstrune vreo strună o înstrunară, pe când cele care ştiau să cânte din gură cântară din gură, dansară, ori şi cântară şi dansară totodată. Şi toată lumea era plină de voioşie, afară de fetişcană, care rămase mai departe nemişcată la locul ei, cu capu-n jos şi cu braţele încrucişate, fără să râdă ori să spună ceva.

Regele, dacă văzu aşa, îşi simţi pieptul cuprins de o grea apăsare, şi porunci femeilor, să plece. Şi rămase singur cu fata.

Şi-atunci, după ce degeaba încercă s-o facă să scoată un răspuns ori o vorbă, se apropie de ea şi începu să se pregătească s-o dezbrace...

Când povestea ajunse aici,. Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzeci şi opta noapte

Urmă:

...începu să se pregătească s-o dezbrace. Îi scoase mai întâi cu gingăşie vălurile uşoare care o învăluiau; pe urmă, scoase una câte una cele şapte rochii de culori şi de stofe felurite care o acopereau; iar la sfârşit, scoase cămaşa cea subţire şi şalvarii cei largi cu ciucuri verzi de mătasă. Şi, de dedesubt, se ivi trupul strălucind alb şi pielea fără de prihană, ca de argint străcurat. Şi o îndrăgi cu o dragoste mare, şi se îndreptă de îi luă fecioria, şi o găsi întreagă şi neatinsă. Şi se bucură şi se desfătă până peste poate; şi gândi: „Pe Allah! oare nu este un lucru de minune că atâţia feluriţi negustori i-au lăsat neatinsă fecioria unei fete aşa de frumoase şi aşa de nurlii?” Şi regele se simţi atâta de îndrăgostit de noua lui roabă, încât, pentru ea, le dete uitării pe celelalte soţii ale sale din sarai, şi pe cadâne, şi treburile împărăţiei, şi se închise cu fata un an întreg, fără să se sature o clipită de farmecele fragede pe care le afla zi de zi la ea. Ci, cu toate astea, nu izbuti o dată să-i smulgă vreo vorbă ori vreo încuviinţare, nici să-i trezească vreo luare-aminte la ce se făcea cu ea ori în jurul ei.

Şi-aşa! Iar regele nu mai ştia cum să-i tâlcuiască tăcerea şi muţenia. Şi nu mai nădăjduia să ajungă a-i dezlega limba vreodată şi a schimba vreo vorbă cu ea.

Or, într-o zi ca toate zilele, regele, după obiceiul lui, şedea lângă roaba sa cea frumoasă şi nepăsătoare, iar dragostea-i pentru ea era mai năprasnică decât oricând; şi îi zise:

— O, dor al sufletelor, o, inimă a inimii mele, o, lumină a ochilor mei, au nu vezi tu dragostea pe care ţi-o port şi cum pentru frumuseţea ta am dat uitării toate iubitele, şi toate cadânele, şi toate treburile împărăţiei mele, şi că am făcut aceasta cu bucurie, şi că dealtminteri sunt departe de a-mi părea rău că am făcut aşa? Nu vezi că te-am păstrat ca pe singurul meu noroc şi ca pe singura mea bucurie, din toate bunurile acestei lumi? Şi iată, e mai bine de un an de când lungesc răbdarea din sufletul meu în ce priveşte pricina acestei muţenii şi a acestei nepăsări

pe care nu izbutesc să le pricep nicicum! Dacă eşti cu adevărat mută, dă-mi măcar de înţeles printr-un semn, ca să nu mai trag nicio nădejde că am să te pot asculta vreodată, o, mult-iubita mea! Dacă nu, deie Allah să ţi se înduioşeze inima şi, în bunătatea lui, să te facă să pui într-un sfârşit capăt acestei tăceri care nu mi se cade! Iar dacă o asemenea mângâiere nu are să-mi fie îngăduită niciodată, deie Allah să fi prins copil de la mine şi să-mi dăruieşti un fecior scump, care să poată să-mi urmeze în scaunul de domnie ce mi-a fost lăsat moştenire de bunii şi de străbunii mei! Of, tu nu vezi că îmbătrânesc însingurat şi fără de urmaşi, şi că nu peste mult n-am să mai pot nici măcar să nădăjduiesc a rodnici vreun pântec de femeie, zdrobit cum am să fiu de mâhnire şi de ani? Of, of! o, tu, dacă simţi pentru mine vreo umbră de milă cât de mică, ori vreo apropiere, răspunde-mi, spune-mi numai dacă ai prins ori dacă nu ai prins rod, mă rog ţie, întru numele lui Allah! Şi, pe urma, să mor!

La cuvintele acestea, roaba cea frumoasă, care, după obiceiul ei, îl ascultase pe rege tot cu ochii în pământ, cu mâinile strânse pe genunchi şi stând nemişcată, deodată, pentru întâia oară de când intrase în serai, arătă o umbră de zâmbet. Atâta, şi nimic mai mult!

Da când o văzu, regele fu cuprins de o tulburare aşa de mare, încât i se păru că tot palatul se luminează ca negurile de un fulger. Şi se înfioră în sufletul lui şi se cutremură de bucurie şi, întrucât după un semn ca acela nu mai avu nicio îndoială că fata s-a hotărât sa vorbească, se aruncă la picioarele ei şi aşteptă acea clipa cu mâinile ridicate şi cu buzele întredeschise ca într-o rugăciune.

Şi deodată fata ridica fruntea şi, zâmbitoare, vorbi aşa:

— O, rege bun, o, doamne al nostru, o, leu scump, aflâ dar...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzeci şi noua noapte

Urmă:

...află dar că Allah a răspuns la rugăciunea ta, întrucât am prins rod cu tine! Şi ceasul sorocului meu este aproape! Ci nu ştiu dacă pruncul pe care îl port în pântecele meu este un băieţel ori o fetiţă! Mai află că, de n-aş fi rodit cu tine, eram întru totul hotărâtă să nu-ţi vorbesc niciodată şi să nu-ţi spun un cuvânt toată viaţa mea!

Când auzi vorbele acestea nemainadăjduite, regele fu cuprins de o bucurie aşa de mare încât la început nu fu în stare nici să îngaime ceva, nici să facă nimic; pe urmă, faţa i se lumină şi i se schimbă; şi pieptul i se umflă; şi, în răbufnirea lui de bucurie, se simţi săltat de pe pământ. Şi îi sărută fetişcanei mâinile, şi o sărută pe cap şi pe frunte şi strigă:

— Slavă lui Allah, care mi-a dăruit două bucurii pe care le jinduiam, o, lumină a ochilor mei: să te văd că-mi vorbeşti şi să te aud că-mi spui vestea pe care mi-ai spus-o! Alhamdolillah! preamărit fie Allah!

Pe urmă, regele se ridică şi ieşi de la ea, după ce îşi ceru îngăduinţă să lipsească oleacă, şi se duse să stea cu mare fală în scaunul de domnie al împărăţiei lui; şi era peste poate de mulţumit şi de fericit. Şi-i dete poruncă vizirului să vestească la tot norodul pricina bucuriei lui şi să împartă o sută de mii de dinari la săraci, la văduve şi la toţi cei bătuţi de nevoi, drept mulţumită lui Allah (proslăvit fie el!). Şi vizirul îndeplini pe dată porunca pe care o primise.

Atunci regele se întoarse la roaba lui cea frumoasă şi şezu lângă ea şi o strânse la inima lui şi o sărută şi îi spuse:

— O, stăpâna mea, o, regină a vieţii mele şi a sufletului meu, poţi oare să-mi spui acum pentru ce ai păstrat faţă de mine şi faţă de noi toţi tăcerea aceea neclintită zi şi

noapte, iacătă-i anul de când ai intrat în casa noastră? Şi pentru ce te-ai hotărât să-mi vorbeşti abia astăzi?

Tânăra răspunse:

— Cum să nu fi păstrat tăcere, o, măria-ta, atunci când, căzută în starea de roabă, mă vedeam aici ajunsă o biată străină cu inima zdrobită, despărţită pe veci de mama mea, de fratele meu, de rudele mele, şi departe de ţara mea de naştere?

Regele răspunse:

— Mă pun în locul tău şi îţi înţeleg necazurile! Ci cum poţi să spui că eşti o biată străină, când în saraiul acesta eşti stăpână şi regină, când tot ce se află aici este al tău, şi când până şi eu, regele, sunt un rob în slujba ta! Cu adevărat, vorbele tale nu sunt vorbe la locul lor! Şi, dacă eşti mâhnită de despărţirea de rudele tale, pentru ce nu mi-ai spus, ca să trimit după ele şi să ţi le aduc aici?

La vorbele acestea, roaba cea frumoasă îi spuse regelui:

— Află, dar, o, măria-ta, că pe mine mă cheamă Ghiul-i-anar, care în graiul din ţara mea înseamnă Floare-de-Granată; şi m-am născut în mare, unde tatăl meu a fost rege. Când tatăl meu a murit, am avut o ceartă cu mama mea, care se numeşte Lăcusta, şi cu fratele meu care se numeşte Saleh; şi m-am jurat că n-am să mai stau în mare laolaltă cu ei, şi că am să ies pe ţărm şi am să mă dărui celui dintâi om de pe uscat care o să mă placă. Încât într-o noapte, pe când regina, mama mea, şi fratele meu Saleh se culcaseră de cu vreme, şi pe când palatul nostru era cufundat în tăcerea de sub ape, m-am strecurat afară din odaia mea şi, ieşind la faţa apei, m-am dus de m-am întins pe ţărmul unui ostrov, sub lumina lunii. Şi acolo, cuprinsă de răcoarea dulce care cădea din stele, şi mângâiată de boarea pământului, am lăsat să mă toropească somnul. Şi deodată m-am deşteptat, simţind că se abătuse asupră-mi ceva, şi m-am văzut în stăpânirea unui om care m-a luat în spinare şi, cu toate ţipetele şi împotrivirile mele, m-a dus în casa lui, unde m-

a răsturnat pe spate şi a vrut sa se bucure de mine cu sila. Or, eu, dacă am văzut că omul acela era hâd şi duhnea urât, n-am vrut să mă las nicicum, şi, adunându-mi toate puterile, i-am dat drept în faţă un pumn atâta de năprasnic încât l-am aruncat de-a rostogolul la picioarele mele, şi m-am repezit pe el şi i-am tras o bătaie de nici n-a mai vrut să mă ţie în casa lui, şi m-a dus degrabă în suk, unde m-a strigat la mezat şi m-a vândut neguţătorului acela de la care m-ai cumpărat tu, o, mariata! Şi, întrucât acel neguţător era un om plin de cuviinţă şi de judecată, n-a vroit nicicum, la rându-i, dacă m-a văzut aşa de copilă, să se bucure de fecioria mea; şi m-a luat cu el la drum şi m-a adus dinaintea ta. Şi asta-i povestea mea! Or, eu, când am intrat aici, eram tare hotărâtă să nu mă las luată în ruptul capului; şi eram hotărâta ca, la întâia încercare de siluire din partea ta, sa mă arunc în mare, pe fereastra de la iatac, şi să mă duc îndărăt la mama şi la fratele meu. Şi din mândrie am păstrat tăcerea toată vremea asta. Ci când am văzut că inima ta mă iubeşte cu adevărat şi că ţi-ai părăsit pentru mine toate cadânele, am început să mă simt înlănţuită de purtarea ta frumoasă; şi, când m-am văzut că am prins copil cu tine, am început sa te iubesc şi am dat deoparte orice gând de a mai fugi şi de a sari în mare, locul meu de baştină. Şi-apoi, cu ce ochi şi cu ce inimă aş mai putea să fug acuma, când sunt însărcinată şi când mama şi fratele meu, dacă m-ar vedea în starea aceasta şi dacă ar afla că m-am legat cu un pământean, ar putea să moară de durere, şi nu m-ar crede când le-aş spune că am ajuns regină peste Persia şi peste Khorassan, şi soţia celui mai strălucit sultan! Şi iacătă tot ce aveam să-ţi spun, o, mărite rege Şahraman! Uassalam!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizecea noapte

Urmă:

La cuvintele acestea, regele o sărută pe soţia sa între ochi şi îi spuse:

— O, fermecătoare Floare-de-Granată, o, tu, cea născută în mare, o, minunato, o, domniţo, lumină a ochilor mei, ce minune mi-ai dezvăluit! Fără îndoială că, dacă m-ai părăsi vreodavă, fie şi măcar numai pentru o clipită, eu aş şi muri chiar în clipita aceea!

Pe urmă adăugă:

— Ci, o, Floare-de-Granată, mi-ai spus că te-ai născut în mare şi că mama ta Lăcusta şi fratele tău Saleh locuiesc în mare, laolaltă cu celelalte rude ale tale, şi că tatăl tău, pe când trăia, era regele mării! Or, eu nu pricep deloc cum pot să trăiască nişte oameni sub mare, şi până acuma am socotit lafuri de babe poveştile care mi s-au povestit despre asemenea făpturi. Ci, devreme ce şi tu îmi spui lucrul acesta, şi de vreme ce chiar tu eşti o băştinaşă de-a mării, nu mai pun la îndoială adevărul unor atari fapte şi te rog să mă lămureşti şi pe mine mai bine despre neamul tău şi despre noroadele necunoscute care trăiesc în patria ta. Spune-mi mai ales cum se face că pot să trăiască, să umble şi să se mişte în apă, fără a se înăbuşi ori îneca. Întrucât lucrul acesta este lucrul cel mai uluitor pe care l-am auzit în viaţa mea!

Atunci Floare-de-Granată răspunse:

— De bună seamă! Am să-ţi spun tot, şi cu dragă inimă! Află că, datorita puterii numelor săpate pe pecetea lui Soliman ben-Daud (cu ei cu amândoi fie rugăciunea şi pacea!), noi trăim şi mergem pe fundul mării întocmai cum trăiesc şi cum merg oamenii aici pe pământ; şi răsuflăm în apă întocmai cum se răsuflă în văzduh; iar apa, nu numai că nu ne înăbuşe, dar ne şi ţine în viaţă, şi nu poate nici măcar să ne înmoaie hainele; şi nu ne împiedică întru nimic să vedem în mare, unde putem să ţinem ochii deschişi, fără de nicio supărare; şi avem ochi

aşa de buni încât putem străbate adâncurile apelor, cu toată întinderea lor nemăsurată, şi putem osebi toate lucrurile tot aşa de bine atunci când soarele îşi strecoară razele până la noi, ca şi atunci când luna şi stelele se oglindesc în unde. În ce priveşte împărăţia noastră, ea este cu mult mai întinsă decât toate împărăţiile de pe pământ, şi este împărţită în multe vilaiete, în care se află oraşe mari, cu mulţi locuitori. Şi aceste popoare, întocmai ca şi cele de pe pământ, au obiceiuri şi datini osebite, după locurile în care trăiesc şi, tot aşa, au şi trupurile alcătuite osebit: unele sunt peşti; altele sunt jumatate-peşti şi jumătate-oameni, cu coadă în loc de picioare şi de şolduri; iar altele sunt, aşa cum suntem noi, întru totul oameni, care cred în Allah şi în Profetul lui, şi vorbesc o limbă care-i la fel cu limba în care este săpată vraja de pe pecetea lui Soliman. Ci, în ce priveşte casele noastre, apoi acelea-s nişte palate minunate, clădite cum nici n-o să puteţi să vă închipuiţi vreodată aici pe pământ! Sunt făcute din cleştare, din sidefuri, din mărgeane, din smaralde, din rubine, din aur, din argint şi din toate felurile de metale scumpe, şi din nestemate, fără a mai pomeni şi de mărgăritarele care, oricât de mari şi oricât de frumoase ar fi, nu prea sunt preţuite la noi şi nu împodobesc decât locuinţele celor săraci şi pe ale nevoiaşilor. Şi-apoî, în ce priveşte mijloacele noastre de drumeţie, întrucât trupul nostru este dăruit cu o sprinteneală şi cu o lunecare minunate, noi nu avem trebuinţă, ca voi, nici de cai, nici de care, măcar că se află destui în grajdurile noastre, dar nu ne folosim de ei decât la zile de sărbătoare, la petreceri obşteşti şi la călătorii îndepărtate. De bună seama, carele noastre sunt făcute din sidef şi din metale scumpe, iar caii noştri de mare sunt aşa de frumoşi cum niciun rege de pe pământ nu are asemeni! Ci nu vreau, o, măria-ta, să-ţi povestesc prea multe acuma despre ţările de sub ape întrucât, în curgerea vieţii noastre, care are să fie lungă, de-o vrea Allah, am de gând să-ţi povestesc despre nenumărate

alte amănunte, care până la urmă au să te lămurească pe deplin asupra acestor lucruri despre care vrei să afli totul. Deocamdată, mă grăbesc să ajung la un lucru mult mai zornic şi care te pasă mai de-a dreptul. Vreau să-ţi spun despre felul cum nasc femeile mării. Află, dar, o, stăpâne al meu, că felul cum nasc femeile mării este cu totul altfel de cum nasc femeile de pe pământ! Or, întrucât ceasul meu de a naşte este aproape de tot, tare mă tem că moaşele din ţara ta să nu mă moşească altminteri! Te rog, dar, să-mi îngădui a chema la mine pe mama mea Lăcusta şi pe fratele meu Saleh şi pe celelalte rude ale mele; şi să mă împac cu ei; iar verişoarele mele, ajutate de mama mea, au să mă vegheze să nasc fără de primejdie şi au să aibă grija de noul-născut, moştenitorul scaunului tău de domnie.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci şi una noapte

Urmă:

Auzind vorbele acestea, regele, uluit, strigă:

— O, Floare-de-Granată, dorinţele tale sunt pravila purtării mele, iar eu sunt robul care se supune la poruncile stăpânei lui! Da ia spune-mi, cum ai să poţi într-un răstimp atât de scurt să dai de veste mamei tale, fratelui tău şi verişoarelor tale, şi să-i faci să ajungă aici înainte ca tu să naşti, când ceasul este aşa de aproape? Oricum, ţin să ştiu cât mai din timp, ca să mă străduiesc să fac pregătirile de trebuinţă şi să-i primesc pe oaspeţi cu toată cinstirea ce li se cuvine!

Şi tânăra regină răspunse:

— O, stăpâne al meu, între noi nu este nevoie de niciun fel de fandoseli! Şi-apoi, rudele mele au să fie aici într-o clipită. Şi dacă ţii să vezi în ce chip au să vină, nu ai decât să intri în odaia aceasta de alături, şi sa te uiţi la mine şi

să te uiţi şi pe fereastra dinspre mare.

Numaidecât, regele Şahraman intră în odaia de alături şi privi cu luare-aminte şi la ce avea să facă Floare-de-Granată şi la ce avea să se întâmple pe mare.

Şi Floare-de-Granată scoase de la sân două bucăţi de lemn de aloe din Insulele Comore, le puse într-o căţuie de aur şi le aprinse. Şi, de îndată ce fumul începu să se înalţe, fata dete un şuierat lung şi ascuţit, şi rosti deasupra căţuii nişte vorbe necunoscute şi nişte descântece vrăjitoreşti. Şi tot atunci marea se învâlvoră şi se zbuciumă, pe urmă se întredeschise, şi ieşi din ea mai întâi un flăcău ca luna, frumos şi zarif la trup, şi semănând şi la chip şi la gingăşie cu Floare-de-Granată, sora lui; iar obrajii-i erau albi şi trandafirii, iar parul şi mustaţa, care abia-i mijea, erau verzi ca marea; şi, cum spune poetul, era mai minunat decât însăşi luna, căci dacă luna nu are ca lăcaş obişnuit decât un singur colţ de cer, flăcăul acesta salăşluia în toate inimile de-a valma! După care, ieşi din mare o femeie bătrână foarte, cu părul alb, care era doamna Lăcustă, mama flăcăului şi a Floarei-de-Granată. Iar pe urma ei veniră numaidecât cinci fete ca nişte lune, semănând întrucâtva cu Floare-de-Granată, şi care-i erau verişoare. Iar flăcăul şi cele şase femei se apropiară, mergând pe apă şi pe urmă pe uscat, până sub ferestrele de la iatac. Şi acolo, îşi luară vânt şi săriră uşor, una după alta, pe fereastra unde li se arătase Floare-de-Granată, care se dete repede la o parte spre a le lăsa să intre.

Atunci, prinţul Saleh şi mama sa şi verişoarele se aruncară de gâtul Floarei-de-Granată şi o îmbrăţişară cu căldură, plângând de bucurie că o găsiseră; şi îi spuseră:

— O, Ghiul-i-anar, cum de-ai putut avea inimă să ne părăseşti şi să ne laşi vreme de patru ani fără nicio ştire de la tine şi fără să ne arăţi măcar locul unde te afli? Uallah! se prăbuşise lumea peste noi, aşa de împovăraţi eram de durerea lipsei tale! Şi nu mai simţeam nicio plăcere nici să mâncăm, nici sa bem, căci tot ce luam în

gură ni se părea sălciu şi fără gust! Şi nu mai ştiam decât să plângem şi să oftăm zi şi noapte, cu toată durerea sfâşietoare a despărţirii! O, Ghiul-i-anar! Ia uită-te cum ni s-a topit faţa şi cum ni s-a gălbejit obrazul de tristeţe!

Şi Floare-de-Granată, la vorbele acestea, sărută mâna mamei sale şi mâna fratelui său, prinţul Saleh, şi le îmbrăţişă iar pe verişoarele ei dragi, şi le spuse tuturor:

— Aşa e! am săvârşit o mare greşeală faţă de dragostea voastră, când am plecat fără să vă las nicio vorbă! Dar ce putem noi împotriva ursitei? Să ne bucurăm că ne-am găsit iarăşi acuma, şi să dăm mulţumire lui Allah binefăcătorul!

Pe urmă, pofti pe toată lumea să şadă jos lângă ea şi le povesti toată povestea ei, de la început până la sfârşit. Ci nu are niciun rost s-o mai spunem o dată.

Şi adăugă:

— Şi-acuma, că sunt măritată cu acest rege minunat şi desăvârşit până peste marginile desăvârşirii, care mă iubeşte şi pe care îl iubesc, şi cu care am prins rod, v-am poftit să veniţi ca să ma împac cu voi şi ca să vă rog să mă vegheaţi la naştere. Căci nu am încredere în moaşele pământene, care habar nu au cum nasc femeile mării!

Atunci, doamna Lăcustă, mama ei, răspunse:

— O, fata mea, când te-am văzut în saraiul acesta al unui domn pământean, ne-a fost frică să nu fii nefericită; şi eram gata să te îndemnăm să vii cu noi în ţara noastră; căci tu ştii dragostea noastră pentru tine şi ştii cât de mult te iubim şi te preţuim, şi cât vrem să te ştim fericită, mulţumită şi fără de griji! Da, de vreme ce ne mărturiseşti că eşti fericită, ce-am putea face noi pentru tine ca să-ţi fie şi mai bine?...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci şi doua noapte

Urmă:

...Şi, fără de îndoială, ar fi să ispitim ursita dorindu-ţi, împotriva soartei, să te măriţi cu vreun prinţ de-al nostru de sub ape!

Şi Floare-de-Granată răspunse:

— Da, pe Allah! aici sunt ca în sânul mulţumirii, al desfătărilor, al cinstirii, al fericirii şi al tuturor dorurilor mele!

Şi-aşa! Iar regele auzea ce spunea Floare-de-Granată; şi se bucura în inima lui şi îi mulţumea în suflet pentru vorbele acelea bune; şi o îndrăgi de o mie de mii de ori mai mult ca până aci; şi dragostea ce i-o purta se statornici pe veci în adâncul inimii lui; şi se jurui să-i dea încă şi mai tari dovezi de credinţă şi de supunere, prin toate mijloacele cu putinţă!

După care, Floare-de-Granată bătu din palme spre a-şi chema roabele şi le dete poruncă să întindă masa şi să aducă bucatele, şi se duse ea însăşi la bucătărie să vegheze cum sunt gătite. Şi roabele aduseră tăvi pline cu fripturi, cu zaharicale şi cu fructe; şi Floare-de-Granată îşi pofti rudele să şadă cu ea împrejurul mesei şi să mănânce:

Ci ele răspunseră:

— Nu, pe Allah! nu facem nimic până ce n-ai să te duci să-l vesteşti pe rege, soţul tău, de sosirea noastră. Întrucât i-am intrat în casă fără îngăduinţa lui, şi nu ne cunoaşte! Ar fi, dar, o mare necuviinţă să mâncăm în palatul lui şi să ne bucurăm de găzduirea lui, fără ca el să ştie! Du-te, dar, de-l vesteşte şi spune-i că am fi fericite să-l vedem şi să facem în aşa fel ca sa punem între noi pâinea şi sarea!

Atunci, Floare-de-Granată se duse la rege, care sta ascuns în odaia de alături, şi îi spuse:

— O, stăpâne al meu, de bună seamă ca ai auzit cum te-am lăudat faţă de rudele mele, şi cum ele erau hotărâte să mă ia de aici, dacă le-aş fi spus ceva care să

le facă sa creadă cât de cât ca n-aş fi fericită cu tine!

Şi regele răspunse:

— Am auzit şi am văzut! Uallahi! Şi, în ceasul acesta binecuvântat, am căpătat dovada dragostei tale faţă de mine, şi nu mai am de ce să mă îndoiesc de tine!

Floare-de-Granată zise:

— Încât, după toate laudele pe care le-am rostit despre tine, trebuie să-ţi spun că mama mea şi fratele meu, şi verişoarele mele au prins o mare dragoste faţă de tine, şi te pot încredinţa că n-au să vrea a se întoarce în ţara lor fără să te vadă, fără să-ţi aducă cinstirea şi urările lor, şi fără să stea de vorbă prieteneşte cu tine! Te rog, dar, să răspunzi dorinţelor lor şi să vii să primeşti şi să le întorci urările, ca să le cunoşti şi ca să te cunoască, şi pentru ca între voi să se statornicească dragostea şi prietenia!

Şi regele răspunse:

— Te ascult, şi înseamnă că mă supun! căci tot aceasta-i şi dorinţa mea!

Şi se ridică pe data şi o însoţi pe Floare-de-Granată în sala în care se aflau rudele ei.

Şi, de cum intră în sală, le ură bună pace în chipul cel mai călduros, iar rudele îi răspunseră la salamalek; şi el sărută mâna bătrânei regine Lăcusta, şi îl îmbrăţişă pe prinţul Saleh, şi-i pofti pe toţi cei de faţă să ia loc. Atunci, prinţul Saleh îl firitisi şi îi mărturisi bucuria pe care o simţeau cu toţii de a o vedea pe Floare-de-Granată soţie a unui rege mare, în loc de a fi căzut pe cine ştie ce mâini păcătoase, care s-o fi prihănit şi s-o fi dat pe urmă de soţie vreunui musaip ori bucătarului casei. Şi îi spuse cât o iubeau cu toţii pe Floare-de-Granată şi cum doriseră ei odinioară, mai înainte chiar ca ea să fi ajuns la vârsta căsătoriei, s-o mărire cu un prinţ din mare; dar că, mânată de ursitoarea ei, fata fugise din ţările de sub ape, spre a se căsători după pofta sa!

Şi regele răspunse:

— Da! Allah mi-a ursit-o! Şi va mulţumesc, şi ţie, mamă-soacră, regină Lăcustă, şi ţie, prinţe Saleh, şi vouă,

verişoarele mele cele atâta de drăguţe, pentru urările şi pentru firitiselile voastre, şi pentru că binevoiţi a vă da îngăduinţa să mă însor!

Pe urmă, regele îi pofti să şadă la masă şi tăifăsui cu ei îndelung, cu toată dragostea, şi îi duse apoi el însuşi pe fiecare la iatacul lor!

Rudele Floarei-de-Granată rămaseră aşadar la palat, în vâlvora ospeţelor şi a petrecerilor date în cinstea lor, până ce reginei îi veni ceasul să nască, ceas care nu zăbovi mult. În adevăr, la vremea sorocită, regina născu între mâinile reginei Lăcusta şi ale verişoarelor ei un băieţel, ca luna în plinătatea sa, şi trandafiriu şi durduliu. Şi, înfăşat în scutece strălucitoare, pruncul îi fu înfăţişat regelui Şahraman, părintele său, care îl primi cu izbucnirile unei bucurii atâta de năpraznice că nici pana, nici graiul n-ar putea să le zugrăvească. Şi, ca dovadă de mulţumită faţă de Cel-de-Sus, făcu danii bogate săracilor, văduvelor şi orfanilor, şi porunci să li se dea drumul celor întemniţaţi, şi să se dea slobozenie la toţi robii lui, fie bărbaţi, fie femei; ci robii nu voiră nicidecum să primească slobozenia, aşa de fericiţi se simţeau la un stăpân ca acela. Pe urmă, după şapte zile de petreceri fără de contenire, în vâlvora atâtor bucurii, regina Floare-de-Granată, cu îngăduinţa soţului, a mamei şi a verişoarelor ei, îi dete copilului numele de Zâmbet-de-Lună.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci şi treia noapte

Urmă:

Atunci, prinţul Saleh, fratele Floarei-de-Granată, şi unchiul lui Zâmbet-de-Lună, îl luă pe prunc în braţe şi începu să-l sărute şi să-l alinte în fel şi fel de chipuri, plimbându-l prin odaie şi ţinându-l în mâini ridicat sus; şi

deodată îşi luă vânt şi, de la înălţimea palatului, sări în mare, unde se cufundă şi se mistui împreună cu băieţelul.

Când văzu aşa, regele Şahraman, cuprins de spaimă şi de durere, începu să scoată ţipete de deznădejde şi să-şi repeadă nişte lovituri aşa de năpraznice peste faţă, de era mai-mai să-şi dea sufletul. Ci regina Floare-de-Granată, departe de a se arăta speriată ori tulburată de cele petrecute, îi spuse cu glas liniştit regelui:

— O, rege al vremilor, nu te lăsa pradă deznădejdii pentru un lucru atât de mic, şi nu avea nicio teamă în privinţa fiului tău! Întrucât eu, care de bună seamă că îl iubesc pe acest copil mai mult decât tine, iacătă-s liniştită ştiindu-l cu fratele meu, care, dacă ar socoti că micuţul ar putea să aibă cea mai mică neplăcere, ori să răcească, ori măcar să se ude, n-ar fi făcut ceea ce a făcut. Fii încredinţat că băieţelul nu e primejduit de niciun necaz şi de nicio supărare din partea mării, măcar că pe jumătate-i din sângele tău! Ci, datorită celeilalte jumătăţi, care se trage din sângele meu, poate să trăiască nevătămat în apă, ca şi pe pământ. Nu mai fi, dar, îngrijorat, şi, pe deasupra, fii încredinţat că fratele meu nu are a zăbovi să se întoarcă numaidecât cu copilul bine sănătos!

Şi regina Lăcusta şi tinerele mătuşi ale copilului întăriră vorbele spuse regelui de către soţia sa. Ci regele nu începu să se liniştească decât atunci când văzu marea că se tulbură şi se mişcă şi că, din sânul ei întredeschis, iese, ţinându-l în braţe pe prunc, prinţul Saleh, care dintr-o săritură se înălţă în văzduh şi se întoarse în sala de sus, prin fereastra pe unde ieşise. Şi micuţul era tot atâta de liniştit de parcă s-ar fi aflat la sânul maicii sale, şi zâmbea ca luna în cea de a patrusprezecea zi a ei.

Când văzu aşa, regele se simţi cu totul liniştit şi minunat; iar prinţul Saleh îi spuse:

— Fără de îndoială, o, măria-ta, că trebuie să fi simţit o mare spaimă când m-ai văzut că sar şi mă cufund în mare cu copilul!

Şi regele răspunse:

— De bună seamă! O, fiule al unchiului meu, am fost speriat peste poate, ba nici nu mai trăgeam nădejde să-l mai văd vreodată teafăr şi nevătămat!

Prinţul Saleh spuse:

— De-acuma-nainte să nu mai ai nicio teamă în privinţa lui, întrucât e ferit pe totdeauna de primejdiile apei, de înec, de înăbuşire, de udat şi de alte asemenea lucruri, şi are să poată, cât o trăi, să se afunde în mare şi să umble prin apă în toată voia; întrucât l-am făcut să dobândeasca harul pe care îl au toţi copiii noştri născuţi în mare, frecându-i genele şi pleoapele cu un anume kohl ştiut de mine, şi rostind asupra-i cuvintele tainice săpate pe pecetea lui Soliman ben-Daud (cu ei cu amândoi fie pacea şi rugăciunea!).

După spusele acestea, prinţul Saleh îl puse pe micuţ îndărăt în braţele mamei sale, care îi dete să sugă; pe urmă scoase de la chimir un sac pecetluit la guri, îi rupse pecetea, şi, după ce îl deschise, îl luă de fund şi vărsă pe covor tot ce se afla în el. Şi regele văzu atunci cum scânteiau nişte diamante mari cât ouăle de porumbel, nişte vergi de smarald lungi de o jumătate de picior, nişte şiraguri grozave de mărgăritare, nişte rubine de o culoare şi de o tăietură nemaipomenite, şi tot felul de giuvaieruri, care de care mai minunate. Şi toate nestematele acelea împrăştiau un potop de flăcări de toate culorile, ce străfulgerau sala cu o steblă de lumini asemuitoare cu minunile ce se văd în vise.

Şi prinţul Saleh îi spuse regelui:

— Acesta-i un dar pe care ţi-l aduc, spre a-mi cere iertare că întâia dată am venit aici cu mâinile goale. Ci atunci habar nu aveam unde se află sora mea Floare-de-Granată, şi nu-mi da prin gând că soarta ei cea norocită a dus-o în calea unui rege cum eşti tu! Darul acesta însă nu este mai nimic faţă de darurile pe care am sa ţi le fac în zilele ce vor veni!

Şi regele nu ştiu cum să-i mai mulţumească lui cumnatu-său pentru acel dar, şi se întoarse către Floare-

dc-Granată şi îi zise:

— Chiar că sunt cum nu se poate mai stânjenit de dărnicia fratelui tău faţă de mine, şi de măreţia acestui dar ce nu-şi are seamăn pe pământ, şi din care numai o piatră preţuieşte cât toată împărăţia mea întreagă!

Şi Floare-de-Granată îi mulţumi fratelui ei că s-a gândit să-şi îndeplinească datoriile de rudenie: ci prinţul Saleh se întoarse către rege şi îi spuse:

— Pe Allah, o, măria-ta, darul acesta nici măcar nu-i vrednic de fala ta! În ce ne priveşte, niciodată n-o să putem să ne plătim îndeajuns datoriile cu care ne-a îndatorat bunătatea ta; şi chiar de ar fi ca noi toţi sa ne petrecem o mie de ani slujindu-te, tot n-am putea, pe chipurile şi pe ochii noştri! să-ţi dam îndărăt ceea ce îţi datorăm; întrucât totul este prea puţin, faţă de drepturile tale asupra noastră!

La vorbele acestea, regele îl îmbrăţişă pe prinţul Saleh şi îi mulţumi călduros. Pe urmă, îl rugă stăruitor să mai rămână în sarai patruzeci de zile, dimpreună cu mama şi cu verişoarele lui, în vâlvora ospeţelor şi a petrecerilor. Ci, când acest răstimp trecu, prinţul Saleh se înfăţişă regelui şi sărută pământul dinaintea lui. Şi regele îl întrebă:

— Vorbeşte, o, Saleh! Ce dorinţă ai?

El răspunse:

— O, rege al vremilor, suntem cu adevărat scăldaţi în huzururile tale; ci venim să-ţi cerem îngăduinţa de a pleca, întrucât sufletul nostru tânjeşte greu de dorul după ţara noastră, după rudele şi după casele noastre, de atâta vreme de când am plecat! Şi-apoi, o şedere prea îndelungată pe pământ este vătămătoare pentru sănătatea noastră, căci noi suntem deprinşi cu viaţa de sub apă.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci şi patra noapte

Urmă:

Şi regele răspunse:

— Ce necaz pentru mine, o, Saleh!

El spuse:

— Şi pentru noi este la fel! Ci, o, măria-ta, avem să mai venim din când în când spre a-ţi aduce salutul nostru şi spre a mai vedea pe Floare-de-Granată şi pe Zâmbet-de-Lună.

Şi regele spuse:

— Da, pe Allah! aşa să faceţi! şi cât mai des! În ce mă priveşte, sunt tare mâhnit că nu pot să vă însoţesc, pe tine, pe regina Lăcustă şi pe verişoarele mele, în ţara voastră din mare, întrucât eu tare mă tem de apă!

Atunci, cu toţii îşi luară bun-rămas şi, după ce sărutară pe Floare-de-Granată şi pe Zâmbet-de-Lună, se aruncară pe fereastră, unul după altul, şi se afundară în mare. Şi-atâta cu ei!

Ci, în ceea ce îl priveşte pe micuţul Zâmbet-de-Lună, iacătă! Maică-sa, Floare-de-Granată, nu vroi nicidecum să-l lase în seama doicilor, şi îi dete ea însăşi sân, până ce pruncul ajunse la vârsta de patru ani, ca să sugă odată cu laptele toate virtuţile marine. Şi copilul, dacă fu alăptat atâta de multă vreme cu laptele maicii sale, născută în mare, se făcu din zi în zi mai frumos şi mai voinic; şi, pe măsură ce creştea, sporea şi în putere şi în haruri; în aşa fel că, atunci când ajunse la cei cincisprezece ani ai lui, se făcuse flăcăul cel mai frumos, cel mai voinic, cel mai sprinten la întrecerile trupeşti, cel mai cuminte şi mai învăţat dintre fiii de regi de pe vremea lui. Şi, în toată nemărginita împărăţie a părintelui său, nu se mai vorbea, în fiecare zi şi la toate taifasurile, decât despre harurile, despre frumuseţile şi despre desăvârşirile lui; căci, cu adevărat, era frumos! Şi poetul nu înflorea nimic, când spunea despre el:

Puf fecioresc aşterne două umbre
Pe rumenii-i obraji fermecători;
Aşterne parcă două pete sumbre
Pe nişte trandafiri strălucitori;
Ca nişte-ntunecate chihlimbare
Pe faţa unor dulci mărgăritare;
Ca nişte negre-vineţi agate
Pe roşul unor mere-mbujorate.
Sub pleoapele lui galeşe se-ascund
Săgeţi ucigătoare, ca-ntr-o doară.
Privirile lui toate îţi răspund,
Dar uitătura lui de foc omoară.
Nu căuta beţia-n vinuri rare:
Nu-i vin pe lume să te-mbete, nu-i,
Ca rumeni-i obrajii arşi de dogoarea
Dorinţei tale şi-a sfielii lui!
O, negre chindiseli, o minunate
Flori pe obrajii lui strălucitori,
Şir de mătănii scumpe, adunate
Din boabe mari de mosc îmbătător,
Şi parcă din adânc străluminate
De-o lampă-aprinsă-n negre nopţi de dor!

Încât regele, care îl iubea pe fiul sau cu o dragoste mare, şi care vedea în el atâtea însuşiri regeşti, vroi, simţindu-se că îmbătrâneşte şi că i se apropie sorocul ursit, să-i întemeieze încă din viaţă moştenirea în scaunul de domnie. Drept care, îşi strânse vizirii şi mai-marii împărăţiei, care ştiau cât de vrednic este tânărul prinţ din toate privinţele să-i urmeze la domnie, şi îi puse să rostească jurământul de credinţă faţă de regele lor cel nou; pe urmă, coborî dinaintea lor de pe tron, îşi scoase coroana de pe cap şi o puse cu chiar mâinile lui pe capul fiului său Zâmbet-de-Lună; şi îl sprijini de subţiori şi îl ajută să se suie şi să şadă pe scaunul de domnie, în locul lui; şi, ca să arate şi mai limpede că îi trecea de aci înainte toată stăpânirea şi toată puterea lui, sărută

pământul dinainte-i şi, ridicându-se, îi sărută mâna şi pulpana mantiei împărăteşti, şi coborî să se aşeze la picioarele tronului, de-a dreapta, pe când de-a stânga steteau vizirii şi emirii.

Numaidecât, noul rege Zâmbet-de-Lună începu sa judece, să orânduiasca treburile împărăţiei, să dea slujbe celor ce li se cuvenea vreun huzmet, să-i mazilească pe cei necinstiţi, să apere drepturile celui slab împotriva celui puternic şi pe ale celui sărac împotriva celui bogat, şi să se îngrijească de ceea ce este drept, cu atâta înţelepciune şi dreptate şi pricepere, încât şi tatăl sau, şi bătrânii viziri ai tatălui său, şi Toţi cei de faţă rămaseră minunaţi. Şi nu ridică divanul decât pe la nămiază.

Atunci, însoţit de părintele sau regele, se duse în iatacul mamei sale regina, cea născută în mare; şi purta pe cap cununa de aur a împărăţiei şi, în felul acesta, era chiar ca luna. Iar maică-sa, dacă îl văzu aşa de frumos cu coroana aceea, se repezi la el, plângând de tulburare, şi i se aruncă la gât sârutându-l cu dragoste şi cu bucurie; pe urmă, îi sărută mâna şi îi ură domnie fericită, viaţă lungă şi biruinţe asupra vrăjmaşilor.

Şi tustrei trăira aşa, în vileagul fericirii şi al dragostei supuşilor lor, vreme de un an, după care bătrânul rege Şahraman îşi simţi, într-o zi, inima bătând grăbit, şi nu mai avu răgaz decât atâta cât să-şi sărute soaţa şi fiul, şi să le dea sfaturile cele de pe urma. Şi muri cu o foarte mare linişte, şi se duse întru mila lui Allah (preamărit fie el!).

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind, şi sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci şi cincea noapte

Urmă:

Şi mare mai fură jalea şi mâhnirea Floarei-de-Granată şi ale regelui Zâmbet-de-Lună, care îl plânseră o lună

întreagă, fără a vedea pe nimeni.

Şi îi zidiră un mormânt vrednic de pomenirea lui, pe care îl dăruiră cu bunuri nestrămutătoare, spre miluirea săracilor, a văduvelor şi a orfanilor.

Şi, în acest răstimp, nu lipsiră să vină, spre a lua parte la mâhnirea tuturora, nici bunica, regina Lăcustă, nici unchiul regelui, prinţul Saleh, nici mătuşile regelui, cele născute în mare. Şi, de altminteri, rudele acestea mai veniseră de multe ori în ospeţie pe la ei, încă pe când trăia bătrânul rege. Şi plânsera îndelung că nu putuseră veghea la clipele lui cele de pe urmă. Şi îşi puseră cu toţii durerea laolaltă; şi se mângâiau unul pe altul, rând pe rând; şi, într-un sfârşit, după lungă vreme, izbutiră să-l facă pe rege să mai uite oleacă moartea părintelui său, şi îl hotărâră să înceapă iarăşi a-şi vedea de sfaturile divanului şi să se îngrijească de treburile împărăţiei. Iar el, după multe împotriviri, îi ascultă şi primi să-şi îmbrace hainele împărăteşti lucrate în aur şi înstelate cu pietre scumpe, şi să-şi pună cununa. Şi luă iarăşi puterea în mână şi împărţi dreptatea, cu încuviinţarea tuturora şi cinstit şi de cei mari şi de cei mici; şi-aşa, vreme de încă un an.

Or, într-o după-amiază, prinţul Saleh, care de o bună bucată de vreme nu mai venise să-şi vadă sora şi nepotul, ieşi din mare şi intră în sala în care, la ceasul acela, şedeau regina şi Zâmbet-de-Lună. Şi le spuse salamalekurile cele de cuviinţă şi îi sărută; şi Floare-de-Granată îi zise:

— O, fratele meu, cum o mai duci, şi cum o mai duce mama, şi cum o mai duc verişoarele mele?

El răspunse:

— O, sora mea, ele o duc tare bine, şi trăiesc în tihnă şi mulţumire, şi nu le lipseşte decât vederea chipului tău şi a chipului nepotului meu, regele Zâmbet-de-Lună!

Şi începură să tăifăsuiască ba de una, ba de alta, mâncând alune şi fistic; şi prinţul Saleh aduse vorba, cu potop de, laude, despre harurile nepotului său Zâmbet-

de-Lună, despre frumuseţea, despre farmecele, despre înfăţişarea, despre purtarea-i aleasa, despre dibăcia lui la întreceri, şi despre înţelepciunea lui. Şi Zâmbet-de-Lună, care se afla acolo, întins pe un divan şi cu capul sprijinit pe perne, când auzi ce vorbesc despre el maică-sa şi unchiu-său, nu vru să pară că i-ar asculta, şi se prefăcu adormit. Şi, în felul acesta, putu să asculte în tihnă ce-şi spuneau ei mai departe pe seama lui.

Şi chiar că prinţul Saleh, dacă îl văzu pe nepotu-său adormit, vorbi mai în voie cu Floare-de-Granată, sora lui, şi îi spuse:

— Tu uiţi, sora mea, că fiul tău are să împlinească în curând şaptesprezece ani, şi că la vârsta aceasta se cuvine a cugeta la însurătoarea copiilor! Or, când îl văd aşa de frumos şi de voinic, şi când ştiu ca la anii lui orice tânăr are anumite nevoi ce trebuiesc împlinite într-un fel ori în altul, mi-e tare frică să nu i se întâmple cine ştie ce lucru nedorit. Aşa încât este de mare trebuinţă să-l însurăm, căutându-i printre fetele mării o domniţă care să-i fie pe potrivă şi ca haruri şi ca frumuseţe!

Şi Floare-de-Granată răspunse:

— De bună seamă! tot aşa-i şi dorinţa mea lăuntrică, întrucât nu am decât un copil, şi a venit vremea să aibă şi el un urmaş la scaunul de domnie al străbunilor săi! Te rog, dar, o, fratele meu, să mi le aduci aminte pe tinerele din ţara mea, întrucât e atâta de mult de când am părăsit marea, încât nu le mai ţin minte pe cele care-s frumoase şi pe cele care-s urâte!

Atunci Saleh începu să-i înşiruie surorii sale pe cele mai frumoase domniţe din mare, una după alta, cântărindu-le cu grijă însuşirile, şi pe cele prielnice, şi pe cele potrivnice, şi foloasele, şi nefoloasele. Şi, de fiecare dată, regina Floare-de-Granată răspundea: „A, nu! n-o vreau pe aceea, din pricina maică-si; nici pe aceea, din pricina lui taică-său; nici pe aceea, din pricina mătuşe-si, care are limba ascuţită; nici pe aceea, din pricina bunică-si, care miroase urât; nici pe aceea, din pricină că e căpăţânoasă

şi cu ochii goi!” – şi tot aşa, neînvoindu-se pentru niciuna dintre domniţele pe care i le pomenea Saleh.

Atunci Saleh îi spuse:

— O, sora mea, dreptu-i să-ţi vină aşa de anevoie a alege o soţie pentru fiul tău, care nu-şi află seamăn nici pe pământ, nici în mare! Ci ţi le-am înşirat pe toate fetele de măritat, şi nu mi-a mai rămas decât una pe care să ţi-o pomenesc!

Pe urmă se opri şi, şovăind, spuse:

— Mai întâi trebuie să mă încredinţez dacă nepotu-meu doarme cu adevărat; întrucât nu pot să-ţi vorbesc despre fata aceea faţă cu el; am eu pricinile mele ca să mă feresc de asta.

Când povestea, ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci şi şasea noapte

Urmă:

Atunci, Floare-de-Granată se apropie de fiu-său, şi îl atinse cu mâna, şi îl pipăi, şi îl ascultă cum răsufla; şi, întrucât părea că este cufundat într-un somn greu, căci mâncase o farfurie întreagă de ceapă, care îi plăcea tare mult şi care îi da de obicei o poftă de somn adâncă, regina îi spuse lui Saleh:

— Doarme! Poţi să deşiri ce ai!

El spuse:

— Află, dar, o, sora mea, că, dacă mă feresc aşa, o fac pentru că acuma vreau să-ţi vorbesc despre o domniţă din mare, care-i peste poate de anevoie a fi dobândită de soţie, nu din pricina ei, ci din pricina regelui, părintele ei. Încât nu este de niciun folos ca nepotul meu să audă vorbindu-se despre ea, mai înainte ca noi să fim încredinţaţi cum stă treaba; căci dragostea, o, sora mea, ştii şi tu, se stârneşte mai adesea prin ureche decât prin ochi, la noi, la musulmani, la care femeile şi fetele au

obrazul acoperit cu iaşmacul cuviinţei.

Şi regina spuse:

— O, fratele meu, ai dreptate! căci dragostea este la început un şuvoi de miere care nu zăboveşte să se preschimbe într-o baltă a pierzării, largă şi sărată! Ci grăbeşte, rogu-mă ţie, de-mi spune numele acelei domniţe şi al tatălui ei!

El spuse:

— Este domniţa Gemma, fata regelui Solomâzdru-din-apă.

Când auzi numele acesta, Floare-de-Granată strigă:

— Ah! acuma îmi aduc aminte de domniţa aceea Gemma! Pe vremea când mai trăiam în mare, era o copila de vreun an, dar mai frumoasă decât toate fetiţele de seama ei. Ce minunată trebuie să se fi făcut de-atunci!

Saleh răspunse:

— Minunată-i, în adevăr, şi nici pe pământ, nici în împărăţiile de sub apă nu s-a mai văzut o frumuseţe asemenea! Oh, sora mea, ce plăcută-i, şi ce gingaşe, şi ce dulce, şi ce zarifă, şi ce fermecătoare! Şi are o piele! Şi nişte plete! Şi nişte ochi! Şi un mijlocel! Şi un spate, uf! şi greu, şi zburdatic, şi vârtos totodată, şi galeş, şi rotund pe toate părţile, fără de greş! Dacă fata asta se leagănă, tulpina de ban crapă de zavistie! Dacă se mlădie, antilopele şi gazelele se ascund! Dacă se dezveleşte; soarele şi luna se simt umilite! Dacă se mişcă, totul se prăbuşeşte! Dacă se sprijină, ucide! Şi dacă se aşază, urma pe care o lasă e aşa de adâncă încât nu mai piere! Cum, dar, când este aşa de strălucitoare şi de desăvârşită, nu s-ar numi Gemma?

Şi Floare-de-Granată răspunse:

— De bună seamă că mama ei, dacă i-a dat numele acesta, a fost călăuzită de atoateştiutorul Allah! Iat-o, în adevăr, pe fata ce i se cade de soţie fiului meu Zâmbet-de-Lună!

Şi-aşa! Iar Zâmbet-de-Lună se prefăcea că doarme; ci în sufletul lui se desfăta şi se înfiora cu gândul la

nădejdea de a o avea în curând pe acea domniţă din ape, atâta de voinică şi de gingaşă!

Ci Saleh adăugă numaidecât:

— Numai că, o, sora mea, ce să-ţi spun despre tatăl domniţei Gemma, regele Solomâzdru? E un amarnic, un bădăran, un nesuferit! Până acuma a şi oprit-o de mai multe ori pe fiică-sa să se mărite cu nişte prinţi care o cereau de soţie, ba i-a şi alungat cu mare ocară, după ce le-a zobit oasele! Încât, nu prea ştiu cum are să ne primească, şi nici cu ce ochi are să privească cererea noastră! Şi iacătă-mă peste măsură de încurcat din pricina aceasta!

Regina răspunse:

— Treaba-i tare gingaşă! Şi se cade să ne gândim îndelung, şi să nu care cumva să scuturăm pomul până ce nu s-a copt rodul!

Şi Salch încheie:

— Da, să cugetăm şi pe urmă om vedea!

După care, întrucât în clipa aceea Zâmbet-de-Lună se făcea că se trezeşte, îşi curmară vorba, urmând s-o înceapă iar mai târziu, de acolo de unde o lasau. Şi-atâta cu ei!

Iar Zâmbet-de-Lună se ridică de mijloc ca şi cum n-ar fi auzit nimic, şi se întinse liniştit; ci, înlăuntru-i, inima-i ardea de iubire...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci şi şaptea noapte

Urmă:

...inima-i ardea de iubire şi duduia ca o sobă plină cu jeratic!

Or, Zâmbet-de-Lună se feri cu grijă să spună mamei sale şi unchiului sau vreo vorbă cât de mică în această privinţă, şi plecă devreme la culcare şi îşi petrecu singur

toată noaptea aceea, pradă acelui zbucium atâta de nou pentru el; şi cugetă şi el la cel mai potrivit mijloc de a ajunge cât mai grabnic la capătul dorurilor sale. Şi nu-i de niciun folos să spunem că rămase până dimineaţa fără a putea sa închidă o clipă ochii.

Încât, de cu zori, se sculă şi se duse să-l trezească pe moşu-său Saleh, care îşi petrecuse noaptea în palat, şi îi spuse:

— O, unchiule, vreau să merg în dimineaţa aceasta să mă plimb pe ţărm, căci mi-e pieptul greu, iar boarea mării are să mi-l uşureze. Te rog, dar, să mă însoţeşti la această plimbare!

Şi prinţul Saleh răspunse:

— A asculta înseamnă a te supune! Şi sări în picioare, şi plecă împreună cu nepotul său pe ţărm.

Merseră mult laolaltă, fără ca Zâmbet-de-Lună să-i spună unchiului său nicio vorbă. Şi tânărul era galben la chip, cu lacrimi în colţul ochilor. Ci deodată se opri şi, şezând pe o stâncă, ticlui aceste stihuri, şi le cântă, privind în mare:

Dacă vreunu-ar sta să-mi spună
În vreun pârjol de foc încins,
Când arde-ar inima-mi nebună,
Dacă vreunu-ar sta să-mi spună
Cu dinadins:

„Iacăt-o, tot pe ea o vrei,
Sau poate-acuma vrei să bei
Un gât de apă rece, bună",
Cam ce-ai raspunde-atunci, în zori?
„S-o văd pe ea, şi-apoi să mor!”

O, inima mea, dodă, doda,
Ce tare mi te-ai mai schimbat
De când în tine s-a-ncrustat
Gemma lui Solomâzdru-vodă!

Când prinţul Saleh auzi stihurile acelea, cântate cu tristeţe de nepotul sau regele, îşi plesni palmele, peste măsură de deznădăjduit, şi strigă:

— La ilah ill'Allah! ua Mohammad rassul Allah! Şi nu este măreţie şi putere decât întru slăvitul Allah preamăritul! O, copile al meu, aşadar ai auzit ce am vorbit ieri cu mama ta despre domniţa Gemma, fata regelui Solomâzdru-din-mare? O, păcatele noastre! căci văd, o, copile al meu, că mintea şi inima ta se şi chinuie amarnic din pricina ei, când nimic nu s-a făcut şi când lucrul este anevoie de tocmit!

Zâmbet-de-Lună răspunse:

— O, unchiule, numai domniţa Gemma îmi trebuie, şi alta nu! Fără de care am să mor!

El spuse:

— Atunci, o, copile al meu, să ne întoarcem la mama ta, ca să-i spun şi ei în ce stare te afli, şi să-i cer îngăduinţa de a te lua cu mine în mare, spre a ne duce la împărăţia lui Solomâzdru-din-mare, să-i cer pentru tine pe domniţa Gemma de soţie!

Ci Zâmbet-de-Lună strigă:

— Nu, o unchiule, nu vreau să-i cer mamei mele o îngăduinţă pe care nu are să mi-o dea, fără de nicio îndoială! Întrucât are să-i fie frică pentru mine de regele Solomâzdru, care are năravuri urâte; şi are să-mi mai spună că împărăţia mea nu poate să rămână fără rege, şi că neprietenii tronului au să se prilejească de lipsa mea spre a-mi răpi domnia! O ştiu eu pe maica şi ştiu de mai înainte ce are să-mi spună!

Pe urmă, Zâmbet-de-Lună începu să plângă amarnic dinaintea moşului său, şi adaugă:

— Vreau să merg pe dată cu tine la regele Solomâzdru, fără a-i mai spune nimic maică-mi! Şi-avem să ne întoarcem cât mai iute, mai înainte ca ea să aibă vreme a afla de lipsa mea!

Prinţul Saleh, dacă văzu că nepotul său se îndârjeşte în

acea hotărâre, nu vroi să-l necăjească şi mai tare, şi spuse:

— Îmi pun nădejdea întru Allah pentru tot ce s-o întâmpla!

Pe urmă, îşi scoase de pe deget un inel pe care erau săpate câteva Nume dintre Nume, şi îl puse pe degetul nepotului sau, spunându-i:

— Inelul acesta are să te apere şi mai bine împotriva primejdiilor de sub ape, şi are să te dăruiască pe deplin cu toate virtuţile vieţii noastre din mare!

Şi se ridică uşor în văzduh, de pe stânca pe care şedeau. Iar Zâmbet-de-Lună, ca să facă şi el la fel, bătu cu piciorul în pământ, şi se ridică de pe piatră, înălţându-se cu moşul său în văzduh. Şi de acolo făcură o arcuitură, coborând către mare, unde se cufundară amândoi.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind *şi,* sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci şi opta noapte

Urmă:

Şi Saleh vroi mai întâi să-i arate nepotului palatul lui din mare, pentru ca regina Lăcustă să-l poată primi cum se cuvine pe copilul fiică-si, iar verişoarele Floarei-de-Granată să aibă bucuria de a-l vedea pe verişorul cel drag. Şi nu le trebui multă vreme până ce să ajungă acolo; şi prinţul Saleh îl duse numaidecât pe Zâmbet-de-Lună în iatacul bunicii. Or, bătrâna Lăcusta tocmai şedea între nişte fetişcane, rude de-ale ei; şi, de cum îl văzu intrând pe Zâmbet-de-Lună, îl şi cunoscu şi strănută de plăcere. Iar Zâmbet-de-Lună se duse de-i sărută mâna, şi sărută şi mâinile verişoarelor lui; şi toate îl sărutară tulburate, scoţând strigăte de bucurie, cu nişte glasuri tare ascuţite; şi bunica îl pofti să şadă lângă ea, şi îl sărută între cei doi ochi, şi îi spuse:

— O, ce sosire fericită! o, ce zi de lapte! Tu ne luminezi

casa, o, copilul meu! Da ce mai face mama ta, Floare-de-Granată?

El răspunse:

— Este cum nu se poate mai sănătoasă şi desăvârşit de fericită, şi m-a însărcinat să vă aduc salamalekurile sale, ţie şi fetelor unchiului ei!

Iată ce-i spuse el! Da nu spunea adevărat, căci plecase fără a-şi lua rămas-bun de la mama lui. Or, pe când Zâmbet-de-Lună, luat de verişoarele sale, care vroiau să-i arate toate minunăţiile palatului lor, se îndepărtase cu ele, prinţul Saleh îi povesti degrabă mamei sale despre dragostea care îi intrase în ureche nepotului său şi care îi năpădise inima, numai auzind de nurii domniţei Gemma, fata craiului Solomâzdru. Şi îi povesti toată întâmplarea, de la început până la sfârşit, şi adăugă:

— Şi n-a venit aici cu mine decât ca s-o ceară de soţie de la tatăl ei!

Când bunica regelui Zâmbet-de-Lună auzi cele spuse de Saleh; fu peste poate de supărată pe fiul ei, şi îl certă aprig că nu avusese destulă grijă să nu vorbească despre domniţa Gemma de faţă cu Zâmbet-de-Lună, şi îi zise:

— Că tu ştii prea bine ce om amarnic este regele Solomâzdru-din-mare, plin de îngâmfare şi de prostie, şi cât de fălos e de fiică-sa, pe care n-a vrut s-o dea până acuma atâtor tineri prinţi! Şi nu ţi-e teamă să ne pui într-o grea încurcătură umilitoare faţă de el, ducându-ne să-i facem o cerere pe care nu are s-o primească, fără de nicio îndoială! Şi-atunci noi, care ţinem la cinstea noastră, avem să fim tare umiliţi şi avem să ne întoarcem cu nasul în pământ. Hotărât! În adevăr, fiul meu, în nicio împrejurare şi în niciun fel, n-ar fi trebuit să rosteşti numele acestei domniţe, mai ales dinaintea fiului sorei tale, de-ar fi fost el adormit chiar cu vreo buruiană de somn!

Saleh răspunse:

— Da! Ci lucrul acuma s-a petrecut, iar băiatul este atâta de îndrăgostit de fată, încât mi-a mărturisit că, dacă

nu are să fie a lui, el moare! Şi-apoi cum adică, la urma urmei? Zâmbet-de-Lună este pe puţin tot atâta de frumos ca şi domniţa Gemma, şi-i urmaşul unui neam de regi vestit, şi-i el însuşi rege peste o puternică împărăţie pământească! Şi doar n-o fi rege numai otrăvitul acesta de Solomâzdru! Şi-apoi cam ce pretenţii ar putea el să-mi ridice, pe care să nu pot sa i le spulber, aducând altele împotrivă? Are să-mi spună ca fata lui este bogată; eu am să-i spun că fiul nostru este şi mai bogat! Că fiică-sa e frumoasa; da feciorul nostru este şi mai frumos! Că fiică-sa e de viţă aleasă; da băiatul este de o viţă şi mai aleasă! Şi tot aşa, o, mamă a mea, până ce am să-i dovedesc că, la urma urmei, el are de câştigat totul primind căsătoria aceasta! Oricum, eu, cu trăncăneala mea, sunt pricina încurcăturii; şi-i drept să iau asupra-mi sarcina de a o duce la bun sfârşit, chiar cu primejdia de a mi se zdrobi oasele şi de a-mi da sufletul!

Iar bâtrâna regină Lăcustă, văzând că nu mai era, în adevăr, altă cale, spuse cu un oftat:

— Ce bine ar fi fost, fiul meu, dacă n-ai fi stârnit niciodată o treabă primejdioasă ca aceasta! Dar, dacă aşa a fost ursit, mă supun, ci numai de nevoie, şi te las să te duci. Ci pe Zâmbet-de-Lună am să-l ţin pe lângă mine până ce te întorci; căci nu vreau să-l las să se încurce aşa, fără a şti nimic temeinic! Du-te, dar, fără el, şi mai ales măsoară-ţi vorbele, ca nu cumva să-l înfurii cu vreun cuvânt mai tare pe regele acela necioplit şi bădăran, care nu ţine seamă de nimic şi se poartă faţă de toată lumea la fel de urât!

Şi Saleh răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Se ridică atunci şi luă cu el doi saci mari, plini cu daruri scumpe, menite regelui Solomâzdru; şi încărcă aceşti doi saci în spinarea a doi robi, şi luă împreună cu ei drumul de apă care ducea la palatul regelui Solomâzdru.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi,

sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci şi noua noapte

Urmă:

Când ajunse la palat, prinţul Saleh ceru îngăduinţă să intre ca să vorbească cu regele; şi i se îngădui. Şi intră în sala în care, pe un jeţ de smarald şi de hiacint, şedea regele Solomâzdru-din-mare. Şi Saleh i se temeni cu salamalekurile sale de bună pace în chipul cel mai ales, şi-i puse la picioare cei doi saci mari, plini cu strălucite daruri, aduşi de robi în spinare. Şi regele, văzând acestea, îi întoarse lui Saleh urările de bună pace, îl pofti să şadă şi îi spuse:

— Fii binevenit, prinţe Saleh! De mult nu te-am mai văzut, şi-s tare mâhnit din pricina aceasta! Ci grăbeşte-te de-mi cere lucrul pentru care ai venit la mine; întrucât atunci când cineva face un dar, îl face totdeauna cu nădejdea să capete în schimb altceva pe măsură! Vorbeşte, dară, şi am să văd dacă pot să fac ceva pentru tine!

Atunci Saleh mai făcu o temenea adâncă dinaintea regelui şi spuse:

— Da! am venit cu sarcina unui lucru pe care nu vreau să-i dobândesc decât de la Allah şi de la regele cel strălucit, de la leul cel viteaz, de la bărbatul cel mărinimos, a cărui faimă de slavă, de măreţie, de dărnicie, de gingăşie, de blândeţe şi de bunătate s-a întins de-a lungul pământurilor şi al mărilor, şi despre care îşi povestesc cu minunare, seara, la corturi, caravanele!

Şi regele Solomâzdru, la cuvântarea aceasta, îşi domoli cumplita încrâncenare a sprâncenelor împreunate, şi spuse:

— Înfăţişeaza-ţi cererea, o, Saleh, şi ea are să intre într-o ureche simţitoare şi într-un suflet binevoitor! Dacă pot să ţi-o îndeplinesc, am s-o îndeplinesc scutindu-te de

orice zăbavă; iar dacă n-am să pot, nu are să fie din rea-voinţă! Întrucât Allah, o, Saleh, nu cere de la un suflet nimic mai mult decât poate sufletul acela să cuprindă!

Atunci Saleh se ploconi dinaintea regelui încă şi mai adânc decât în cele două dăţi de mai înainte, şi spuse:

— O, rege al vremurilor, lucrul pe care am venit să ţi-l cer poţi, cu adevărat, să mi-l dărui, întrucât este în puterea ta şi numai sub voia ta! Iar eu de bună seamă ca nu m-aş fi nevoit să vin să ţi-l cer, dacă n-aş fi avut dintru întâi încredinţarea că este cu putinţă! Căci spune înţeleptul: „Dacă vrei să fii plăcut, nu cere ceea ce nu este cu putinţă!” Iar eu, o, măria-ta (păstreze-te Allah întru fericirea noastră!) nu sunt nici smintit, nici înfumurat! Or, aşadar, iacătă! Află, o, rege plin de slavă, că vin la tine numai ca mijlocitor! Şi anume, o, rege preamărite o, mărinimosule, o, falnicule, vin spre a peţi de la tine mărgăritarul cel fără de asemuire, giuvaierul cel fără de preţ, comoara cea pecetluită, pe fata ta, domniţa Gemma, de soţie pentru nepotul meu, regele Zâmbet-de-Lună, fiul regelui Şahraman şi al reginei Floare-de-Granată, sora mea, şi stăpânul peste Cetatea-Albă şi peste împărăţiile pământeşti care se întind de la hotarele Persiei până la marginile cele mai depărtate ale Khorassanului!

Când auzi cuvântarea aceasta a lui Saleh, regele Solomâzdru-din-mare se puse pe un râs de se răsturnă pe spate, şi, căzut aşa, chicotea mai departe şi se hurduca zvâcnind cu picioarele în sus cât putea! După care, se ridică şi, privindu-l pe Saleh în tăcere, răcni deodată la el:

— Ho! Ho!

Şi iar se puse pe râs şi pe hurducat, şi atâta de amarnic şi atâta de mult, că până la urmă dete şi-o bubuitură răsunătoare. Şi, în felul acesta, se potoli şi îi spuse lui Saleh:

— În adevăr, o, Saleh, eu totdeauna te-am crezut om măsurat şi cumpănit, ci văd bine acuma cât de tare m-am înşelat!! Or, atunci, ia spune-mi, ce-ai făcut cu bunul tău

simţ şi cu minţile tale, de cutezi să-mi înfăţişezi o cerere atâta de smintită?

Ci Saleh, fără a se tulbura ori a-şi ieşi din fire, răspunse:

— Nu ştiu! Da-i lucru neîndoielnic că regele Zâmbet-de-Lună, nepotul meu, este pe puţin la fel de frumos, şi la fel de bogat, şi dintr-un neam la fel de ales ca şi fata ta, domniţa Gemma! Şi dacă domniţa Gemma nu este făcută pentru o căsătorie ca aceasta, pentru ce altceva-i făcută, spune-mi? Căci n-a zis oare înţeleptul: „Pentru o fată nu este decât măritişul sau mormântul”? Şi, drept aceea, la noi, la musulmani nu se află fete bătrâne! Nu mai pregeta, dar, să te foloseşti de prilejul acesta de a-ţi scăpa fata de mormânt!

La vorbele acestea, regele Solomâzdru fu cuprins de o mânie peste poate, şi ridicându-se pe cele două picioare ale sale, cu sprâncenele încruntate şi cu sângele în ochi, ţipă la Saleh:

— O, câine de om, oare pot cei de-o teapă cu tine să rostească în faţa lumii numele fetei mele? Au ce eşti tu, de nu un câine, fecior de câine? Şi cine-i nepotu-tău Zâmbet-de-Lună? şi cine-i soră-ta? Toţi sunteţi nişte câini, odrasle de câini!

Pe urmă, se întoarse către străji şi strigă:

— Hei, voi! ia găbjiţi-l pe codoşul ăsta şi zdrobiţi-i oasele!

Pe dată, străjerii se năpustiră la Saleh şi deteră să-l înşface şi să-l doboare; ci, iute ca fulgerul, Saleh se smulse din mâinile lor şi se repezi afară, ca să fugă. Ci acolo văzu cu mare uimire o mie de călăreţi călări pe cai de mare, şi coperiţi cu platoşe de oţel, şi înarmaţi din creştet până în talpă, şi care toţi erau rudele lui şi oamenii lui de casă! Şi iacă-tă că picau tocmai la vreme, trimişi de mama lui, regina Lăcustră, care, presupuind ce primire urâtă ar putea să-i facă regele Solomâzdru, gândise că-i bine să-i trimită pe acei o mie de oameni, care să-l apere împotriva oricărei năpaste!

Atunci Saleh le povesti în două-trei vorbe ce se

întâmplase şi le strigă:

— Şi acuma, hai pe regele acesta înfumurat şi smintit!

Atunci, cei o mie de călăreţi săriră jos de pe cai, îşi traseră spadele şi se năpustiră grămadă după prinţul Saleh în sala împărătească.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzecea noapte

Urmă:

Iar regele Solomâzdru, când văzu cum năvăleşte pe neaşteptate şi cu mare zarvă puhoiul acela de vrăjmaşi ce se revărsa ca negurile nopţii, nu-şi pierdu firea, ci strigă către străjile sale.

— Săriţi pe ţapul fricoşilor ăstora şi pe ciurda lui! Şi săbiile să vă fie mai aproape de capetele lor decât li-e scuipatul de limbă!

Şi pe dată străjerii deteră strigătul lor de bătălie:

— Ya-le Solomâzdru!

Iar vitejii lui Saleh deteră şi ei strigătul de bătălie:

— Ya-le-Saleh!

Şi cele două tabere se năpustiră şi se izbiră între ele ca valurile unei mări în furtună! Şi inima vitejilor lui Saleh era mai tare ca stânca, şi săbiile lor rotitoare începură să împlinească hotărârile ursitei! Şi Saleh cel vrednic, voinicul cu inima ca de piatră, viteazul săbiei şi al suliţei, reteza grumaji şi junghia piepturi, cu nişte izbituri de să doboare şi stâncile munţilor! Uf, cumplit vălmăşag! Şi înfricoşător măcel! Ce răgete înăbuşite în beregăţi de vârful lăncilor negre! Câte femei lăsate văduve, cu copiii lor rămaşi fără tată!... Şi lupta se desfăşura înverşunată, izbiturile răsunau, trupurile gemeau de rănile cele amarnice, şi pământurile de sub ape tremurau de loviturile grele ale oştenilor! Dar ce pot săbiile şi ce pot toate armele împotriva hotărârilor soartei? Şi de când

oare pot oamenii să zăbovească ori să grăbească ceasul ce li s-a scris drept soroc de jale? Şi-aşa că, peste un ceas de luptă, inimile străjerilor lui Solomâzdru nu pregetară să ajungă asemenea cu nişte ulcele plăpânde; şi toţi până la unul acoperiră pământul împrejurul jeţului împărătesc al domnului lor. Şi Solomâzdru, dacă-i văzu aşa, fu cuprins de o turbare atâta de cumplită încât boaşele lui amarnice, care îi atârnau până la genunchi, se zbârciră până la buric! Şi se năpusti spumegând la Saleh, care îl primi în vârful suliţei şi îi strigă:

— Iacătă-te, o, mişelule şi hainule, la capătul cel de pe urmă al mării pierzaniei!

Şi, cu o lovitură vuitoare, îl doborî la pământ şi îl ţinu acolo neclintit, până ce veniră oştenii de-l ajutară pe stăpânul lor să-l pună în lanţuri şi să-l lege cu mâinile la spate! Şi-atâta cu toţi aceştia!

Estimp, domniţa Gemma şi Zâmbet-de-Lună, iacătă!

De la cele dintâi vuiete ale bătăliei ce se pornise în palat, domniţa Gemma, înfricoşată, fugise împreună cu o slujitoare de-a ei, pe nume Mirta, şi, străbătând adâncurile mării, se ridicase la faţa apei şi îşi urmase fuga până ce ajunse la un ostrov pustiu, unde se adăposti, pitindu-se în vârful unui copac înalt şi plin de frunze. Iar slujnica ei Mirta făcu şi ea la fel, şi se ascunse tot aşa în vârful unui alt pom în care se caţără.

Or, soarta vroi ca lucrurile să se petreacă aidoma şi în palatul reginei celei bătrâne, Lăcusta. În adevăr, cei doi robi, care îl însoţiseră pe prinţul Saleh la palatul lui Solomâzdru ducând sacii cu darurile, nu mai zăboviseră, de cum începuse bătălia, să-şi scape pielea şi să dea fuga să-i ducă ştirea despre primejdie reginei Lăcusta. Iar Zâmbet-de-Lună, regele cel tânar, după ce îi descususe pe robi când veniseră, fusese tare speriat de ştirile acelea prea puţin liniştitoare, şi se socotise, în sufletul lui, drept pricina dintâi a primejdiei grele în care căzuse unchiul său, şi a tulburării aduse în împărăţia de sub ape. Încât, cum era tare sfios faţă de bunică-sa, Lăcusta, nu mai avu

curaj să se înfăţişeze dinaintea ei, după primejdia în care, din pricina lui, se afla prinţul Saleh, moşu-său. Şi se folosi de clipa când bunică-sa era ţinută să asculte spusele robilor, se ridică la faţa apei şi porni sa se întoarcă la maică-sa, Floare-de-Granată, în Cetatea-Albă. Dar cum nu ştia pe ce drum să meargă, se rătăci şi ajunse şi el tot pe ostrovul acela pustiu, pe care se adăpostise domniţa Gemma.

De cum atinse pământul, întrucât se simţea ostenit de greaua alergătură pe care o făcuse, se duse să se întindă tocmai sub pomul în care se afla domniţa Gemma. Şi nu ştia că soarta fiecărui om îl însoţeşte oriunde s-ar duce, de-ar fugi el mai iute ca vântul, şi nu ştia că nu încape tihnă în a-l sluji! Şi habar nu avea despre ce-i menise, din adânc de vecii, ursita cea tainică.

Aşa încât, odată întins sub copacul acela, îşi sprijini capul pe mână, ca să se hodinească, şi deodată, ridicând ochii către vârful pomului, dete de privirea domniţei şi de faţa ei, şi i se păru dintru-ntâi că vede chiar luna între ramuri. Şi rosti:

— Slavă lui Allah, care a zămislit luna ca să împodobească serile şi să lumineze nopţile!

Pe urmă, când se uită mai cu luare-aminte, băgă de seamă că era o frumuseţe lumească, şi că acea frumuseţe era o fetişcană ca luna.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci şi una noapte

Urmă:

Şi gândi: „Pe Allah! am să mă sui numaidecât s-o înşfac şi s-o întreb cum o cheamă! Căci seamănă nemaipomenit cu chipul cel minunat al domniţei Gemma pe care mi l-a zugrăvit moşul Saleh! Şi cine ştie de n-o fi chiar ea? Pesemne că trebuie să fi fugit din palatul tatălui ei când a

început lupta!” Şi, tulburat până peste poate, ridică ochii către fată şi îi spuse:

— O, ţinta cea mai de pe urmă a oricărui dor, cine eşti şi pentru care pricină te afli pe ostrovul acesta, în vârful acestui copac?

Atunci, domniţa se înclină oleacă înspre tânărul cel frumos, îi zâmbi şi îi spuse cu un glas ca un cântec de ape:

— O fermecătorule flăcău, o, preafrumosule, sunt domniţa Gemma, fiica regelui Solomâzdru-din-mare! Şi mă aflu aici, întrucât mi-am părăsit ţara şi aşezările din ţara mea, şi pe tatăl meu, şi pe toţi ai mei, ca să scap de soarta jalnică a celor învinşi! Căci prinţul Saleh, la ceasul acesta, pesemne că l-a şi luat în robie pe tatăl meu, după ce i-a măcelărit pe toţi străjerii lui. Şi pesemne că mă caută peste tot prin palat! Of! Of! O, greu surghiun departe de ai mei! O, amarnică soartă e soarta regelui, tatăl meu! Of! Of!

Şi lacrimi mari căzură din ochii ei frumoşi pe faţa lui Zâmbet-de-Lună, care de tulburare şi de mâhnire îşi ridică mâinile în sus şi strigă într-un sfârşit:

— O, domniţă Gemma, suflet al sufletului meu, o, vis al nopţilor mele fără de somn, fie-ţi milă şi coboară din copacul acesta, întrucât eu sunt regele Zâmbet-de-Lună, fiul Floarei-de-Granată, regina născută ca şi tine în mare! Oh! coboară, căci sunt ucis de ochii tăi, sunt robul prins de frumuseţea ta!

Şi fata, ca vrăjită, strigă:

— Ya Allah! o, stăpâne al meu, aşadar tu eşti frumosul Zâmbet-de-Lună, nepotul lui Saleh şi fiul reginei Floare-de-Granată?

El spuse:

— Pai da! Coboară, rogu-te!

Ea spuse:

— Oh! ce neînţelept a fost tatăl meu când n-a vrut să primească pentru fata lui un soţ aşa cum eşti tu! Ce ar fi putut să-şi dorească mai bun? Şi unde ar putea să

găsească un prinţ mai frumos şi mai minunat, pe pământ ori sub ape! O, iubitul meu, nu osândi prea tare hotărârea necugetată a tatălui meu, întrucât eu te iubesc! Şi, dacă tu mă iubeşti de-o şchioapă, eu te iubesc de o mână întreagă! De cum te-am văzut, dragostea pe care o ai pentru mine s-a mutat în sufletul meu, şi am ajuns osândita frumuseţii tale!

Şi, după ce rosti aceste cuvinte, fata se lăsă să alunece din copac în braţele lui Zâmbet-de-Lună care, peste măsură de mulţumit, o strânse la piept şi o topi în sărutări peste tot, pe când ea îi întorcea mângâiere pentru mângâiere şi gingăşie pentru gingăşie. Iar Zâmbet-de-Lună, la atingerea aceea dulce, îşi simţea sufletul cum cântă din toate păsările lui, şi strigă:

— O, stăpână a inimii mele, o, domniţă Gemma cea atâta de dorită, tu, cea pentru care mi-am părăsit şi împărăţia, şi mama, şi palatul părinţilor mei, hotărât că unchiul meu Saleh nu mi-a zugrăvit decât a patra parte din farmecele tale, pe când celelalte trei părţi rămân încă neştiute pentru mine! Şi n-a măsurat dinaintea mea din frumuseţea ta decât un carat din cele douăzeci şi patru de carate, o, tu, cea toată numai de aur!

Şi, după ce spuse vorbele acestea, o coperi mai departe cu sărutări, şi o giugiuli într-o mie de chipuri. Pe urmă, arzând de dorinţa de a se desfăta, într-un sfârşit, din binecuvântatele-i haruri, mâna lui coborî îndrăzneaţă către ciucurii de la brâul fetei. Şi fetişcana, ca spre a-l ajuta în treaba aceasta, se ridică, se depărtă câţiva paşi, şi deodată îşi întinse mâna drept către el, şi, scuipându-l în obraz, căci nu avea apă la îndemână, îi strigă:

— O, pământeanule, lasă-ţi chipul de om şi schimbă-te într-o pasăre mare şi albă, cu ciocul şi cu picioarele roşii!

Şi pe dată Zâmbet-de-Lună, peste măsură de uluit, fu schimbat într-o pasăre cu penele albe, cu aripile grele, neînstare să zboare, şi cu ciocul şi cu picioarele roşii! Şi începu, cu lacrimi în ochi, s-o privească pe fată!

Atunci, domniţa Gemma o chemă pe slujnica sa Mirta,

şi îi spuse:

— Ia pasărea aceasta, care-i nepotul celui mai aprig vrăjmaş al părintelui meu, al codoşului ăla de Saleh care s-a luptat cu taica, şi du-o în Ostrovul-Secat, care nu-i departe de aici, ca să moară de sete şi de foame acolo!

Şi-aşa!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci şi doua noapte

Urmă:

Căci domniţa Gemma nu se arătase atâta de drăgăstoasă faţă de Zâmbet-de-Lună decât ca să se apropie de el fără de nicio supărare, şi să poată în felul acesta să-l preschimbe în pasăre menită să moară de foame, şi să-şi răzbune astfel tatăl ei şi străjerii tatălui ei. Şi-aşa cu ea!

Ci, în ce priveşte pasărea cea albă, iacătă! După ce Mirta, slujnica, o luă, în ciuda bătăilor ei deznădăjduite de aripi şi a ţipetelor răguşite pe care le scotea, i se făcu milă şi nu avu inimă s-o ducă pe Ostrovul-Secat, unde o aştepta o moarte aşa de cumplită! Şi îşi zise în inima ei miloasă: „Am s-o duc mai degrabă într-un loc unde să nu poată muri într-un chip atâta de cumplit şi unde să-şi aştepte soarta! Căci cine ştie dacă stăpâna-mea nu are să se căiască în curând de fapta ei dintâi, când i-o trece mânia, şi n-o să mă certe că am ascultat-o prea repede!” Şi-aşa că duse pe cel prins într-o insulă înverzită, plină cu tot soiul de pomi roditori şi udată de izvoare reci, şi îl lăsă acolo, după care se întoarse la stăpână-sa.

Or, să lăsăm pasărea până una-alta pe insula cea verde, iar pe domniţa Gemma în ostrovul dintâi, şi să ne întoarcem să vedem ce-i cu prinţul Saleh, biruitorul lui Solomâzdru.

Acesta, după ce îl ferecă pe regele Solomâzdru, îl

încuie într-un iatac din palat şi se făcu rege în locul lui. Pe urmă, se apucă fără de zăbavă s-o caute peste tot pe domniţa Gemma; ci, se înţelege, n-o găsi nicăieri. Şi, dacă văzu că toate căutările lui rămân zadarnice, se întoarse la palatul său ca s-o înştiinţeze pe regina Lăcusta, mama lui, despre toate câte se întâmplaseră.

Pe urmă, întrebă:

— O, mamă a mea, unde este nepotul meu Zâmbet-de-Lună?

Ea răspunse:

— Nu ştiu! O fi plecat să se plimbe cu verişoarele lui. Da trimit numaidecât să-l caute!

Şi, tocmai când spunea vorbele acestea, verişoarele intrară, iar flăcăul nu era cu ele. Şi regina trimise oameni să-l caute peste tot, dar, se înţelege, nu-l găsiră nicăieri. Atunci, durerea regelui Saleh, a bunicii şi a verişoarelor fu peste poate; şi se bociră şi plânseră amarnic. Pe urmă, Saleh, cu pieptul greu, fu nevoit fireşte să-i trimită ştire despre treaba aceasta surori-si, regina Floare-de-Granată, cea născuta în apă, mama lui Zâmbet-de-Lună.

Şi Floarea-de-Granată, peste măsură de înspăimântată, se cufundă degrabă în mare şi dete fuga la palatul Lăcustei, mama ei. Şi, după îmbrăţişările şi lacrimile dintâi, întrebă:

— Unde este fiul meu, regele Zâmbet-de-Lună?

Şi mama cea bătrână, după lungi ocolişuri şi după tăceri pline de lacrimi, şi în potopul de suspine al verişoarelor ce şedeau roată, îi povesti fiică-si toată povestea, de la început până la sfârşit. Ci n-ar fi de niciun folos s-o mai spunem o dată. Pe urmă adăugă:

— Iar frate-tău Saleh, care s-a fost ridicat rege în locul lui Solomâzdru, degeaba a căutat el mult şi bine peste tot, că n-a izbutit să dea nici de urmele copilului nostru Zâmbet-de-Lună, şi nici de urmele domniţei Gemma, fata lui Solomâzdru!

Când Floare-de-Granată auzi vorbele acestea, lumea se înnegură dinaintea ochilor săi, şi jalea intră în inima ei, şi

suspinele de deznădejde o zguduiau toată. Şi, o bună bucată de vreme, nu se mai auziră în palatul de sub apă decât bocetele de jale ale femeilor şi sughiţurile lor de durere.

Ci trebuiră numaidecât să cugete cum să îndrepte o stare de lucruri atâta de ciudată şi de jalnică. Şi bunica fu cea dintâi care îşi şterse lacrimile şi zise:

— Fata mea, nu-ţi mohorî peste măsură sufletul din pricina întâmplării acesteia; căci nu-i niciun temei ca fratele tău să nu-l găsească până la urmă pe fiu-tău Zâmbet-de-Lună! În ce te priveşte, dacă îţi iubeşti cu adevărat copilul şi dacă îţi pasă de rosturile lui, ai face mai bine să te întorci în împărăţia ta, ca să veghezi treburile şi să ţii în deplină taină lipsa fiului tău. Şi Allah are să dezlege lucrurile!

Şi Floare-de-Granată răspunse:

— Ai dreptate, mamă. Am să mă întorc. Ci te-aş ruga, oh, fie-ţi milă! să te gândeşti necontenit la fiul meu, şi nimenea să nu dea uitării căutările! Şi de i s-ar întâmpla odată vreun rău, aş muri fără de izbavă, căci nu văd viaţa decât prin el şi nu gust bucuria decât la vederea lui!

Şi regina Lăcustă răspunse:

— Hotărât, fata mea, din toată dragostea inimii! Fii, dar, fără de teamă în privinţa aceasta, şi linişteşte-ţi gândurile întru totul!

Atunci, Floare-de-Granată îşi luă rămas-bun de la mama ei, de la frate-său şi de la verişoare, şi, cu pieptul apăsat greu şi cu sufletul tare trist, se întoarse la împărăţia şi la cetatea ei.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci şi treia noapte

Urmă:

Or, acuma, să ne întoarcem la insula verde, în care

tânăra Mirta cea cu suflet milos îl lăsase pe Zâmbet-de-Lună, schimbat de domniţa Gemma în pasăre cu penele albe şi cu ciocul şi cu picioarele roşii!

După ce Zâmbet-de-Lună se văzu părăsit de prea-buna Mirta, începu să plângă din belşug; pe urmă, întrucât i se făcuse foame şi sete, începu să mănânce poame şi să bea din apa curgătoare, tot cugetând la soarta lui cea cruntă şi minunându-se că se vedea făcut pasăre. Şi degeaba îşi încercă el aripile a zbor, căci nu izbândi să se ţină în văzduh, întrucât era prea mare şi prea greu. Şi, până la urmă, se împacă şi el cu soarta, gândind: „La ce mi-ar şi sluji să plec de pe ostrovul acesta, de vreme ce nu ştiu încotro să mă îndrept şi de vreme ce nimeni, după înfăţişarea-mi de pasăre, nu are să mă cunoască drept regele care am rămas în sinea mea Şi urmă să trăiască pe insulă, tare trist; şi, seara, se cocoţa în vreun copac ca să se culce.

Or, într-o zi, pe când se plimba mâhnit pe labele lui, cu capul plecat, de mohorât ce era, îl zări un vânător de pasări, care venise pe insulă să-şi întindă laţurile. Şi păsărarul, fermecat de înfăţişarea strălucită a acelei păsări mari care nu-şi avea samăn pe lume, şi al cărei cioc roşu şi ale cărei picioare roşii se vădeau într-un chip aşa de drăgălaş din albeaţa penelor, tare s-ar mai fi bucurat să poată avea o pasăre ca aceea, de un soi care îi era cu desăvârşire necunoscut. Se pregăti aşadar cu toată grija să-l amăgească şi, cu o iscusinţă domoală, se apropie de el pe la spate şi, dintr-o zvârlitură dibace, aruncă plasa şi îl prinse. Şi, bogat cu acest vânat de soi, se întoarse în oraşul din care venise, ducând cu gingăşie pe umeri pasărea cea mare, pe care o ţinea atârnată de picioare.

Şi păsărarul, dacă ajunse în cetate, îşi zise: „Pe Allah! n-am mai văzut în viaţa mea o pasăre ca aceasta, nici la vânătorile mele de pe uscat, nici la cele de pe mare. Încât, ia să mă feresc de a o vinde vreunui cumpărător de rând, care nu-i poate şti nici preţul, nici folosul, şi care

pesemne că ar tăia-o şi ar mânca-o împreună cu ai lui; ci am să i-o duc în dar regelui cetăţii, care are să se minuneze de frumuseţea ei şi are să mă răsplătească scump!” Şi se duse la palat şi o duse regelui care, când o văzu, fu încântat până peste poate şi se minună mai cu seamă de culoarea roşie atâta de frumoasă a ciocului şi a aripilor. Şi o primi şi dete zece dinari de aur păsărarului, care sărută pământul şi plecă.

Atunci regele puse să se întocmească o colivie mare, cu zăbrele de aur, şi închise în ea pasărea cea frumoasă. Şi-i puse dinainte boabe de porumb şi de grâu; ci pasărea nici nu-şi întoarse ciocul către ele. Iar regele, nedumerit, îşi zise: „Nu mănâncă! Am să-i aduc altceva!” Şi scoase pasărea din colivie şi îi puse dinainte piept de pui, felii de carne şi fructe. Şi numaidecât pasărea începu să mănânce cu o plăcere vădită, scoţând ţipete scurte şi umflându-şi penele albe. Iar regele, dacă văzu aşa, se cutremură de bucurie şi îi spuse unui rob:

— Dă fuga şi spune stăpânei tale, regina, că am cumpărat o pasăre nemaipomenită, care-i o minune dintre minunile vremilor, şi să vie să ne desfătăm amândoi cu ea, şi să vadă în ce chip minunat mănâncă din aceste bucate cu care păsările nu se hrănesc de obicei!

Şi robul plecă degrabă s-o cheme pe regină, care nu pregetă să vină.

Ci, de cum zări pasărea, regina îşi coperi repede faţa cu iaşmacul şi, mâniată, se trase îndărăt spre uşă şi dete să iese. Iar regele fugi după ea şi o întrebă, ţinând-o de văl:

— Pentru ce îţi acoperi faţa, când aici nu suntem decât eu, soţul tău, şi eunucii şi slujnicele?

Ea răspunse:

— O, măria-ta, află că pasărea aceasta nu este o pasăre, ci este un bărbat ca şi tine! Şi nu-i altul decât regele Zâmbet-de-Lună, fiul lui Şahraman şi al Floarei-de-Granată cea născută în apă. Şi a fost preschimbat aşa de domniţa Gemma, fata lui Solomâzdru-din-mare, care l-a

răzbunat în felul acesta pe tatăl ei cel biruit de către Saleh, unchiul lui Zâmbet-de-Lună!

Când auzi vorbele acestea, regele se minună până peste marginile minunării, şi strigă:

— Prăpădi-o-ar Allah pe domniţa Gemma, şi frânge-i-ar mâna! Ci, în numele lui Allah, o, fiică a moşului meu, spune-mi de şart cum stă treaba!

Şi regina, care era vrăciţa cea mai de seamă de pe vremurile acelea, îi povesti toată povestea, fără a ocoli niciun amănunt. Şi regele, minunat peste măsură, se întoarse către pasăre şi o întrebă:

— E adevărat?

Iar pasărea...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci şi patra noapte

Urmă:

...Iar pasărea lăsă capu-n jos, a semn de adeverire, şi bătu din aripi.

Atunci regele spuse către soţia sa:

— Allah să te binecuvânteze, o, fiică a moşului meu! Ci, pe viaţa mea, dinaintea ochilor tăi! grăbeşte-te de-l slobozeşte din vraja aceasta! nu-l lăsa în chinuri!

Atunci regina, după ce îşi coperi cu totul obrazul, îi spuse păsării:

— O, Zâmbet-de-Lună, intră în acest dulap!

Şi pasărea se supuse numaidecât şi intră într-un dulap mare, zidit în perete, pe care regina îl deschisese; şi intră şi ea după el, ţinând în mână o ulcea cu apă, peste care rosti nişte vorbe necunoscute; şi apa începu să clocotească în ulcea. Atunci regina luă câţiva stropi din apa aceea, pe care i-i aruncă în obraz, spunându-i:

— Întru harurile Numelor celor Magice şi ale Cuvintelor Atotputernice, şi întru măreţia lui Allah cel mai presus de

toate, Ziditorul cerului şi al pământului, Invietorul morţilor, Hotărnicitorui soroacelor şi împărţitorul ursitelor, îţi poruncesc să laşi înfăţişarea aceasta de pasăre şi să-ţi iei îndărăt chipul care ţi-a fost dat de Ziditor!

Şi numaidecât pasărea se cutremură de un tremur şi se zgudui de o zguduitură, şi se întoarse la înfăţişarea ei dintâi. Şi regele, uimit, văzu că era un flăcău care nu-şi avea seamăn pe faţa pământului. Şi strigă:

— Pe Allah! îşi merită numele de Zâmbet-de-Lună!

Or, de îndată ce Zâmbet-de-Lună se văzu întors la starea lui dintâi, strigă:

— La ilah ill’ Allah, ua Mohammad rassul Allah!

Pe urmă, se duse la rege, îi sărută mâna şi îi ură viaţă lungă.

Iar regele îl sărută pe frunte şi îi spuse:

— Zâmbet-de-Lună, te-aş ruga să-mi povesteşti toată povestea ta, de când te-ai născut şi până astăzi!

Şi Zâmbet-de-Lună îi povesti regelui, care se minună peste poate, toată viaţa lui, fără a ocoli niciun amănunt.

Atunci regele, simţindu-se peste măsură de încântat, îi spuse tânărului rege slobozit din vrajă:

— O, Zâmbet-de-Lună, ce doreşti tu acuma să fac eu pentru tine? Spune-mi cu toată încrederea!

— O, rege al vremilor, tare aş vrea să mă întorc în împărăţia mea! Întrucât a trecut prea lungă vreme de când lipsesc, şi tare mă tem că neprietenii domniei s-or prileji de lipsa mea ca să-mi ia locul. Şi-apoi maică-mea trebuie să fie tare îngrijorată de plecarea mea! Şi cine ştie dacă nu cumva, cuprinsă de spaimă, o mai fi putut trăi, de durere şi de gânduri?

Şi regele, mişcat de frumuseţea lui Zâmbet-de-Lună, şi cucerit de tinereţea şi de cuviinţa lui, răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi porunci să se pregătească pe dată o corabie, încărcată cu toată zahereaua de trebuinţă, cu pânzele, cu năierii şi cu căpitanul ei; şi regele Zâmbet-de-Lună, după urările de despărţire şi după multe mulţumiri, se sui pe

corabia aceea, încredinţându-se ursitei lui.

Ci ursita aceasta îi mai păstra, în nevăzut, alte păţanii! În adevăr, la cinci zile de la plecare, se stârni o furtună năprasnică, luă corabia şi o zdrobi de un colţ de stâncă; şi singur Zâmbet-de-Lună, datorită însuşirilor lui din naştere, izbuti să scape de la înec şi să ajungă pe un ţărm liniştit.

Şi zări ivindu-se în depărtări o cetate ca o porumbiţă tare albă, şi care, aşezată pe un vârf de munte, se înălţa deasupra mării. Şi deodată, din culmea acelui munte, văzu cum se apropie şi coboară la vale către el, cu iuţeala unei vijelii, un galop înverşunat de cai, de catâri şi de măgari, fără de număr ca firele de nisip. Şi toată turma aceea vânzolită şi năucă se opri în jurul lui. Şi măgarii toţi, dimpreună cu caii şi cu catârii începură să-i facă din cap nişte semne vădite care voiau să spună: „Întoarce-te de unde ai venit!” Ci, întrucât el se încăpăţâna să stea pe loc, caii începură să necheze, şi catârii începură să sforăie, şi măgarii începură să răgească; ci erau nişte nechezături, nişte sforăituri şi nişte răgete de jale şi de deznădejde. Ba vreo câţiva începură vădit să plângă smiorcăindu-se. Şi îl împingeau încetişor cu botul pe Zâmbet-de-Lună, care sta nemişcat şi nu vroia să se întoarcă la mare. Pe urmă, întrucât în loc să se întoarcă îndărăt, el pornise înainte către cetate, toate acele făpturi cu patru picioare începură să meargă şi ele, care înaintea lui, care dindărăt, alcătuindu-i un fel de alai de moarte, cu atâta mai tulburător cu cât lui Zâmbet-de-Lună i se părea că în gemetele pe care le scoteau aude un fel de tângă, în limba arăbească, asemenea cu tânga pe care o scot dinaintea celor morţi cititorii din *Coran.*

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci şi cincea noapte

Urmă:

Şi Zâmbet-de-Lună, fără a mai şti dacă doarme, dacă e treaz, ori dacă totul nu este altceva decât o urmare amăgitoare a stării lui de oboseală, începu sa meargă ca într-un vis, şi ajunse în felul acesta pe culme, la poarta cetăţii cocoţate în vârful muntelui. Şi văzu la uşa unei prăvălii cu leacuri, stând jos, un şeic cu barbă albă, şi se grăbi să-i ureze bună pace. Şi şeicul, la rându-i, când îl văzu aşa de frumos, fu peste poate de încântat, şi se ridică, îi răspunse la salamalek şi începu să le facă semne cu mâna animalelor acelea cu patru picioare să plece de acolo. Şi ele plecară, tot întorcându-şi capul din vreme în vreme, parcă anume ca să arate cât de rău le pare; pe urmă, se împrăştiară în toate părţile şi pieriră.

Atunci, Zâmbet-de-Lună, la întrebarea bătrânului şeic, îşi povesti în câteva vorbe păţaniile, pe urmă îi spuse şeicului:

— O, moşule al meu preacinstit, oare poţi să-mi spui, la rândul tău, ce oraş este acesta şi ce-i cu vieţuitoarele acestea cu patru picioare care m-au însoţit bocindu-se?

Şeicul răspunse:

— Fiul meu, intră mai întâi colea în prăvălie şi stai jos! Căci ţi-o fi foame, pesemne. Şi apoi am să-ţi spun tot ce pot să-ţi spun!

Şi îl pofti să intre şi să şadă pe un divan, în fundul prăvăliei, şi îi aduse să mănânce şi să bea. Şi, după ce Zâmbet-de-Lună se înfruptă şi se răcori, bătrânul îl sărută între ochi şi îi spuse:

— Mulţumeşte lui Allah, o, fiul meu, care te-a adus să mă întâlneşti înainte de a te vedea regina de aici! Dacă nu ţi-am spus încă nimic, nu ţi-am spus din pricină că mi-a fost frică să nu te tulbur şi să te împiedic în felul acesta să mănânci cu plăcere! Află, dar, că această cetate se numeşte Cetatea-Vrăjilor, şi că aceea care domneşte aici se numeşte regina Almanakh! E o vrăjitoriţă înfricoşătoare, o fermecătoare fără de pereche, o adevărată şeitană! Or, regina aceasta este arsă necurmat

de dorinţe! Şi ori de câte ori întâlneşte vreun străin tânăr, voinic şi frumos, care ajunge pe insula aceasta, îl ispiteşte şi îl pune să se culce mereu cu ea, vreme de patruzeci de zile şi de patruzeci de nopţi. Or, întrucât la sfârşitul acestui răstimp l-a topit pe flăcău cu totul, regina îl preschimbă în animal. Şi întrucât, în proaspăta înfăţişare de animal, flăcăul îşi dobândeşte iarăşi puterile şi virtuţile, se schimbă şi ea după cum i-i voia, de fiecare dată, în animalul cu care are de-a face, fie în iapă, fie în măgăriţă [...]. După care, îşi ia îndărăt înfăţişarea de om, ca să-şi caute alţi flăcăi şi alte jertfe printre flăcăii frumoşi pe care-i găseşte [...]. Şi-aşa-i viaţa ei! Or, eu, întrucât îmi eşti tare drag, copilul meu, n-aş vrea să te văd ajuns pe mâinile vrăjitoarei acesteia nesăţioase, care nu trăieşte decât pentru ce îţi povestii! Şi, întrucât, fără de nicio îndoială, tu eşti cel mai frumos dintre toţi flăcăii câţi au pus piciorul pe insula aceasta, cine ştie ce are să se întâmple, de te-o vedea regina Almanakh! În ce priveşte măgarii, catârii şi caii care, când te-au văzut, au coborât din munte devale în întâmpinarea ta, aceia-s flăcăii preschimbaţi de către Almanakh. Or, întrucât te vedeau aşa de tânăr şi de frumos, li s-a făcut milă de tine şi au vrut mai întâi, cu semnele lor din cap, să te hotărască să te întorci la mare. Pe urmă, văzând că te îndărătniceşti să rămâi, în pofida dojenelii lor, te-au însoţit până aici, tânguindu-se, pe limba lor, în bocete de moarte, ca şi cum ar fi însoţit un om mort pentru viaţa de om! Or, fiul meu, viaţa cu această tânără regină Almanakh, vrăjitoriţa, n-ar fi chiar cu totul neplăcută, de n-ar fi necazul că prea îl trudeşte pe acela pe care soarta i-l aduce la pat. De mine îi e frică şi mă cinsteşte, căci ştie că sunt mai priceput decât ea în meşteşugul vrăjitoriei şi al farmecelor. Numai că eu, fiul meu, întrucât sunt un drept-credincios întru Allah şi întru Profetul său (cu el fie rugăciunea şi pacea!), nu mă slujesc niciodată de vrăjitorie spre a săvârşi rele! Căci răul totdeauna se întoarce până la urmă împotriva celui ce l-a săvârşit!

Or, nici nu isprăvi bine bătrânul şeic să rostească vorbele acestea, că se şi ivi dinspre partea lui un alai falnic de o mie de fete ca nişte lune, îmbrăcate în purpură şi în aur, care veniră şi se rânduiră în două şire de-a lungul prăvăliei, ca să-i facă loc unei fetişcane mai frumoasă decât ele toate, călare pe un cal arab sclipind de nestemate. Şi era chiar regina Almanakh, vrăjitoriţa. Şi se opri dinaintea prăvăliei, puse piciorul pe pământ, ajutata de două roabe care ţineau frâiele calului, şi intră la şeicul cel bătrân, pe care îl salută cu multă cuviinţă. Pe urmă, şezu jos pe divan şi, cu ochii închişi pe jumătate, îl privi pe Zâmbet-de-Lună. Şi ce privire...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci şi şasea noapte

Urmă:

...Şi ce privire! Lungă, răscolitoare, mângâietoare, scăpărătoare! Şi Zâmbet-de-Lună se simţi străpuns ca de o suliţă, ori ars ca de un jar încins. Şi tânăra regină se întoarse către şeic şi îi spuse:

— O, şeicule Abderrahman, de unde ai putut să dobândeşti tu un asemenea flăcău?

El răspunse:

— Este băiatul fratelui meu. Tocmai a sosit la mine din călătorie!

Ea spuse:

— Este tare frumos, o, şeicule! N-ai vrea să mi-l împrumuţi numai pentru o noapte? N-am să fac altceva decât am să stau de vorbă cu el, nimic mai mult; şi ţi-l aduc îndărăt mâine dimineaţă, neatins!

El spuse:

— Te legi cu jurământ faţă de mine că nu ai să încerci niciodată să-l vrăjeşti?

Ea răspunse:

— Fac jurământ dinaintea Stăpânului vrăjitorilor şi dinaintea ta, o, preacinstite moşule!

Şi puse să i se dea în dar şeicului o mie de dinari de aur, ca să-şi dovedească mulţumirea, şi îl pofti pe Zâmbet-de-Lună să încalece pe un cal minunat, coperit cu nestemate, şi îl luă cu ea la sarai. Şi, în mijlocul alaiului, flăcăul părea ca luna între stele.

Or, Zâmbet-de-Lună, care se împăcase cu gândul ca de aci înainte să se lase în voia soartei, nu scotea o vorbă şi se lăsa dus, fără a arăta în niciun fel ce simte.

Iar vrăjitoriţa Almanakh, care îşi simţea lăuntrurile arzând după flăcăul acesta mult mai aprig decât arseseră vreodată pentru drăguţii ei de mai înainte, îl duse degrabă într-o sală cu pereţii zidiţi din aur şi unde aerul era răcorit de un şuvoi de apă ce ţâşnea dintr-un havuz de peruzea. Şi merse de se prăbuşi cu el pe un pat mare de fildeş, unde începu să-l alinte într-un chip aşa de nemaipomenit, încât flăcăul porni să cânte şi să dănţuiască din toate păsărelele lui! Şi regina nu era nicidecum amarnică, dimpotrivă! Tare gingaşă, într-adevăr! [...] Şi flăcăul îşi zise: „Pe Allah! este peste poate de pricepută! Şi nu mă înghesuie deloc! Îşi face rând, iar eu la fel! Şi, întrucât tare mă bate gândul că este cu neputinţă ca domniţa Gemma să fie tot aşa de minunată ca vrăjitoriţa aceasta, vreau să rămân aici toată viaţa mea, şi să nu mă mai gândesc nici la fata lui Solomâzdru, nici la rudele mele, nici la împărăţia mea!”

Şi-aşa că rămase acolo patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, trecându-şi vremea toată cu tânăra vrăjitoriţă, în petreceri, în danţuri, în cântece, în alinturi, în zbeguri, în giugiuleli, în desfătări, şi altele de-acestea, peste măsura plăcerilor şi a voioşiei.

Şi, din când în când, ca să râdă, Almanakh îl întreba:

— O, ochiul meu, ţi-e mai bine cu mine, decât în prăvălie cu moşu-tău?

Şi el răspundea:

— Pe Allah, o, stăpână a mea, unchiul meu este un biet

neguţător de leacuri, da tu eşti chiar tiriacul!

Or, cum erau tocmai în cea de a patruzecea seară, vrăjitoreasa Almanakh, după o sumedenie de zbeguieli de tot felul cu Zâmbet-de-Lună fu mai zbuciumată ca de obicei şi se întinse să se culce. Ci, pe la miez de noapte, Zâmbet-de-Lună, care se prefăcea că doarme, o văzu cum se scoală din pat, cu faţa aprinsă. Şi se duse în mijlocul sălii, de unde luă de pe o tabla de aramă un pumn de boabe de orz, pe care le aruncă în apa din havuz. Şi, în câteva clipite, boabele de orz încolţiră, şi tulpinele lor ieşiră din apă, şi spicele li se coapseră şi se auriră. Atunci, vrăjitoreasa culese boabele cele noi, le zdrobi într-o piuliţă de marmură, le amestecă cu nişte prafuri pe care le luă din fel de fel de cutii, şi făcu un aluat rotund ca o gogoaşă. Pe urmă, puse gogoaşa, întocmită în felul acesta, într-un tuci fierbinte, şi o prăji la foc domol. Pe urmă, scoase gogoaşa, o înfăşură într-un ştergar şi se duse de-o ascunse într-un dulap, după care se întoarse şi se culcă iarăşi în pat, lângă Zâmbet-de-Lună, şi adormi.

Ci dimineaţa, Zâmbet-de-Lună, care, de când intrase în saraiul vrăjitoarei, îl detese uitării pe bătrânul şeic Abderrahman, îşi aduse aminte acuma de el şi gândi că ar fi de trebuinţă să se ducă şi să-i spună ce-a văzut că făcuse Almanakh în noaptea aceea. Şi se duse la prăvălia şeicului, care fu bucuros să-l vadă iară, îl sărută cu drag, îl pofti să şadă şi îl întrebă:

— Nădăjduiesc, fiul meu, că n-ai avut a te plânge de vrăjitoriţa Almanakh, oricât de necredincioasă ar fi ea!

El răspunse:

— Pe Allah, moşule al meu bun, s-a purtat faţă de mine toată vremea asta cu multă gingăşie, şi nu m-a asuprit cu nimic. Ci, în noaptea aceasta, am simţit că s-a sculat şi, când i-am văzut obrajii aprinşi, m-am prefăcut că dorm, şi am văzut-o cum se îndeletnicea cu o treabă ce mă face să mă tem cu totul de ea! Drept aceea, o, preacinstite unchiule al meu, am venit să-ţi cer sfatul!

Şi îi povesti ce făcuse noaptea vrăjitoriţa.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci şi şaptea noapte

Urmă:

La vorbele acestea, şeicul Abderrahman fu cuprins de o mânie năpraznică, şi strigă:

— Blestemata! o, haina! o, sperjura care nu vrea să-şi ţină jurământul! Nimica, dar, n-o s-o lecuiască de blestemata ei de vrăjitorie?

Pe urmă adăugă;

— E vremea să pun cap blestemăţiilor ei!

Şi se duse la un dulap, scoase de acolo o gogoaşă asemenea în toate privinţele cu gogoaşa întocmită de vrăjitoare, o înfăşură într-un ştergar şi i-o dete lui Zâmbet-de-Lună, spunându-i:

— Cu pita aceasta pe care ţi-o dau, răul pe care vrea să ţi-l facă are să cadă asupra ei. În adevăr, cu ajutorul acelei gogoşi frământate de ea, şi pe care, la capătul celor patruzeci de zile, le-o dă flăcăilor ei s-o mănânce, îi schimbă în animalele acelea cu patru picioare care umplu insula. Ci tu, copilul meu, să te fereşti ca nu cumva să te atingi de gogoaşa aceea cu care are să te îmbie! Încearcă, dimpotrivă, s-o faci să înghită o bucată din gogoaşa ce ţi-am dat-o eu! Pe urmă, să-i faci întocmai ce are să încerce ea să-ţi facă, drept vrăjitorie, rostind asupra ei vorbele întocmai cum are să le rostească ea asupra ta. Şi, în felul acesta, ai s-o preschimbi în ce animal ţi-o plăcea! Şi să încaleci pe ea, şi să vii la mine. Şi-atunci, am sa ştiu eu ce-mi rămâne de făcut.

Şi Zâmbet-de-Lună, după ce îi mulţumi şeicului pentru dragostea şi pentru grija ce-i purta, îl lăsă şi se întoarse la saraiul vrăjitoarei.

Şi o găsi pe Almanakh, care îl aştepta în grădină, stând dinaintea unei mese întinse, iar la mijlocul mesei era o tabla pe care se afla gogoaşa gătită în toiul nopţii. Şi, întrucât ea începu să se plângă de lipsa lui, el îi spuse:

— O, stăpână a mea, trecuse multă vreme de când nu-l mai văzusem pe moşul meu, şi m-am dus pe la el; şi m-a primit cu bucurie şi mi-a dat să mănânc; şi, printre alte lucruri minunate, erau şi nişte gogoşi, aşa de bune încât nu m-am putut opri să-ţi aduc şi ţie una, ca să-ţi dau să guşti!

Şi scoase legăturica, desfăcu gogoaşa şi o ruga pe Almanakh să mănânce o bucată. Şi Almanakh, ca să nu-l supere, rupse gogoaşa şi luă o bucată pe care o înghiţi. Pe urmă, la rându-i, îl pofti să guste şi el din gogoaşa ei; iar Zâmbet-de-Lună, ca să n-o supere, luă o bucată, ci, prefăcându-se că o mănâncă, îi dete drumul să lunece pe gura cămăşii.

Numaidecât, vrăjitoarea, socotind că el înghiţise cu adevărat bucata de gogoaşă, se ridică repede, lua în căuşul palmei oleacă de apă din havuzul de alături şi îl stropi pe Zâmbet-de-Lună, strigându-i:

— O, tinere sleit, fă-te un măgar putinte!

Da care nu fu mirarea vrăjitoriţei când văzu că flăcăul, departe de a se schimba în măgar, se ridică la rându-i şi se apropie repede de havuz, de unde luă un strop de apă, cu care o stropi strigându-i:

— O, haino, leapădă-ţi înfăţişarea omenească şi prefă-te în măgăriţă!

Şi, tot atunci, până să aibă vreme să se dezmeticească din uluială, vrăjitoriţa Almanakh fu preschimbată în măgăriţă. Iar Zâmbet-de-Lună încăleca pe ea şi dete fuga la şeicul Abderrahman, să-i povestească tot ce se întâmplase. Pe urmă, îi dete în seamă măgăriţa, care făcea pe nărăvaşa.

Atunci, şeicul Abderrahman petrecu pe după gâtul măgăriţei Almanakh un lanţ îndoit, pe care îl legă de o verigă din peretele casei. Pe urmă, îi spuse lui Zâmbet-

de-Lună:

— Acuma, fiul meu, am să mă apuc să fac rânduială în treburile cetăţii noastre, şi am să încep cu dezlegarea vrăjii care-i ţine pe atâţia flăcăi schimbaţi în animale cu patru picioare. Ci, mai întâi, măcar că aceasta mă costă despărţirea de tine, vreau să-ţi ajut să te întorci în împărăţia ta, ca să se curme zbuciumul mamei tale şi al supuşilor tăi! Şi, pentru aceasta, am să te ajut să urmezi drumul cel mai scurt.

Şi, rostind aceste cuvinte, şeicul îşi puse două degete între buze şi dete un şuierat lung şi puternic, şi numaidecât se ivi dinaintea lui un ginn mare, cu patru aripi, care se opri smirnă în vârful picioarelor şi îl întrebă pricina pentru care fusese chemat. Iar şeicul îi spuse:

— O, ginnule Fulgerătură, ai să-l iei în cârcă pe regele Zâmbet-de-Lună, aci de faţă, şi ai să-l duci de sârg la palatul lui, din Cetatea-Albă!

Iar ginnul Fulgerătură se încovoie în două, lăsând capu-n jos; şi Zâmbet-de-Lună, după ce sărută mâna şeicului, izbăvitorul său, şi după ce îi mulţumi, se sui în cârca lui Fulgerătură şi, lăsându-şi picioarele să-i atârne peste pieptul acestuia, se prinse de gâtul lui. Şi ginnul se ridică în văzduhuri şi zbură cu o iuţeală de porumbel călător, făcând cu aripile lui un vuiet ca de moară de vânt.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci şi opta noapte

Urmă:

Şi ginnul drumeţi aşa, neostenit, vreme de o zi şi o noapte, şi străbătu în felul acesta o depărtare de şase luni de drum. Şi ajunse deasupra Cetăţii-Albe, şi îl lăsă pe Zâmbet-de-Lună chiar pe terasa palatului său. Pe urmă se mistui.

Iar Zâmbet-de-Lună, cu inima topită de adierea

aburului ţării sale, coborî degrabă în iatacul unde, de când pierise el, şedea maică-sa, Floare-de-Granată, plângând în tăcere şi purtându-şi jalea tainic în suflet, ca să nu se dea în vileag şi să-i ispitească în felul acesta pe cei ce râvneau la scaunul de domnie. Şi Zâmbet-de-Lună dete la o parte perdeaua de la sala în care tocmai se aflau în ospeţie la regina bătrâna mamă-mare Lăcusta, regele Saleh şi verişoarele. Şi intră în sală, urând bună-pace celor de faţă, şi se repezi în braţele mamei sale, care, când îl văzu, căzu leşinată de bucurie şi de tulburare. Ci nu zăbovi mult până să-şi vină iarăşi în fire şi, strângându-şi feciorul la piept, plânse îndelung, zguduită toată de suspine, în vreme ce verişoarele sărutau picioarele vărului lor, iar bunica îl ţinea de o mână şi moşul Saleh de cealaltă. Şi stătură aşa, în bucuria întoarcerii, fără a putea să rostească o vorbă.

Ci, după ce le fu cu putinţă, într-un sfârşit, să-şi descarce sufletele în vorbe, îşi povestiră cu toţii toate păţaniile, şi îl binecuvântară laolaltă pe Allah cel binefăcător, care îngăduise sa fie mântuiţi şi să se vadă laolaltă iarăşi.

După care, Zâmbet-de-Lună se întoarse către mama sa şi către bunică-sa şi le spuse:

— Nu-mi mai rămâne acuma decât să mă însor! Şi stărui a nu vroi să mă însor decât cu domniţa Gemma, fata lui Solomâzdru! întrucât, în adevăr, ea este o adevărata gemmă, aşa cum o arată numele!

Şi bunica cea bâtrână răspunse:

— Acuma, o, copile al meu, lucru-i lesne, întrucât încă îl mai avem prins pe tatăl ei în palatul său.

Şi trimise numaidecât după Solomâzdru, pe care robii îl aduseră legat cu lanţuri de mâini şi de picioare. Ci Zâmbet-de-Lună porunci sa fie numaidecât slobozit din lanţuri; şi porunca fu îndeplinită pe dată.

Atunci, Zâmbet-de-Lună se duse lângă Solomâzdru şi, după ce îşi ceru iertare că fusese pricina necazurilor întâmplate, îi luă mâna, i-o sărută cuviincios, şi spuse:

— O, rege Solomâzdru, cinstea de a mă înrudi cu tine nu ţi-o mai cere un mijlocitor; ci chiar eu, Zâmbet-de-Lună, regele peste Cetatea-Albă şi peste cea mai mare împărăţie de pe pământ, îţi sărut mâinile şi ţi-o cer de soţie pe fiica ta Gemma. Iar dacă nu vrei să mi-o dai, am să mor. Iar dacă primeşti, nu numai că ai să fii iarăşi rege peste împărăţia ta, ci şi eu am să fiu robul tău!

La vorbele acestea, Solomâzdru îl sărută pe Zâmbet-de-Lună şi spuse:

— Hotărât, o, Zâmbet-de-Lună, nimenea mai mult decât tine n-ar putea fi vrednic de fata mea! Or, întrucât ea este supusă puterii mele, are să primească această dorinţă cu dragă inimă! Încât trebuie să trimit s-o cheme din ostrovul unde stă ascunsă de când am fost lipsit de scaunul domniei mele.

Şi, spunând vorbele acestea, porunci să vină din mare un sol, pe care îl însărcină să plece numaidecât s-o caute pe domniţa din insulă şi să i-o aducă fără de zăbavă. Iar solul pieri şi nu zăbovi mult până să se întoarcă dimpreună cu domniţa Gemma şi cu slujnica ei Mirta.

Atunci, regele Solomâzdru o sărută mai întâi pe fiică-sa, pe urmă o duse să se închine dinaintea bătrânei regine Lăcusta şi dinaintea reginei Floare-de-Granată, şi îi spuse, arătându-i-l cu degetul pe Zâmbet-de-Lună, cel pierit de bucurie.

— Află, o, fata mea, că te-am făgăduit acestui tânăr rege falnic, acestui leu viteaz, Zâmbet-de-Lună, fiul regjnei Floare-de-Granată-din-mare, întrucât fără de nicio îndoială că el este cel mai frumos dintre oamenii vremilor lui, şi cel mai minunat, şi cel mai puternic, şi cel mai presus ca stirpe şi cin, şi încă şi mai mult! Încât, socot că el este făcut pentru tine, şi că tu eşti făcută pentru el.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci şi noua noapte

Urmă:

La vorbele acestea ale tatălui său, domniţa Gemma lăsă ochii în jos, cuminte, şi răspunse:

— Sfaturile tale, o, părinte al meu, sunt pravila mea de purtare; iar dragostea ta plină de grijă este umbra sub care huzuresc! Şi, întrucât aşa-i dorinţa ta, de acuma înainte chipul celui pe care mi l-ai ales are să fie în ochii mei, numele lui are să fie pe gura mea, iar locuinţa lui are să fie în inima mea!

Când auziră cuvintele acestea, verişoarele lui Zâmbet-de-Lună şi celelalte doamne de faţă umplură palatul cu strigătele lor de bucurie şi cu liu-liu-liu-urile lor ascuţite. Pe urmă, regele Saleh şi Floare-de-Granată trimiseră numaidecât după cadiu şi după martori, ca să scrie senetul de căsătorie dintre regele Zâmbet-de-Lună şi domniţa Gemma. Şi nunta se sărbători cu mare vâlvă şi cu o fală aşa de nemaipomenită încât, pentru datina îmbrăcării hainelor, rochia miresei fu schimbată de nouă ori. În ce priveşte celelalte, ar creşte păr pe limbă până a izbuti să povesteşti totul cum se cuvine. Încât, slavă lui Allah care uneşte între ele lucrurile frumoase şi nu zăboveşte bucuria decât ca să dăruiască fericirea!

Când sfârşi de povestit povestea aceasta, Şeherezada, tăcu.

Atunci, micuţa Doniazada strigă:

— O, surioara mea, ce dulci, şi ce gingaşe, şi ce gustoase sunt vorbele tale! Şi ce minunată-i povestea aceasta!

Iar regele Şahriar spuse:

— Hotărât, o, Şeherezada, m-ai învăţat multe lucruri despre care habar nu aveam! Căci n-am ştiut până astăzi mai nimic despre lucrurile de sub ape. Iar povestea lui Abdallah-din-mare, precum şi cea a Floarei-de-Granată m-au mulţumit pe deplin! Ci, o, Şeherezada, nu cumva ştii vreo povestire cu totul diavolească?

Iar Şeherezada zâmbi a râde şi răspunse:

— Tocmai, o, măria-ta, ştiu una, pe care am să ţi-o povestesc numaidecât!

Şi Şeherezada spuse:

SEARA DE IARNĂ A LUI ISAC DIN MOSSUL

De la meşterul cântăreţ Isac din Mossul, cel îndrăgit de Al-Raşid, ne-a rămas povestirea snoavei care urmează.

El spunea:

Într-o noapte, stam la mine acasă, iarna, şi, pe când afara vânturile urlau ca nişte lei şi norii se descărcau cu vuiet ca nişte guri de burdufe pline cu apă şi larg deschise, îmi încălzeam mâinile deasupra plitei mele de aramă şi eram trist că nu puteam, din pricina noroiului de pe drumuri, a ploii şi a negurii, nici să ies, nici să nădăjduiesc în venirea vreunui prieten care să-mi ţină tovărăşie. Şi, cum pieptul îmi era din ce în ce mai apăsat, i-am spus robului meu:

— Dă-mi ceva de mâncare, ca să-mi trec vremea!

Şi, pe când robul se pregătea să-mi îndeplinească porunca, eu nu izbuteam să nu mă gândesc la nurii unei fetişcane pe care o văzusem mai înainte la palat; şi nu ştiam de ce amintirea ei îmi stăruia atâta în minte, nici din ce pricină gândul mi se oprea mai des la obrazul ei decât la al oricărei alteia dintre toate cele multe câte îmi încântasera mie vreodată nopţile. Şi atâta de tare mă apăsa acea desfătătoare dorinţa, că până la urmă nici n-am mai băgat de seamă că robul se şi înfăţişase dinaintea mea, stând drept, cu braţele încrucişate, şi, după ce isprăvise de întins masa, nu mai aştepta decât un semn din ochii mei ca să aducă tăvile. Iar eu, plin de visătoria mea, am strigat cu glas tare:

— Ah, dacă tânăra Saiieda cea cu glasul atâta de dulce ar fi aici, n-aş mai fi eu aşa de mohorât!

Am rostit vorbele acestea cu glas tare, în adevăr, ţin minte ca acum, măcar că de obicei gândurile mele sunt tăcute. Iar uimirea mea a fost peste poate când mi-am auzit aşa sunetul glasului, dinaintea robului meu, care rămăsese cu ochii căscaţi.

Or, nici nu mi-am rostit eu bine dorul, că s-a şi auzit o bătaie în uşă, de parcă ar fi fost acolo cineva care nu putea răbda să aştepte, şi un glas tineresc a suspinat:

— Multiubitul îi poate oare deschide uşa iubitei lui?

Eu atunci am gândit în cugetul meu: „Pesemne că este cineva care, pe negură, a greşit casa! Ori şi-o fi dat roadele pomul sterp al dorinţelor mele?” Ci tot m-am grăbit să sar în picioare şi am dat fuga să deschid chiar eu uşa şi, în prag, am văzut-o pe Saiieda cea mult dorită, da cu ce fel de haine şi cu ce înfăţişare ciudată! Era îmbrăcată cu o rochie scurtă de mătasă verde, iar pe capu-i era întinsă o basma de zarafir, care n-o putuse apăra de ploaie şi de apa ce şuroia de pe ştreşinile de la terase. Pe deasupra, trebuie să se fi afundat adesea în noroi pe drum, aşa cum mărturiseau limpede picioarele ei. Iar eu, dacă am văzut-o în starea aceea, m-am minunat:

— O, stăpâna a mea, de ce te-ai primejduit să ieşi aşa din casă, şi încă şi pe o noapte ca asta!

Ea mi-a spus, cu glasul ei gingaş:

— Eh, aş fi putut oare să nu mă plec la dorinţa pe care solul tău mi-a adus-o adineaori acasă? Mi-a spus ce tare ţi-e dor de mine şi, în ciuda vremii acesteia amarnice, iată-mă!

Or, eu, măcar că nu-mi aminteam deloc să fi dat o atare porunca, iar, de-aş fi dat-o, singurul meu rob tot n-ar fi putut s-o îndeplinească, de vreme ce şezuse lângă mine, n-am vrut să-i arăt nicicum iubitei mele cât de tulburate îmi erau minţile de toate astea; şi i-am spus:

— O, stăpâna mea, mărire lui Allah care a îngăduit să

ne întâlnim şi care schimbă în miere amărăciunea dorinţii! Venirea ta să înmiresmeze casa şi să aducă tihna în inima stăpânului casei! În adevăr, dacă n-ai fi venit tu, aş fi plecat eu după tine, aşa de tare îmi era chinuit sufletul de dorul tău în seara aceasta.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute cincizecea noapte

Urmă:

După care, m-am întors către robul meu şi i-am spus:

— Du-te repede şi adu nişte apă caldă şi miresme! Şi, după ce robul a îndeplinit porunca mea, am început să spăl chiar eu picioarele iubitei mele, şi i-am turnat pe ele un şip întreg cu miresme de trandafiri. Pe urmă, am îmbrăcat-o într-o rochie frumoasă de muselină de mătasă verde, şi am poftit-o să şadă alături de mine, lângă o tabla cu poame şi cu băuturi. Şi, după ce a băut cu mine de mai multe ori dintr-o cupă, am vrut, ca să-i fac plăcere, eu, care de obicei nu mă apuc să cânt decât după multe rugăminţi şi stăruinţi, am vrut, dar, să-i cânt un cântec nou, pe care tocmai îl făcusem. Ci ea mi-a spus că sufletul ei nu avea chef să mă asculte.

Iar eu i-am zis:

— Atunci, o, stăpâna mea, binevoieşte de ne cântă tu ceva!

Ea a răspuns:

— Ba nici eu! Căci sufletul meu nu vrea!

Eu i-am spus:

— Ci, o, tu, ochi al meu, bucuria nu poate fi întreagă fără de cântec şi fără de muzică! Tu ce crezi?

Ea mi-a spus:

— Ai dreptate! În seara aceasta însă, nu ştiu de ce, nu am niciun chef să aud pe cineva cântând, afară doar de vreun om din gloată, ori vreun cerşetor de pe uliţă. Nu

vrei să te duci să vezi de nu cumva trece pe la uşa ta vreunul care să-mi poată îndeplini dorinţa?

Şi eu, ca să n-o supăr, şi măcar că eram încredinţat că pe o noapte ca aceea nu era niciun trecător pe drum, m-am dus să deschid uşa de la intrare şi am scos capul pe crăpătură. Şi, spre marea mea nedumerire, am văzut un cerşetor batrân, sprijinit în bâta lui şi rezemat de zidul din faţă, vorbind singur: „Ce mai vuieşte şi furtuna asta! Vântul îmi spulberă glasul, de nu ma aude nimenea! Vai de bietul orb, săracul! Când cântă, nimenea nu-l ascultă! Şi dacă nu cântă, moare de foame!” Şi, după ce a rostit vorbele acestea, orbul cel bătrân a început să bâjbâie cu bâta lui pe pământ şi pe lângă pereţi, dând să-şi urmeze drumul.

Eu atunci, uimit şi încântat totodată de întâlnirea aceea neaşteptată, i-am spus:

— O, moşule, oare ştii să cânţi!

El a răspuns:

— Se zice că aş şti să cânt!

Iar eu i-am spus:

— Dacă-i aşa, o, şeicule, nu vrei să-ţi închei noaptea cu noi şi să ne bucuri cu tovărăşia ta?

El mi-a răspuns:

— Dacă aşa ţi-e vrerea, ia-mă de mână, căci sunt orb de amândoi ochii!

Şi l-am luat de mână, şi, după ce l-am băgat înlăuntru şi am încuiat cu grijă uşa casei în urmă, i-am spus iubitei mele:

— O, stapână a mea, îţi aduc un cântăreţ care, pe deasupra, mai este şi orb! Are să poată să ne dăruiască plăcere, fără a vedea ce facem noi. Iar tu n-ai să te simţi stânjenită, şi nu mai trebuie să-ţi acoperi obrazul.

Ea mi-a zis:

— Adu-l degrabă!

Şi eu l-am adus în odaie.

Am început dintru-întâi să-l poftesc să ia loc dinaintea noastră şi l-am îmbiat să mănânce oleacă. Iar el atunci a

mâncat cu multă cuviinţă, din vârful degetelor. Şi, după ce a isprăvit şi s-a spălat pe mâini, l-am poftit să bea, iar el a băut trei cupe pline, şi atunci m-a întrebat:

— Poţi să-mi spui la cine mă aflu ca oaspe?

Eu i-am răspuns:

— La Isac, fiul lui Ibrahim din Mossul!

Or, numele meu nu l-a tulburat peste măsură; şi s-a mulţumit să-mi răspundă:

— A, da, am auzit de tine. Şi sunt bucuros că mă aflu în casa ta.

Eu i-am zis:

— O, stăpâne al meu, sunt cu adevărat bucuros să te primesc în casa mea!

El mi-a spus:

— Atunci, o, Isac, dacă vrei, ia să-ţi aud glasul, care se zice că e tare frumos! Căci gazda-i datoare să înceapă mai întâi a face plăcere musafirilor săi!

Iar eu i-am răspuns:

— Ascult şi mă supun!

Şi, întrucât treaba începea să mă înveselească, am luat lăuta şi am cântat cu tot harul de care sunt în stare. Şi, când am isprăvit şi partea de sfârşit a cântecului, pe care l-am cântat cu cea mai deosebită grijă, şi când cele mai de pe urmă sunete s-au risipit, cerşetorul cel bătrân a zâmbit zefliu şi mi-a zis:

— Dreptu-i, ya Isac! Nu-ţi mai lipseşte decât puţin ca să ajungi un muzician desăvârşit şi un cântăreţ deplin!

Or, eu, când am auzit lauda aceea, care mai degrabă era o ocară, am simţit că mă fac mic de tot în ochii mei şi, de ciudă şi de mâhnire, am aruncat lăuta cât colo. Dar, întrucât nu vroiam să mă arăt nicicum lipsit de cuviinţa faţă de musafirul meu, n-am socotit că se cade a-i răspunde, şi n-am mai spus nimic. Atunci el mi-a zis:

— Nu mai cântă nimeni? Oare nu mai este nimeni altcineva aici?

Eu am spus:

— Mai este o tânără roabă.

El a spus:

— Porunceşte-i să cânte, ca s-o aud şi eu!

Am spus:

— Pentru ce să mai cânte, de vreme ce ţi-a şi fost deajuns ce ai auzit?

El a spus:

— Să cânte totuşi!

Atunci fetişcana, iubita mea, a luat lăuta, da vădit fără voie-bună, şi, după ce a preludat cu pricepere, a cântat cât a putut mai bine. Ci bătrânul cerşetor a oprit-o numaidecât şi i-a zis:

— Tu mai ai mult de învăţat!

Şi iubita mea, mânioasă, a aruncat lăuta departe de ea, şi a dat să se ridice. Iar eu n-am izbutit s-o fac să mai stea decât cu mare greutate, şi numai după ce am căzut la genunchii ei. Pe urmă, m-am întors către cerşetorul cel orb şi i-am zis:

— Pe Allah, o, tu, oaspete al meu, sufletul nostru nu poate să dea decât atâta cât cuprinde în el! Ci noi am făcut tot ce am ştiut mai bine, ca să te mulţumim. E rândul tău acuma să dai în vileag ceea ce ai, ca dovadă de bună-cuviinţă!

El a zâmbit de la o ureche la alta şi mî-a spus...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute cincizeci şi una noapte

Urmă:

...şi mi-a spus:

— Atunci, adu-mi mai întâi o lăută neatinsă de nicio mână până acum!

Iar eu m-am dus şi am deschis un sipet, şi i-am adus o lăută nouă-nouţă, pe care i-am pus-o în mâini. Şi el a strâns între degete pana ascuţită, de gâscă, şi a atins încetişor strunele răsunătoare. Şi, de la cele dintâi

sunete, am cunoscut că acel cerşetor orb era de departe cel mai bun muzician al vremurilor noastre. Da care nu mi-a fost mirarea şi tulburarea când l-am văzut cântând o bucată într-un chip ce îmi era cu totul necunoscut, măcar ca nu pot fi socotit un neştiutor în meşteşugul meu! Pe urmă, cu un glas fără de pereche, a cântat stihurile acestea:

Atunci, *ieşind afară-n ploaia deasă.*
Iubita pleacă repede de-acasă,
Şi-n toiul nopţii o aud la prag.
Şi până-a-mi ura bună-pace-n grabă,
După ce bate-n uşă scurt, întreabă:
„Poate veni iubita la cel drag?”

Când am auzit cântecul acesta al bătrânului orb, eu şi cu iubita mea ne-am uitat unul la altul, uluiţi până peste poate. Pe urmă, ea s-a făcut roşie la faţă de mânie şi mi-a spus, aşa ca numai eu s-o aud:

— O, vicleanule! au nu ţi-a fost ruşine ca în acele câteva clipe, când te-ai dus de i-ai deschis uşa, să mă vinzi, spunându-i acestui bătrân cerşetor de venirea mea aici? În adevăr, o, Isac, nu aş fi crezut că ai un piept atâta de mic, încât să nu poată ţine în el o taină, măcar vreme de un ceas! Ruşine să le fie celor asemenea ţie!

Ci eu i-am jurat de mii de ori că nu mă ştiam cu nimica vinovat, şi i-am spus:

— Îţi jur pe mormântul tatălui meu Ibrahim că n-am spus nimica acestui orb bătrân!

Şi iubita mea a binevoit să mă creadă şi, până la urmă, m-a lăsat s-o mângâi şi s-o sărut, fără a se teme că ar fi văzută de orb. Iar eu, ba o sărutam pe obraji şi pe buze, ba o alintam, ba o mângâiam pe piept, ba o giugiuleam; şi ea râdea nestăvilit. După care, m-am întors către moşneagul nostru şi i-am spus:

— Nu vrei să ne mai cânţi ceva, o, dascăle al meu?

El a zis:

— De ce nu?
Şi a luat iarăşi lăuta şi a început:

Adeseori, ah, sorb eu, ca-n beţie,
Nurii iubitei mele, rând pe rând,
Şi mâna mi-o cobor cu gingăşie
Pe trupu-i gol, arzând şi frematând.

Strâng rodiile sânilor, vârtoase,
De fildeş tânăr, şi mă-nfrupt cu har
Din merele obrajilor ei grase.
Şi tot aşa pe urmă, iar şi iar.

Eu atunci, auzind cântecul acela, n-am mai avut nicio îndoială despre înşelătoria orbului cel calp, şi am rugat-o pe iubita mea să-şi acopere faţa cu iaşmacul. Iar cerşetorul mi-a spus deodată:

— Am mare zor să merg afară! Unde-i umblătoarea?

Eu, atunci, m-am ridicat şi am ieşit o clipă să caut o lumânare, şi m-am întors să-l duc pe orb la umblătoare. Ci, când m-am întors, n-am mai găsit pe nimeni: şi orbul pierise, şi fetişcana! Iar eu, când m-am dezmeticit din uluiala mea, i-am căutat prin toată casa, dar nu i-am mai găsit nicăieri. Ci uşile erau încuiate, iar zăvoarele de la uşi erau închise pe dinlăuntru, şi-aşa că nu mai pricepeam: ori că ieşiseră prin tavan, ori că intraseră în pâmântul care s-o fi deschis şi-apoi s-o fi închis la loc! Da de-atunci am rămas încredinţat că altceva n-a fost, decât că însuşi Eblis, în carne şi oase, îmi slujise mai întâi de codoş, şi pe urmă mi-o luase şi-o dusese cu el pe fetişcana aceea care n-a fost decât o vedenie amăgitoare şi o nălucire.

Pe urmă, Şeherezada, după ce sfârşi de povestit această snoavă, tăcu. Şi regele Şahriar, tulburat până peste poate, strigă:

— Prăpădi-l-ar Allah pe Cel-rău!

Iar Şeherezada, văzându-l că îşi încrâncena sprâncenele, vroi să-l domolească şi îi spuse următoarea povestire:

FELAHUL DE LA EGIPT ŞI COPIII SĂI CEI ALBI

Iacată ce scrie emirul Mohammad, zabetul cetăţii Cairo, în cărţile hronicilor. El spune:

Pe când mă aflam într-o călătorie prin Egiptul-de-Sus, am poposit o noapte în casa unui felah care era şeih-al-balad peste acele locuri. Era un om în vârstă, oacheş cu totul la piele, cu o barbă ce începuse să încărunţească. Ci am băgat de seama că avea nişte copii cruzi de ani, şi bălai, de o culoare tare bălaie, sporită de rumeneala din obraji, cu nişte plete aurii şi cu ochii albaştri. Pe urmă, întrucât, după ce ne-a făcut o primire frumoasă şi ne-a dat sa mâncăm bine, a venit să stea la taifas în tovărăşia noastră, i-am spus, în chip de întrebare:

— Hei, Cutare, cum se face că tu, care eşti atât de oacheş, ai nişte copii aşa de luminoşi, cu pielea aşa de albă şi de trandafirie, şi cu ochii şi părul aşa de limpezi?

Iar felahul, strângându-şi la sine copiii pe care a început să-i mângâie, mi-a spus:

— O, stăpâne al meu, mama copiilor mei este o fată de frânci, iar eu am cumpărat-o ca pe o prinsă de război, pe vremea lui Saladin Biruitorul, după bătălia de la Hattin, care ne-a izbăvit pe totdeauna de creştinii străini, răpitorii împărăţiei Ierusalimului. Ci-i tare mult de atunci, că astea s-au petrecut la zilele tinereţii mele!

Iar eu i-am zis:

— Atunci, o, şeicule, te rugăm să ne faci hatârul de a ne povesti întâmplarea aceasta!

Şi felahul a spus:

— Din toată inima, prieteneşte, şi ca pe un dar datorat oaspeţilor! Căci povestea cu soţia mea, fata frâncilor, este tare minunată!

Şi ne-a povestit.

Trebuie să ştiţi că, de meseria mea, eu sunt crescător de in; şi tatăl meu şi bunicul meu au semănat şi ei in, înaintea mea; iar, de neam şi de obârşie, sunt felah ca toţi felahii din ţara aceasta. Or, într-un an, s-a nimerit, din mila Celui-de-sus, ca inul semănat, îngrijit, curăţat şi adus la desăvârşire de mine să se ridice la un preţ de cinci sute de dinari de aur. Şi, întrucât îl pusesem în vânzare, dar nu izbuteam sa capăt pe el preţul cuvenit, neguţătorii mi-au spus:

— Du-ţi inul la cetatea Acrei, în Siria, unde ai să-l vinzi cu câştig foarte mare!

Iar eu, dându-le ascultare, mi-am luat inul şi m-am dus în cetatea Acrei, care, pe vremurile acelea, era în mâinile frâncilor. Şi, cu adevărat, am început cu o vânzare bună, lasând jumătate din inul meu unor misiţi, pe o veresie de şase luni; iar jumătatea cealaltă am păstrat-o, şi am rămas în cetate, s-o vând cu mărunţişul, dobândind câştiguri straşnice.

Or, într-o zi, pe când îmi vindeam inul, o tânără frâncă, cu obrazul dezvelit şi fără iaşmac pe cap, după obiceiul frâncilor, veni sa cumpere in de la mine. Şi şedea acolo, dinaintea mea, frumoasa, albă şi gingaşă; iar eu puteam să mă bucur în voie privindu-i nurii şi prospeţimea. Şi, cu cât mă uitam mai mult la faţa ei, cu atâta dragostea îmi năpădea minţile! Şi zăbovii mult până să-i vând inul.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă tăcu.

Ci într-a cinci sute cincizeci şi doua noapte

Urmă:

Într-un sfârşit, îi cântării marfa şi i-o detei la un preţ tare lesnicios. Iar ea plecă, urmată de privirile mele.

Or, peste câteva zile, fata veni iarăşi să cumpere in de la mine, şi eu i-l vândui şi mai ieftin decât întâia dată, fără s-o las să se tocmească. Iar fata pricepu că eram îndrăgostit de ea, şi plecă; ci aceasta fu spre a veni iară, nu peste multă vreme, însoţită de o femeie batrână, care rămase acolo, în răstimpul vânzării, şi care o întovărăşi pe urmă de fiece dată când fata avea trebuinţă să cumpere in.

Eu atunci, întrucât dragostea îmi năpădise de-a binelea inima, o luai de-o parte pe bătrână şi îi zisei:

— Au s-ar putea, în schimbul vreunui dar ce ţi-aş face, să-mi înlesneşti o bucurie cu ea?

Bătrâna îmi răspunse:

— Aş putea să-ţi înlesnesc o întâlnire, spre a te bucura de ea, ci numai cu învoiala ca lucrul să rămână o taină între noi trei, tu, eu şi ea; şi, pe deasupra, să te învoieşti a mişca şi ceva bănişori!

Eu răspunsei:

— O, izbăvitoare mătuşă, dacă sufletul şi viaţa mea ar fi să fie preţul pentru bunăvoia ei, i-aş da şi sufletul şi viaţa. Ci, dacă-i vorba numai de bani, nu-i mare lucru!

Şi ne învoirăm să-i dau, pentru samsarlâc, cincizeci de dinari; şi-i număarai banii pe dată. Şi, după ce încheiarăm târgul aşa, bătrâna mă lăsă, se duse la fată, şi se întoarse numaidecât cu un răspuns priincios. Pe urmă îmi spuse:

— O, stăpâne al meu, tinerica aceasta nu are niciun fel de loc pentru asemenea întâlniri, întrucât ea-i încă fecioară la trup, şi habar nu are de lucruri ca acestea. Trebuie, dar, s-o primeşti în casa ta, unde are să vină, şi are să stea până dimineaţa!

Iar eu primii cu mare sârg, şi mă dusei acasă să pregătesc tot ce se cuvenea, şi mâncăruri, şi băutură, şi zaharicale. Şi rămăsei să aştept.

Şi în curând o văzui pe tânâra frâncă sosind, şi îi deschisei uşa, şi o poftii să intre în casă. Şi, fiind vară,

orânduisem totul pe terasă. Şi o poftii să stea jos lângă mine, şi mâncai şi băui cu ea. Iar casa în care locuiam se afla pe ţărmul mării; iar terasa era minunată sub lumina de lună; iar noaptea era plină de stele, care se oglindeau în apă. Iar eu, privind toate astea, îmi întorsei gândul către mine şi cugetai în sinea mea: „Nu ţi-e ţie ruşine ca aci, de faţă cu Allah preaînaltul, sub lumina cerului şi dinaintea mării, în ţara aceasta străină, să te ridici împotriva Celui-slăvit, dezmăţându-te cu această creştină, care nu-i nici de neamul, nici de legea ta?” Şi, măcar că mă şi aflam întins alături de fata care se ghemuise drăgăstoasă lângă mine, îmi zisei în cugetul meu: „Doamne-Dumnezeule al Slavei şi al Adevărului, fii-mi martor că mă înfrânez cu toată neprihana de la această fată, fiică de frânci!” Şi, gândind aşa, mă întorsei cu spatele către fată, fără s-o ating nici cu mâna; şi adormii, sub strălucirea blândă a cerului.

Disdedimineaţă, tânăra francă se sculă, fără să-mi spună o vorbă, şi plecă mohorâtă rău. Iar eu mă dusei la prăvălia mea, unde mă apucai să-mi vând inul, ca de obicei. Ci, pe la prânz, fata, însoţită de bătrână, iacătă că trecu pe dinaintea prăvăliei mele, cu o faţă îmbufnată; şi eu iarăşi o râvnii, din toată fiinţa mea, de-mi venea să mor. Căci, pe Allah! era ca luna; şi nu mă putui lepăda de ispită; şi gândii, mustrându-mă: „Au cine eşti tu, o, felahule, de-ţi struneşti aşa dorul după o fetişcană ca aceasta? Nu cumva ai fi vreun schivnic, ori vreun sufist, ori vreun eunuc, ori vreun scopit, ori te pomeneşti ca ai fi vreun înghesuit de prin Bagdad ori de prin Persia? Nu cumva că n-ai fi din neamul cel volnic al felahilor din Egiptul-de-Sus, ori poate că maică-ta o fi uitat să te alăpteze?” Şi, cu asta, detei fuga pe urmele bătrânei şi, trăgând-o de-o parte, îi spusei:

— Tare aş vrea să mă mai întâlnesc o dată!

Ea îmi spuse:

— Pe Messia, acuma lucrul nu se poate face decât la preţul de o sută de dinari!

Iar eu, pe dată, numărai cei o suta de dinari de aur şi i-i detei. Şi tânăra francă veni la mine a doua oară. Ci eu, dinaintea cerului gol, mă simţii iarăşi cuprins de şovăieli, şi nu mă folosii nici de această a doua întâlnire mai mult decât de cea dintâi, şi mă înfrânai de la fetişcană cu toată neprihana. Iar ea, cu o ciudă amarnică, se ridică de lângă mine, ieşi şi se duse.

Or, eu, a doua zi, iarăşi, pe când fata trecea pe dinaintea prăvăliei mele, simţii în mine acelaşi tremur, şi inima-mi bătu, şi mă dusei după bătrână, şi îi spusei cum stă treaba. Ci ea se uită la mine cu mânie şi îmi spuse:

— Pe Messia, o, musulmanule! oare aşa se poartă cu fecioarele cei de credinţa ta? N-ai să te mai poţi bucura niciodată de ea, afară doar dacă vrei să-mi dai de data aceasta cinci sute de dinari!

Pe urmă se duse.

Eu, dar, tremurând tot de tulburare, şi cu para dragostei arzând în mine, hotărâi să strâng toţi banii pe care îi căpătasem pe in şi să jertfesc pentru viaţa mea cei cinci sute de dinari de aur. Şi, după ce legai banii într-o basma, pe când mă pregăteam să-i duc batrânei, deodată...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute cincizeci şi treia noapte

Urmă:

...deodată îl auzii pe telalul pieţii cum striga:

— Hei, breasle de musulmani, voi, care aţi venit pentru neguţătoriile voastre în oraşul nostru, aflaţi că pacea şi învoiala pe care am încheiaţ-o cu voi s-a sfârşit. Şi vi se dă o săptămână, ca să vă orânduiţî negustoriile şi să plecaţi din oraşul nostru şi sa vă întoarceţi în ţara voastră!

Eu atunci, dacă auzii vestea aceea, detei zor să vând

inul care îmi mai rămăsese, strânsei banii ce mi se cuveneau de la inul dat pe veresie, cumpărai mărfuri bune de vândut în ţara şi în împărăţia noastră şi, lăsând cetatea Acriei, plecai, cu inima potopită de mâhnire şi de păreri de rău după fata aceea creştină care îmi năpădise mintea şi gândul.

Or, mă dusei la Damasc, în Siria, unde îmi vândui marfa de la Acra cu mare folos şi câştig, ca urmare a opririi drumurilor, din pricina începerii iarăşi a încăierărilor. Şi făcui nişte treburi neguţătoreşti tare frumoase şi, cu ajutorul lui Allah (preamărit fie el!), toate sporiră în mâinile mele. Şi, în felul acesta, izbutii să fac, cu mare câştig, neguţătorie largă cu fete de creştini roabe, luate ca prinse de război. Şi-aşa trecură trei ani de la întâmplarea mea de la Acra şi, încet-încet, amărăciunea grabnicei mele despărţiri de tânăra frâncă începu să se mai domolească în inima mea.

Iar noi dobândeam mai departe mari biruinţe împotriva frâncilor, atât în ţara Ierusalimului, cât şi în ţara Siriei. Şi, cu ajutorul lui Allah, sultanul Saladin, după multe bătălii izbânditoare, îi birui până la urmă cu totul pe frânci şi pe toţi necredincioşii; şi îi duse robi la Damasc pe regii şi pe mai-marii lor, pe care îi luase prinşi, după ce pusese stăpânire peste oraşele de pe coaste, şi întemeie pacea în toată ţara. Slavă lui Allah!

Estimp, mă dusei într-o zi, cu o roabă tare frumoasă, s-o vând, la corturile unde pusese tabără sultanul Saladin. Şi îi arătai roaba, pe care vru s-o cumpere. Iar eu i-o lăsai la numai o sută de dinari. Ci sultanul Saladin (aibă-l Allah întru mila lui!) nu avea la el decât nouăzeci de dinari, întrucât îşi cheltuise toţi banii din vistierie ca să ducă la bine războiul împotriva necredincioşilor. Atunci sultanul Saladin, întorcându-se către unul dintre străjerii lui, îi spuse:

— Ia şi du-l pe neguţătorul acesta la cortul în care se află adunate fetele luate prinse în încăierarea de pe urmă, şi să-şi aleagă dintre ele pe aceea care i-o plăcea

mai mult, în locul celor zece dinari pe care i-i datorez!

Aşa făcea, cu dreptate, sultanul Saladin.

Straja mă duse, aşadar, la cortul cu frâncele prinse, iar eu, trecând printre acele fete, de cum îmi aruncai ochii pe una dintre ele, o şi cunoscui pe tânăra frâncă de care fusesem aşa de îndrăgostit la Acra. Iar ea, de atunci, ajunsese nevasta unei căpetenii de cavaleri frânci. Eu, dar, dacă o cunoscui, o cuprinsei în braţe, ca să pun stapânire pe ea, şi zisei:

— Pe aceasta o vreau!

Şi o luai şi plecai.

Atunci, după ce o dusei în cortul meu, îi spusei:

— O, fetişcano, nu-ţi mai aduci aminte de mine?

Ea îmi răspunse:

— Nu, nu-mi aduc!

Eu îi spusei:

— Sunt prietenul tău, chiar acela la care, în Acra, ai venit de două ori, prin mijlocirea bătrânei, pentru suma de cincizeci de dinari întâia oară, şi pentru o sută de dinari a doua oară, şi care nu s-a atins de tine în toată curăţia, lăsându-te să pleci, tare necăjită, din casa lui! Şi-s acela care tot ar fi vrut, şi a treia oară, să te aibă o noapte, pentru cinci sute de dinari, pe când acuma sultanul mi te-a dat pe zece dinari!

Ea îşi lăsă capu-n jos şi, deodată, ridicându-l, spuse:

— Ceea ce s-a petrecut, este o minune islamică, întrucât ridic degetul şi mărturisesc că nu este alt Dumnezeu fără numai Allah şi că Mahomed este trimisul lui Allah!

Şi, în felul acesta, rosti, cumu-i datina, mărturisirea noastră de credinţă; şi pe dată se încunună întru Islam!

Eu, atunci, din parte-mi, gândii: „Pe Allah! n-am să mă bucur de ea, de data aceasta, decât după ce am s-o slobozesc de robie şi am să mă însor cu ea legiuit!” Şi mă dusei pe dată la cadiul Ibn-Şeddad, pe care îl lămurii cum stă treaba şi care veni în cortul meu, dimpreună cu martorii, să scrie senetul meu de căsătorie.

Atunci, mă bucurai de ea. Iar ea prinse copil cu mine. Şi ne aşezarăm la Damasc.

Trecură, în felul aceasta, câteva luni, când sosi la Damasc un sol al regelui frâncilor, trimis la sultanul Saladin ca să ceară, potrivit cu învoielile hotărâte între regi, schimbul prinşilor de război. Şi toţi prinşii, bărbaţi şi femei, fură daţi până la unul îndărăt frâncilor, în locul prinşilor musulmani. Ci, când solul frânc îşi cercetă înscrisurile, băgă de seamă că îi mai lipsea la număr nevasta cavalerului *Cutare*, chiar acela care fusese soţul dântâi al femeii mele. Şi sultanul îşi trimise străjerii s-o caute peste tot, şi până la urmă li se spuse că femeia se afla în casa mea. Şi ei veniră sa mi-o ceară. Iar eu mă schimbai de tot la obraz, şi ma dusei plângând la nevastă-mea şi-i povestii cumu-i treaba. Ci ea se ridică şi îmi spuse:

— Du-mă numaidecât dinaintea sultanului! Ştiu eu ce am să-i spun, când oi fi de faţă cu el!

Eu, dar, luându-mi femeia, o dusei, coperită cu iaşmacul, dinaintea sultanului Saladin; şi îl văzui pe solul frâncilor stând jos lângă sultan, de-a dreapta.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute cincizeci şi patra noapte

Urmă:

După care, sărutai pâmântul dinaintea sultanului Saladin şi îi spusei:

— Iacătă femeia cu pricina!

Şi el se întoarse către soaţa mea, şi îi spuse:

— Tu ce ai de zis? Vrei să te duci în ţara ta cu solul, ori vrei mai degrabă să rămâi cu soţul tău?

Ea răspunse:

— Rămân cu soţul meu, căci sunt musulmană şi am prins copil cu el, şi tihna sufletului meu n-a rămas la

franci!

Atunci sultanul se întoarse către sol şi îi spuse:

— Ai auzit? Ci, dacă vrei, vorbeşte şi tu cu ea! Şi trimisul frâncilor o dojeni şi o certă pe soţia mea, şi la urmă îi zise:

— Vrei să rămâi cu soţul tău musulman, ori vrei să te întorci la căpetenia de cavalerie *Cutare*, frâncul?

Ea răspunse:

— Nu mă despart de soţul meu egipteanul, căci tihna sufletului meu este la musulmani!

Şi trimisul, tare necăjit, bătu din picior şi îmi zise:

— Ia-o atunci pe femeia aceasta!

Iar eu îmi luai soaţa şi ieşii cu ea de acolo. Şi deodată solul ne strigă îndărăt şi îmi spuse:

— Mama soţiei tale, o frâncă bătrână, care locuieşte la Acra, mi-a dat pentru fiică-sa bocceaua aceasta?

Şi el îmi dete bocceaua şi adăugă:

— Şi bătrâna aceea m-a însărcinat să-i spun fiică-si că nădăjduia s-o vadă cu bine şi sănătoasă!

Eu, dar, luai bocceaua şi mă întorsei cu femeia mea acasă.

Şi, când dezlegarăm bocceaua, găsirăm în ea hainele pe care soţia mea le purta la Acra, precum şi cei cincizeci de dinari dintâi pe care i-i dedesem, şi ceilalţi o sută de dinari de la a doua întâlnire a noastră, înnodaţi chiar în basmaua în care îi înnodasem eu! Atunci cunoscui, din asta, binecuvântarea pe care mi-o adusese neprihana mea, şi dădea slavă lui Allah!

Pe urmă, o adusei pe soţia mea, frânca făcută musulmană, în Egipt, chiar aici. Şi ea, o, musafirii mei, este aceea care m-a făcut părintele acestor copii albi, care îl proslăvesc pe Zămislitorul lor. Şi până în ziua aceasta am trăit în tihna înţelegerii, mâncând pâinea noastră aşa cum ne-am copt-o dintru-ntâi! Şi asta-i povestea mea! Ci Allah ştie mai bine!

Iar Şeherezada, după ce povesti întâmplarea aceasta, tăcu.

Şi regele Şahriar zise:

— Fericit este felahul acela, o, Şeherezada!

Iar Şeherezada spuse:

— Aşa-i, o, măria-ta! Ci de bună seamă că nu este mai fericit decât a fost Khalif-cel-Sărac, cu maimuţele de mare şi cu califul!

Iar regele Şahriar întrebă:

— Şi care-i, dar, acea Poveste a lui Khalif-cel-Sărac?

Şeherezada răspunse:

— Am să ţi-o povestesc numaidecât!

Şi Şeherezada spuse:

POVESTEA LUI KHALIF-CEL-SĂRAC

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, ca a fost odată, în vechimea vremilor şi în trecutul veacurilor şi al clipelor, în oraşul Bagdadului, un om, pescar de meserie, şi care se numea Khalif. Şi era aşa de sărac, aşa de amărât şi de lipsit de toate, încât nu izbutise nicicum să adune cei câţiva bănuţi de aramă trebuitori ca să se însoare; aşa că rămăsese neînsurat, când până şi săracii săracilor aveau muiere şi copii.

Or, într-o zi, îşi luă, ca de obicei, năvoadele în spinare şi plecă la malul Tigrului, ca să le arunce în apă de cu zori, înainte de a se ivi şi alţi pescari. Ci de zece ori la rând le aruncă fără să prindă chiar nimic. Şi, dintru-ntâi, se înciudă până peste poate; pieptul i se zburli şi minţile i se năuciră; şi şezu jos pe ţărm, pradă deznădejdii. Ci, până la urmă, îşi domoli gândurile cele negre şi zise: „Ierte-mi Allah pornirea dintâi! Nu este scăpare decât la el! Are el grijă de hrana făpturilor lui, şi ceea ce dă el nimenea nu ne mai poate răpi; iar ceea ce nu vrea el nimenea nu poate să ne dea! Să luăm, dară, şi zilele cele bune şi pe cele rele aşa cum vin, şi să ne tăbăcim pieptul cu multă răbdare împotriva necazurilor. Căci nenorocul este ca buboiul, care nu se sparge şi nu se tămăduieşte decât îngrijit cu multă caznă!”

Pe urmă, pescarul Khalif, întărindu-şi sufletul cu vorbele acestea, se ridică plin de hotărâre şi, – după ce îşi suflecă mânecile, îşi strânse brâul şi îşi sumese poalele cămăşii – îşi zvârli năvoadele în apă, cât putu mâna lui mai departe; şi aşteptă o bună bucată de vreme; după care, apucă

frânghia şi trase din toate puterile; ci năvoadele erau aşa de grele, că trebui să lucreze cu multă luare-aminte ca să le strângă fără a le rupe. Izbuti până la urmă, canonindu-se cu băgare de seamă; şi, când le avu dinainte, le desfăşură, cu inima bătând; ci nu găsi în ele decât o maimuţă bondoacă, chioară şi beteagă.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute cincizeci şi cincea noapte

Urmă

La vederea maimuţei, amărâtul de Khalif strigă: „Nu este tărie şi putere decât întru Allah! Cu adevărat, ai lui Allah suntem şi la el ne întoarcem! Da ce blestem mă bate astăzi? Şi ce să însemne nenorocul acesta amarnic şi beleaua asta afurisită? Ce mi-e dat să pat în ziua aceasta binecuvântată? Ci totu-i scris de la Allah (preamărit fie el!).“ Şi, spunând acestea, luă maimuţa şi o legă cu o frânghie de un copac de pe malul apei; pe urmă, apucă un bici pe care îl avea la el şi, ridicându-l, vru să abată asupra maimuţei nişte lovituri bine aduse, ca să-şi potolească aşa focul. Ci deodată maimuţa, cu ajutorul lui Allah, îşi mişcă limba şi, cu un grai limpede, îi spuse lui Khalif:

— O, Khalif, opreşte-ţi mâna şi nu mă lovi! Mai degrabă lasă-mă legată de pomul acesta şi du te de-ţi mai aruncă o dată năvodul în apă, punându-ţi credinţa în Allah, care are să-ţi dea pâinea acestei zile!

Dacă auzi ce spunea maimuţa aceea chioară şi beteagă, Khalif se opri din pornirea lui ameninţătoare şi se duse la apă, unde îşi aruncă năvodul, lăsând frânghia să se desfăşoare. Iar când vru să tragă năvodul afară, văzu că era şi mai greu ca de data cealaltă; ci, lucrând cu binişorul şi cu grijă, izbuti să-l aducă la mal, şi iacată! Găsi în năvod tot o maimuţă, dar nu chioară sau oarbă, ci

tare frumoasă, cu ochii alungiţi cu khol, cu unghiile vopsite cu henea, cu dinţii albi şi bine rânduiţi, şi cu un funduleţ trandafiriu şi nicidecum de culoarea aceea verde, ca fundul celorlalte maimuţe; şi avea prinsă peste mijloc o fustiţă roşie şi albastră, tare plăcută la vedere, şi nişte brăţări de aur la încheieturile mâinilor şi la glezne, şi cercei de aur la urechi şi râdea uitându-se la pescar, şi-i făcea cu ochiul şi plescăia din limbă.

La priveliştea aceasta, Khalif strigă: „Care va să zică astăzi este ziua maimuţelor! Slavă lui Allah, carele a schimbat în maimuţe peştele din apă! Aşadară, n-am venit aici decât la un pescuit ca acesta! O, zi de păcură, iacătă cum începi! Eşti ca o carte în care ştii tot ce se află, de îndată ce i-ai cetit întâia foaie! Ci nu păţesc toate astea decât din pricina sfatului maimuţei dintâi!” Şi, după ce rosti vorbele acestea, se repezi la maimuţa cea chioară legată de pom, şi îşi ridică asupra ei biciul, din care pliuţăi mai întâi de trei ori în vânt, strigând:

— O, faţă de rea-vestire, ia uită-te cu ce m-am ales de pe urma sfatului pe care mi l-ai dat! Dacă te-am ascultat şi dacă mi-am început ziua cu priveliştea ochiului tău cel chior şi a pocelii tale, iacătă-mă osândit să mor de osteneală şi de foame!

Şi îi arse o fişcă peste fund, şi era să-i tragă aşa mai departe, când maimuţa îi strigă:

— O, Khalif, decât să mă baţi, mai bine du-te de vorbeşte întâi cu tovarăşa mea, maimuţa pe care ai scos-o adineaori din apă! Întrucât, o, Khalif, bătaia pe care vrei să mi-o tragi nu are să-ţi slujească la nimic, ba dimpotrivă! Ascultă-mă, dar, că e spre binele tău.

Şi Khalif, tare încurcat, o lăsă pe maimuţa cea chioară şi se întoarse la cealaltă, care îl întâmpină râzând din toţi dinţii. Iar Khalif ţipă:

— Şi tu, o, faţă de catran, cine-ai mai fi şi tu?

Iar maimuţa cea cu ochi frumoşi răspunse:

— Cum, o, Khalif! Au nu mă mai cunoşti?

El zise:

— Nu! nu te cunosc! Spune degrabă, că de nu, biciul acesta are să se abată pe spinarea ta.

Şi maimuţa răspunse:

— Nu este cuviincios, o, Khalif, să vorbeşti aşa! Şi ai face mai bine să vorbeşti altminteri cu mine, şi să iei aminte la răspunsurile mele, care au să te îmbogăţească!

Atunci Khalif aruncă biciul departe de el şi îi spuse maimuţei:

— Iacătă-mă-s gata să te ascult, o, doamnă maimuţă, crăiasă peste toate maimuţele!

Iar maimuţa spuse:

— Află atunci, o, Khalif, că eu sunt maimuţa stăpânului meu, evreul Abu-Saada, zaraful, şi că averea lui şi norocul lui la neguţătorii mie mi le datoreşte!

Khalif întrebă:

— Da cum aşa?

Maimuţa răspunse:

— Păi, iacă numai aşa că, în fiecare dimineaţă, eu sunt făptura cea dintâi la al cărei chip se uită, şi sunt cea de pe urmă de la care îşi ia bun-rămaş seara înainte de a se culca!

Iar Khalif, la vorbele acestea, strigă:

— Aşadar, nu-i adevărată zicala care spune: „Păgubos ca un chip de maimuţă”?

Pe urmă, se întoarse către maimuţa cea chioară şi ţipă:

— Tu pricepi, nu-i aşa? Chipul tău nu mi-a adus în dimineaţa asta decât trudă şi necaz! Nu eşti ca soră-ta asta de-aici!

Ci maimuţa cea cu ochi frumoşi spuse:

— Las-o în pace pe sora mea, o, Khalif, şi ascultă-mă odată! Începe, dar, ca să te încredinţezi de adevărul vorbelor mele, şi mă leagă de capătul frânghiei de la năvoadele tale, şi mai aruncă-le odată în apă. Şi, în felul acesta, ai să vezi dacă îţi port noroc.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute cincizeci şi şasea noapte

Urmă:

Khalif, atunci, făcu aşa cum îl sfătuise maimuţa şi, aruncându-şi năvoadele, scoase un peşte falnic, mare cât un berbec, cu nişte ochi ca doi dinari de aur şi cu solzii ca nişte diamante. Şi, mândru de parcă ar fi ajuns stăpânul pământului şi al tuturor câte ţin de pământ, i-l înfăţişă biruitor maimuţei cea cu ochi frumoşi, care îi spuse:

— Iacătă, vezi? Acuma, du-te de strânge nişte iarbă înmiresmată şi înrourată, pune-o pe fundul coşului tău, aşază peştele deasupra, acoperă totul cu alt braţ de iarbă şi, lăsându-ne pe noi maimuţele, pe amândouă, legate de copacul acesta, ia coşul pe umăr şi du-te cu el în oraşul Bagdadului. Şi dacă te-or întreba cei întâlniţi pe cale ce duci în coş, să nu le răspunzi o vorbi. Şi să intri în sukul zarafilor, şi acolo ai să vezi în mijlocul sukului dugheana stăpânului meu Abu-Saada, evreul, şeicul zarafilor. Şi ai să-l vezi şi pe el stând pe un divan, cu o pernă dindărăt şi cu două lăzi dinainte, una pentru aur şi una pentru argint. Şi ai să vezi acolo la el o mulţime de flăcăi, şi de robi, şi de slugi, şi de slujbaşi. Tu, atunci, să te duci drept la el, să pui coşul cu peştele jos, dinaintea lui, şi să-i spui: „O, Abu-Saada, ia uite! M-am dus la pescuit astăzi şi am aruncat năvoadele, în numele tău, şi Allah mi-a trimis peştele acesta care se află în coşul acesta!” Şi să dai la iveală binişor peştele. Atunci, zaraful are să te întrebe: „L-ai mai arătat spre vânzare şi altcuiva afară de mine? Tu să-i spui: „Nu, pe Allah!” Şi el are să ia peştele şi are să te îmbie, ca preţ, cu un dinar. Ci tu să i-l dai îndărăt. Iar el are să te îmbie cu doi dinari; ci tu să i-i dai îndărăt. Şi, de câte ori o încerca să te îmbie, tu să nu te învoieşti, de ţi-ar da până şi greutatea în aur a peştelui! Să nu primeşti, dar, nimic de la el, ia bine aminte! Şi el are să-ţi zică: „Spune-mi, atunci, ce doreşti!” Iar tu să-i răspunzi: „Pe

Allah, nu vând peştele decât pe două vorbe!” Şi, dacă te-o întreba: „Care sunt acele două vorbe”? tu să-i răspunzi: „Ridică-te în picioare şi spune: «Fiţi martori, o, voi toţi câţi vă aflaţi de faţă în suk, că mă învoiesc să schimb maimuţa lui Khalif pescarul cu maimuţa mea, că facem troc între noi, eu dând norocul meu pentru norocul lui, şi partea mea de fericire pentru partea lui de fericire!»“ Iar tu să adaugi, vorbind către Abu-Saada: „Acesta-i preţul pentru peştele meu. Întrucât eu cu aurul nu am ce să fac! Nu-i ştiu nici mirosul, nici gustul, nici folosul!” Aşa să-i spui, o, Khalif! Şi, dacă evreul are să se învoiască să facă târgul, eu, ajungând în stăpânirea ta, în fiecare zi dis-de-dimineaţă am să-ţi urez ziuă-bună, iar seara am să-ţi urez seară-bună; şi, în felul aceasta, am să-ţi port noroc, iar tu ai să dobândeşti o sută de dinari în fiecare zi. Iar Abu-Saada evreul are să-şi înceapă toate dimineţile zilelor lui uitându-se la chipul maimuţei acesteia chioare şi betege, şi tot aşa are să-şi încheie şi serile; şi Allah are să-l blagoslovească în fiecare zi cu câte o pagubă, ori cu câte o pacoste, ori cu câte o belea; şi, în felul acesta, nu peste mult, are sa fie ticăloşit cu totul şi, nemaiavând nimica, are să ajungă un cerşetor! Aşa că, o, Khalif, ia bine aminte la ce ţi-am spus, şi ai să te vezi înflorind şi pe calea cea dreaptă a norocului!

Când auzi cele spuse de maimuţă, Khalif pescarul răspunse:

— Primesc sfatul tău, o, crăiasă peste toate maimuţele! Da atunci, ce să fac cu chioara asta a pacostei? S-o las legată de copac? Căci tare-s nedumerit în privinţa ei! N-ar mai binecuvânta-o Allah în veci!

Maimuţa răspunse:

— Mai degrabă sloboade-o, ca să se întoarcă în apa. Şi sloboade-mă şi pe mine. E mai bine!

El răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi se duse la maimuţa cea chioară şi beteagă, şi o dezlegă de la pom; şi tot aşa o slobozi şi pe maimuţa cea

sfetnică. Şi, numaidecât, din două ţopăituri, amândouă săriră în apă, unde se cufundară şi pieriră.

Atunci Khalif luă peştele, îl spălă, îl puse în coş pe iarba verde şi proaspătă, îl coperi cu altă iarbă la fel, aburcă totul pe umăr, şi plecă la oraş, cântând cât îl ţineau băierile beregăţilor.

Or, când ajunse la sukuri, oamenii şi trecătorii îl cunoscură şi, cum de obicei toţi îl luau peste picior, începură să-l întrebe:

— Ce duci acolo, o, Khalif?

Ci el nu le răspundea nimica şi nici măcar nu se uita la ei, şi-aşa pe tot lungul drumului. Şi ajunse în felul acesta în sukul zarafilor şi, trecând de la dugheană la dugheană, ajunse şi la dugheana evreului. Şi îl şi văzu pe zaraf cum sta falnic în mjlocul dughenei, pe un divan, şi, în juru-i, zorind să-l slujească, văzu o liotă de slugi de toate vârstele şi de toate culorile; şi, cum sta aşa, parcă era un rege de la Khorassan! Şi Khalif, după ce se bine-încredinţă că acela era chiar evreul pe care îl căuta, se duse până dinaintea lui şi se opri. Iar evreul ridică fruntea către el şi, după ce îl cunoscu, spuse:

— Belşug şi spor, o, Khalif! Fii binevenit…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute cincizeci şi şaptea noapte

Urmă:

...Fii binevenit! Şi ia zi-mi, ce te aduce şi ce dorinţă ai? Şi, dacă s-a întâmplat să-ţi spună careva niscaiva vorbe rele, ori dacă te-a ocărât, ori dacă ţi-o fi dat vreun ghiont, nu pregeta să-mi spui, ca să merg cu tine la valiu şi să-i cerem daune pentru necazul ori pentru paguba ce ţi s-a căşunat!

El îi răspunse:

— Nu, pe viaţa capului tău, o, căpetenie a ovreilor,

nimenea nu mi-a spus vorbe rele, nici nu m-a ocărât, nici nu m-a ghiontit, ba dimpotrivă! Da am plecat astăzi deacasă, şi m-am dus pe ţărm şi, în norocul şi în numele tău, mi-am aruncat năvoadele în apă. Şi le-am tras şi am găsit în ele peştele acesta!

Şi, pe când vorbea în felul acesta, îşi deschise coşul, luă binişor peştele de pe stratul de iarbă şi îl înfăţişă fălos zarafului. Iar când evreul văzu peştele, îl găsi minunat şi strigă:

— Pe *Pentateuc* şi pe cele *Zece Porunci!* află, o, pescarule, că ieri, pe când dormeam, am văzut-o în vis pe Sfânta Fecioară, care mi s-a arătat şi mi-a zis: „O, Abu-Saada, mâine ai să capeţi un dar de la mine!” Or, chiar peştele acesta trebuie să fie darul cu pricina, fără de nicio îndoială!

Pe urmă adăugă:

— Pe legea ta, spune-mi, o, Khalif, ai mai arătat sau ai mai vrut să vinzi peştele acesta şi altcuiva decât mie?

Şi Khalif îi răspunse:

— Nu, pe Allah, mă jur pe viaţa lui Abu-Bekr Iubitorul-de-Adevăr, o, căpetenie a ovreilor şi cunună a lor, afară de tine nu l-a mai văzut nimenea!

Atunci evreul se întoarse către unul dintre robii lui cei tineri şi îi zise:

— Vino-ncoace! Ia peştele acesta şi du-l acasă, şi spune-i fetei mele Saada să-l cureţe, să pună să prăjească jumătate, iar cealaltă jumătate s-o frigă, şi să-mi ţie totul la cald, până ce-oi sfârşi cu treburile şi-oi putea să mă întorc şi eu acasă!

Iar Khalif, ca să întărească porunca, îi spuse băiatului:

— Ci, o, băiete, s-o sfătuieşti pe stăpâna ta să nu-l ardă, şi dă-i să vadă ce culoare frumoasa au urechile lui!

Şi băiatul răspunse:

— Ascult şi ma supun, o, stapâne al meu!

Şi plecă.

Estimp, evreul îi întinse cu vârful degetelor un dinar pescarului Khalif, spunându-i:

— Ia ăsta pentru tine, o, Khalif, şi cheltuieşte-l cu ai tai!

Şi, după ce Khalif, din nărav, luă dinarul, când îl văzu cum strălucea în palmă-i, el, care în viaţa lui nu mai văzuse aur până atunci şi nici măcar n-avea habar cât preţuieşte, strigă:

— Slavă lui Allah, stăpânul vistieriilor şi domnul bogăţiilor şi al averilor!

Pe urmă, făcu vreo câţiva paşi să plece, când deodată îşi aduse aminte de sfatul maimuţei celei cu ochi frumoşi şi, întorcându-se îndărăt, aruncă dinarul dinaintea evreului şi îi spuse:

— Ia-ţi aurul şi dă îndărăt peştele săracului lumii! Au tu socoţi că poţi să-ţi baţi joc nepedepsit de cei sărmani ca mine?

Când auzi vorbele acestea, evreul gândi că pescarul Khalif vrea să glumească; şi, râzând de glumă, îi întinse trei dinari de aur, în loc de unul! Ci Khalif îi zise:

— Nu, pe Allah! Destul cu joaca asta fără de haz! Au tu chiar crezi că m-aş hotărî vreodată să-mi vând peştele la un preţ de batjocoră ca ăsta?

Evreul, atunci, îi întinse cinci dinari, în loc de trei, şi îi zise:

— Ia de colea cinci dinari ca preţ pentru peştele tău, şi lasă păcatelor lăcomia!

Şi Khalif luă cei cinci dinari în mână şi plecă tare mulţumit; şi se uita la dinarii aceia de aur, şi se minuna, şi îşi zicea: „Slavă lui Allah! De bună seamă că nici la califul Bagdadului nu se află ceea ce am eu în mână astăzi!” Şi îşi văzu de drum mai departe, până ce ajunse la capătul sukului. Atunci, îşi aduse aminte de vorbele maimuţei şi de sfatul pe care i-l dedese; şi se întoarse îndărăt la evreu şi îi aruncă aurul cu scârbă.

Şi evreul îl întrebă:

— Oare ce ai tu, o, Khalif, şi ce-mi ceri? Vrei să-ţi schimb dinarii de aur în drahme de argint?

El răspunse:

— Nu vreau nici drahmele, nici dinarii tăi, ci vreau să-

mi dai îndărăt peştele omului sărac!

La vorbele acestea, evreul se supără, şi ţipă, şi spuse:

— Cum, o, pescarule? Îmi aduci un peşte care nu preţuieşte niciun dinar, şi eu îţi dau cinci dinari pe el, iar tu nu eşti mulţumit! Eşti nebun? Au binevoieşti, la urma-urmei, să-mi spui cu cât vrei să mi-l dai?

Khalif răspunse:

— Nu vreau să-l dau nici pe argint, nici pe aur; ci vreau să-l vând numai pe două vorbe!

Când îl auzi pe Khalif că nu vrea decât două vorbe, evreul gândi că astea nu pot fi decât cele două vorbe care slujesc de legământ la mărturisirea de credinţă întru Islam, şi că pescarul îi cerea, pentru un peşte, să se lepede de credinţa lui! Încât, de mânie şi de ciudă, ochii i se bulbucară până în creştetul capului, şi răsuflarea i se precurmă, şi pieptul i se goli, şi dinţii-i scrâşniră; şi răcni:

— O, unghie lepădată de musulmani! vrei, dar, să mă despart de religia mea pentru peştele tău, şi să mă leapăd de credinţa şi de legea mea, cele în care s-au închinat părinţii mei înainte de mine?

Şi îşi strigă slugile, care veniră pe fugă dinaintea lui, şi ţipă:

— Urgie! Săriţi pe mutra asta de catran şi înşfăcaţi-mi-l de ceafă şi ardeţi-i o ciomăgeală bună, de să-i plesnească pielea-n dungi! Şi să nu-l cruţaţi cumva!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute cincizeci şi opta noapte

Urmă:

Şi slugile numaidecât tabărâră asupra-i cu lovituri de ciomege, şi nu conteniră să mai dea în el decât după ce îl rostogoliră până jos sub scara dughenei! Şi evreul le zise:

— Lăsaţi-l acuma să se ridice!

Şi Khalif se ridică drept în picioare, în ciuda loviturilor

primite, de parcă n-ar fi păţit nimic! Şi evreul îl întrebă:

— Vrei să-mi spui acuma ce preţ doreşti să capeţi pentru peştele tău? Sunt gata să-ţi dau cât ceri, ca să isprăvim! Şi cugetă la păţania cea de nedorit pe care ai paţit-o!

Khalif începu sa râdă şi răspunse:

— Să n-ai nicio teamă, în ce mă priveşte, o, stăpâne al meu, din pricina loviturilor de ciomag; că eu pot să duc atâtea lovituri câte pot să capete zece măgari la un loc! Nici că-mi pasă de ele!

Şi evreul începu şi el să râdă la vorbele acestea, şi zise:

— Allah fie cu tine! Spune-mi cât vrei, şi îţi jur pe adevărul credinţei mele că atâta am să-ţi dau?

Atunci Khalif răspunse:

— Ţi-am mai spus! Nu îţi cer pentru peşte decât două vorbe! Şi nu-ţi mai face gânduri că aş vrea să rosteşti mărturisirea noastră musulmană de credinţa! Căci, pe Allah, o, ovreiule! dacă te-ai făcea musulman, islamizarea ta nu ar fi pentru musulmani de niciun folos, iar pentru ovrei nu ar fi de nicio pagubă; şi dacă, dimpotrivă, te îndârjeşti să ramâni în legea ta cea păcătoasă şi în greşeala ta de necredincios, necredinţa ta nu are să fie de nicio pagubă pentru musulmani şi de niciun folos pentru ovrei! Ci vorbele cele două pe care ţi le cer sunt cu totul altceva! Vreau ca să te ridici în picioare şi să spui: „Fiţi martori ai vorbelor mele, o, locuitori ai acestui suk, o, neguţători de dreaptă-credinţă: mă învoiesc, de bună voie, să schimb maimuţa mea pe maimuţa lui Khalif, şi să facem trocul, dându-i partea şi ursita mea din lumea aceasta pentru partea şi ursita lui, şi norocul meu pentru norocul lui!”

Când auzi ce vroia pescarul, evreul zise:

— Dacă numai atâta ceri de la mine, apoi lucrul îmi este la îndemână!

Şi, pe clipă pe dată, se ridică în picioare şi spuse vorbele pe care i le ceruse Khalif pescarul. După care, se întoarse şi îl întrebă:

— Îţi mai datorez ceva?

El răspunse:

— Ba!

Evreul zise:

— Atunci, du-te-n bună pace!

Şi Khalif, fără a mai zăbovi, se ridică, îşi luă coşul gol şi năvoadele, şi se întoarse la malul apei,

Atunci, încrezându-se în făgăduiala maimuţei cea cu ochi frumoşi, îşi aruncă năvoadele în apă, şi pe urmă le strânse; ci cu mare cazně, atâta de grele erau; şi le găsi pline cu peşte de toate neamurile. Şi numaidecât trecu pe lângă el o femeie care ţinea în cumpănă pe cap o tabla, şi care îi ceru peşte pentru un dinar; şi el îi vându peştele cerut. Şi, tot aşa, iacătă că trecu şi un rob, şi luă şi el peşte pentru un dinar. Şi, la fel, mai departe, până ce Khalif vându peşte de o sută de dinari, în ziua aceea! Atunci, mândru cum nu se mai poate, luă suta de dinari şi se întoarse la amărâta de cocioabă de lângă târgul de peşte unde sălăşluia. Şi, când se lăsă noaptea, se simţi tare îngrijorat din pricina banilor pe care îi avea, şi îşi zise în sine-şi, înainte de a se întinde pe rogojina lui ca să doarmă: „O, Khalif, toată lumea din mahala te ştie că eşti om sărac, un pârlit de pescar fără nimica la zilele lui! Or, acuma, iacătă-te că ai ajuns să ai o sută de dinari de aur! Şi oamenii au să afle, şi califul Harun Al-Raşid are să afle şi el până la urmă, şi, într-o zi, când are s-o ducă prost cu paralele, are să-şi trimită la tine străjile ca să-ţi spună: «Am lipsă de atâţia bani, şi am aflat că tu ai acasă o sută de dinari. Or, vreau să mi-i împrumuţi!» Eu, atunci, am să iau înfăţişarea mea cea mai jalnică şi am să mă căinez, lovindu-mă amarnic peste ochi, şi am să răspund: «O, emire al drept-credincioşilor, sunt om sărac şi un nimic pe lume! De unde să am au atâţia bani? Pe Allah?! cine ţi-a povestit una ca asta este un mincinos de pomină! N-am avut de când sunt şi n-o să am cât oi fi atâta bănet!» Atunci, ca să pună gajba pe banii mei, şi ca să mă facă să mărturisesc locul unde am să-i ascund, are să mă dea pe

mâna căpeteniei de agie Ahmad-cel-Hoţoman, care are să pună să mi se dea jos nădragii şi are să mă ciomăgească până ce am să mărturisesc şi am să-i dau suta de dinari. Or, eu, acuma, ca să scap din beleaua asta, gândesc că lucrul cel mai bun de făcut este să nu mărturisesc nimica! Şi, ca să nu mărturisesc nimica, trebuie să-mi deprind pielea cu bătaia, măcar că, Allah fie lăudat, e şi-aşa destul de tăbăcită! Da se cade să fie bine de tot, încât gingăşia mea din născare să nu şovăiască şi să nu mă facă să săvârşesc ceea ce sufletul meu nu are de gând!”

Cugetând în felul acesta, Khalif nu mai pregetă nicio clipită şi îşi puse în fapt planul pe care i-l năzărise mintea lui de mâncator de haşiş. Se ridică, aşadar, numaidecât, se dezbrăcă de tot...

Când povestea, ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute cincizeci şi noua noapte

Urmă:

...se dezbrăca de tot, luă un burduf vârtos, care-i slujea de căpătâi, şi îl agăţă într-un cui din perete; pe urmă, înşfăcând un bici cu o sută optzeci de noduri, începu să tragă, rând pe rând, când o lovitură pe spinarea lui, când o lovitură pe pielea burdufului, scoţând totodată nişte ţipete amarnice, de parcă s-ar fi şi aflat dinaintea căpeteniei de agii şi ar fi fost silit să se apere de învinuire. Şi ţipa: „Au! Văileu! Pe Allah, o, doamne al meu, este o minciună! Au! e o mare minciună! Văileu! Au! sunt vorbe care să mă piardă! Uf! Uf! tare mă mai doare! Nişte mincinoşi! Au! nu am niciun bun pe lume!” Şi, în felul acesta, se împărtăşea mai departe cu leacul acela, trăgând pe rând câte o lovitură, ba pe pielea lui, ba pe burduful ce-i slujea de căpătâi; şi, dacă îl durea prea tare, mai sărea peste rândul lui, şi trăgea două lovituri în căpătâi; ba, până la urmă, nu-şi mai da decât câte o

lovitură din trei, apoi din patru, apoi din cinci! Şi-aşa!

Şi-atunci, pe toţi vecinii şi pe toţi neguţătorii din mahala, dacă auziră cum răsunau în toi de noapte ţipetele şi loviturile, îi cuprinse îngrijorarea şi, până la urmă, îşi ziseră: „Au ce-o fi păţit bietul de el de ţipă aşa? Şi ce-o fi cu loviturile alea care plouă asupra lui? Poate-or fi niscaiva hoţi, care au tăbărât pe el şi-l bat de-l omoară!”

Şi-atunci, întrucât ţipetele şi urletele nu făceau decât să sporească tot mai tare, iar loviturile bubuiau tot mai dese, ieşiră cu toţii de prin case şi deteră fuga la casa lui Khalif. Ci, găsind uşa încuiată, îşi ziseră: „Hoţii trebuie să fi intrat pe partea cealaltă, coborând de pe terasa de alături!” Şi se suiră pe terasa casei de alături, iar de acolo săriră pe terasă la Khalif şi coborâră la el, strecurându-se prin bageaua de sus. Şi îl găsiră singur şi gol-goluţ, trăgându-şi de zor lovituri cu biciul, pe rând, şi scoţând totodată urlete, şi strigând că este nevinovat. Şi se frământa ca un efrit, ţopăind amarnic.

Vecinii, dacă îl văzură aşa, îl întrebară uluiţi:

— Au ce-ai păţit, Khalif? Şi care-i treaba? Loviturile care se auzeau şi urletele tale au sculat toată mahalaua şi nu ne-au mai lăsat să dormim! Şi iacătă-ne aici, cu inimile zvâcăind!

Şi Khalif răcni la ei:

— Ce vreţi bre de la mine? Ce, nu mai sunt stăpân pe pielea mea şi nu pot să mi-o deprind în tihnă cu bătăile? De unde ştiu eu ce mă mai aşteaptă mâine? Hai, oameni buni! Ar fi mai bine să faceţi şi voi ca mine şi să vă deprindeţi cu leacul, acesta! Ca nici voi nu sunteţi mai la adăpost ca mine de răutăţi şi de năpaste!

Şi, fără a mai lua seama la cei de faţă, Khalif îşi văzu mai departe de urletele lui, sub loviturile care bubuiau de zor pe burduf, gândind că bubuiau chiar pe pielea lui.

Atunci vecinii, dacă văzură aşa, se puseră pe un râs de se tăvăleau pe jos, şi, până la urmă, plecară cum veniseră.

Iar Khalif osteni şi el după o bucată de vreme; ci nu vroi să închidă ochii o clipă, de frica hoţilor, atâta de rău intrase la griji din pricina proaspetei lui averi. Şi dimineaţa, înainte de a pleca la muncă, tot se mai gândea la suta aceea de dinari ai lui, şi îşi zicea: „Dacă-i las aici acasă, de bună seamă că mi-i fură careva; dacă mi-i pun la brâu în chimir, au să fie băgaţi de seamă de vreun pungaş, care are să se aşeze la pândă în vreun ungher singuratic şi are să mă aştepte când trec, şi are să sară pe mine, să mă omoare şi să mă jefuiască. Aşa că mai bine am să fac altceva! ”

Atunci, se ridică, îşi rupse în două turbanul, întocmi dintr-o jumătate un săculeţe, şi puse aurul în săculeţele acela, pe care şi-l legă de gât cu o sfoară. Pe urmă, îşi luă năvoadele, coşul şi băţul, şi se duse pe malul apei. Şi, când ajunse acolo, apucă năvoadele şi, cu toată puterea braţului său, le aruncă în apă. Ci mişcarea pe care o făcu fu atâta de repezită şi de nesocotită, încât legătura cu aurul se desprinse de la gât şi se duse în apă după năvoade; iar valurile o purtară departe spre adâncuri.

Dacă văzu aşa, Khalif îşi lăsă năvoadele, se dezbrăcă într-o clipită şi, aruncându-şi hainele pe mal, sări în apă şi se cufundă să-şi caute săculeţele; ci nu izbuti nicidecum să dea de el. Atunci, se cufundă a doua oară, şi a treia oară, şi tot aşa mai departe, până de o sută de ori, da degeaba. Atunci, amărât şi la capătul puterilor, se întoarse sus pe mal şi vru să se îmbrace; ci văzu că hainele pieriseră şi nu-şi mai găsi decât năvodul, coşul şi bâta. Atunci, îşi plesni palmele şi strigă: „A! ticăloşii şi hoţomanii! mi-au furat hainele! Da toate astea nu le păţesc decât ca să se adeverească zicala care spune: „Pentru cămilar, hagialâcul nu se isprăveşte decât după ce şi-a belit cămila.”

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaizecea noapte

Urmă:

Se hotărî atunci să se înfăşoare cu năvodul, neavând altceva cu ce să se îmbrace; pe urmă, îşi luă bâta în mână şi, cu coşul în spinare, începu să alerge pe ţărm, cu paşi mari, umblând de colo până colo, ba la dreapta, ba la stânga, ba înainte, ba îndărăt, pufnind, şi anapoda, şi turbat ca o cămilă în călduri, şi asemenea întru totul cu vreun efrit răzvrătit, scăpat din strâmta închisoare de aramă în care îl ferecase Soliman!

Şi-atâta, în ce îl priveşte pe Khalif pescarul!

201Ci, în ce îl priveşte pe califul Harun Al-Raşid, de care are să vină vorba acuma, iacătă!

Trăia la Bagdad, pe vremile celea, ca misit şi giuvaiergiu al califului, un mare navab, pe nume Ibn Al-Kirnas. Şi-acesta era un slujbaş atâta de falnic în suk, încât tot ce se vindea în Bagdad, fie serasiruri, fie giuvaieruri, fie orice alte lucruri de preţ, fie băieţi ori fete, nimica nu se vindea decât prin mijlocirea lui, ori după ce trecuse prin mâinile lui, ori fusese supus cercetării lui. Or, într-o zi ca toate zilele, pe când Ibn Al-Kirnas şedea în prăvălia sa, îl văzu venind la el pe şeicul telalilor, care ţinea de mână o fetişcană cum nicio privire de om nu mai avusese parte să privească vreodată una la fel de minunată, fiind peste măsură de frumoasă, de zarifă, de gingaşă şi fără de cusur. Şi fata aceea, afară de harurile pe care le avea făptura ei, stăpânea toate ştiinţele, şi toate artele, şi poetica, şi cântecul cu lăuta, şi cântecul cu glasul, şi danţul. Încât, acolo pe loc, Ibn Al-Kirnas nu pregetă s-o cumpere pe cinci mii de dinari de aur; şi, după ce o îmbrăcă în haine de o mie de dinari, o duse s-o arate emirului drept-credincioşilor. Şi fata îşi petrecu noaptea la calif. Iar califul putu, în felul acesta, să-i pună la cercare el însuşi harurile şi feluritele cunoştiinţe. Şi o

găsi măiastră în toate, şi fără de seamăn pe vremile ei. Şi o chema Kut-al-Kulub[1], şi avea o piele oacheşă şi proaspătă.

Atunci, emirul drept-credincioşilor, mulţumit de roaba lui cea nouă, îi trimise a doua zi lui Ibn Al-Kirnas zece mii de dinari, drept preţ de cumpărare. Şi fu cuprins de o patima atâta de năprasnică pentru fetişcana aceea, şi inima îi fu atâta de înrobită de ea, încât califul, din pricina ei, îşi uitase de Sett Zobeida, vară-sa, fiica lui Al-Kassim; şi îşi lăsă în părăsire toate cadânele; şi şezu o lună încheiată închis cu ea, neieşind decât la rugăciunea de vinerea, şi întorcându-se îndărăt numaidecât, fără de zăbavă. Încât, mai-marii împărăţiei găsiră tare nepotrivit ca lucrul să dureze mai mult, şi se duseră să-şi spună păsurile la vizirul cel mare Giafar Al-Barmaki. Şi Giafar le făgădui ca, fără de zăbavă, are să aducă îndreptarea acelei stări de lucruri; şi, spre a sta de vorbă cu marele calif, aştepta rugăciunea din vinerea următoare. Şi intră în geamie, şi se întâlni cu el, şi putu să-i vorbească pe îndelete despre felurite întâmplari de dragoste şi despre urmările lor. Şi califul, după ce îl ascultă fără a-l opri, îi răspunse:

— Pe Allah, o, Giafar, nu sunt întru nimic ca în poveştile şi ca în împrejurările acelea; ci vina-i numai a inimii mele, care s-a lăsat prinsă în năvoadele iubirii, de nu mai ştiu ce să fac ca să scap!

Şi vizirul Giafar răspunse:

— Află, o, emire al drept-credincioşiior, că draga ta Kut-al-Kulub este acuma în mâinile tale, supusă poruncilor tale, o roabă printre roabele tale; şi tu ştii că atunci când mâna stapâneşte un lucru, inima nu-l mai râvneşte. Or, eu aş vrea să-ţi arăt o cale, pentru ca inima ta să nu se sature de aceea care ţi-e dragă; şi anume să te desparţi de ea din vreme în vreme, ducându-te, de pildă, la vânătoare ori la pescuit; întrucât s-ar putea ca năvoadele pescarului să-ţi dezlege inima din năvoadele în care o ţine

[1] Puterea-Inimilor.

priponită dragostea! Aşa ar fi deocamdată mai bine să faci, decât să te îngrijeşti de treburile ocârmuirii, întrucât, în starea în care te afli, asemenea griji ţi-ar pricinui prea mare silă!

Şi califul răspunse:

— Minunat ţi-e gândul, o, Giafar! Haidem fără de zăbavă şi fără de preget să ne plimbăm oleacă.

Şi, de îndată ce se sfârşi rugăciunea, califul şi Giafar ieşiră de la geamie, încăleeară fiecare pe câte un catâr şi trecură în fruntea alaiului lor, ca să plece afară din oraş şi să colinde câmpurile.

După ce hălăduiră îndelung de colo până colo, prin arşiţa zilei, ajunseră de lăsară departe în urmă alaiul, prinşi cum erau de tăifăsuiala lor; iar lui Al-Raşid i se făcu tare sete şi zise:

— O, Giafar, mă chinuie o sete amarnică!

Şi se uită peste tot de jur-împrejur, căutând vreun salaş, şi zări în depărtare, pe o măgură, ceva ce se mişca; şi îl întrebă pe Giafar:

— Tu vezi ce văd eu acolo în zare?

El răspunse:

— Ba văd, o, căpetenie a drept-credincioşilor! văd parcă ceva pe un dâmb. Trebuie să fie vreun zarzavagiu ori vreun grădinar de castraveţi! Oricum, întrucât de bună seamă că omul acela trebuie să aibă pe undeva prin preajmă vreo apă, dau fuga să-ţi aduc!

Al-Raşid răspunse:

— Catârul meu este mai iute decât catârul tău! Rămâi, dar, aici, şi aşteaptă alaiul nostru, în vreme ce eu am să mă duc singur să-mi astâmpăr setea la grădinarul acela; şi pe urmă mă întorc!

Şi, spunând acestea, Al-Raşid îşi îndemnă catârul într-acolo, şi se depărta iute ca o pală de furtună, ori ca un puhoi de apă când cade din vârful unei stânci; şi, cât ai clipi din ochi, ajunse la acel ins, care nu era altul decât Khalif pescarul. Şi califul îl văzu gol şi înfăşurat până la gât în năvoadele lui, şi plin de sudoare şi de ţărână, şi cu

ochii roşii, holbaţi şi rătăciţi, şi cu o înfăţişare greu de privit.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi sfioasă, tăcu

Ci într-a cinci sute şaizeci şi una noapte

Urmă:

Şi, în felul acesta, părea unul dintre efriţii aceia făcători de rele care rătăcesc prin locurile pustii. Şi Harun îi ură bună-pace, iar Khalif îi răspunse la urare posomorât şi aruncându-i o privire ca da foc. Şi Harun îi zise:

— Măi omule, nu cumva ai să-mi dai o gură de apă?

Şi Khalif îi răspunse:

— Păi ce, tu eşti orb ori eşti nebun? Nu vezi apa cum curge pe după dâmbul ăsta?

Atunci Harun ocoli măgura şi coborî la Tigru, unde, culcându-se cu burta pe pământ, bău şi îşi stâmpără setea; pe urmă, duse şi catârul să se adape. După care, se întoarse la Khalif şi îi spuse:

— Ce faci tu aici, bre omule, şi ce meserie ai?

Khalif răspunse:

— Chiar că întrebarea asta e şi mai anapoda şi mai smintită decât a cu apa. Păi nu vezi pe umerii mei unealta meseriei mele?

Şi Harun, privind năvodul, zise:

— Trebuie să fii pescar, fără de nicio îndoială!

El spuse:

— Tu zici!

Şi Harun îl întrebă:

— Da unde-ţi sunt turbanul, şi cămaşa, şi sacul?

La vorbele acestea, Khalif, care îşi pierduse toate acele lucruri pe care i le înşira Al-Raşid, nu se mai îndoi nicio clipă că n-ar fi chiar el hoţul care le furgăsise pe mal şi, repezindu-se ca un fulger, din vârful măgurii, la Al-Raşid, înhăţă catârul de frâu şi răcni:

— Dă-mi îndărăt lucrurile, şi pune capăt glumei acesteia neroade!

Harun răspunse:

— Eu, pe Allah! nici nu ţi-am văzut hainele, nici habar nu am ce vrei să spui!

Or, Al-Raşid, după cum se ştie, avea obrajii graşi şi buhăiţi, şi gura tare mică. Încât Khalif, uitându-se la el cu mai multă luare-aminte, gândi că trebuie sa fie vreun clarinetist, şi îi strigă:

— Vrei au ba, o, clanaretistule, să-mi dai îndărăt lucrurile? Ori vrei mai degrabă să dănţuieştî sub loviturile mele de ciomag, până ţi-ai fleşcăi hainele?

Şi califul, dacă văzu toroipanul cel năprasnic al pescarului ridicat deasupra capului său, îşi zise: „Pe Allah! n-am să pot sprijini nici baremi jumătate de lovitură de la un ciomăgoi ca acesta!” Şi, fără a mai sta o clipă pe gânduri, se dezbracă de frumoasa lui mantie de zarafir şi, dându i o lui Khalif, spuse:

— Măi omule, ia mantia aceasta, în schimbul lucrurilor tale pierdute!

Şi Khalif luă mantia, o întoarse pe toate părţile, şi zise:

— O, clanaretistule, lucrurile mele preţuiesc de zece ori mai mult decât pârlita asta de mantie împodobită.

Al-Raşid spuse:

— Fie! da îmbracă-te cu ea, oricum, până ce mă duc să-ţi caut lucrurile!

Şi Khalif luă mantia şi se îmbrăcă; părându-i însă prea lungă, îşi luă cuţitul care atârna la toarta coşului său de pescar şi, dintr-o şuierătură, îi reteză toată partea de jos, din care îşi întocmi numaidecât un turban, pe când haina acuma de-abia îi ajungea până la genunchi; ci lui mai bine îi venea aşa, că nu-l mai stânjenea la umblet. Pe urmă, se întoarse către calif şi îi zise:

— Allah cu tine, o, clanaretistule! Ia spune-mi: cam cât agoniseşti tu pe lună cu meseria ta de clanaretist?

Califul, necutezând să-l mai înfrunte pe cel care îl întreba, răspunse:

— Meseria mea de clarinetist îmi aduce ca la zece dinari pe lună!

Iar Khalif, făcând un semn de mare milă, zise:

— Pe Allah, o, sărmane, tare mi-e milă de tine! Eu, drept să-ţi spun, aceşti zece dinari ţi-i câştig într-un ceas de vreme, numai aruncându-mi năvodul şi strângându-l; întrucât am în apă o maimuţa care şi-a luat asupra-şi nevoile mele, şi care de fiecare dată are grijă să-mi strângă peştii în năvoade. Vrei, dară, o, obraz umflat, să intri în slujbă la mine, ca să înveţi meseria de pescar şi, într-o bună zi, să ajungi părtaş cu mine la câştig? Până una alta, de-nceput, ca ucenic al meu, ai dobândi cinci dinari pe zi. Şi, pe deasupra, te-ai mai bucura şi de ocrotirea acestui ciomag împotriva vreunei asupriri din partea dascălului tău. De mai înainte, clanaretistul, pe care mă însărcinez, de-o trebui, să-l deşel dintr-o lovitură!

Şi Al-Raşid răspunse:

— Primesc târgul!

Khalif spuse:

— Atunci, dă-te jos de pe catâr şi leagă vita pe undeva, ca să putem, la nevoie, s-o folosim spre a duce peştele la târg cu ea! Şi hai degrabă să-ţi începi ucenicia de pescar!

Atunci califul, măcar că oftând în sufletul lui şi aruncând ochi pierduţi împrejuru-i, se dete jos de pe catâr, îl legă pe undeva prin preajmă, îşi încinse ce-i mai rămăsese din haine, îşi prinse-n brâu poalele cămăşii, şi veni de se rândui lângă pescar, care îi spuse:

— O, clanaretule, apucă năvodul ăsta de la un capăt, adu-l pe după mână în cutare fel, şi repede-l în apă în cutare fel!

Şi Al-Raşid îşi chemă în inima lui toată isteţia de care se simţea în stare şi, făcând ce-i poruncise Khalif, aruncă năvodul în apa; şi, după un răstimp, dete să-l tragă; ci îl găsi atâta de greu încât nu putu să-i dea de hac singur, şi trebui să-l ajute Khalif; şi îl traseră amândoi pe mal, în vreme ce Khalif ţipa către ajutorul său:

— O, clanaret al belelii mele, de-o da păcatul să-mi

găsesc năvodul rupt ori vătămat în vreun fel de pietrele de la fund, te belesc! Şi, întocmai cum mi-ai luat tu mie hainele, aşa am să-ţi iau şi eu catârul!

Ci, spre norocul lui Harun, năvodul fu scos afară neatins şi plin cu peşte de cea mai aleasă frumuseţe! Altminteri, de bună seamă că Harun ar fi trecut prin beleaua pescarului, şi numai Allah ştie cum ar fi putut el să îndure o sarcină ca aceea. Or, nu fu nimic! Dimpotrivă, pescarul îi spuse lui Harun:

— O, clanaretule, tare mai eşti hâd, şi chipul tău seamănă aidoma cu fundul meu; ci, pe Allah, dacă iei aminte bine la meseria ta cea nouă, într-o zi ai să ajungi un pescar straşnic...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaizeci şi doua noapte

Urmă:

...într-o zi ai să ajungi un pescar straşnic! Până atunci, cel mai bun lucru pe care îl ai de făcut este să încaleci iar pe catâr şi să te duci la suk să-mi cumperi două coşuri mari, ca să pun în ele prisosul pescuitului acesta minunat, în vreme ce eu, până te întorci, am să stau să păzesc peştele. Şi nu te mai îngriji de nimic altceva, întrucât am aici şi terezia de peşte, şi greutăţile, şi tot ce este de trebuinţă pentru vânzarea cu amănuntul. Iar tu nu o să ai altă sarcină, când o să ajungem în sukul de peşte, decât să-mi ţii terezia şi să strângi banii de la muşterii! Da dă fuga iute şi cumpără coşurile. Şi, mai ales, ia seama să nu care cumva să-mi umbli gură-cască, auzi? Că de unde nu, are să-ţi joace bâta pe şerteaţă!

Şi califul răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Pe urmă, zori să-şi dezlege catârul şi să încalece pe el, dându-i galop grabnic; şi, râzând de să-şi dea sufletul, se

duse la Giafar care, când îl văzu împopoţonat aşa de anapoda, ridică mâinile către cer şi strigă:

— O, cap al drept-credincioşilor, fără de nicio îndoială că în calea ta ai dat pesemne de vreo grădină frumoasă, în care te-ai culcat şi te-ai tăvălit prin iarbă!

Şi califul, când auzi vorbele lui Giafar, se puse iar pe râs. Pe urmă, barmecizii din alai, rudele lui Giafar, sărutară pământul dinaintea lui şi spuseră:

— O, emire al drept-credincioşilor, deie Allah să zăbovească asupra ta bucuriile şi să se spulbere departe toate grijile! Da care-i pricina care te-a ţinut atâta de mult departe de noi, când nu plecasei decât să bei o gură de apă?

Şi califul răspunse:

— Mi s-a întâmplat o întâmplare de-a mirările, dintre cele mai de haz şi mai osebite!

Şi le povesti tot ce păţise cu pescarul Khalif şi cum, în locul hainelor pe care acela era încredinţat că i le furase, îi dedese în schimb caftanul lui de zarafir. Atunci Giafar strigă:

— Pe Allah, o, emire al drept-credincioşilor! când am văzut ca te depărtezi singur-singurel, îmbrăcat atâta de falnic, am avut ca un fel de presimţire să nu ţi se întâmple ceva. Da necazul nu-i mare, mă duc eu numaidecât să răscumpăr de la pescar mantia pe care i-ai dat-o!

Califul începu să râdă şi mai tare, şi zise:

— Ar fi trebuit, o, Giafar, să te gândeşti la asta mai de vreme, întrucât şugubăţul acela, ca să şi-o potrivească pe statura lui, i-a şi tăiat poalele; iar din poale şi-a şi făcut un turban! Ci, o Giafar, mie mi-e prea destul un pescuit, şi nu mă simt ispitit nicidecum să iau iarăşi de la cap o trudă ca aceea. Şi, de altminteri, am pescuit dintr-o dată atâta peşte cât să ma pot lipsi de aci înainte să râvnesc o izbândă mai mare, întrucât peştele scos din năvodul meu este atâta de mult de parcă ar fi fost o vrăjitorie la mijloc; şi tot peştele acela se află colo jos, pe malul apei, în paza

lui Khalif, stăpânul meu, care nu aşteaptă decât să mă întorc la el cu nişte coşuri, ca să ne ducem să vindem apoi în suk rodul pe care l-am agonisit!

Şi Giafar spuse:

— O, emire al drept-credincioşilor, aşadar eu nu am decât a mă duce să abat cumpărătorii către voi!

Harun strigă:

— O, Giafar! pe harurile strămoşilor mei cei neprihăniţi, făgăduiesc un dinar pentru fiecare peşte, tuturor acelora care au să cumpere de la Khalif, stăpânul meu, peştele pescuit de mine.

Atunci Giafar strigă străjerilor din alai:

— Hei, străjeri şi oameni din alai! daţi fuga pe malul apei şi siliţi-vă să-i aduceţi peşte emirului drept-credincioşilor!

Şi numaidecât toţi cei din alai detera fuga la locul arătat, şi îl găsiră pe Khalif păzind peştele; şi îl împresurară cum împresoară ereţii o pradă, şi îşi smulseră peştii grămădiţi dinaintea lui, bătându-se pe ei, în pofida toroipanului cu care ameninţa Khalif rotindu-l amarnic. Şi Khalif, până la urmă, fu biruit cu totul de mulţimea lor, şi strigă:

— Nu încape îndoială că peştele acesta-i chiar peştele raiului!

Şi, împărţind lovituri de zor, putu izbândi să scape de la pradă doi peşti, cei mai frumoşi din tot pescuitul acela; îi luă şi, cu câte unul în fiecare mână, fugi în apă, ca să scape de cei pe care îi credea a fi niscaiva ucigaşi, tâlhari de drumul mare. Şi, ajungând în felul acesta departe în apă, îşi ridică mâinile în care ţinea peştii şi strigă:

— O, Allah! pentru harurile peştilor aceştia din raiul tău, fă ca tovarăşul meu, clanaretistul, să nu zăbovească a se-ntoarce!

Or, cum îşi sfârşi aceasta rugă, un harap din alaiul de pază al califului, rămas mai pe urma celorlalţi, din pricina calului care i se oprise în drum să se uşureze, ajunse şi el la malul apei şi, nemaivăzând nici urmă de peşte, se uită

la dreapta, se uită la stânga, şi îl zări pe Khalif în apă, ţinând câte un peşte în fiecare mână. Şi îi strigă:

— O, pescarule, ia fă-te-ncoace!

Khalif răspunse:

— Întoarce dosul, o, înghiţitorule de belele!

La vorbele acestea, negrul, peste măsura de mânios, îşi ridică suliţa şi, aţintind-o înspre Khalif, strigă:

— Vrei să vii încoace şi să-mi vinzi peştii ăia doi, la ce preţ ai hotărî tu, ori vrei mai degrabă să-ţi împlânt suliţa asta în coastă?

Şi Khalif răspunse:

— Stai aşa, bre puşlamao! Mai bine îţi dau peştele, decât să-mi pierd viaţa!

Şi ieşi din apă şi veni de-i aruncă în silă cei doi peşti harapului, care îi luă de pe jos şi îi puse într-o basma de mătasă bogat înflorată; pe urmă îşi duse mâna la buzunar, ca să scoată banii; ci văzu că buzunarul era gol; şi îi spuse pescarului:

— Pe Allah, o, pescarule, nu ai noroc, căci nu am acuma în buzunar nici măcar o drahmă! Da să vii mâine la palat şi să întrebi de hadâmbul negru Sandal. Şi slugile au să te îndrume la mine, şi am să te întâmpin cu o primire mărinimoasă şi cu ce ţi-o meni norocul tău; şi pe urmă ai să te duci în calea ta!

Şi Khalif, necutezând să facă pe năzurosul, îi aruncă eunucului o privire care spunea mai mult decât o mie de înjurături, ori de ameninţări cu belitul, ori de dezmăţuri cu mama sau cu sora celuilalt; şi se îndepărtă înspre Bagdad, pleznindu-şi palmele una de alta şi grăind, cu un glas zefliu şi plin de amărăciune: „Iacătă, cu adevărat, o zi care, dintru început, a fost mai blagoslovită decât toate zilele blagoslovite ale vieţii mele! E vădit!“ Şi, în felul acesta, trecu pragul cetăţii şi intră în sukuri.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaizeci şi treia noapte

Urmă:

Or, când trecătorii şi prăvăliaşii îl văzură pe Khalif pescarul, care, pe de-o parte, îşi purta în spinare năvoadele, coşul şi bâta, iar, pe de altă parte, era îmbrăcat cu un caftan şi avea pe cap un turban care numai ele două preţuiau mai bine de o mie de dinari, îl împresurară şi porniră pe urma lui, ca să vadă ce putea să fie cu el, până ce ajunse în dreptul croitoriei pe care o ţinea croitorul califului. Şi croitorul, de la cea dintâi privire aruncată asupra lui Khalif, cunoscu pe dată că haina de pe el era chiar haina pe care o lucrase nu demult pentru căpetenia drept-credincioşilor. Şi strigă către pescar:

— O, Khalif, de unde ai căpătat haina aceea de pe tine?

Şi Khalif, cu sufletul cătrănit, îi răspunse fulgerându-l cu privirile:

— Da ce te bagi tu, chip neisprăvit? Ci sa ştii, ca să pricepi că nu am nimica de ascuns: mantia aceasta mi-a fost dată de ciracul meu, pe care îl învăţ pescuitul, şi pe care mi l-am luat ca ajutor. Şi nu mi-a dat mantia decât ca să scape cu mâna neretezată, pentru hoţia de care s-a făcut vinovat când mi-a şterpelit hainele!

La vorbele acestea, croitorul pricepu că însuşi califul, în plimbările lui, trebuie să se fi întâlnit cu pescarul şi să-i fi făcut vreun renghi, ca să-şi râdă de el. Şi îl lăsă pe Khalif să-şi vadă în tihnă de drum şi să ajungă la el acasă, unde avem să-l găsim iarăşi mâine.

Ci acuma este timpul să aflăm ce s-a petrecut la palat, în lipsa califului Harun Al-Raşid. Apoi acolo s-au petrecut lucruri cu urmări grele.

Ştim, dar, că marele calif nu plecase cu Giafar decât ca să se ducă să ia oleacă de aer pe câmpuri şi să-şi mai uite o clipă de patima-i cea aprigă după Kut-al-Kulub. Or, califul nu era nicidecum singurul suflet pe care îl chinuia patima aceea pentru roabă. Soţia şi verişoara lui, Sett

Zobeida, de la venirea în harem a fetişcanei aceleia, ajunsă cadâna cea mai dragă a emirului drept-credincioşilor, nu mai putea nici să mănânce, nici să bea, nici să doarmă, nimica! Atâta de plin îi era sufletul de zavistia care le cuprinde de obicei pe femei din pricina potrivnicelor lor. Şi, ca să-şi uşureze veninul stârnit de ocara aceea necurmată care o umilea şi în ochii ei şi în ochii celor din preajma ei, Sett Zobeida nu mai aştepta decât un prilej, fie vreo lipsă nevoită a califului, fie vreo călătorie, fie vreo altă treabă, care să-i îngăduie a săvârşi în voie ceea ce îşi pusese de gând. Încât, de îndată ce află că marele calif plecase la vânătoare şi la pescuit, porunci să se pregătească, în iatacurile ei, un ospăţ falnic, de la care să nu lipsească nici băuturile, nici tăvile de porţelan pline cu zumaricale şi cu dulceţuri. Şi trimise să fie poftită, cu mare pohfala, şi cadâna Kut-al-Kulub, poruncind roabelor să-i spună:

— Stăpâna noastră Sett Zobeida, fiica lui Kassem, soţia emirului drept-credincioşilor te pofteşte astăzi, o, stăpâna a noastră Kut-al-Kulub, la un ospăţ pe care îl dă în cinstea ta. Căci Sett Zobeida a băut astăzi o doctorie şi, ca să dobândeasca o vindecare cât mai deplină, trebuie să-şi veselească sufletul şi să-şi odihnească gândurile; şi socoate că tihna cea mai bună şi voioşia cea mai aleasă nu le poate căpăta decât privindu-te pe tine, şi ascultând cântecele tale minunate, despre care l-a auzit pe calif vorbind cu multă desfătare. Şi tare mai doreşte să se încredinţeze şi ea!

Iar Kut-al-Kulub răspunse:

— Ascultare şi supunere datorăm lui Allah şi stăpânei noastre Sett Zobeida!

Şi se ridică pe clipă pe dată; şi habar nu avea ce-i menise ursita în hotărârile ei cele trainice. Şi îşi luă alăutele de trebuinţă, şi plecă împreună cu căpetenia hadâmbilor la iatacurile aprigei Sett Zobeida.

Când ajunse în faţa soţiei califului, fata sărută pământul de mai multe ori dinainte-i, pe urmă se ridică şi,

cu un glas nespus de dulce, spuse:

— Pacea fie asupra acestei perdele ridicate şi asupra vălului neprihănit al acestui harem, asupra urmaşului Profetului şi moştenitor al volniciilor neamului lui Abbass! Deie Allah să dăinuie fericirea stăpânei noastre atâta vreme cât s-or urma ziua şi noaptea una după alta!

Şi, după ce rosti lauda aceasta, se trase îndărăt între celelalte soţii şi cadâne.

Atunci, Sett Zobeida, care sta tolănită într-un peş pe divanul larg de catifea, îşi ridică alene ochii către cadână şi o privi ţintă. Şi rămase năucă de ce vedea...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaizeci şi patra noapte

Urmă:

...Şi rămase năucă de frumuseţea pe care o vedea la fetişcana aceea desăvârşită, care avea nişte plete ca noaptea, nişte obraji ca bobocii de trandafiri, nişte sâni ca de granate, nişte ochi strălucitori, pleoapele galeşe, o frunte luminoasă şi un chip de lună. Şi, de bună seamă că soarele sta să răsară de după cârlionţii de pe frunte-i, şi că bezna nopţii se înnegura de la pletele ei; iar moscul nu putea fi cules, fără de nicio îndoială, decât din răsuflarea ei, şi numai ei îşi datorau florile gingăşia şi mireasma; luna nu lumina decât luând cu împrumut din strălucirea frunţii ei; ramul nu se legăna decât după pilda mijlocului ei, iar stelele nu sclipeau decât de la sclipirea ei; arcul vitejilor nu se încorda decât ca să fie asemeni cu sprâncenele sale; iar mărgeanul de pe mări nu se înroşea decât de la buzele ei cele roşii! Dacă era supărată, cei îndrăgostiţi de ea se prăbuşeau la pământ, pieriţi de viaţă! Dacă era liniştită, sufletele se întorceau să dea viaţă iarăşi trupurilor moarte! Dacă arunca o privire, vrăjea şi supunea lumile amândouă sub stăpânia sa. Căci,

cu adevărat, era o minune de frumuseţe şi era fala Aceluia carele o zămislise şi o desăvârşise!

După ce Sett Zobeida o privi cu uimire îndelungă şi o cercetă cu de amănuntul, îi zise:

— Pace, dragoste şi noroc! Fii binevenită printre noi, o, Kut-al-Kulub! Şezi colea şi veseleşte-ne cu meşteşugul tău şi cu frumuseţea cântărilor tale!

Şi fetişcana răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Pe urmă, şezu jos şi, întinzând mâna, luă mai întâi o dairea minunată; şi-aşa, chiar că i se puteau potrivi vorbele poetului:

O, cântăreaţo cu dairea,
Tot ascultându-te, vrăjită,
A-nnebunit inima mea!
Şi pe când degetele tale
Bat ritmul, cu mişcări egale,
Iubirea-n pieptul meu palpită
În tactul dulcelui tău cânt
Ce-mi sună-n piept, adânc şi blând.

N-am să-ţi mai pot da-ntr-un sfârşit
Decât o inimă rănită!
De cânţi un cântec fericit,
Ori gemi ca sub dureri zdrobită,
Tu-nfigi în inimile noastre
Potop de suliţi, şi dezastre.

Ridică-te, ah! zvârle iute
Veşmintele-ţi! şi, ah! Aruncă
Iaşmacul, şi pe întrecute,
Cu pasul zvelt, şi cu-ndelungă
Pricepere, dansează-apoi,
O, preafrumoaso, pentru noi.
Nebunul dans ce ne răpune
Al dragostei noastre nebune!

Şi, după ce zăngăni iar din dairea, începu să cânte, însoţindu-se de zdrăngănelile ei, stihurile acestea, ticluite pe loc:

Surorile inimii mele,
Gingaşele, dulci păsărele,
I-au spusu-i-au inimii: „Fugi!
Să fugi de bărbaţi şi de lume!”
Ci inimii mele, anume,
I-am spus: „Orişiunde te duci,
O, inimă, să te supui
Bărbaţilor! Cată să-ţi pui
În aripe largi evantaie
Să freamăte lin, să se-nfoaie.
Şi veselă fii, cum se cere,
Să faci tuturora plăcere!

Şi cântă apoi aceste două strofe, cu un glas atâta de minunat încât, de farmecul lor, păsările cerului se opriră din zbor, iar palatele începură să dănţuiască din toate zidurile. Atunci, Kut-al-Kulub lăsă daireaua şi luă o trişcă de trestie, pe care îşi lipi buzele şi degetele. Şi, în felul acesta, chiar că i se potriveau stihurile poetului:

O, tu, cea care cânţi măiestru
Din fluierul acela rece,
Din trestia aceea moartă
Ce-o ţii cu degetele-ţi lungi
La jarul buzelor frumoase,
Prin care un nou suflet trece
Din răsuflarea ta ca focul
În trişcă răsucită-n dungi,

Mai bine-n inima mea suflă!
Ea ar suna cu mult mai bine
Ca trestia acelui fluier

Cu şapte găuri puse-n şir,
Căci nu-s doar şapte răni cioplite
În inima mea şi în mine,
Ce-ar tresări înfiorate
Sub degetele-ţi prea-subţiri!

După ce le vrăji pe toate femeile de faţă cu cântecul din trişcă, fata puse jos fluierul şi luă o lăuta minunată, îi potrivi strunele şi şi-o sprijini pe sân, plecându-se peste pântecele ei, cu o gingăşie ca de mamă ce se pleacă peste pruncul sau, aşa de frumos încât de bună seamă că despre ea şi despre lăuta ei a zis poetul:

O, cântareaţo din lăuta,
Cum ştii cu degetele tale
Să-aprinzi pe strunele persane
Sau să adormi pojar şi jale,
Întocmai cum doreşti, ca vraciul
Ce ştie, meşter, după voie,
Sa lase sângele să curgă
Cuminte – sau, de e nevoie.
Să-l facă să ţâşnească-afară
Din toate rosturile sale.

Ce-adâncă vrajă se-nfioară
Când degetele-ţi diafane
Grăiesc cu grai de alăută
Pe limba strunelor persane,
Iar cei ce nu ştiu graiu-acela
Ascultă vraja-i fără nume
Şi limba-i fără de cuvinte
Venind de dincolo de lume,
Şi toţi pricep ce spune graiul
Din strunele vuind de zvoane.

Şi atunci fata porni să sune strunele pe paisprezece glasuri osebite, şi cântă, ţinând hangul cu alăuta un

cântec întreg, care le topi de încântare pe cele care o priveau, şi le cufundă în plăcere pe cele care o ascultau.

Pe urmă, Kut-al-Kulub, după ce zvoni din strunele feluritelor alăute, şi după ce cântă felurite cântece dinaintea mândrei Sett Zobeida, se ridică în toată strălucirea şi în toată mlădioasa ei gingăşie şi începu să dănţuiască. După care, stete jos şi făcu o mulţime de giumbuşlucuri, de panglicării şi de pozne, şi toate astea cu o mână atâta de uşoară şi cu atâta dibăcie şi îndemânare, încât Sett Zobeida, în pofida geloziei, a ciudei şi a zăcăşiei ce-o rodeau, era mai-mai să cadă îndrăgostită şi să-i mărturisească patima pe care o simţea. Ci izbuti să-şi curme la vreme atare pornire, gândind în cugetul ei: „Hotărât! vărul meu Al-Raşid nu are întru nimic de ce fi osândit că este atâta de îndrăgostit de ea”.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mjjind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaizeci şi cincea noapte

Urmă:

Şi Sett Zobeida le porunci roabelor să aştearnă masa, şi îşi lăsă ura să biruie aceste întâie simţăminte. Da nu-şi lăsă mila să i se topească întru totul din inimă şi, în loc să-şi înfăptuiască planul ce şi-l întocmise de-a o otrăvi pe potrivnica ei şi de a scăpa astfel de ea pe totdeauna, se mulţumi a pune să se amestece în prăjiturile date frumoasei Kut-al-Kulub o porţie straşnică de bang adormitor. Şi de cum îşi duse la gură o bucată din acele prăjituri, cadâna se şi prăvăli cu capul pe spate şi se cufundă în negurile somnului. Iar Sett Zobeida, prefăcându-se cuprinsă de mare durere, porunci roabelor s-o ducă într-un iatac de taină. Pe urmă, puse să se împrăştie ştirea că murise, spunând că se înecase la masă, din lăcomie la mâncare, şi îi ridică degrabă un

mormânt falnic, chiar în grădinile saraiului.

Toate astea se petrecură aşadar în lipsa califului. Când însă, după păţania cu pescarul Khalif, acesta se întoarse la sarai, cea dintâi grijă a lui fu aceea de a-i întreba pe hadâmbi despre draga sa Kut-al-Kulub. Iar hadâmbii, pe care Sett Zobeida îi prevestise că-i spânzură dacă dau în vileag ceva, îi răspunseră califului cu un glas de înmormântare:

— Vai, o, doamne al nostru, sporească-ţi Allah zilele şi întoarcă asupra capului tău zilele datorate stăpânei noastre Kut-al-Kulub! Lipsa ta, o, emire al dreptcredincioşilor, i-a pricinuit o mâhnire şi o durere atâta de mari, încât n-a putut să îndure zguduirea, şi moartea cea grabnică a răpus-o! Şi acuma se află întru tihna Stăpânului ei!

La vorbele acestea, califul începu să alerge ca un smintit prin palat, astupându-şi urechile şi întrebându-i cu ţipete amarnice despre mult iubita lui pe toţi cei pe care îi întâlnea. Şi toată lumea, la trecerea lui, se arunca degrabă cu pieptul la pământ, ori se ascundea pe după stâlpi. Şi califul ajunse, în felul acesta, în grădina unde se ridica mormântul cel închipuit al cadânei, şi se prăbuşi cu fruntea pe marmură şi, întinzând mâinile şi plângând cu toate lacrimile lui, strigă:

O, trist mormânt! cum poate sa închidă
Adânca noapte-a umbrei tale reci
Pe-aceea care-a fost cea mai iubită?

O, trist mormânt! răspunde, dar: pe veci
Se şterse frumuseţea ei vrăjită?
Acel desfăt al ochilor mei, deci,
Se încheie şi el, într-o clipită?

O, trist mormânt! tu nu eşti, văd eu bine,
Nici măcar adevărul, nici minciuna:
Nici Raiul Desfătărilor senine,

Nici cerul pământesc dintotdeauna. —
Oh, pe Allah! oare de ce în tine
Dă-n floare ramul şi sclipeşte luna?

Şi, în felul acesta, califul îşi oftă şi îşi vărsă durerea vreme de un ceas. După care, se ridică şi se duse iute de se închise în iatacurile lui, fără a vroi să mai asculte nicio mângâiere, nici s-o primească pe soţia lui ori pe celelalte soţii dragi!

În ce o priveşte pe Sett Zobeida, apoi aceasta, dacă văzu izbânda vicleniei sale, porunci ca frumoasa Kut-al-Kulub să fie închisă într-o ladă de haine (întrucât fata tot se mai afla sub puterea adormitoare a bangului) şi puse două roabe de încredere să ducă lada afară din palat şi s-o vândă în suk celui dintâi cumpărător care s-o ivi, cu înţelegerea ca vânzarea să se facă fără a se deschide capacul!

Şi-atâta cu toţi aceştia!

Ci în ceea ce îl priveşte pe Khalif pescarul, apoi acesta, dacă se sculă, a doua zi după pescuit, cel dintâi gând al lui fu la harapul cel scopit, care nu-i plătise cei doi peşti, şi îşi zise: „Tare socotesc că tot ce am mai bun de făcut acuma este sa mă duc la palat şi să întreb de acel Sandal hadâmbul, fiul blestematei cu nas borcănat, de vreme ce aşa m-a îndemnat chiar el! Şi de n-o vrea să-şi plătească datoria, pe Allah! am să-l belesc!” Şi luă drumul către palat.

Or, când ajunse acolo, Khalif găsi toată lumea întoarsă pe dos; şi, chiar în poartă, cel dintâi ins pe care îl întâlni fu harapul Sandal hadâmbul, stând jos în mijlocul unei roate cuviincioase de harapi şi de hadâmbi, vorbind şi dând din mâini. Şi Khalif se îndreptă către el; iar când un mameluk tânăr dete săi aţină calea, pescarul îl împinse şi strigă:

— Cară-te de-aici, fecior de codoş!

La răcnetul acela, eunucul Sandal întoarse capul şi îl văzu pe Khalif pescarul. Şi hadâmbul, râzând, îi spuse să

se apropie; iar Khalif se apropie şi zise:

— Pe Allah! te-aş fi cunoscut dintr-o mie, o, balaoacheşule, o, firicel de lalea!

Şi hadâmbul, auzind vorbele acestea, pufni în râs şi zise cu gingăşie:

— Stai colea jos oleacă, o, stapâne al meu Khalif! Am să-ţi plătesc numaidecât ceea ce îţi datorez!

Şi îşi bagă mâna în buzunar ca să scoată banii şi să-i dea, când deodată un strigăt vesti ivirea marelui vizir Giafar, care tocmai ieşea de la calif.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaizeci şi şasea noapte

Urmă:

Aşa că eunucii, robii şi tinerii mameluci se ridicară şi se aşezară pe două rânduri; iar Sandal, la un semn făcut cu mâna de către vizir că are să-i spună ceva, îl lăsă pe pescar şi dete fuga să audă porunca lui Giafar. Şi amândoi începură să vorbească de zor, plimbându-se în lung şi în lat.

Khalif, dacă văzu că eunucul zăbovea să se întoarcă la el, socoti că era o viclenie din partea acestuia ca să nu-i plătească, mai ales că hadâmbul părea a-l fi uitat cu totul şi că nu-i mai păsa de pescar, de parcă nici n-ar fi fost pe lume. Atunci, începu să se frământe şi să-i facă semne de departe eunucului, semne ce voiau să zică: „Întoarce-te odată!” Şi, întrucât acela nu lua deloc aminte la el, Khalif îi strigă cu un glas zefliu:

— O, stăpân-al meu Lalea, dă-mi ce îmi datorezi, ca să mă duc!

Şi hadâmbul, din pricină că se afla de faţă cu Giafar, rămase tare încurcat la strigătul acela, şi nu vroi să răspundă nimic. Ba dimpotrivă, începu să vorbească şi mai însufleţit, ca să nu care cumva să ia seama marele

vizir în partea aceea; ci fu o trudă zadarnică. Întrucât Khalif se apropie şi mai mult şi, cu un glas năpraznic, răcni, făcând semne mari:

— O, mişelule care nu-ţi plăteşti datoriile, prăpădi-i-ar Allah pe oamenii de rea-credinţă şi pe toţi care-i jefuiesc de bunul lor pe cei săraci!

Pe urmă, schimbă glasul şi strigă batjocoritor:

— Mă pun sub ocrotirea ta, o, stăpâne Burtă-Goală al meu! Şi mă rog ţie să-mi dai ce îmi datorezi, ca să pot să mă duc.

Iar eunucul rămase peste poate de încurcat, căci Giafar, de data aceasta, văzuse şi auzise tot; ci, întrucât încă nu-şi da seama despre ce e vorba, îl întrebă pe hadâmb:

— Ce-o fi păţit oare, bietul om? Şi cine l-o fi păgubit de bunul lui?

Şi eunucul răspunse:

— O, doamne al meu, tu nu ştii cine-i omul acesta?

Giafar spuse:

— Pe Allah! de unde să ştiu, de vreme ce acuma îl văd întâia oară?

Eunucul spuse:

— O, doamne al nostru, este chiar pescarul de la care am luat ieri peştele de l-am dus califului! Iar eu, întrucât i-am făgăduit nişte bani pentru cei doi peşti care îi mai rămăseseră la urmă, i-am spus să vină astăzi la mine, să-i plătesc ce i se cuvine! Şi tocmai vroiam să-i dau banii, atunci când a trebuit să alerg dinaintea ta! Şi, drept aceea, omul, pierzându-şi răbdarea, mă bruftuluieşte acuma în felul acesta!

Vizirul Giafar, dacă auzi vorbele lui Sandal, zâmbi a râde şi îi spuse eunucului:

— Cum ţi-ai făcut tu socoteala, o, căpetenie de hadâmbi, de te-ai dovedit atâta de lipsit de cinstire, de luare-aminte şi de cuviinţă tocmai faţă de chiar dascălul emirului drept-credineioşilor! Sărace Sandal! ce-o să zică marele calif, când are să afle că n-a fost cinstit până

peste poate tovarăşul şi dascălul său, pescarul Khalif? Pe urmă, Giafar adaugă deodată: O, Sandal, mai întâi de toate să nu-l laşi să plece, întrucât nici nu se putea să pice mai la ţanc! Califul, cu pieptul apăsat, cu inima mâhnită, cu sufletul cernit, tocmai se află cufundat în deznădejde, din pricina morţii cadânei dragi lui, Kut-al-Kulub; iar eu degeaba am căutat să-l mângâi, prin toate mijloacele obişnuite. Da poate cu ajutorul acestui pescar Khalif, avem să izbândim a-i uşura pieptul. Ţine-l, dar, până ce mă duc să dibuiesc gândurile califului în privinţa lui!

Şi eunucul Sandal răspunse:

— O, doamne al meu, fă cum socoteşti potrivit! Şi Allah să te ţie şi să te apere pururea, ca pe sprijinul, stâlpul şi piatra de temelie a împărăţiei şi a neamului emirului drept-credincioşilor! Şi asupra ta şi a lui fie umbra ocrotitoare a Celui-prea-înalt! Şi deie el ca ramul, trunchiul şi rădăcina să rămână neatinse în veci!

Şi dete fuga la pescarul Khalif, în vreme ce Giafar se întoarse la califul Harun Al-Raşid. Şi pescarul, dacă îl văzu pe eunuc că vine într-un sfârşit, îi zise:

— Iacătă-te, dară, o, Maţe-Goale!

Şi, când eunucul le porunci mamelucilor să-l ţie pe pescar şi să nu-l lase să plece, acela strigă:

— A, iacătă şi năpasta la care mă aşteptam...! Cel care a dat a ajuns datornic, iar pârâşul a ajuns pârât! A, Lalea a belelei mele, eu vin aici să-mi cer dreptul, şi voi mă popriţi de parcă n-aş fi dat toate birurile ori nu mi-aş fi plătit adeturile?

Şi-aşa cu el!

În ce îl priveşte pe calif, când intră la el Giafar, îl găsi frânt în două, cu capu-n mâinii şi cu pieptul zguduit de suspine! Şi îşi recita încetişor aceste stihuri:

Prietenii mă ceartă că gem necontenit
Şi nu mai uit durerea şi chipul ce-am iubit.
Dar ce să fac, prieteni, când n-am nicio putere

Asupra bielei inimi ce nu vrea mângâiere,
Şi când nu sunt în stare să-ndur, fără să mor,
Gingaşa amintire ce mă îngroapa-n dor,
Copila minunată şi dulce, ah, de care
Mi-e inima legată pe veci, fără scăpare.
Ah, nu mai am putere s-o uit – când am băut
Din cupa scumpă vinul privirii ei, pierdut,
Ah, vinul fără seamăn din care-nfiorat
Băui odinioară şi sunt şi-acuma beat.

Şi, când ajunse dinaintea califului, Giafar îi zise:

— Pacea fie cu tine, o, emire al drept-credincioşilor, o, apărătorule al cinstei Legii noastre, o, coborâtorule din unchiul Sultanului Profeţilor! Rugăciunea şi pacea lui Allah fie asupra lui şi asupra tuturor urmaşilor lui, fără de abatere!

Şi califul îşi ridică asupra lui Giafar doi ochi plini de lacrimi şi o privire îndurerată, şi răspunse...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaizeci şi şaptea noapte

Urmă:

...şi răspunse:

— Şi asupra ta, o, Giafar, fie pacea lui Allah şi mila şi binecuvântările lui!

Şi Giafar întrebă:

— Căpetenia drept-credincioşilor îngăduie robului să vorbească, ori mai degrabă îl opreşte?

Iar Al-Raşid răspunse:

— Da de când, o, Giafar, îţi este oprit să vorbeşti ţie, stăpânul şi capul peste toţi vizirii mei? Spune-mi tot ce ai să-mi spui!

Iar Giafar spuse atunci:

— O, doamne al meu, plecând de dinaintea ta ca să mă

întorc la mine acasă, am întâlnit, afară, la poarta palatului, în mijlocul eunucilor, pe stăpânul şi dascălul şi tovarăşul tău, pescarul Khalif, care avea multe pâre de adus împotriva ta, şi se plângea de tine, zicând: „Slavă lui Allah! nu pricep nimica din tot ce mi se întâmplă! Eu l-am învăţat meşteşugul pescuitului, şi, el nu numai că nu mi-a păstrat nicio mulţumire, da a mai şi plecat să-mi aducă două coşuri şi tare s-a ferit să se mai întoarcă! Asta-i tovărăşie cinstită şi ucenicie cuminte? Ori te pomeneşti că aşa s-or fi plătind dascălii*?”* Or, eu, o, emire al drept-credincioşilor, m-am grăbit să vin a te înştiinţa cum stă treaba; ca, dacă tot mai ai de gând să-i fii tovarăş-să-i fii; de nu, să-i dai de ştire despre încetarea înţelegerii dintre voi doi, pentru ca să-şi poată găsi alt tovarăş ori părtaş!

Când auzi vorbele acestea ale vizirului său, califul, în ciuda suspinelor care îl sugrumau, nu mai putu să se oprească a zâmbi, pe urmă a râde în hohote, şi deodată îşi simţi pieptul uşurându-se; şi îi spuse lui Giafar:

— Pe viaţa mea şi a ta, o, Giafar, spune-mi adevărat! Chiar aşa-i, se afla acuma pescarul Khalif la poarta palatului?

Şi Giafar răspunse:

— Pe viaţa ta, o, emire al drept-credincioşilor, chiar pescarul Khalif, cu ochii lui amândoi, este la poartă!

Şi Harun zise:

— O, Giafar, pe Allah! trebuie să-i fac numaidecât dreptate astăzi, după meritele lui, şi să-i dau ce i se cuvine! Dacă, dar, Allah, prin mijlocirea mea, i-o trimite chinuri ori dureri, are să le capete pe de-a-ntregul; dacă, dimpotrivă, are să-i scrie la soartă sporul şi norocul, are să le capete întocmai!

Şi, rostind vorbele acestea, califul luă o foaie mare de hârtie, o rupse în bucăţele aidoma, şi spuse:

— O, Giafar, scrie tu cu mâna ta, pe douăzeci dintre aceste hârtii, mai întâi sume de bani mergând de la un dinar la o mie de dinari, apoi numele tuturor dregătoriilor din împărăţia mea, de la dregătoria de calif, de emir, de

vizir şi de musaip, până la cele mai mărunte slujbe de la sarai; pe urmă, scrie, pe alte douăzeci de hârtii, toate soiurile de osânde şi de schingiuiri, de la bătaia cu vergi până la spânzurătoare şi moarte!

Şi Giafar răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi luă un calam şi scrise cu mâna lui, pe bucăţile de hârtie, toate cele poruncite de calif, precum: o *mie de dinari, slujba de musaip, dregătoria de emir, sarcina de calif;* şi: *pedeapsa cu moartea, întemniţarea, ciomăgeala,* şi alte asemenea lucruri. Pe urmă, le împături pe toate la fel, le aruncă într-un lighe naş de aur, şi dete totul califului, care îi spuse:

— O, Giafar, jur pe sfintele haruri ale preasfinţilor mei strămoşi, cei neprihăniţi, şi pe împărăteasca mea spiţă care suie până la Hamză şi la Akil, că, atunci când pescarul Khalif are să se afle aici, am să-i poruncesc numaidecât să tragă o hârtie dintre aceste hârtii, pe care numai eu şi cu tine ştim ce stă scris, şi am să-i dăruiesc tot ce i-o meni hârtia pe care are s-o tragă, oricare ar fi lucrul scris! Şi, de-ar fi să i se nimerească chiar şi dregătoria de calif, am să cobor pe dată din scaunul de domnie şi am să i-l las lui, cu toată bucuria sufletului! Da dacă, dimpotrivă, spânzurătoarea, sau tăierea, sau scopirea, sau orice alt fel de moarte are să-i fie partea, am să poruncesc s-o îndure nesmintit! Du-te, dar, de-l ia şi mi-l adu fără de zăbavă!

Când auzi vorbele acestea, Giafar îşi zise în sineşi: „Nu este domnie şi putere decât întru Allah slăvitul şi atotputernicul! S-ar prea putea ca hârtia trasă de către acest sărman să fie o hârtie de năpastă, care să-i prilejuiască pieirea! Şi-aşa că eu, fără de voia mea, am să fiu pricina dintâi a nenorocirii lui! Întrucât califul s-a legat cu jurământ, şi n-ai cum nădăjdui să-l faci să-şi schimbe hotărârea! Nu am, dar, decât a mă duce după acest sărman! Şi nu are să se întâmple decât ce e scris de Allah!” Pe urmă, ieşi să-l caute pe Khalif pescarul şi,

luându-l de mână, vru să-l ducă în lăuntrul palatului. Khalif însă, care nu mai contenise să se frământe, să se plângă de popreala sa şi să se căiască de faptul că venise la curte, era mai-mai să-şi vadă minţile rătăcite întru totul, şi strigă:

— Mare prost am fost să-i dau ascultare şi să vin aici după eunucul ăsta negru, Laleaua pacostei, plodul cel buzat al blestematei cu nas borcănat, Maţe-goale ăsta!

Giafar însă îi zise:

— Hai, vino după mine!

Şi îl duse înconjurat de o mulţime de robi şi de flăcăi, pe care Khalif nu mai contenea să-i blesteme. Şi, după ce îl trecu prin şapte săli de intrare nemăsurate, Giafar îi spuse:

— Ia seama, o, Khalif! Ai să te afli dinaintea emirului drept-credincioşilor, apărătorul dreptei-credinţe!

Şi, ridicând o perdea mare, îl împinse în sala de primire, unde Harun Al-Raşid sta aşezat în jeţul lui, înconjurat de emirii şi de mai-marii de la curtea sa. Iar Khalif, care habar n-avea de ce vede, nu se simţi întru nimic tulburat; ba, uitându-se cu cea mai mare luare-aminte la Harun Al-Raşâd în vâlva slavei sale, se duse la el hohotind de râs şi îi zise:

— A, iacătă-te, o, clanaretule! Au tu socoţi că te-ai purtat cinstit, ieri, când m-ai lăsat să păzesc singur peştele, pe mine, care te-am învăţat meseria şi te-am însărcinat să te duci să-mi cumperi două coşuri? Încât m-ai lăsat fără de apărare şi la cheremul unei liote de hadâmbi care au venit, ca un potop de ciori, să-mi fure şi să-mi ia peştele, care ar fi putut să-mi aducă pe puţin o sută de dinari! Şi tot tu eşti pricina pentru tot ce mi-e dat să păţesc şi acuma, în mijlocul inşilor ăstora care mă ţin aici! Ci tu, o, clanaretule, ia să-mi spui, cine oare-a putut să pună mâna şi pe tine şi să te înşface şi să te lege în scaunul ăla?

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi,

sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaizeci şi opta noapte

Urmă:

La vorbele acestea ale lui Khalif, califul zâmbi şi, luând cu mîinile amândouă ligheanul de aur în care se aflau hârtiile scrise de Giafar, zise:

— Apropie-te, o, Khalif, şi vino de trage o hârtie dintre hârtiile acestea!

Khalif însă, izbucnind în râs, strigă:

— Ce, o, clanaretule, ţi-ai şi schimbat meseria şi te-ai lăsat de muzică? Acuma iacătă că ai ajuns astrolog! Şi ieri erai ucenic de pescar! Crede-mă, clanaretule, treaba asta n-o să te ducă departe! Căci cu cât te apuci de mai multe meserii, cu atâta câştigi mai puţin! Lasă, dar, deoparte astrologia şi fă-te iar clanaret, ori mai degrabă întoarce-te la mine, să-ţi faci ucenicia de pescar!

Şi-ar fi ţinut-o aşa înainte, când deodată Giafar se duse la el şi îi zise:

— Gata cu vorbele astea! Şi vino de trage o hârtie, aşa cum ţi-a poruncit emirul drept-credincioşilor!

Şi îl împinse către scaunul împărătesc.

Atunci Khalif, tot împotrivindu-se la împingerea lui Giafar, şi bodogănind, se lăsă dus până la ligheanul de aur, şi cufundându-şi deodată mâna în el, scoase un pumn întreg de hârtii. Giafar însă, care îl veghea, îi porunci să le dea drumul şi îi spuse să nu ia decât una. Şi Khalif, împingându-l cu cotul îşi bagă iar mâna în lighean şi nu scoase de data aceasta decât o hârtie, zicând:

— Departe de mine orice gând de a-l mai lua de-acuma-ncolo în slujba mea pe clanaretistul ăsta cu bucile obrajilor umflate, astrologul ăsta întocmitor de horoscoape!

Şi, zicând acestea, despături hârtia şi, ţinând-o de-andoaselea, căci nu ştia să citească, o întinse califului şi zise:

— Vrei, o, clanaretule, să-mi spui horoscopul scris pe hârtia asta? Şi ia seama să nu care cumva să-mi ascunzi ceva!

Iar califul luă hârtia şi, fără a o citi, o întinse la rândul său lui Giafar, zicându-i:

— Spune-ne cu glas tare ce stă scris acolo!

Şi Giafar luă hârtia şi, citind-o, ridică braţele şi strigă:

— Nu este domnie şi nu este putere decât întru Allah slăvitul şi atotputernicul!

Iar califul, zâmbind, îl întrebă pe Giafar:

— Veşti bune, nădăjduiesc, o, Giafar! Ce este? Spune! Trebuie să cobor din scaunul de domnie? Trebuie să-l înalţ în el pe Khalif? Ori te pomeneşti că trebuie să-l spânzur?

Şi Giafar răspunse, cu glas înduioşat:

— O, emire al drept-credincioşilor, pe hârtia aceasta stă scris: O *sută de lovituri de ciomag pescarului Khalif!*

Atunci califul, cu toate ţipetele şi împotrivirile lui Khalif, spuse:

— Să se îndeplinească hotărârea!

Şi spătarul Massrur porunci să fie luat pescarul, care urla deznădăjduit, şi să fie întins pe burtă, să i se tragă, numărat, o sută de lovituri de ciomag, niciuna mai mult, niciuna mai puţin! Iar Khalif, măcar că nu simţea nicio durere, datorită învârtoşirii pe care o dobândise, scotea nişte ţipete înfricoşătoare şi arunca un potop de ocări asupra clarinetistului. Şi califul râdea să se topească! Şi, când se sfârşiră de dat cele o sulă de lovituri, Khalif se sculă, de parcă n-ar fi păţit nimic, şi strigă:

— Blestema-ţi-ar Allah zbegul ăsta, o, buhăitule! Au de când *o* fi ajuns bătaia cu ciomagul prilej de şotii între oamenii cum se cade?

Iar Giafar, care avea un suflet milos şi o inimă duioasă, se întoarse către calif şi spuse:

— O, emire al drept-credincioşilor, îngăduie-i pescarului să mai tragă o hârtie! Poate că soarta are să-i fie mai priincioasă de data aceasta! Şi-apoi, doar n-ai să vrei ca

fostul tău dascăl să plece de la apa bunătăţii tale fără a-şi fi potolit setea!

Şi califul răspunse:

— Pe Allah, o, Giafar, eşti tare nechibzuit! Tu ştii că regii nu prea au obiceiul să-şi întoarcă jurămintele sau făgăduielile! Or, trebuie să fii încredinţat de la început că dacă pescarul, trăgând a doua hârtie, are să aibă parte de spânzurătoare, va fi spânzurat fără de abatere! Şi tu ai să fii pricina morţii lui!

Iar Giafar răspunse:

— Pe Allah, o, emire al drept-credincioşilor, pentru omul nenorocit moartea este mai de dorit decât viaţa!

Iar Califul spuse:

— Fie! Să mai tragă o hârtie!

Khalif însă, întorcându-se către calif, strigă:

— O, clanaret al pacostei, plăti-ţi-ar Allah dărniciile! Da ia spune-mi, nu puteai să găseşti în Bagdad alt ins în locul meu, ca să pui să i se facă mândreţea asta de dovadă? Ori n-o mai fi fost altul afară de mine mai la îndemână în tot Bagdadul?

Giafar însă veni lângă el şi îi zise:

— Mai ia o hârtie, şi Allah are să ţi-o aleagă!

Atunci Khalif îşi bagă mâna în ligheanul de aur, şi, într-o clipită, scoase o hârtie pe care o dete lui Giafar. Şi Giafar o despături, o citi, şi lăsă ochii în pământ fără a spune nimic. Iar califul, cu un glas liniştit, îl întrebă:

— Pentru ce nu spui nimic, o, fiu al lui Yahia?

Şi Giafar răspunse:

— O, emire al drept-credincioşilor, pe hârtia aceasta nu stă scris nimic! Este o hârtie albă!

Şi califul zise:

— Vezi şi tu! Nu la noi îl aşteaptă norocul pe acest pescar! Spune-i, dar, acuma, să plece cât mai degrabă de dinaintea feţei mele! L-am văzut de-ajuns!

Giafar însă spuse:

— O, emire al drept-credincioşilor, mă rog ţie, pe sfintele haruri ale preasfinţilor tăi strămoşi, cei

neprihăniţi, îngăduie-i pescarului să mai tragă şi a treia hârtie! Poate că aşa are să poată dobândi cu ce să nu moară de foame.

Şi Al-Raşid răspunse:

— Bine! Să ia, dar, a treia hârtie, şi gata!

Şi Giafar îi spuse lui Khalif:

...Hai, o, săracule, ia a treia hârtie şi cea de pe urmă...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaizeci şi noua noapte

Urmă:

— Hai, o, săracule, ia a treia hârtie şi cea de pe urmă. Şi Khalif mai trase o dată, iar Giafar, luând hârtia, citi cu glas tare:

— Un dinar pescarului!

Când auzi vorbele acestea, Khalif strigă:

— Afurisit să fii, o, clanaret al belelelor! Un dinar pentru o sută de lovituri de ciomag! Câtă-mai dărnicia! Da-ţi-o-ar îndărăt Allah la ziua judecăţii!

Iar califul începu să râdă din tot sufletul, şi Giafar, care izbutise până la urmă să-l înveselească pe stăpânul său, îl luă de mână pe Khalif pescarul şi îl scoase din sala tronului.

Când ajunse la poarta palatului, Khalif dete de eunucul Sandal, care îi zise:

— Vino încoace, Khalif. Hai de ne fă oleacă de parte şi nouă din cele cu câte te-a cinstit dărnicia emirului dreptcredincioşilor!

Şi Khalif îi răspunse:

— A, harap de păcură, vrei oleacă de parte? Hai, dar, de la jumătate din suta de lovituri de ciomag, pe pielea ta aia neagră! Până ţi le-o da Eblis în iad, na! ţine dinarul pe care mi l-a dăruit clanaretistul de stăpânu-tău!

Şi îi aruncă în obraz dinarul pe care i-l pusese Giafar în

mână, şi vru să iasă pe poartă şi să se ducă în drumul lui. Eunucul se repezi însă după el şi, scoţând din buzunar o pungă cu o sută de dinari, î-o întinse lui Khalif, spunând:

— O, pescarule, ia dinarii aceştia ca preţ pentru peştele pe care l-am cumpărat ieri de la tine! Şi du-te în pace!

Iar Khalif, dacă văzu aşa, se bucură din plin şi luă punga cu o sută de dinari, precum şi dinarul dat de Giafar, şi, uitându-şi belelele şi necazul pe care le îndurase, îşi luă rămas-bun de la eunuc şi se întoarse acasă, plin de fală şi peste poate de mulţumit. Acum! întrucât Allah, dacă a hotărât el odată un lucru, îl înfăptuieşte nesmintit, şi întrucât de data aceasta hotărârea lui era tocmai în privinţa lui Khalif, voinţa sa trebuia să se împlinească. Aşa că, pe când străbatea sukurile spre a se întoarce acasă, Khalif fu oprit, în faţa târgului de robi, de o mare roată de oameni, care toţi priveau spre acelaşi loc. Şi Khalif se întrebă: „La ce s-o uita aşa toată lumea asta strânsă ciotcă?” Şi, mânat de nedumerire, porni să-şi croiască drum cu coatele printre neguţători şi telali, printre bogătani şi sărăcani, care, dacă îl cunoscură, începură să râdă, zicându-şi unii altora:

— Loc! faceţi loc navabului cel grozav care are să cumpere tot târgul! Loc preastrălucitului Khalif, şeicul belitorilor!

Şi Khalif, fără a se tulbura, şi tare pe el, întrucât se simţea ghiftuit cu dinarii de aur strânşi la şerpar, ajunse la mijlocul rândului din faţă şi cătă să vadă care-i treaba. Şi văzu un bătrân care avea dinainte-i o ladă pe care şedea un rob. Şi bătrânul acela tocmai striga cu glas mare, zicând:

— O, negustorilor! o, bogătanilor! o, preacinstiţilor locuitori din cetatea noastră! care dintre voi vrea să-şi bage banii într-o târguială de sută la sută, cumpărând, cu tot ce se află în ea, fără ca noi să ştim ce, lada aceasta bine gătită, venită de la saraiul preaslăvitei Sett Zobeida, fiica lui Kassem, soţia emirului drept-credincioşilor? N-aveţi decât a spune cât daţi! Şi Allah să-l blagoslovească

pe acela care are să dea cel mai mult!

Ci o tăcere largă răspundea la chemarea lui, căci neguţătorii nu cutezau să-şi arunce bănetul pe o ladă ca aceea, în care nu ştiau ce se află, şi se temeau să nu care cumva să fie la mijloc vreun matrapazlâc! Da până la urmă unul dintre ei dete glas şi zise:

— Pe Allah! târgul acesta-i cam la noroc! Şi poate îi tare păgubos! Ci eu tot am să dau ceva, da să nu mi se ia în nume de rău! Aşa că am să zic o vorbă, da să nu mă certaţi! Iacătă! douăzeci de dinari, niciunul mai mult!

Ci un alt neguţător ridică numaidecât preţul şi zise:

— Eu dau cincizeci!

Şi alţi neguţători ridicară iarăşi; şi preţul ajunse la o sută de dinari. Atunci telalul strigă:

— Dă careva dintre voi mai mult, o, neguţătorilor? Preţul cel de pe urmă! O sută de dinari! Cine dă mai mult?

Atunci Khalif ridică glasul şi zise:

— Eu! Dau o sută şi unu de dinari!

La vorbele acestea ale lui Khalif, negustorii, care îl ştiau tot atâta de lefter ca un preş scuturat şi bătut, socotiră că glumeşte, şi începură să râdă. Khalif însă îşi descinse chimirul şi iar strigă cu glas mare şi mânios:

— O sută şi unu de dinari!

Atunci telalul, cu toate râsetele neguţătorilor, spuse:

— Pe Allah! lada este a lui Khalif! Iar eu nu i-o vând decât lui!

Pe urmă, adăugă:

— Pofteşte, o, pescarule! plăteşte o sută şi unu, şi ia lada cu tot ce este în ea! Allah să binecuvânteze vânzarea! Şi sporul fie asupra-ţi, odată cu această cumpărare!

Şi Khalif îşi întoarse chimirul, în care se aflau taman o sută şi unu de dinari, pe care îi scutură în mâinile telalului; şi târgul se făcu în deplină învoială a amânduror părţile. Şi tot atunci lada intră în stăpânirea lui Khalif pescarul.

Şi pe dată hamalii din suk, dacă văzură târgul încheiat, se repeziră asupra lăzii, bătându-se care s-o ducă, nu pe degeaba, fireşte. Ci treaba nu-i era nicidecum la îndemână lui Khalif care, cu târguiala asta, se scuturase de toţi banii dobândiţi şi nu mai avea acuma nici cu ce să-şi cumpere o ceapă! Iar hamalii se luptară mai departe, smulgându-şi care mai de care lada, până ce neguţătorii se băgară între ei de-i despărţiră şi le spuseră:

— Hamalul Zoraik a fost cel dintâi! Aşa că lui i se cade s-o care!

Şi îi alungară pe ceilalţi hamali, afară de Zoraik, şi, cu toate împotrivelile lui Khalif, care vroia să-şi ducă singur cumpărătura, aburcară lada în spinarea hamalului şi îi spuseră să-l urmeze, cu povara aceea, pe stăpânul ei Khalif. Şi hamalul, cu lada în spinare, porni pe urma pescarului.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptezecea noapte

Urmă:

Şi Khalif, mergând pe drum, îşi zise în cugetul său: „Nu mai am niciun ban, nici de aur, nici de argint, nici de aramă, nici măcar mireasma vreunui ban! Şi ce-o să mă fac, când o să ajung acasă şi-o trebui să-l plătesc pe afurisitul ăsta de hamal? Şi ce nevoie aveam eu de hamal? Şi, de altminteri, ce nevoie aveam eu şi de pacostea asta de ladă? Şi cine păcatelui a putut să-mi bage în cap gândul cu târguiala asta? Da ce e scris trebuie să se împlinească! Până una alta, ca să scap din beleaua cu hamalul ăsta, am să-l fac să alerge şi să umble şi să rătăcească drumul de-a lungul uliţelor, până ce o să se sfârşească de trudă. Atunci, are să se oprească de bunăvoia lui şi nu are să mai vrea să meargă. Iar eu am să mă folosesc de nevrerea lui şi n-am să voiesc nici

eu la rându-mi să-i plătesc, şi am să-mi iau singur lada în spinare

Şi, după ce îşi întocmi aşa planul acesta, îl şi puse numaidecât în fapt. Începu, dar, să rătăcească de pe o uliţă pe alta şi de la o piaţă la alta, şi să-l ocolească pe hamal după el prin tot oraşul, şi-aşa de la prânz până în amurgit de soare, încât hamalul se vlăgui de tot şi, într-un sfârşit, începu să bombănească şi să mormăie, şi se hotărî să-i spună lui Khalif:

— O, stăpâne al meu, da unde ţi-e casa?

Şi Khalif răspunse:

— Pe Allah! ieri ştiam bine unde este, ci astăzi am uitat de-a binelea. Şi iacătă-mă nevoit să caut împreună cu tine unde-o fi aşezată!

Şi hamalul zise:

— Dă-mi plata şi ia-ţi lada!

Şi Khalif zise:

— Mai rabdă oleacă, mergând încetişor, ca să-mi dai răgaz să-mi adun gândurile şi să cuget în ce loc se află casa mea.

Pe urmă, după o vreme, întrucât hamalul începuse iar să se văicărească şi sa bombăne printre dinţi, îi zise:

— O, Zoraik, nu am la mine niciun ban ca să-ţi pot plăti aci pe loc! Căci mi-am lăsat banii acasă, iar casa am uitat unde se află!

Şi, cum hamalul se oprise, nemaiputând să umble, şi pusese povara jos, iacătă că trece un cunoscut de-al lui Khalif, care îl bate pe umăr şi îi zice:

— Na! tu eşti, Khalif? Ce cauţi prin mahalaua asta, aşa de departe de mahalaua ta? Şi ce l-ai pus pe omul ăsta să-ţi care?

Ci, până ce Khalif, descumpănit, să apuce să i răspundă, hamalul Zoraik se şi întoarse către trecătorul cu pricina şi îl întrebă:

— O, unchiule, unde se află casa lui Khalif:

Omul răspunse:

— Pe Allah! auzi ce întrebare! Pai, casa lui Khalif se află

tocmai în partea cealaltă a Bagdadului, la hanul năruit de la târgul de peşte, în mahalaua Rawassin!

Şi plecă râzând.

Atunci, Zoraik hamalul îi spuse lui Khalif pescarul:

— Hai, mişcă-te o, neisprăvitule! Dare-ar să nu mai trăieşti ori să umbli!

Şi îl sili să meargă înaintea-i şi să-l ducă la locuinţa lui, la hanul năruit, de la târgul de peşte! Şi nu mai conteni, până ce ajunseră acolo, să-l tot dodelească şi să-l certe pentru purtarea lui, zicându i:

— O, chip de pacoste, lipsi-te-ar Allah de pâinea cea de toate zilele pe lumea asta! De câte ori n-am mai trecut noi pe dinaintea prăpăditei tale de case, şi nu mi-ai făcut un semn să mă opresc! Hai! Acuma ajută-mă să dau jos din spinare lada asta! Şi dare-ar Allah să fii pe dată închis în ea pe veci!

Şi Khalif, fără a scoate o vorbă, îl ajută să dea jos lada, iar Zoraik, ştergându-şi de pe frunte cu dosul mâinii broboanele mari de sudoare, spuse:

— Să vedem acuma cât de larg eşti la suflet şi cât de darnică ţi-e mâna, la plata ce mi-o datorezi după toate ostenelile astea pe care m-ai făcut să le îndur degeaba! Şi grăbeşte-te, ca să mă laşi să plec în calea mea!

Şi Khalif îi spuse:

— De bună seamă, o, tovarăşe al meu! Ai să fii răsplătit straşnic! Au vrei să-ţi aduc aur, ori argint? Poţi să-ţi alegi!

Iar hamalul răspunse:

— Tu ştii mai bine decât mine ce mi se cuvine!

Atunci Khalif, lăsându-l pe hamal la poartă cu lada, intră în casă şi se întoarse numaidecât, ţinând în mână un bici înfricoşător de curele, ţintuite fiecare cu patruzeci de ţinte ascuţite, taman bun să doboare o cămilă dintr-o lovitură! Şi se repezi la hamal, cu mâna ridicată şi, învârtind biciul, i-i aldui pe spinare, şi iar de la cap, şi încă o dată, aşa de vârtos încât hamalul începu să urle din rărunchi şi, dând dosul, o luă la fugă drept înainte, cu mâinile întinse, şi se mistui pe după un colţ de uliţă.

Descotorosit în felul acesta de hamal, care, la urma urmei, se încărcase de buna lui voie cu lădoiul acela, Khalif se pregătea să tragă lada în casă. Ci, de toată zarva aceea, vecinii se strânseseră ciotcă şi, când îl văzură pe Khalif împopoţonat aşa de ciudat cu caftan de zarafir scurtat pe sub genunchi şi cu turban tot de zarafir, şi când mai văzură şi lada pe care o căra, îi ziseră:

— O, Kalif, de unde ai caftanul acela şi lada aceea atâta de grea?

El răspunse:

— De la un băiat, ucenic la mine şi clanaretist de meserie, pe care îl cheamă Harun Al-Raşid.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptezeci şi una noapte

Urmă:

La vorbele acestea, pe locuitorii din hanul năruit, vecini ai lui Khalif, îi prinse spaima pentru sufletele lor, şi îşi ziseră între ei: „De nu l-ar auzi nimenea pe smintitul asta vorbind aşa! Ca-l înhaţă agiii şi-l spânzură numaidecât! Şi ne spulberă hanul cu totul, şi poate, din pricina lui, să ne spânzure şi pe noi dinaintea hanului, ori să ne osândească la vreo cazně năprasnică!” Şi, speriaţi până peste poate, îl siliră să-şi încuie limba în gură şi, ca să sfârşească mai iute, îl ajutară să-şi care lada în casă şi împinseră uşa după el.

Or, odaia lui Khalif era atât de strâmtă încât lada o umplu cu totul, de parcă ar fi fost anume făcută spre a se îmbuca tocmai pe tocmai între pereţi. Şi Khalif, nemaiştiind unde să se aşeze spre a-şi trece noaptea, se întinse cât era de lung pe ladă, şi, în felul acesta, începu să cugete la cele câte i se întâmplaseră în ziua aceea. Şi deodată se întrebă: „Da la urma urmei, ce-aştept de nu deschid lada ca să văd ce-o fi în ea?” Şi sări în picioare şi

se căzni din toate puterile cu mâinile, încercând s-o deschidă, da degeaba. Şi îşi zise: „Unde mi-or fi fost minţile când m-am hotărât aşa, deodată, să cumpăr lada asta, pe care nu pot nici măcar s-o deschid?” Şi iar se încercă să-i spargă lacătul şi să-i sfarme încuietoarea, că tot nu izbuti mai mult! Atunci îşi zise: „Să aşteptăm până mâine, ca să vedem mai bine cum s-o luăm!” Şi iarăşi se întinse de-a lungul pe lădoi, şi nu zăbovi mult până să înceapă a dormi din toate sforăiturile lui!

Or, cum dormea aşa de vreun ceas de vreme, se trezi deodată, sărind de spaimă, şi se izbi cu capul de tavanul odăii! Căci simţise cum se mişca ceva în lăuntrul lăzii. Şi dintr-o dată somnul îi şi zbură din cap, cu minte cu tot; şi Khalif strigă: „Fără de nicio îndoială că acolea în lăuntru se afli niscai ginni! Slavă lui Allah că mi-a dat gândul să nu deschid capacul! Ci dacă-l deschideam, ar fi sărit pe mine, în bezna asta, şi cine ştie ce mi-ar fi făcut! Hotărât! mare bine nu mi-ar fi fost, oricum!“ Ci, pe când îşi rumega el în felul acesta gândul de spaimă, iată că zgomotul din lăuntrul lăzii spori, şi îi ajunse la urechi ca un soi de geamăt. Khalif atunci, speriat peste poate, căută pierit o lumânare, ca să facă lumină; ci uitase că sărăcia nu-i îngăduise nicicând să aibă vreo lumânare şi, bâjbâind într-una cu mâinile pe pereţii odăii, clănţănea din dinţi şi îşi zicea: „De data asta, e prăpăd! prăpăd de tot!” Pe urmă, cu spaimă sporita, deschise uşa şi năvăli afară, în dric de noapte, ţipând cât îl ţinea gura:

— Ajutor! O, locuitori din han! o, vecinii mei! săriţi! ajutor!

Iar vecinii, dintre care cei mai mulţi erau cufundaţi în somn, se treziră speriaţi rău şi ieşiră afară, pe când femeile îşi scoteau capetele, acoperite pe jumătate, prin crăpătura uşilor. Şi toţi îi întrebară:

— Au ce-ai păţit, bre Khalif?

El răspunse:

— Iute, daţi-mi iute o lumânare căci la mine au venit ginnii!

Şi vecinii începură să râdă, iar unul dintre ei îi dete până la urmă o lumânare. Şi Khalif luă lumânarea şi se întoarse în odaia lui, mai stapân pe el. Ci deodată, cum se plecase peste ladă, auzi un glas care suspina:

— Ah, unde sunt?

Şi, încă şi mai speriat, Khalif lăsă tot şi se repezi afară ca un nebun, ţipând:

— O, vecinilor! scăpaţi-mă!

Iar vecinii îi spuseră:

— O, Khalif, afurisitule! da ce pacoste a dat peste tine? N-ai de gând odată să nu ne mai chinuieşti?

El răspunse:

— Bre, oameni buni, ginnul este în ladă! Se mişcă şi vorbeşte!

Ei îi întrebară:

— O, mincinosule, şi ce spune ginnul ăla?

El răspunse:

— A întrebat: „Unde sunt?"

Vecinii îi răspunseră râzând:

— Pai, în iad, fără de nicio îndoială, bre afurisitule! De n-ai mai gusta somn pân'la moarte! Ai sculat tot hanul şi toată mahalaua! Dacă n-ai să taci, avem să coborâm să-ţi sfărâmăm oasele!

Şi Khalif, măcar că murea de frică, se hotărî să se întoarcă iarăşi în odaia lui şi, adunându-şi curajul tot, luă un pietroi şi sfărmă încuietoarea de la ladă, şi dete dintr-o dată capacul la o parte! Şi văzu, întinsă acolo în ladă, lâncedă şi cu pleoapele întredeschise, o fetişcană frumoasă ca o hurie, şi sclipind de nestemate. Era Kut-al-Kulub! Şi, dacă se simţi slobozită şi răsuflând cu tot pieptul aer proaspăt, se dezmetici de-a binelea, iar somnul dat de bangul cel adormitor se risipi pe deplin. Şi sta acolo, palidă şi atât de frumoasă şi de ispititoare, în adevăr!

Când o văzu, pescarul, care în viaţa lui nu mai privise aşa, descoperită, nu numai o frumuseţe ca aceea, da nici măcar o femeie de rând, căzu în genunchi dinaintea ei şi

o întrebă:

— Pe Allah! o, stăpână a mea, cine eşti?

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptezeci şi doua noapte

Urmă:

Fata deschise ochii, nişte ochi negri cu gene încondeiate, şi spuse:

— Unde este Iasomia? Unde este Narcisa?

Or, acestea erau numele celor două copile roabe care o slujeau la sarai. Şi Khalif, închipuindu-şi că fata îi cerea iasomii şi zarnacadele, răspunse:

— Pe Allah! o, stăpâna mea, nu am aici acuma decât nişte flori uscate de hennea.

Şi fetişcana, când auzi răspunsul acela şi glasul lui Khalif, îşi veni în fire întru totul şi, deschizându-şi ochii larg, întrebă:

— Cine eşti tu? Şi unde mă aflu?

Şi spuse astea cu un glas mai dulce ca zahărul, însoţit de un semn cu mâna tare încântător! Şi Khalif, care de altminteri avea un suflet gingaş, fu nespus de mişcat de ce vedea şi de ce auzea, şi răspunse:

— O, stăpâna mea, o, cu adevărat prea-frumoaso, eu sunt Khalif pescarul; iar tu te afli chiar în casa mea.

Şi Kut-al-Kulub întrebă:

— Atunci, nu mai sunt în saraiul califului Harun Al-Raşid?

El răspunse:

— Nu, pe Allah! eşti acasă la mine, în odaia mea care-i un sarai numai întrucât te adăposteşte pe tine! Şi ai ajuns roaba mea, cu învoială şi cu târguială, întrucât te-am cumpărat astăzi, cu lada ta cu tot, după strigarea din târg, pe o sută şi unu de dinari! Şi te-am adus, adormită în lada aceasta, la casa mea! Şi n-am ştiut că eşti în ladă

decât când ai început să te mişti şi când, dintru-ntâi, m-am speriat! Şi-acuma văd limpede că steaua mea suie în zarea norocului, măcar că până acuma o ştiam atâta de pe jos şi de păguboasă!

Şi Kut-al-Kutub, la vorbele acestea, zâmbi şi zise:

— Aşa că, o, Khalif, m-ai cumpărat din suk, fără să mă fi văzut?

El răspunse:

— Aşa, pe Allah! fără măcar să am habar că eşti în ladă!

Şi Kut-al-Kulub pricepu atunci că tot ce păţise fusese urzit împotriva ei de Sett Zobeida, şi îl puse pe pescar să-i povestească toate câte i se întâmplaseră, de la început până la sfârşit. Şi şezu aşa de vorbă cu el până dimineaţa. Şi atunci ea îi spuse:

— O, Khalif, oare tu nu ai nimic de mâncat? Căci mi-e cam foame!

El răspunse:

— Nici de mâncat, nici de băut, nimic, chiar nimic! Nici eu, pe Allah, iacătă că de două zile n-am pus o bucătură în gură!

Ea întrebă:

— Da măcar ceva bani?

El spuse:

— Bani, o, stăpână a mea? Allah să-mi ţie lada aceasta pe care, îndemnat de ursitoarea şi de neştiinţa mea, mi-am dat până la cel mai pe urmă bănuţ! Şi iacătă-mă lefter uscat!

Iar fata, la vorbele acestea, începu să râdă şi zise:

— Du-te, oricum, şi adu-mi ceva de mâncare; cere de pe la vecini, care n-au să te lase! Căci vecinii trebuie să se într-ajute unul cu altul!

Atunci Khalif se ridică şi ieşi în curtea hanului şi, în tăcerea zorilor, începu să strige:

— O, locuitori ai hanului, o, vecinilor! Iacătă că ginnul din ladă îmi cere acuma de mâncare! Şi eu nu am nimica la îndemână să-i dau!

Iar vecinii, temându-se de glasul său, şi mai fiindu-le şi milă de el din pricina sărăciei lui, coborâră şi-i aduseră care o jumătate de pâine rămasă de la cina din ajun, care vreo bucată de brânză, care vreun castravete, care vreo ridiche. Şi i le puseră pe toate în poala caftanului, şi se întoarseră la ei. Iar Khalif, mulţumit cu cele dobândite, se întoarse în odaia lui şi puse totul dinaintea fetei, spunându-i:

— Mănâncă, mănâncă!

Şi ea zâmbi a râde şi zise:

— Cum aş putea să mănânc, dacă nu am o oală ori o căniţă cu apă să beau? Altfel, de bună seamă că înghiţiturile mi s-ar opri în gât şi aş muri!

Şi Khalif răspunse:

— Departe de tine orice rău, o, preafrumoaso! Dau fuga şi îţi aduc nu o caniţa, ci un ulcior de-al mare!

Şi ieşi în curtea hanului şi răcni din toate beregăţile:

— O, vecinilor! o, locuitori ai hanului!

Şi din toate părţile glasurile supărate începură să-l ocărască şi să-i strige:

— Zi, blestematule, ce mai este?

El răspunse:

— Ginnul din ladă cere acuma de băut!

Şi vecinii coborâră la el, aducându-i care un ulcior, care un chiup, care un ol, care un stacan; şi Khalif le strânse de la ei, luând una într-o mână, alta în cealaltă mână, alta în cumpănă pe cap, alta la subsuoară, şi se grăbi să ducă totul la Kut-al-Kulub, spunându-i:

— Îţi aduc ce-ţi doreşte sufletul. Mai vrei ceva?

Ea spuse:

— Nu! darurile lui Allah sunt din destul!

El spuse:

— Atunci, o, stăpâna mea, spune-mi la rându-ţi vorbele tale atâta de dulci, şi povesteşte-mi povestea ta, pe care n-o ştiu!

Atunci, Kut-al-Kulub se uită la Khalif, zâmbi şi spuse:

— Află, dar, o, Kalif, că povestea mea se poate spune în

două vorbe! Zavistia potrivnicei mele, El Sett Zobeida, soţia califului Harun Al-Raşid, m-a aruncat în starea aceasta din care, spre norocul soartei tale, m-ai scăpat tu! Căci sunt Kut-al-Kulub, cadâna cea mai dragă a emirului drept-credincioşilor! În ce te priveşte, belşugul vieţii tale este neîndoielnic de aci înainte!

Şi Khalif o întrebă:

— Da Harun ăsta e totuna cu ăla pe care l-am învăţat eu meseria de pescar? Şi-i totuna cu spăimăilă ăla pe care l-am văzut la palat, şezând pe un scaun mare?

Ea răspunse:

— Întocmai, chiar el este!

Khalif spuse:

— Pe Allah! n-am întâlnit în viaţa mea un clanaretist mai neisprăvit şi un ticălos mai mare! Nu numai că pezevenghiul ăla cu obrajii buhăiţi m-a furat, da mi-a mai şi dat un dinar pentru o sută de lovituri de ciomag! Dacă m-oi mai întâlni cu el vreodată, am să-i spintec burduhanul cu ţăruşul ăsta!

Ci Kut-al-Kulub, cerându-i să tacă, îi spuse:

— Să laşi de-acuma felul acesta necuvincios de a vorbi, pentru că, în starea cea nouă în care ai să te afli, trebuie, înainte de toate, să-ţi deschizi ochiul minţii şi să te deprinzi cu gingăşiile şi cu purtarea aleasă! Şi, în felul acesta, o, Khalif, ai să pui să ţi se treacă peste piele gealăul purtării frumoase şi ai să ajungi un orăşean de vază şi un om de frunte, plin de strălucire şi de cuviinţă.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptezeci şi treia noapte

Urmă:

Dacă auzi vorbele acestea spuse de Kut-al-Kulub, Khalif simţi dintr-o dată cum se săvârşeşte în el o schimbare, şi cum i se deschid ochii minţii, şi cum i se lărgeşte

înţelegerea lucrurilor, şi cum i se ascute cugetul! Şi totul întru norocul lui! Atâta-i de adevărat că sufletele gingaşe pot schimba mult sufletele necioplite! Astfel, de la o clipă la alta, datorită vorbelor blajine spuse de Kut-al Kulub, pescarul Khalif, nesimţitor şi bădăran până atunci, se schimbă într-un orăşean subţire, dăruit cu purtări minunate şi cu un fel de a vorbi foarte ales.

În adevăr, după ce Kut-al-Kulub îi arătă, în felul acesta, cum trebuie să se poarte, mai ales dacă va mai fi chemat în faţa emirului drept-credincioşilor, pescarul Khalif răspunse:

— Pe capul şi pe ochii mei! Sfaturile tale, o, stăpână a mea, sunt pravila mea de purtare, iar bunăvoinţa ta este umbra în care huzuresc! Ascult şi mă spun! Allah să te acopere cu binecuvântările lui şi să-ţi împlinească şi cele mai mici dorinţe! Iată-l dinaintea ta, supus şi plin de respect faţă de harurile tale, pe cel mai credincios dintre robii tăi, Khalif pescarul!

Pe urmă, adăugă:

— Grăieşte, o, stăpână a mea! Ce aş putea să fac ca să-ţi fiu de folos?

Ea răspunse:

— O, Khalif, nu-mi trebuie decât un calam, o călimară şi o foaie de hârtie.

Şi Khalif dete fuga fără de zăbavă la un vecin, care îi făcu rost de acele lucruri; iar el le duse la Kut-al-Kulub, care numaidecât scrise o scrisoare lungă către misitul care avea grijă de daraverile califului, giuvaiergiul Ibn Al-Kirnas, chiar acela care o cumpărase odinioară şi o dusese în dar califului. Şi, în scrisoarea aceea, îl înştiinţa despre tot ce i se întâmplase şi îi arăta că se afla în casa pescarului Khalif, care o avea în stăpânirea lui, vândută şi cumpărată. Şi împături scrisoarea şi i-o dete lui Khalif, spunând:

— Ia scrisoarea aceasta şi du-te în sukul giuvaiergiilor de i-o înmânează lui Ibn Al-Kirnas, omul care se îngrijeşte de daraverile califului, şi care are o prăvălie pe care toată

lumea o ştie! Şi să nu uiţi ce te-am învăţat în privinţa purtărilor frumoase şi a felului cum să vorbeşti!

Şi Khalif răspunse că ascultă şi că se supune, luă scrisoarea, o duse la buze, pe urmă la frunte, şi dete fuga degrabă la sukul giuvaiergiilor, unde întrebă de prăvălia lui Ibn Al-Kirnas, care îi fu arătată. Şi se duse la prăvălie şi, într-un chip cât se poate de ales, se temeni dinaintea giuvaiergiului şi îi ură bună pace. Şi giuvaiergiul îi răspunse la urare, da numai din vârful buzelor, abia uitându-se la el, şi îl întrebă:

— Ce vrei?

Şi Khalif, drept orice răspuns, îi întinse scrisoarea. Şi giuvaiergiul lua cu vârful degetelor scrisoarea şi o puse pe chilim lângă el, fără a o citi sau măcar a o deschide, căci gândea că-i vreo jalbă, cerând vreo pomana, şi că pescarul Khalif o fi vreun milog. Şi îi spuse unui slujitor de-al său:

— Dă-i o jumătate de drahmă!

Khalif însă împinse îndărăt, cu multă mândrie, acea pomană, şi îi spuse giuvaiergiului:

— Nu am ce să fac cu pomana! Te rog numai să citeşti scrisoarea!

Şi giuvaiergiul luă de jos scrisoarea, o despături şi o citi: şi deodată o sărută şi o duse la frunte cu cinstire, şi îl pofti pe Khalif să şadă, şi îl întrebă:

— O, fratele meu, unde-i casa ta?

El răspunse:

— În *cutare* mahala, pe *cutare* uliţă, la *cutare* han!

El spuse:

— E bine!

Şi îi chemă pe cei doi slujbaşi ai lui de credinţă şi le spuse:

— Duceţi-l pe acest preacinstit la prăvălia zarafului meu Mohsen, ca să-i dea o mie de dinari de aur. Pe urmă, aduceţi-l îndărăt la mine, cât mai degrabă!

Şi cei doi lefegii îi duseră pe Khalif la zaraf, căruia îi spuseră:

— O, Mohsen, dă acestui preacinstit o mie de dinari de aur!

Şi zaraful cântări o mie de dinari de aur şi i-i dete lui Khalif, care se întoarse cu cei doi slujbaşi la Ibn Al-Kirnas; şi îl găsi pe misit călare pe un catâr înfotăzat falnic, înconjurat de o sută de robi îmbrăcaţi în haine scumpe. Şi giuvaiergiul îi arăta un alt catâr, nu mai puţin frumos, şi îi spuse să încalece pe el şi să-l urmeze. Khalif însă zise:

— Pe Allah! o, stăpâne al meu, în viaţa mea nu m-am suit pe un catâr, şi habar n-am să merg nici pe cal, nici pe măgar!

Şi giuvaiergiul îi spuse:

— Nu-i nicio supărare din asta! Ai să înveţi astăzi, şi gata!

Şi Khalif zise:

— Tare mi-e frică să nu mă trântească şi să-mi rupă coastele!

El răspunse:

— N-avea nicio teamă şi încalecă!

Şi Khalif zise:

— În numele lui Allah!

Şi încălecă pe catâr dintr-o săritură, însă de-a-ndoaselea, şi apucă de coadă în loc să apuce de frâu. Şi catârul, care era gâdilicos nevoie mare, se încontră şi, începând să zvârle cu picioarele din toate puterile lui, nu dură mult până să-l arunce la pământ. Şi Khalif, vătămat, se ridică şi spuse:

— Ştiam eu bine că n-am să pot călători niciodată decât pe picioarele mele!

Acesta fu însă cel mai de pe urmă necaz al lui Khalif! Şi, de-acuma înainte, ursita lui avea să-l ducă nesmintit pe calea sporului...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptezeci şi patra noapte

Urmă:

...pe calea sporului. În adevăr, giuvaiergiul grăi către doi dintre robii săi:

— Duceţi-l pe acest stăpân al vostru la hammam, şi spune-ţi să i se facă o baie de cea mai bună! Şi pe urmă aduceţi-l acasă la mine, unde am să-l aştept!

Şi se duse numai el singur la locuinţa lui Khalif, s-o ia pe Kut-al-Kulub. Şi s-o aducă şi pe ea la el acasă.

În ce-l priveşte pe Khalif, cei doi robi îl duseră la hammam, unde nu pusese piciorul în viaţa lui, şi îl deteră pe seama celui mai bun masagiu şi a celor mai buni băieşi, care se apucară numaidecât să-l spele şi să-l frece. Şi îi scoaseră din piele şi din păr grămezi peste grămezi de tot soiul de necurăţenii, şi de păduchi, şi de căpuşi de toate neamurile! Şi îl curăţiră şi îl frăgeziră şi, după ce îl şterseră, îl îmbrăcară într-un caftan de mătase pe care cei doi robi deteseră fuga şi-l cumpăraseră. Şi, dichisit aşa, îl duseră acasă la Ibn Al-Kirnas, stăpânul lor, care şi sosise acolo împreună cu Kut-al-Kulub.

Şi Khalif, când intră în sala cea mare a casei, o văzu pe tânăra Kut-al-Kulub stând pe un divan frumos şi înconjurată de o mulţime de slujnice şi de roabe care dau zor s-o slujească. Şi, de altminteri, încă de la poarta casei chiar portarul, când îl văzuse, se grăbise să se ridice în cinstea lui şi să-i sărute mâna cuviincios. Şi toate astea îl aruncară pe Khalif în cea mai mare uluială. Ci el nu lăsă să se vadă nimic, de teamă să nu pară prost crescut. Ba încă, atunci când toată lumea se înghesui împrejuru-i ca să-i spună: „Plăcută fie-ţi baia!”, ştiu să răspundă cu bună-cuviinţă şi cu vorbe frumoase; şi vorbele pe care le rostea, răsunându-i în urechi, îl fermecau şi îi mângâiau plăcut până şi pe el.

Atunci, ajungând în faţa lui Kut-al-Kulub, se plecă dinaintea-i şi aşteptă să-i vorbească ea mai întâi! Şi Kut-al-Kulub se ridică în cinstea lui, şi îl luă de mână, şi îl pofti

să şadă lângă ea pe divan. Pe urmă, fata îi dete o cană plină cu sorbet de zahăr, înmiresmat cu apă de trandafiri; iar el luă cana şi bău încetişor, fără a sorbecăi şi, ca să-şi arate şi mai bine buna creştere, nu o goli decât până la jumătate, în loc s-o dea pe gât pe toată şi să-şi mai bage la sfârşit şi degetul în ea, ca să şi-l lingă, aşa cum de bună seamă că ar fi făcut mai înainte. Ba mai şi puse cana, fără s-o spargă, pe tabla, şi spuse, cu nişte vorbe foarte iscusite, mulţamul care se spune de către oamenii bine-crescuţi, atunci când au primit ceva de mâncat ori de băut:

— Fie ca să dăinuie în veci ospitalitatea casei acesteia!

Iar Kut-al-Kulub, fermecată, îi spuse:

— Atâta cât şi viaţa ta!

Şi, după ce îl cinsti cu un ospăţ strălucit, îi spuse:

— Acum, o, Khalif, iată că a venit şi clipa să-ţi arăţi iscusinţa minţii şi harurile! Ascultă-mă, dar, cu luare-aminte, şi nu uita ce ai să auzi! Ai sa te duci de aici la palatul emirului drept-credincioşilor şi ai să ceri să fii primit de calif; şi lucrul are să ţi se îngăduie. Şi, după plecăciunile cuvenite califului, ai să-i spui: „O, emire al drept-credincioşilor, mă rog ţie, în amintirea învăţăturii pe care ţi-am dat-o, să-mi îngăduieşti un hatâr!” Şi el are să ţi-l îngăduie de la bun început! Şi tu să-i spui: „Doresc să-mi faci cinstea de a fi musafirul meu în noaptea aceasta!” Atâta tot! Şi ai să vezi şi tu dacă primeşte sau nu!

Numaidecât, Khalif se ridică şi plecă însoţit de un alai mare de robi puşi în slujba lui, şi îmbrăcat cu un caftan de mătasă care putea să preţuiască mai bine de o mie de dinari. Şi, în felul acesta, frumuseţea din naştere a trăsăturilor lui ieşea la iveală pe deplin; şi era tare uimitor! Căci zicala spune: „Pune nişte haine frumoase pe un băţ, şi băţul are să arate ca un ginere!”

Când ajunse la sarai, fu zărit de departe de eunucul Sandal care, năucit de schimbarea lui, dete fuga cât îl ţineau picioarele în sala împărătească şi îi spuse califului:

— O, emire al drept-credincioşilor, nu ştiu, da Khalif

pescarul a ajuns rege! Întrucât iacătă-l că vine îmbrăcat într-un caftan care preţuieşte mai bine de o mie de dinari, şi însoţit de o vâlvă falnică!

Şi califul spuse:

— Adu-l degrabă în lăuntru!

Or, Khalif fu adus în sala împărătească, unde sta Harun Al-Raşid în mijlocul falei lui. Şi se temeni, aşa cum ştiu să se temenească numai cei mai de frunte dintre emiri, şi zise:

— Pacea fie cu tine, o, căpetenie a drept-credincioşilor, o, calif al stăpânului celor Trei Lumi, apărător al noroadelor de credincioşi şi al legii noastre! Allah cel preaînalt să-ţi alungească zilele şi să-ţi cinstească domnia şi să-ţi sporească fala şi s-o ridice până la cea mai de sus slavă!

Şi califul, dacă văzu şi dacă auzi toate astea, rămase peste poate de minunat. Şi nu pricepea nicicum pe ce cale îi venise lui Khalif atâta de repede averea. Şi îl întrebă pe Khalif:

— Poţi să-mi spui mai întâi, o, Khalif, de unde ai luat hainele acestea frumoase?

El răspunse:

— De la palatul meu, o, emire al drept-credincioşilor!

El întrebă:

— Aşadar, ai un palat, o, Khalif?

El răspunse:

— Tu zici, o, emire al drept-credincioşilor! Şi am venit anume ca să te poftesc să mi-l luminezi în noaptea aceasta cu chipul tău! Aşa încât eşti musafirul meu.

Şi Al-Raşid, tot mai uluit, zâmbi a râde şi întrebă:

— Musafirul tău? Fie! da numai eu, ori şi eu şi toţi care sunt aici cu mine?

El răspunse:

— Şi tu, şi toţi cei pe care doreşti să-i aduci cu tine…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptezeci şi cincea noapte

Urmă:

...Şi tu, şi toţi cei pe care doreşti să-i aduci cu tine!

Iar Harun se uită la Giafar, şi Giafar se duse lângă Khalif şi îi spuse:

— Vom fi oaspeţii tăi în noaptea aceasta, o, Khalif! Emirul drept-credincioşilor primeşte!

Şi Khalif, fără a mai adăuga niciun cuvânt, sărută pământul dinaintea califului şi, după ce îi spuse lui Giafar unde se află noua lui locuinţă, se întoarse la Kut-al-Kulub şi îi dete socoteală despre izbânda drumului său.

În ce îl priveşte pe calif, apoi acesta rămăsese năuc de-a binelea; şi îi spuse lui Giafar:

— Cum poţi tu să pricepi, o, Giafar, schimbarea aceasta atâta de neaşteptată a lui Khalif, nătărăul cel caraghios de ieri, într-un orăşean aşa de subţire şi de iscusit la vorbă, şi bogat ca emirii ori ca negustorii cei mai bogaţi?

Şi Giafar răspunse:

— Singur Allah, o emire al drept-credincioşilor, ştie scurtăturile drumului pe care umblă soarta.

Ci când se lăsă seara, califul, însoţit de Giafar, de Massrur şi de alţi câţiva dintre tovarăşii lui de credinţa, încălecă pe cal şi se duse la casa unde fusese poftit. Şi, când ajunse acolo, văzu pământul acoperit pe jos peste tot, de la poartă până la uşa de intrare, numai cu chilimuri frumoase şi scumpe, iar chilimurile erau presărate cu flori de toate culorile. Şi îl zări, stând în picioare la scară, pe Khalif zâmbind, care îi aştepta şi care se grăbi să-i ţină scara de la şea, spre a-l ajuta să coboare de pe cal. Şi îi ură bun venit, temenindu-se până la pământ, şi îl pofti în casă, spunând:

— Bismillah!

Şi califul se văzu într-o sală mare, cu tavan înalt, falnică şi bogată, iar la mijloc cu un jeţ pătrat de aur greu şi de

fildeş, ridicat pe patru picioare de aur; şi Khalif îl pofti să se aşeze pe el. Şi numaidecât intrară, aducând nişte tablale mari de aur şi de porţelan, nişte tineri paharnici frumoşi ca nişte lune, care îi îmbiară cu nişte cupe scumpe pline cu siropuri îngheţate, cu mosc curat, şi cu nişte răcoritoare tare plăcute! Pe urmă, alţi tineri intrară, îmbrăcaţi în alb, şi mai frumoşi decât cei de dinainte, care le aduseră bucate de culori minunate, gâşte umplute, pui de găină, miei la cuptor, şi tot felul de păsări fripte. Apoi intrară alţi robi albi, tineri şi fermecători, încinşi peste mijloc şi tare zarifi, care curăţată mesele şi aduseră tăvile cu băuturi şi cu zaharicale. Şi vinurile se colorau în vasele de cristal şi în stacanele de aur împodobite cu nestemate! Şi când vinurile acelea curseră din mâinile albe ale paharnicilor, împrăştiară o mireasmă fără de seamăn, şi chiar că li s-ar fi putut potrivi, într-adevăr, versurile acestea ale poetului:

Paharnice, toarnă-mi din vinul acesta bătrân,
Şi toarnă-i şi-acestei copile pe care-o iubesc.
O, vin minunat, ce nume să-ţi dau pe potriva virtuţilor tale?
„Licoarea miresei” – cu numele-acesta am să te numesc.

Încât califul, tot mai uluit, îi spuse lui Giafar:

— O, Giafar, pe viaţa capului meu! nu ştiu de ce se cade să mă minunez mai mult aici: de strălucirea acestei primiri, ori de purtarea gingaşă, aleasă şi măreaţă a gazelei noastre! În adevăr, aceasta este mai presus de înţelegerea mea! Giafar însă răspunse:

— Tot ce vedem noi aici nu este nimic pe lângă ceea ce mai poate face Acela carele nu are decât să le spună lucrurilor: „Fiţi!” pentru ca ele să şi fie! Oricum, o, emire al drept-credincioşilor, ce mă minunează pe mine mai cu osebire la Khalif este încrederea cu care vorbeşte şi înţelepciunea lui desăvârşită! Şi mi se pare că acestea-s

semn al frumuseţii soartei lui! Întrucât Allah, când le împarte oamenilor bunurile sale, dăruieşte înţelepciune aceluia pe care voia lui l-a ales dintre toţi, şi el o împerechează de obicei cu bunurile acestei lumi!

Estimp, Khalif, care lipsise o clipă, se întoarse şi, după alte urări de bunvenit, îi spuse califului:

— Emirul drept-credincioşilor binevoieşte să-i îngăduie robului său a-i aduce o cântăreaţă şi lăutărească care să-i desfete ceasurile nopţii? Şi nu se află acuma în Bagdad cântăreaţă mai pricepută ori lautărească mai iscusită ca aceasta!

Iar califul răspunse:

— De bună seamă! ţi se îngăduie!

Şi Khalif se ridică, şi se duse la Kut-al-Kulub, şi îi spuse că a venit clipa.

Atunci Kut-al-Kulub, care era demult gătită şi parfumată, nu avu decât să se învăluie cu izarul ei cel mare şi să-şi arunce peste cap şi peste faţă iaşmacul cel subţire de mătasă, ca să fie gata să se înfăţişeze. Şi Khalif o luă de mână şi o duse, învăluită aşa, în sală, care se tulbură de mersul ei regesc.

Şi după ce sărută pamântul dinaintea califului, care nu putea ghici cine este, se aşeză nu departe de el, potrivi strunele lăutei, şi începu să cânte un cântec care îi răpi de încântare pe toţi cei de faţă. Pe urmă cântă:

Va mai aduce timpul
Vreodată, înapoi,
Ce-am îndrăgit din suflet
Şi-i viu şi-acum în noi?

O, dulce fericire
A celor ce cândva
Gustau cu drag iubirea,
Ah, te voi mai gusta?

O, nopţi de farmec pline

În dulcele iatac,
O, fericiri trăite
La pieptul celui drag,
În vraja fără nume
Care mă-nvălui,
Fără nădejdea voastră
Am să mai pot trăi?

Auzind glasul acesta de odinioară...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptezeci şi şasea noapte

Urmă:

...Auzind glasul acesta de odinioară, ale cărui mlădieri le ştia atât de bine, califul, cu o tulburare peste poate de năpraznică, se făcu galben la chip şi, când cele de pe urmă cuvinte ale cântecului se stinseră, căzu fără de simţire! Şi toată lumea se repezi împrejurul lui, neprecupeţind să-i dea îngrijiri degrabă. Kut-al-Kulub însă îl chemă pe Khalif şi îi spuse:

— Spune-le la toţi să treacă pentru o clipă în sala de alături şi să ne lase singuri!

Şi Khalif îi rugă pe musafiri să treacă alături, pentru ca să poată Kut-al-Kulub să-i dea califului îngrijirile de cuviinţă în toată voia. Şi, după ce aceştia ieşiră din sală, Kut-al-Kulub, cu o mişcare iute, aruncă departe de ea izarul cel mare care o învăluia şi iaşmacul care îi acoperea faţa, şi se arătă îmbrăcată într-o rochie întru totul aidoma cu cele pe care le purta la sarai, atunci când califul era cu ea. Şi se apropie de Al-Raşid care zăcea fără de mişcare, şi şezu jos lângă el, şi îl stropi cu apă de trandafiri, şi îl vântură cu evantaiul şi, până la urmă, îl deşteptă.

Şi califul deschise ochii şi, când o văzu pe Kut-al-Kulub

lângă el, era să leşine iar; ci ea, zâmbind şi cu lacrimi în ochi, se grăbi să-i sărute mâna; şi califul, peste poate de tulburat, strigă:

— Oare suntem la ziua învierii şi se scoală morţii din morminte, sau mai degrabă-i un vis al meu?

Şi Kut-al-Kulub răspunse:

— O, emire al drept-credincioşilor, nu-i nici ziua învierii şi nici tu nu visezi! Căci sunt Kut-al-Kulub, şi trăiesc! Iar moartea mea nu a fost decât o adormire!

Şi îi povesti, în câteva cuvinte, tot ce i se întâmplase, de la început până la sfârşit. Pe urmă adăugă:

— Şi toată fericirea pe care o trăim acuma, o datorăm lui Khalif pescarul!

Şi Al-Raşid, auzind toate astea, ba plângea şi suspina, ba râdea de fericire. Şi când Kut-al-Kulub sfârşi de povestit, o trase la el şi o sărută lung pe gură, strângând-o la piept. Şi nu putu să rostească o vorbă! Şi şezură aşa amândoi, vreme de un ceas.

Atunci Khalif se ridică şi spuse:

— Pe Allah! o, emire al drept-credincioşiâor, nădăjduiesc că acuma n-ai să mai pui să fiu ciomăgit!

Şi califul, venindu-şi în fire cu totul, începu să râdă şi îi spuse:

— O, Khalif, tot ce aş putea să fac de-acuma înainte pentru tine nu va însemna nimic faţă de ceea ce îţi datorăm! Ci vrei să-mi fii prieten şi să ocârmuieşti o ţară din împărăţia mea?

Şi Khalif răspunse:

— Oare poate robul să nu primească darurile de la preastrălucitul lui stăpân?

Atunci Al-Raşid îi spuse:

— Ei bine, Khalif, nu numai că eşti numit valiu peste un vilaiet, cu huzmeturi de zece mii de dinari pe lună, da vreau ca însăşi Kut-al-Kulub să-ţi aleagă, după gustul ei, dintre tinerele din sarai ori dintre fetele emirilor şi ale oamenilor de vază, o copilă pe care s-o iei de soţie! Iar de hainele şi de zestrea pe care ai să le primeşti de la

părintele ei am să mă îngrijesc chiar eu! Şi, de-acuma înainte, vreau să te văd în fiecare zi şi să te am alături de mine la ospeţe, în rândul dintâi al prietenilor mei! Şi vreau să ai o casă vrednică de slujbele şi de cinul tău, şi tot ce ţi-ar putea dori sufletul!

Şi Khalif sărută pământul dinaintea califului. Şi toate acele huzururi se împliniră, şi încă multe alte bucurii! Şi puse capăt şi burlăciei, şi trăi ani şi ani cu tânăra soţie pe care i-o alese Kut-al-Kulub, şi care era cea mai frumoasă şi cea mai cuminte femeie de pe vremurile ei! Aşa! Slavă Celui care dăruie harurile lui, fără a se precupeţi, făpturilor sale, şi care împarte cum i-i voia bucuriile şi huzururile!

Pe urmă, Şeherezada spuse:

— Da nu carecumva să crezi, o, preafericitule rege, că povestea aceasta ar fi mai minunată decât aceea pe care ţi-o păstrez spre a încheia noaptea aceasta!

Şi regele Şahriar strigă:

— De bună seamă, o, Şeherezada, nu mă mai îndoiesc de vorbele tale! Da spune-mi repede cum se cheamă povestea aceea! Căci trebuie să fie nemaipomenită, dacă este mai minunată decât cea a lui Khalif pescarul!

Şi Şeherezada zâmbi şi spuse:

— Aşa-i, o, măria-ta! Acestea-s păţaniile lui Hassan Al-Bassri şi ale preafrumoasei Strălucire.

Şi Şeherezada îi spuse regelui Şahriar:

PĂŢANIILE LUI HASSAN AL-BASSRI ŞI ALE PREAFRUMOASEI STRĂLUCIRE

Afla, o, preafericitule rege, că povestea aceasta minunată are un început cu totul nemaipomenit, pe care trebuie să ţi-l înfăţişez, înainte de a începe; altminteri, nu ar fi prea uşor de înţeles aşa cum a ajuns ea până la mine.

În adevăr, a fost odată, în anii şi în vremile tare de demult, un rege dintre regii Persiei şi ai Khorassanului, care avea sub stăpânirea lui ţările Indiei, ale Sindului şi ale Chitaiului, precum şi noroadele care locuiesc dincolo de Oxus, în pământurile sălbatice. Se numea regele Kendamir. Şi era un viteaz neînfricat şi un voinic tare de virtute, care ştia să mânuiască straşnic suliţa, şi era pătimaş după întreceri la lupte, după vânătoare şi după navale războinice; ci, dintre toate desfătările, îndrăgea cel mai mult taifasurile cu oamenii plăcuţi şi de soi ales, iar la ospeţe le da poeţilor şi povestitorilor locul de cinste de lângă el. Ba mai mult: când vreun străin, după ce căpătase găzduire la el şi se bucurase de dărnicia şi de mărinimia lui, îi povestea vreo poveste încă nemaiauzită ori vreo istorisire frumoasă, regele Kendamir îl coperea cu huzmeturi şi huzururi, şi nu îi da drumul să se întoarcă în ţara lui decât după ce îi îndeplinea până şi cele mai mici dorinţe, şi atunci punea să-l însoţească de-a lungul întregei călătorii un alai falnic de călăreţi şi de robi la poruncile lui. Iar în ce-i priveşte pe povestitorii lui obişnuiţi şi pe poeţi, apoi faţă de aceştia se purta la fel de

filotim ca şi faţă de vizirii şi de emirii săi. Şi, în felul acesta, palatul lui ajunsese lăcaşul îndrăgit de toţi cei care ştiau să ticluiască un vers, să întocmească o laudă în stihuri ori să facă să învieze în cuvânt trecuturile stinse şi lucrurile moarte.

Aşa că nu poate fi de nicio mirare că regele Kendamir, după un răstimp, ascultase toate poveştile cunoscute la arabi, la persani şi la indieni, şi le aşezase în mintea lui, dimpreună cu stihurile cele mai frumoase ale poeţilor şi cu învăţăturile dascălilor dedaţi cu cercetarea neamurilor cele de demult, încât, atunci când a prefirat prin minte tot ce auzise, a văzut că nu-i mai rămăsese nimica de învăţat şi nimica de ascultat.

Şi, dacă se văzu într-o asemenea stare, fu cuprins de o tristeţe până peste poate şi se cufundă într-o grea zăcăşenie! Şi, nemaiştiind cum să-şi treacă obişnuitele lui ceasuri de tihnă, se întoarse către căpetenia hadâmbilor săi şi îi zise:

— Du-te repede şi adu-mi-l pe Abu-Ali!

Or, Abu-Ali era povestitorul cel mai îndrăgit de regele Kendamir; şi era atâta de dibaci la vorbă şi atâta de plin de har, încât putea să facă să ţină o poveste vreme de un an întreg, fără a se opri vreodată, şi fără să ostenească, nici măcar o noapte, luarea-aminte a celor care îl ascultau. Ci şi el, ca toţi tovarăşii lui, îşi mistuise demult tot ce ştia şi toate izvoadele lui de poveşti, şi demult se afla într-o mare lipsă de istorisiri noi.

Hadâmbul se grăbi, aşadar, să se ducă după el şi să-l aducă dinaintea regelui. Şi regele îi spuse:

— Iacătă, o, taică al vorbelor, că ţi-ai mistuit toate poveştile şi te găseşti la mare lipsă de istorii noi! Or, eu am trimis după tine pentru că, mai presus de orice, trebuie numaidecât să-mi găseşti vreo poveste nemaipomenită şi nemaiştiută, aşa cum eu să nu mai fi auzit vreuna asemenea! Căci, mai mult decât oricând, îmi plac istorisirile şi povestirile cu întâmplări rare. Dacă, dar, ai să izbuteşti să mă desfeţi cu vorbele frumoase pe care

ai să mi le înşiri, eu, în schimb, am să-ţi dăruiesc moşii nemăsurate, peste care să fii stăpân, şi cetăţi şi palate, cu firman care să te ferească de toate birurile şi de toate dajdiile; şi am să te mai numesc şi vizirul meu cel mare, şi am să te aşez de-a dreapta mea; şi ai să domneşti, aşa cum vei vrea tu, cu putere deplină şi întreagă, peste supuşii şi peste noroadele împărăţiei mele. Ba, de ai să doreşti, am să-ţi las ca moştenire şi scaunul domniei după moartea mea, şi, chiar din viaţa mea, tot ce este al meu are să fie şi al tău! Ci, dacă ursitoarea ta o fi atâta de jalnică încât să nu poţi îndeplini dorinţa pe care ţi-am mărturisit-o, şi care în sufletul meu atârnă cu mult mai mult decât a stăpâni întreg pământul, poţi de pe-acuma să te duci să-ţi iei bun-rămas de la rudele tale, şi să le spui că te aşteaptă ţeapa!

La vorbele acestea ale regelui Kendamir, băsmaşul Abu-Ali pricepu că era pierdut fără de scăpare, şi răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi îşi plecă fruntea, galben cu totul la chip şi prada unei deznădejdi fără de leac. Ci, după un răstimp, ridică iar capul şi zise:

— O, rege al vremilor, robul tău cel neştiutor cere un hatâr de la mila ta, înainte de a muri!

Şi regele întrebă:

— Şi care-i hatârul?

El spuse:

— Este acela de a-i dărui numai un răgaz de un an, spre a-i îngădui să găsească ceea ce îi ceri. Şi dacă, după ce o trece acest răgaz, povestea cerută nu va fi găsită, ori dacă, găsită, nu are să fie cea mai frumoasă, cea mai minunată şi cea mai osebită din câte au ajuns vreodată la urechea oamenilor, am să-mi îndur, fără de nicio amărăciune în sufletul meu, osânda cu ţeapa!

La vorbele acestea, regele Kendamir zise:

— Răgazul este tare lung! Şi nimenea nu ştie dacă mai are de trăit până mâine! Pe urmă, adăugă: Ci dorinţa mea

de a mai asculta o istorisire este atâta de mare, încât îţi dau răgazul acesta de un an; da numai cu învoiala să nu te mişti de acasă în tot acest răstimp!

Şi povestitorul Abu-Ali sărută pământul dinaintea regelui şi se întoarse în mare grabă acasă la el.

Acolo, după ce cugetă îndelung, chemă cinci tineri mamalici de-ai lui, care ştiau să citească şi să scrie, şi care, pe deasupra, erau cei mai deştepţi, cei mai credincioşi şi cei mai cuminţi dintre toţi ciracii săi, şi dete fiecăruia cinci mii de dinari de aur. Pe urmă le spuse:

— Nu v-am crescut şi nu v-am îngrijit şi nu v-am hrănit în casa mea, decât pentru o zi ca aceasta! Acuma-i rândul vostru să-mi fiţi de folos şi să mă ajutaţi să scap din mâinile regelui!

Ei răspunseră:

— Porunceşte, o, stăpâne al nostru! Sufletele noastre sunt ale tale, şi stăm ca preţ de răscumpărare pentru tine!

El spuse:

— Iacătă! Plecaţi fiecare prin cele ţări străine, pe feluritele drumuri ale lui Allah! Străbateţi toate împărăţiile şi toate locurile de pe pământ, şi bateţi la uşile tuturor învăţaţilor, înţelepţilor şi poeţilor cei mai vestiţi! şi întrebaţi-i, ca să-mi aduceţi răspuns, dacă nu cumva ştie vreunul povestea păţaniilor lui Hassan Al-Bassri! Şi dacă, din mila Celui-preaînalt, vreunul dintre ei o ştie, rugaţi-l să v-o povestească ori să v-o scrie, la orice preţ o fi! Întrucât numai cu ajutorul acelei poveşti îl puteţi scăpa pe stăpânul vostru de la ţeapa care îl aşteaptă!

Pe urmă, se întoarse către fiecare dintre ei pe rând; şi îi spuse celui dintâi mamalic:

— Tu ai să te duci la ţările Indului şi ale Sindului, şi la locurile şi tărâmurile care ţin de ele.

Iar celui de al doilea îi spuse:

— Tu ai să te duci la Persia şi la China, şi la ţările vecine cu acestea!

Şi îi spuse celui de al treilea:

— Tu ai să străbaţi Khorassanul şi locurile care ţin de el!

Şi îi spuse celui de al patrulea:

— Tu ai să cercetezi Maghrebul, de la răsărit până la apus!

Şi celui de al cincelea îi spuse:

— Iar tu, o, Mobarak, tu ai sa baţi ţara Egiptului şi a Siriei!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptezeci şi şaptea noapte

Urmă:

Aşa le grăi povestitorul Abu-Ali celor cinci mamalici credincioşi ai lui. Şi, pentru plecare, le hotărî o zi blagoslovită şi le spuse:

— Plecaţi în ziua aceasta binecuvântată! Şi să vă întoarceţi cu povestea de care atârnă mântuirea mea!

Şi ei îşi luară bun-rămas de la el şi se împrăştiară pe cinci drumuri osebite.

Or, cei dintâi patru flăcăi, după unsprezece luni, se întoarseră unul câte unul, cu nasul în pământ, şi spuseră dascălului lor că ursita, în pofida tuturor căutărilor lor cele mai cu de amănuntul, prin ţările cele îndepărtate pe care le străbătuseră, nu-i dusese pe urmele povestitorului ori ale învăţatului pe care îl căutau, şi că nu întâlniseră nicăieri, nici în cetăţi, nici pe la corturi, decât povestitori şi poeţi de rând, ale căror poveşti le ştie toată lumea; dar că, în ce priveşte isprăvile lui Hassan Al-Bassri, nimenea nu le ştia!

La vorbele acestea, pieptul bătrânului povestitor Abu-Ali se zbârci până peste poate, şi lumea se înnegură pe chipul lui. Şi strigă:

— Nu este ajutor şi putere decât întru Allah atotputernicul! Văd bine acuma că în cartea îngerului stă

scris că sorocul meu mă aşteaptă în ţeapă!

Şi îşi făcu cele de datorinţă, şi adiata toată, înainte de a se duce să moară de moartea aceea ca păcura! Şi-atâta cu el!

Ci, în ceea ce îl priveşte pe cel de al cincelea mamalic, care se numea Mobarak, acela şi străbătuse toată ţara Egiptului şi o buna parte din Siria, fără să fi dat de urma a ce căuta. Şi nici chiar povestitorii cei vestiţi de la Cairo nu-i putuseră da vreo lămurire, măcar că ştiinţa lor întrece orice închipuire. Ba mai mult! Nici măcar nu-i auziseră pe părinţii ori pe bunicii lor, povestitori ca şi ei, spunând că s-ar fi pomenit vreodată de vreo poveste ca aceea! Încât tânărul mamalic luase calea Damascului, ci fără ca să nădăjduiască a izbândi cumva în acea căutare.

Or, de cum ajunse la Damasc, fu cuprins pe dată de farmecul aerului de acolo, de grădinile oraşului, de apele şi de strălucirea lui. Şi încântarea sa ar fi întrecut orice măsură, dacă nu i-ar fi fost mintea atâta de prinsă de sarcina aceea fără de nădejde. Şi, cum se înserase, străbătea uliţele cetăţii căutând vreun han unde să mâne peste noapte, când văzu, vânzolindu-se prin sukuri, o grămadă de hamali, de măturători, de măgărari, de săpători, de negustori şi de apagii, precum şi o mulţime de alţi inşi, care alergau de zor înspre acelaşi loc, cât puteau mai iute. Şi îşi zise: „Cine ştie încotro se duce toată lumea asta!” Şi, pe când se pregătea s-o ia şi el la fugă după ei, fu izbit straşnic de către un tânăr care tocmai se împiedicase, prinzându-şi un picior în poalele caftanului, din pricina zorului cu care alerga. Iar mamalicul îl ajută să se ridice şi, după ce îl scutură pe spate, îl întrebă:

— Încotro aşa? Te văd tare grăbit şi plin de nerăbdare, şi nu ştiu ce să cred când mă uit că şi alţii fac la fel ca tine?

Tânărul răspunse:

— Văd bine că eşti un străin, de vreme ce nu ştii încotro ne grăbim aşa. Află dar că, în ce mă priveşte,

vreau să ajung printre cei dintâi în sala aceea boltită în care şade şeicul Isac Al-Monabbi, strălucitul povestitor din cetatea noastră, acela care povesteşte cele mai minunate poveşti de pe lume. Şi, întrucât acolo, întotdeauna, şi în lăuntru, şi pe afară, se strânge o mare mulţime de ascultători, iar cei care vin la urmă nu pot să se mai bucure cum se cade de povestea povestită, te rog să mă ierţi că acuma mă grăbesc să te las!

Ci tânărul mameluc se agăţă de hainele locuitorului din Damasc şi îi spuse:

— O, fecior de oameni de treabă, mă rog ţie să mă iei cu tine, ca să pot afla şi eu un loc bun lângă şeicul Isac. Căci şi eu tare aş mai vrea să-l ascult, şi am venit anume pentru el din ţara mea, din adâncă depărtare!

Şi flăcăul răspunse:

— Ţine-te, dar, după mine, şi dă zor!

Şi amândoi, dând coate la dreapta şi la stânga printre oamenii ce se întorceau liniştiţi pe la casele lor, se repeziră înspre sala unde şeicul Isac Al-Monabbi îşi spunea poveştile.

Or, când intră în sala aceea cu tavanul boltit; din care cobora o răcoare dulce, Mobarak zări pe un jeţ, în mijlocul cercului făcut de hamali, de negustori, de oameni de vază, de apagii şi de alţii, un preacinstit şeic cu chipul pecetluit de binecuvântare, cu fruntea încununată de strălucire, care vorbea cu un glas domol, urmându-şi mai departe povestea pe care o începuse de o lună de zile, dinaintea credincioşilor lui ascultători. Ci glasul şeicului nu zăbovi mult până să se învioreze, povestind vitejiile fără de seamăn ale viteazului său. Şi deodată şeicul se ridică din jeţ, nemaiputând să-şi stăpânească însufleţirea, şi începu să alerge printre cei care îl ascultau, de la un cap la altul al sălii, făcând să se învârtească spada voinicului retezător de capete, şi căsăpindu-i în mii de bucăţi pe vrăjmaşi: „Aşadar! Să moară cei care se ţin de hainii! Şi blestemaţi să fie ei, şi arşi în focul gheenei! Şi Allah să-l mântuie pe cel viteaz! E mântuit! Ba nu! Unde-s

săbiile noastre, unde-s buzduganele noastre, să zboare în ajutorul lui? Iată-l! Iese biruitor din încăierare, zdrobindu-şi duşmanii doborâţi, cu ajutorul lui Allah! Atunci, slavă Atotputernicului, stăpânul vitejiei! Şi-acuma viteazul să se ducă în cortul lui, unde îl aşteaptă iubita, şi toate frumuseţile fetişcanei să-l facă să uite primejdiile înfruntate pentru ea! Şi preamărit fie Allah, carele a zămislit femeia spre a pune balsam în inima voinicului şi pojar în măruntaiele lui întrucât cu vorbele acestea şeicul Isac îşi isprăvea povestea din seara aceea, ascultătorii, peste măsură de încântaţi, se ridicară şi, repetând vorbele de la urmă ale povestitorului, ieşiră din sală. Iar mamelucul Mobarak, fermecat de măiestria atâta de desăvârşită a povestitorului, se apropie de şeicul Isac şi, după ce îi sărută mâna, îi spuse:

— O, stăpâne al meu, sunt un străin şi vreau să-ţi pun o întrebare.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptezeci şi opta noapte

Urmă:

Iar şeicul îi răspunse la salamalek şi spuse:

— Vorbeşte! Străinul nu ne este nicidecum străin! Ce necaz ai?

El răspunse:

— Vin tare de departe, spre a-ţi aduce din partea stăpânului meu, povestitorul Abu-Ali din Khorassan, un dar de o mie de dinari de aur! Căci te socoteşte ca dascăl al tuturor povestitorilor acestor vremi, şi vrea să-ţi dovedească prin aceasta preţuirea lui!

Şeicul Isac răspunse:

— De bună seama! Nimenea n-ar putea să nu ştie de faima vestitului Abu-Ali din Khorassan. Primesc cu drag şi din toată inima darul de la stăpânul tău, şi aş vroi să-i

trimit şi eu în schimb ceva, prin mijlocirea ta. Spune-mi, dar, ce l-ar bucura mai mult, pentru ca ploconul meu să-i fie cât mai pe plac!

La vorbele acestea, atâta de îndelung aşteptate, mamelucul Mobarak îşi zise: „Iacătă-mă la ţel! Şi aceasta-i nădejdea mea din urmă!” Şi răspunse:

— Allah, o, stăpâne al meu, copere ască-te cu toate binecuvântările lui! Ci numeroase-s bunurile acestei lumi asupra capului lui Abu-Ali, care nu-şi doreşte decât numai un lucru, acela de a-şi împodobi mintea cu ceea ce nu cunoaşte! Încât, m-a trimis la tine ca să-ţi cer, ca pe un hatâr, să-i spui vreo poveste nouă, cu care i-ar putea îndulci urechile regelui nostru! Aşa, de pildă, nimica nu l-ar bucura mai mult decât să afle de la tine, dacă o ştii cumva, povestea care se cheamă *Păţaniile lui Hassan Al-Bassri!*

Şeicul răspunse:

— Pe capul şi pe ochii mei! dorinţa îţi va fi îndeplinită, căci ştiu povestea aceea! Şi, de altminteri, eu sunt singurul povestitor de pe faţa pământului care o ştie! Şi mare dreptate are stăpânul tău Abu-Ali s-o caute, căci fără de nicio îndoială ca ea este una dintre cele mai grozave poveşti de pe lume şi mi-a fost povestită şi mie cândva de un sfânt derviş, mort acuma, care o ţinea de la alt derviş, mort, şi el. Iar eu, ca să răspund la mărinimia stăpânului tău, nu numai că am să ţi-o povestesc, da am să ţi-o şi dau ca s-o scrii, cu toate amănuntele ei, de la început până la sfârşit. Numai că, la această danie din partea mea, adaug o învoială anume, pe care să te legi cu jurământ că ai s-o îndeplineşti, dacă vrei să capeţi această poveste.

Mamelucul răspunse:

— Sunt gata să primesc orice învoială, de-ar fi să-mi pun în primejdie până şi sufletul!

El zise:

— Iacătă: întrucât povestea aceasta este dintre cele care nu se povestesc dinaintea oricui, şi nu-i făcută

pentru toată lumea, ci numai pentru oamenii aleşi, ai să te juri, în numele tău şi în numele stăpânului tău, că nu ai să spui o vorbă din ea la cinci soiuri de oameni: celor săraci cu duhul, întrucât cu mintea lor vârtoasă nu ar şti s-o preţuiască; făţarnicilor, care s-ar socoti jigniţi; dascălilor de şcoală, care, înguşti la minte şi întunecaţi, nu ar pricepe-o; nerozilor, întrucât aceştia sunt ca şi dascălii; şi necredincioşilor, care nu ar şti să tragă din ea nicio învăţătură folositoare!

Şi mamelucul strigă:

— Jur dinaintea feţei lui Allah şi dinaintea ta, o, stapâne al meu!

Pe urmă, îşi descinse brâul şi scoase din el o pungă, în care se aflau o mie de dinari de aur, şi o dete şeicului Isac. Iar şeicul, la rându-i, îi aduse o călimară şi un calam, şi îi zise:

— Scrie!

Şi începu să-i spună, vorbă cu vorbă, toată povestea păţaniilor lui Hassan Al-Bassri, aşa cum îi fusese spusă şi lui de către derviş. Şi treaba aceasta dura şapte zile şi şapte nopţi, necurmat. După care, mamelucul citi dinaintea şeicului tot ce scrisese, iar şeicul mai meşteşugări anumite părţi şi îndreptă greşelile de scris. Şi mamelucul Mobarak, bucuros până peste poate, sărută mâna şeicului şi, după ce îşi luă rămas-bun de la el, nu mai zăbovi să ia calea spre Khorassan. Şi cum bucuria îl făcea uşor, nu-i trebui, ca să ajungă, decât jumătate din timpul care le trebuie de obicei caravanelor.

Or, nu mai rămăseseră decât zece zile până să se încheie anul ce fusese hotărât ca răgaz şi până ce ţeapa să fie înălţată întru osânda lui Abu-Ali, dinaintea porţii palatului. Şi nădejdea se topise cu totul din sufletul bietului povestitor, care îşi strânsese toate rudele şi toţi prietenii, ca să-l ajute să îndure cu mai puţină spaimă ceasul cel înfricoşător care îl aştepta. Şi iată ca, în toiul bocetelor, mamelucul Mobarak, fluturând manuscriptul, îşi făcu intrarea şi se duse la stăpânul său şi, după ce îi

sărută mâna, îi înmână foile cele scumpe, pe cea dintâi dintre ele fiind scris, cu litere mari, titlul: *Povestea păţaniilor lui Hassan Al-Bassri.*

Când le văzu, povestitorul Abu-Ali se ridică şi îl îmbrăţişă pe mamelucul său, şi îl pofti să şadă de-a dreapta sa, şi se dezbrăcă de hainele de pe el, ca să-l îmbrace şi să-l copere pe acesta cu semnele cinstirii şi ale binefacerii; pe urmă, după ce îl slobozi din robie, îi dete în dar zece cai de soi ales, cinci iepe, zece cămile, zece catâri, trei harapi şi doi copilandri. După care, luă manuscriptul ce-i izbăvea viaţa şi îl scrise iarăşi, cu mâna lui, pe o hârtie minunată, cu litere de aur şi cu cea mai frumoasă caligrafie a lui, lăsând depărtare mare între cuvinte, aşa fel încât citirea să fie plăcută şi lesnicioasă. Şi folosi pentru munca aceasta nouă zile întregi, abia luându-şi câte un răgaz să închidă ochii ori să mănânce o curmală. Şi, într-a zecea zi, la ceasul menit tragerii lui în ţeapă, puse manuscrisul într-un sipet de aur şi urcă la rege.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptezeci şi noua noapte

Urmă:

Numaidecât, regele Kendamir îi adună pe vizirii, pe emirii şi pe musaipii săi, precum şi pe poeţi şi pe învăţaţi, şi îi spuse lui Abu-Ali:

— Ceea ce spune un rege trebuie să se îndeplinească! Citeşte-ne, dar, povestea făgăduită! Iar eu, la rându-mi, nu am să uit ceea ce a fost hotărât între noi de la început!

Şi Abu-Ali scoase manuscriptul cel minunat din sipetul de aur, şi desfăşură cea dintâi foaie, şi îşi începu citirea. Şi desfăşură şi cea de-a doua foaie, şi pe cea de-a treia foaie, şi citi mai departe, înconjurat de uimirea şi de încântarea tuturor celor de faţă. Şi regele fu atâta de

peste măsură de fermecat, încât nici nu mai vroi să pună capăt citirii din ziua aceea! Şi mâncara şi băură, după care Abu-Ali citi mai departe; şi tot aşa mereu, până la sfârşit.

Atunci, regele Kendamir, vrăjit până peste marginile vrăjirii, şi încredinţat că de aci înainte nu va mai avea nicio clipă de zăcăşie, de vreme ce în mâinile lui se afla o poveste ca aceea, se ridică în cinstea lui Abu-Ali şi îl căftăni pe loc în slujba de mare vizir, mazilindu-l pe vizirul de mai înainte din slujba viziriei, şi, după ce îl îmbrăcă în mantia lui împărătească, îi dărui, ca moşie de veci, o parte întreagă din împărăţia lui, cu toate oraşele, satele şi cetăţile ei; şi îl opri în prejama lui, ca tovarăş de taină şi sfetnic. Pe urmă, porunci ca sipetul cu manuscriptul cel scump să fie încuiat în dulapul cu izvoade împărăteşti, ca să poată fi scos de acolo şi citit ori de câte ori zăcăşia s-ar înfăţişa la porţile sufletului său.

— Şi tocmai povestea aceasta minunată, o, preafericitule rege, spuse Şeherezada mai departe, am să pot eu acuma să ţi-o povestesc, datorită unei copii aidoma, care a ajuns până la mine.

Se povesteşte – ci Allah este atoateştiutor, şi atoateînţelept, şi prea bun! – că a fost odată – între câte au fost şi s-au dus de-a lungul anilor celor de demult – în cetatea Bassrei, un copilandru care era cel mai gingaş, cel mai frumos şi cel mai dulce dintre toţi băieţii de pe vremea lui. Se numea Hassan, iar tatăl şi mama lui îl iubeau cu o mare dragoste, întrucât nu-l dobândiseră decât la zilele lor de bătrâneţe adâncă, şi numai în urma sfatului unui învăţat cititor de zodiace, care le dedese să mănânce bucăţile dintre capul şi coada unui şarpe din neamul şerpilor celor mari, după învăţătura stăpânului nostru Soliman (cu el fie pacea şi rugăciunea!). Or, la ceasul menit, Allah cel atoateascultător şi cel atoatevăzător hotărî chemarea neguţătorului, tatăl lui Hassan, în sânul îndurării lui; şi neguţătorul răposă în

pacea Domnului său (aibă-l Allah pe veci întru mila lui!). Şi, în felul acesta, tânărul Hassan se pomeni singur moştenitor al bunurilor tatălui său. Ci, întrucât fusese tare rău crescut de către părinţii săi, care îl dumnezeiau, băiatul se încârdui degrabă cu nişte flăcăiandri de teapa lui şi, în tovărăşia lor, nu zăbovi mult până ce să toace în chefuri şi risipă agoniseala tătâne-său. Şi nu-i mai rămase în mână nimica. Atunci, maică-sa, care avea inima miloasă, nu putu să îndure a-l vedea amărât, şi, cu partea ei de moştenire, îi deschise în suk o făurărie de aurar.

Or, în curând, frumuseţea lui Hassan, cu îngăduinţa lui Allah, începu să întoarcă înspre făurăria aceea ochii tuturor trecătorilor; şi nimeni nu trecea prin suk fără să se oprească dinaintea uşii, ca să privească lucrarea Atoatezămislitorului şi să se minuneze de ea. Şi, în felul acesta, prăvălia lui Hassan ajunse un loc de necontenită grămădire de neguţători, de femei şi de copii, care se strângeau acolo, ca să-l vadă cum mânuieşte ciocanul de aurar şi să se minuneze în toată tihna de frumuseţea lui.

Or, într-o zi ca toate zilele, pe când Hassan şedea în făurăria sa, iar afară grămada obişnuită de privitori începea să se îndesească, iată că tocmai trece pe acolo un persan cu o barbă lungă albă, şi cu un turban mare de muselină alba. Şi hainele şi călcătura lui arătau îndeajuns că era om ales şi de vază. Şi ţinea în mână o carte veche. Şi se opri în faţa prăvăliei şi începu să se uite la Hassan cu o luare-aminte stăruitoare. Pe urmă, se duse mai aproape de el şi spuse, aşa fel ca să fie auzit:

— Pe Allah, ce aurar minunat!

Şi începu să clatine din cap cu semnele cele mai vădite ale unei încântări fără de margini. Şi şezu acolo, neclintit, până ce trecătorii se risipiră pentru rugăciunea de după-amiază. Atunci, intră în făurărie şi îl salută pe Hassan, care îi răspunse la salamalek şi îl pofti cu gingăşie să şadă. Şi persanul şezu jos, zâmbindu-i cu multă dulceaţă, şi îi spuse:

— Copilul meu, chiar că eşti un tânăr până peste poate

de plăcut! Iar eu, cum nu am niciun copil, aş vroi să te înfiez, spre a te învăţa tainele meşteşugului meu, cum nu-i altul pe lume, şi pe care mii şi mii de inşi m-au rugat în zadar să-i învăţ. Şi-acuma sufletul meu şi dragostea care s-a născut în sufletul meu pentru tine mă îndeamnă să-ţi dezvaluiesc ceea ce până astăzi am ascuns cu grijă; ca să fii, după moartea mea, păstrătorul ştiinţei mele. Şi, în felul acesta, am să pun între tine şi sărăcie o stavilă de netrecut, şi am să te cruţ de truda aceasta grea cu ciocanul, şi de meseria aceasta prea puţin bănoasă, nevrednică de făptura ta cea minunată, o, fiul meu, şi pe care o îndeplineşti potopit de praf, de zgură şi de flăcări!

Şi Hassan răspunse:

— Pe Allah, o, preacinstitule unchi al meu, nu doresc decât să fiu feciorul tău şi moştenitorul ştiinţei tale! Când vrei, dar, să începi a mă îndruma?

El răspunse:

— Mâine!

Şi, ridicându-se pe dată, luă cu mâinile amândouă capul lui Hassan şi îl sărută. Pe urmă, ieşi fără să mai adauge niciun cuvânt.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzecea noapte

Urmă:

...fără să mai adauge niciun cuvânt.

Atunci Hassan, tulburat până peste poate de toate astea, îşi închise degrabă făurăria şi dete fuga acasă, spre a-i povesti şi maică-si ce se petrecuse. Iar mama lui Hassan, îngrijorată foarte, răspunse:

— Ce-mi tot povesteşti tu acolo, ya Hassan? Şi cum de poţi să te încrezi în vorbele unui păgân de persan?

El spuse:

— Acest preacinstit învăţat nu este nicidecum un

păgân, întrucât turbanul lui era din muselină albă, ca al drept-credincioşilor!

Ea răspunse:

— Ah, copile al meu, dezmeticeşte-te! Persanii aceştia sunt nişte vicleni şi nişte amăgitori! Iar ştiinţa lor este alchimia! Şi numai Allah ştie uneltirile pe care le urzesc ei în întunecimea sufletului lor, şi câte ticăloşii săvârşesc ca să-i prade pe oameni!

Ci Hassan începu să râdă şi spuse:

— O, maică a mea, noi suntem oameni săraci şi nu avem chiar nimic ce ar putea să stârnească lăcomia cuiva! Cât despre acest persan, nu se află în toată cetatea Bassrei nimenea care să aibă un chip şi o înfăţişare mai îndatoritoare! Şi am văzut la el semnele cele mai vădite ale bunătăţii şi ale cinstei! Mai degrabă să-i mulţumim lui Allah, carele a făcut să i se înduioşeze inima faţă de starea mea!

La vorbele acestea, mama nu mai răspunse nimic. Şi Hassan nu putu să închidă ochii în noaptea aceea, atâta era de tulburat şi de nerăbdător.

A doua zi, plecă de cu zori la suk cu cheile lui şi deschise prăvălia mai înainte de toţi ceilalţi negustori. Şi, numaidecât, îl şi văzu pe persan că vine; şi Hassan se ridică repede în cinstea lui şi dete să-i sărute mâna; ci persanul nu vroi să-l lase, şi îl strânse în braţe, şi îl întrebă:

— Eşti însurat, o, Hassan?

El răspunse:

— Nu, pe Allah! sunt flăcău, măcar că maică-mea nu mai conteneşte să mă îndemne la însurătoare!

Persanul zise:

— Atunci e de minune! Întrucât, dacă ai fi fost însurat, nu ai fi putut niciodată să intri în tainele ştiinţei mele!

Pe urmă adăugă:

— Fiul meu, ai nişte aramă în făurăria ta?

El spuse:

— Am colea o tavă veche, găurită toată, de arama

galbenă!

El spuse:

— E tocmai ce îmi trebuie! Începe, dar, şi aprinde-ţi vatra, pune-ţi cazanul pe cărbuni şi dă drumul la foaie! Pe urmă, la tava aceea veche de aramă şi tai-o cu foarfecă în bucăţi mărunte!

Şi Hassan nu pregetă a îndeplini porunca. Iar persanul îi zise:

— Pune acuma bucăţile de aramă în cazan şi înteţeşte focul până ce toată arama aceea are să se topească!

Şi Hassan aruncă bucăţile de aramă în cazan, aţâţă focul şi începu să sufle în aramă cu ţeava de suflat, până ce arama se topi. Atunci, persanul se ridică şi veni la cazan, şi îşi deschise cartea, şi citi asupra aramei topite, care clocotea, nişte descântece într-o limbă necunoscută; pe urmă, ridicând glasul, răcni:

— *Hakh! makb! bakh!* O, aramă de rând, soarele să te pătrundă cu însuşirile lui! *Hakh! makh! bakh!* O, aramă de rând, însuşirile aurarului să te spele de necurăţeniile tale! *Hakh! makh! bakh! o,* aramă, schimbă-te în aur!

Şi, rostind cuvintele acestea, persanul îşi duse mâna la turban şi scoase de sub îndoiturile muselinei un top de hârtie împăturit, pe care îl desfăcu: şi luă cu vârful degetelor un strop de făină galbenă ca şofranul, pe care o aruncă degrabă în mijlocul aramei topite din cazan! Şi, pe dată, arama topita se întări şi se prefăcu într-o turtă de aur, din aurul cel mai curat!

Când văzu aşa, Hassan ramase uluit până peste poate; şi, la un semn al persanului, luă pila de aurar şi frecă, la un colţ, turta cea strălucitoare; şi se încredinţa că era chiar de aur, de aurul cel mai curat şi mai scump. Atunci, pierit de uimire, dete să ia mâna persanului şi să i-o sărute; ci acela nu vroi să-l lase, şi îi spuse:

— O, Hassan, du-te degrabă în suk şi vinde turta aceasta de aur! Şi ia cât poţi pe ea „şi întoarce-te la tine acasă să pui banii bine, fără a spune o vorbă despre ceea ce ştii!

Şi Hassan se duse în suk şi dete turta telalului care, după ce o cerceta ca greutate şi ca însuşiri, o strigă spre vânzare, şi se dete pe ea mai întâi o mie de dinari de aur, pe urmă două mii, la cea de a doua strigare. Şi turta îi fu vânduti la preţul acesta unui neguţător; iar Hassan luă cele doua mii de dinari şi se duse să-i dea mamei sale, zburând de bucurie. Iar mama lui Hassan, la vederea aurului acela, nu putu mai întâi să rostească nicio vorbă, atâta era de plină de uimire; pe urmă, când Hassan, râzând, îi povesti că dobândise aurul acela de la ştiinţa persanului, ridică mâinile şi strigă cu mare spaimă:

— Nu este alt Dumnezeu afară de Allah, şi nu este tărie şi putere decât întru Allah! Ce ai făcut tu, o, fiul meu, cu persanul acela dedat la alchimie?

Ci Hassan răspunse:

— O, maică a mea, chiar că acest preacinstit învăţat este pe cale să mă înveţe alchimia! Şi a început prin a mă face să văd cum se preschimbă o aramă de rând în aurul cel mai curat!

Şi, fără să se mai sinchisească de dojenile maică-si, Hassan luă din bucătărie piuliţa cea mare de aramă, în care bătrâna pisa usturoiul şi ceapa, şi cu care zobea grâul ca să facă turte de pâine, şi dete fuga la persanul care îl aştepta în făurărie. Şi puse jos piuliţa de aramă şi se apucă să aţâţe focul. Şi persanul îl întrebă:

— Au ce vrei să faci, ya Hassan?

El răspunse:

— Vreau să prefac în aur piuliţa mamei mele!

Şi persanul izbucni în râs şi spuse:

— Eşti cam necugetat, Hassane, dacă vrei să te arăţi în suk, de două ori într-o zi, cu nişte drugi de aur, şi să stârneşti în felul acesta bănuielile negustorilor, care au să ghicească lesne că ne ţinem de alchimie, şi ai să ne aduci pe cap o tare afurisită belea!

Hassan răspunse:

— Ai dreptate! Da tare aş vrea să învăţ de la tine taina ştiinţei tale!

Şi persanul începu să râdă şi mai nestăvilit decât prima oară, şi spuse:

— Eşti necugetat, Hassane, dacă îţi închipui că ştiinţa şi tainele ştiinţei se învaţă aşa, în mijlocul drumului, ori în piaţa oraşului, şi că poţi să-ţi faci ucenicia în mijlocul sukului, sub ochii agiei! Da dacă, în adevăr, ya Hassan, doreşti cu hotărâre să înveţi cum se cade, nu ai decât să-ţi strângi toate sculele şi să mă urmezi la mine acasă!

Şi Hassan, fără a şovăi, răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi, ridicându-se, îşi strânse sculele, închise prăvălia şi se duse cu persanul.

Or, pe drum, lui Hassan îi veniră în minte vorbele mamei sale despre persani, şi un potop de gânduri începu să-i vâlvorească minţile; aşa că se opri din mers, fără a şti prea bine ce face şi, cu capul plecat, începu să cugete adânc. Şi persanul, întorcându-se, îl văzu în starea aceea şi se porni să râdă; pe urmă îi zise:

— Eşti necugetat, Hassane! Căci, dacă ai avea şi minte tot pe atâta câtă drăgălăşenie, nu te-ai opri dinaintea soartei plăcute care te aşteaptă! Cum adică? eu îţi vreau binele, şi tu şovăieşti?

Pe urmă adăugă:

— Ci, o, fiul meu, ca să nu ai nici cea mai uşoară îndoială în ce priveşte gândurile mele, am să-ţi dezvălui tainele ştiinţei mele chiar în casa ta!

Şi Hassan răspunse:

— Da, pe Allah! asta are s-o linişească pe mama!

Şi persanul spuse:

— Mergi, dar, înaintea mea, ca să-mi arăţi drumul!

Şi Hassan o luă pe drum înainte, iar persanul după el; şi ajunseră în felul acesta la bătrână.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci şi una noapte

Urmă:

Şi Hassan îl rugă pe persan să aştepte în sala de intrare şi, alergând ca un mânz care zburdă primăvara pe imaş, se duse s-o vestească pe maică-sa că persanul venise în ospeţie la ei. Şi adăugă:

— De vreme ce are să mănânce din mâncarea noastră, în casa noastră, are să fie între noi legătura pâinii şi a sării; şi, în felul acesta, nu o să mai ai de ce să-ţi chinuieşti gândurile din pricina lui.

Bătrâna însă răspunse:

— Allah să ne ocrotească, fiul meu! Legătura de pâine şi de sare este sfântă la noi; ci la păcătoşii aceştia de persani, care sunt închinători focului, nişte stricaţi şi nişte sperjuri, nu are nicio preţuire! Ah, fiul meu, te paşte pacoste grea!

El spuse:

— După ce ai să-l vezi pe acest preacinstit învăţat, nu ai să mai vrei să-l laşi să plece din casa noastră!

Ea spuse:

— Nu! pe mormântul tatălui tău, nu am să stau o clipită în casa aceasta, câtă vreme are să se afle aici păgânul! Şi, după ce are să plece, am să spăl duşumeaua odăii, şi am să afum cu tămâie, şi nici nu am să te ating vreme de o lună întreagă, de frică sa nu mă întinez, de la tine!

Pe urmă adăugă:

— Ci, întrucât el se şi află în casa noastră, iar noi avem aurul pe care ni l-a dăruit el, am să vă pregătesc la amândoi ceva de mâncare, pe urmă am să plec degrabă pe la vecini!

Şi, pe când Hassan se ducea îndărăt la persan, bătrâna aşternu masa şi, după ce făcu nişte târguieli bogate, puse pe tablale pentru ei pui rumeniţi, şi castraveţi, şi zece feluri de zaharicale şi de prăjituri; şi plecă degrabă să se aciuiască pe la vecini.

Atunci Hassan îl aduse pe prietenul său persanul în

sufragerie şi îl pofti să ia loc, spunându-i:

— Trebuie să ne legăm între noi cu pâinea şi cu sarea!

Şi persanul răspunse:

— De bună seamă! Legătura aceasta este un lucru de nesmintit!

Şi se aşeză lângă Hassan şi începu să mănânce cu el, sporovăind într-una. Şi îi spunea:

— O, Hassan, fiul meu, pe sfânta legătură de pâine şi de sare, care se afla acuma între noi, dacă nu te-aş iubi cu o dragoste atâta de fierbinte, nu te-aş învăţa lucrurile tainice pentru care ne aflăm aici!

Şi, spunând acestea, scoase din turban săculeţul cu praful cel galben şi, arătându-i-l, adăugă:

— Vezi praful ăsta? Află, dar, că numai cu oleacă de pulbere de aceasta poţi să schimbi în aur zece oca de aramă. Căci praful acesta nu este altceva decât elixirul chintesenţial, învârtoşat şi pe urmă făcut pulbere, pe care l-am scos din zeama de la o sumedenie de buruieni de leac şi de la o sumedenie de mirodenii, care de care mai osebite. Şi nu am ajuns la născocirea aceasta decât după munci şi osteneli pe care ai să le afli şi tu într-o zi!

Şi îi dete lui Hassan săculeţul, iar Hassan începu şi se uită la el cu atâta luare-aminte încât nu-l mai văzu pe persan cum scoate repede din turban o bucată de bang, din hangurile ce se fac în insula Creta, şi cum o amestecă într-o prăjitură. Şi persanul îi dete lui Hassan prăjitura s-o mănânce, iar Hassan, tot uitându-se mai departe la făină, mâncă prăjitura şi, pe dată, se prăbuşi lat, fără de simţire, cu capul mai greu decât picioarele!

Numaidecât persanul, scoţând un strigat de biruinţă, sări în picioare şi rosti: „Ah, minunatule Hassan, de câţi ani te tot caut fără să te găsesc! Da acuma iată-te în mâinile mele, şi n-ai să mai scapi de sub puterea mea!“ Şi îşi suflecă mânecile, îşi strânse cingătoarea şi, apropiindu-se de Hassan, îl îndoi frumos, cu capul pe genunchi, şi, ţinându-l aşa, îi legă braţele de fluierele picioarelor, şi mâinile de tălpi. Pe urmă, luă o ladă de

haine, o goli şi îl puse în ea pe Hassan, cu tot aurul făurit de lucrarea lui de alchimie. Pe urmă, ieşi să caute un hamal, îi încarcă lada în spinare şi îi porunci să i-o ducă la ţărmul mării, unde se afla o corabie gata să-şi întindă pânzele. Şi căpitanul, care nu mai aştepta decât sosirea persanului, ridică ancora. Şi corabia, împinsă de vântul dinspre uscat, se îndepărtă de ţărm, cu pânzele umflate! Şi-aşa cu persanul, răpitorul lui Hassan şi al lăzii în care îl închisese!

Estimp, mama lui Hassan, iacătă! Când văzu că fiul ei pierise odată cu lada şi cu aurul, şi că hainele din ladă erau împrăştiate prin toată odaia, şi că uşa casei fusese lăsată descuiată, pricepu că din ceasul acela Hassan era pierdut pentru ea şi că hotărârea ursitoarei era împlinită! Atunci, se lăsă pradă deznădejdii şi începu să se bată amarnic peste obraji, şi să-şi sfâşie hainele de pe ea, şi să geamă, să suspine, să ţipe de durere şi să verse lacrimi, zicând: „Vai, o, copilul meu, of! Vai, rod al sufletului şi al inimii mele, of!” Şi îşi trecu noaptea toată alergând înnebunită pe la toţi vecinii, ca să întrebe de feciorul ei; ci fără de niciun folos. Iar vecinii încercară s-o aline; ea însă nu mai putea fi alinată. Şi, din ceasul acela, începu să-şi treacă zilele şi nopţile în lacrimi şi în jale, lângă mormântul pe care îl ridică în mijlocul casei sale, şi pe care scrise numele fiului ei Hassan şi ziua în care acesta fusese rupt de la dragostea ei. Şi mai puse să se scrie şi aceste stihuri pe marmora de pe mormânt, ca să le poată citi fără de contenire şi să plângă:

În fiecare noapte,
Când somnul trist mă fură,
O umbră se strecoară,
Încet, pe sub perdele —
La patu-mi vine tainic,
Ca-ntr-o fermecătură,
Şi amăgeşte visul
Singurătăţii mele.

Dau să cuprind în braţe
Făptura lui iubită,
A fiului meu care
S-a dus şi nu mai vine;
Şi sar din visul nopţii,
Dar, vai! acea clipită
S-a dus, şi-n casa goală
Nu-i nimeni Ungă mine

Şi iacă-aşa trăia biata mamă, cu durerea ei.

Iar persanul, plecat cu lada pe corabie...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci şi doua noapte

Urmă:

...Era cu adevărat un vrăjitor tare înfricoşător; şi îl chema Bahram magul, şi de meseria lui era alchimist. Şi, în fiecare an, îşi alegea dintre fiii de musulmani câte un flăcăiandru bine făcut, ca să-l răpească şi să facă din el ceea ce îl îndemna să facă păgânia, stricăciunea şi soiul lui blestemat; întrucât, aşa cum a spus Părintele Zicalelor, vrăjitorul acesta nu era decât „un câine, fecior de câine; şi toţi strămoşii lui erau nişte câini! Atunci, cum dar să fie el altceva decât un câine, ori cum să facă altceva decât ceea ce face un câine?” Or, aşadar, tot timpul cât ţinu călătoria pe mare, Bahram magul cobora o dată pe zi în afundul corăbiei, acolo unde se afla lada, sălta capacul şi îi da lui Hassan să mănânce şi să bea, punându-i chiar el în gură îmbucăturile, dar lăsându-l mereu în starea de somnoială. Şi, când corabia ajunse la capătul călătoriei, Bahram porunci să se dea jos lada, şi coborî şi el pe uscat, în vreme ce corabia lua iarăşi largul.

Atunci, vrăjitorul Bahram deschise lada, deznodă

legăturile lui Hassan şi spulberă puterea hangului, dându-i flăcăului să miroase nişte oţet şi aruncându-i în nas nişte praf împotriva somnului. Iar Hassan pe dată îşi veni iară în simţiri, şi se uită la dreapta, şi se uită la stânga, şi se văzu întins pe un ţărm de mare, unde pietrele şi nisipul erau colorate în roşu, în verde, în alb, în albastru, în galben şi în negru; şi, din aceasta, pricepu că nu se afla pe ţărmul mării lui de baştină. Atunci, tare nedumerit că se vedea în acel loc pe care nu îl cunoştea, se ridică şi îl zări pe persan în spatele lui, stând pe o stâncă, şi privindu-l cu un ochi deschis şi cu un ochi închis. Şi Hassan, numai dacă îl văzu aşa, simţi pe dată în sufletul lui că fusese amăgit şi că de aci încolo se afla în puterea vrăjitorului. Şi îşi aduse aminte de nenorocirile pe care i le prorocise maică-sa, şi se împăca în inima lui cu hotărârile soartei, zicându-şi: „Îmi pun nădejdea în Allah!” Pe urmă, se duse la persan, care îl lăsă să se apropie fără a se clinti, şi îl întrebă cu un glas tare tulburat:

— Ce vrea să însemne asta, taică? Şi oare nu ne-am legat noi între noi cu legământul pâinii şi sării?

Iar Bahram magul pufni în râs şi spuse:

— Pe Foc şi pe Lumină! Ce-mi tot vorbeşti de pâine şi de sare mie, Bahram, care mă închin Flăcării şi Jarului, Soarelui şi Luminii? Au tu nu ştii că, în felul acesta, eu de mult am sub puterea mea nouă sute nouăzeci şi nouă de tineri musulmani, pe care i-am răpit, şi că tu eşti al o mielea? Ci, pe Foc şi pe Lumină! fără de îndoială că tu eşti cel mai frumos dintre toţi! Şi n-aş fi crezut, o Hassan, că ai să-mi cazi atâta de uşor în năvod! Ci, slavă Soarelui! iată-te în mâinile mele, şi ai să vezi în curând cât de mult te iubesc!

Pe urmă, adăugă:

— Ai să începi, deocamdată, prin a te lepăda de credinţa ta şi a te închina la ceea ce mă închin eu!

La vorbele acestea, uimirea lui Hassan se schimbă într-o supărare până peste poate, şi strigă la vrăjitor:

— O, şeic al blestemului, la ce cutezi tu să mă îndemni?

Şi ce ticăloşie vrei să mă pui să săvârşesc?

Când persanul îl văzu pe Hassan atâta de mâniat, întrucât avea alte gânduri cu el, nu vroi să stăruie mai mult în ziua aceea, ci îi zise:

— O, Hasan, ceea ce ţi-am spus, când ţi-am cerut să te lepezi de legea ta, nu a fost decât o prefăcătorie din parte-mi, ca să-ţi pun credinţa la încercare şi să-ţi ajut să dovedeşti, în felul acesta, o mare vrednicie dinaintea Atoate-răsplătitorului! Pe urmă, adăugă: Singurul meu gând, dacă te-am adus aici, este de a te învăţa, în singurătate, tainele ştiinţei! Ia te uită la muntele acesta ascuţit, care se ridică deasupra mării! Este Muntele-Norilor! Şi în el se află lucrurile cele trebuincioase pentru elixirul preschimbărilor. Şi, dacă vrei să te laşi dus pe vârful lui, mă jur ţie, pe Foc şi pe Lumină, că n-o să ai a te căi de nimic! Căci, de-aş fi vrut să te duc fără de voia ta acolo, aş fi făcut lucrul acesta pe când dormeai! Or, de îndată ce o să ajungem pe culme, avem să culegem tulpinile de buruieni care cresc pe tărâmul acela de deasupra norilor. Şi am să-ţi arăt atunci ce trebuie să faci!

Iar Hassan, care, fără de voia lui, se simţea stăpânit de vorbele vrăjitorului, nu îndrăzni să nu se supună nicicum, şi spuse:

— Ascult şi mă supun!

Pe urmă, aducându-şi aminte cu jale de mama şi de ţara lui, începu să plângă cu amar.

Atunci Bahram îi zise:

— Nu plânge, Hassane! Ai să vezi în curând ce dobândeşti urmând sfaturile mele!

Şi Hassan întrebă:

— Da cum o să putem sui noi pe muntele acesta drept ca un perete?

Vrăjitorul răspunse:

— Asemenea piedică să nu te sperie! Avem să ajungem mai lesne ca pasărea!

Spunând vorbele acestea, persanul scoase de sub haină o tobiţă de aramă, peste care era întinsă o piele de

cocoş, şi pe care erau săpate nişte litere talismanice. Şi începu să bată cu degetele în daireaua aceea. Şi pe dată se ridică un nor de pulbere, şi din mijlocul lui se auzi un nechezat prelung; şi, într-o clipită, se şi ivi dinaintea lor un cal negru înaripat, care începu să bată în pământ cu copita, aruncând foc pe nări. Şi persanul încălecă pe el îndată şi îl ajută şi pe Hasan să se aburce la spatele lui. Şi, numaidecât, calul bătu din aripi şi porni în zbor; şi, în mai puţin timp decât ar fi de trebuinţă ca să deschizi o pleoapă şi s-o închizi pe cealaltă, îi şi duse până pe vârful Muntelui-Norilor. Pe urmă, pieri.

Atunci persanul se uită la Hassan cu un ochi tot atâta de crunt ca şi pe ţărmul mării, pufni într-un hohot de râs năpraznic, şi strigă...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi sfioasă tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci şi treia noapte

Urmă:

...pufni într-un hohot de râs năpraznic, şi strigă:

— Acuma, Hassane, te afli cu totul sub puterea mea; şi nimenea nu are să te mai poată scăpa! Pregăteşte-te, dar, să-mi îndeplineşti cu inimă supusă orice voie, şi începe, până una alta, cu a te lepăda de credinţa ta şi a mărturisi că singura putere este Focul, părintele Luminii!

Când auzi vorbele acestea, Hassan se trase îndărăt strigând:

— Nu este alt Dumnezeu decât unul Allah! Şi Mahomed este trimisul lui Allah! Ci tu, o, ticăloase persane, nu eşti decât un necredincios şi un păgân! Şi Stăpânul Atotputerii are să te pedepsească prin mine!

Şi Hassan, iute ca fulgerul, se repezi la vrăjitor şi îi smulse din mâini daireaua; pe urmă, îl împinse înspre marginea muntelui cel ascuţit şi, încordându-şi voiniceşte amândouă mâinile, îl aruncă în prăpastie. Şi vrăjitorul cel

sperjur şi necredincios, dându-se de-a rostogolul, căzu şi se zdrobi de stâncile mării, şi îşi dete duhul întru păgânie. Şi Eblis îi înhaţă sufletul, ca sa aţâţe cu el focul gheenei. Şi iacătă de ce moarte muri Bahram magul, vrăjitorul cel ticălos şi alchimist.

Iar Hassan, scăpând în felul acesta de insul care vroia să-l facă a săvârşi toate mişeliile, începu dintru-ntâi sa cerceteze pe toate feţele daireaua cea vrăjită, pe care era întinsă pielea de cocoş. Ci, neştiind cum să se slujească de ea, socoti că-i mai bine să nu se slujească nicicum; aşa că şi-o atârnă la centură. După care, rotindu-şi ochii împrejur, văzu că în adevăr vârful de munte pe care se afla era atât de înalt încât se ridica deasupra norilor strânşi pe la poalele lui. Şi o câmpie fără de sfârşit se întindea pe acea culme şi închipuia, între cer şi pământ, un fel de mare fără apă. Şi departe de tot ardea un foc mare şi sclipitor. Şi Hassan gândi: „Acolo unde-i foc, se află şi o făptură omenească!” Şi porni într-acolo afundându-se în acea câmpie unde, drept orice suflet, nu era decât sufletul lui Allah! Şi, când se apropie de ţintă, putu într-un sfârşit să bage de seamă că focul cel sclipitor nu era, în bătaia de soare, decât strălucirea unui palat de aur, ridicat pe patru stâlpi înalţi, tot de aur.

La priveliştea aceea, Hassan se întrebă: „Ce rege ori ce ginn o fi putând să locuiască prin asemenea, locuri?” Şi, cum era tare ostenit de toate zbuciumările prin câte trecuse, ca şi de drumul cel lung pe care îl străbătuse, îşi zise: „Cu mila lui Allah, am să mă duc la palatul acesta şi am să cer portarului să-mi dea oleacă de apă şi ceva de mâncare, ca să nu mor de foame. Şi, de-o fi un om de bine, are să mă adăpostească pe o noapte în vreun ungher!” Şi, dându-se în voia soartei, ajunse dinaintea porţii celei mari, care era tăiată dintr-o piatră de smarald; şi, trecând pragul, intră în curtea de la intrare.

Or, nici nu făcu bine câţiva paşi în acea curte, că Hassan şi zări două fete, frumoase de te ameţeau, care şedeau pe o laviţă de piatră şi jucau şah. Şi, întrucât erau

tare cufundate în jocul lor, nu băgară de seamă dintru început intrarea lui Hassan. Cea mai tânără însă, când auzi călcătura paşilor lui, săltă capul şi îl văzu pe frumosul Hassan, care şi el se oprise când le zărise. Şi fata se ridică repede şi spuse surorii sale:

— Ia te uită, sora mea, ce flăcău frumos! De bună seamă că acesta trebuie să fie nefericitul pe care vrăjitorul Bahram îl aduce în fiecare an de pe Muntele-Norilor! Da cum o fi putut să facă, de-a scăpat din mâinile diavolului acela?

La vorbele acestea, Hassan, care dintru-ntâi nu cuteza să se mişte din loc, înainta către fete şi, aruncându-se la picioarele celei mai tinere, strigă:

— Aşa-i, o, stăpână a mea, sunt chiar sărmanul acela!

Şi fata, dacă îl văzu la picioarele ei pe flăcăul cel atât de frumos, cu stropi de lacrimi pe marginea ochilor lui negri, se simţi tulburată până în străfundurile inimii; şi, cu o faţă plină de milă, se ridică şi îi spuse surori-si, arătându-l pe tânărul Hassan:

— Fii martoră, sora mea, că din clipa aceasta mă jur, dinaintea lui Allah şi dinaintea ta, că mi-l fac frate pe tânărul acesta şi că vreau să împart cu el plăcerile şi bucuriile din zilele frumoase, şi necazurile şi supărările din zilele mai puţin fericite!

Şi îl luă pe Hassan de mână, şi îl ajută să se ridice de jos, şi îl îmbrăţişă aşa cum o soră iubitoare îl îmbrăţişează pe un frate drag. Pe urmă, ţinându-l mai departe de mână, îl duse în lăuntrul palatului, unde, mai înainte de orice, începu prin a-i face la hammam o baie care îl învioră cu totul; după care, îl îmbrăcă în nişte haine falnice, aruncând hainele lui cele vechi şi murdare de drum, şi, ajutată de sora sa, care veni după ei la hammam, îl duse la odaie la ea, sprijinindu-l de un braţ, în vreme ce soră-sa îl ţinea de celălaltul. Şi cele două fete îl poftiră pe tânărul lor oaspete să şadă jos între ele, ca să mănânce. Pe urmă, cea mai tânără îi zise:

— O, frate al meu prea iubit, o, dragule, tu, care cu

venirea ta faci pietrele casei sa dănţuiască de bucurie...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci şi patra noapte

Urmă:

...vrei să ne spui numele cel fermecător pe care îl porţi şi pricina care te-a adus la poarta casei noastre?

El răspunse:

— Află, o, soră care mă întrebi, şi tu, mai marea noastră, că mă cheamă Hassan. Ci, în ce priveşte pricina care m-a adus la palatul vostru, apoi aceea-i soarta mea cea norocoasă! Este însă adevărat că, dacă am ajuns aici, nu am ajuns decât după ce am îndurat tare mari necazuri!

Şi povesti toate câte le păţise cu vrăjitorul Bahram magul, de la început până la sfârşit. Ci nu este de niciun folos să le mai spunem încă o dată. Şi cele două surori, mâniate de purtarea persanului, strigară amândouă deodată:

— O, câinele afurisit! Că şi-a meritat moartea, şi bine ai făcut, o, frate al nostru, de i-ai precurmat pe veci putinţa de a se mai bucura de răsuflarea vieţii!

După care, cea mai mare se întoarse către cea mai mică şi îi zise:

— O, Boboc-de-Trandafir, acuma este rândul tău să-i povesteşti fratelui nostru povestea noastră, ca s-o ţină minte!

Şi fermecătoarea Boboc-de-Trandafir spuse:

— Află, o, frate al meu, o, prea-frumosule, că noi suntem nişte domniţe! Pe mine mă cheamă Boboc-de-Trandafir, iar pe sora mea, care-i aci de faţă, o cheamă Boabă-de-Mirtă; şi, tot aşa, mai am alte cinci surori, încă şi mai frumoase decât noi, care acuma sunt plecate la vânătoare, şi care nu au să mai zăbovească mult până să

se întoarcă. Pe cea mai mare dintre noi o cheamă Steaua-Dimineţii, pe cea de a doua o cheamă Steaua-Serii, pe cea de a treia o cheamă Cornalina, pe cea de a patra o cheamă Smaralda, pe cea de a cincea o cheamă Dediţea. Iar eu sunt cea mai mică dintre toate şapte. Şi suntem toate surori după tată, dar nu şi după mamă; iar eu şi cu Boabă-de-Mirtă suntem surori şi după mamă. Or, tatăl nostru, care este unul dintre regii cei atotputernici peste ginni şi peste marezi, este un înfumurat şi un asupritor care, socotind că nimenea nu este vrednic să ajungă soţ al vreuneia dintre fetele lui, s-a jurat că nu are să ne mărite niciodată. Şi, ca să fie încredinţat că voinţa lui nu are să fie încălcată vreodată, şi-a chemat vizirii şi i-a întrebat: „Nu cumva ştiţi vreun loc pe unde nu umblă nici oamenii şi nici ginnii, şi care ar putea să le slujească de locuinţă celor şapte fete ale mele?” Vizirii răspunseră: „Şi oare pentru ce, o, rege al nostru?” El spuse: „Ca să le pun pe cele şapte fete ale mele la adăpost de oamenii şi de ginnii de parte bărbătească!” Ei spuseră: „O, rege al nostru, noi gândim că femeile şi fetele nu au fost zămislite de către Cel-binefăcător decât ca să se împreune cu bărbaţii prin părţile cele mai simţitoare ale trupului lor! Şi, de altminteri, însuşi Proorocul (cu el fie rugăciunea şi pacea!) a spus: «Nicio femeie nu va îmbătrâni fecioară în Islam!» Ar fi, dar, o mare ruşine pe capul regelui, dacă fetele lui ar îmbătrâni cu fecioria lor! Şi-apoi, pe Allah! păcat de tinereţele lor!” Ci părintele nostru răspunse: „Mai bine să le văd moarte, decât să le mărit!” Şi adăuga: „Dacă nu-mi arătaţi numaidecât locul de care vă întreb, capetele voastre au să va zboare de pe grumaji!” Atunci vizirii răspunseră: „Dacă-i aşa, o, măria-ta, află că este un loc gata găsit spre a-ţi pune fetele la adăpost: este Muntele-Norilor, în care, pe vremurile de demult, salăşluiau efriţii cei răzvrătiţi împotriva poruncilor lui Soliman. Acolo se află un palat de aur, zidit odinioară de efriţii cei răzvrătiţi, spre a le sluji de adăpost, dar care de atunci a rămas părăsit şi şade pustiu. Iar locul unde-i

aşezat este prielnic, căci se bucură de un aer minunat şi-i coperit cu belşug de copaci roditori, şi cu ape plăcute, mai reci ca gheaţa şi mai dulci ca mierea!” La vorbele acestea, tătânele nostru nu mai zăbovi a ne trimite aici, cu o liotă falnică de ginni şi de marezi care, odată ce ne aşezară în pustietate, se întoarseră la împărăţia tatălui nostru. Or, noi, de cum am ajuns aici, am şi văzut că în adevăr locul acesta, departe de toate făpturile lui Allah, este un loc înflorit, bogat în păduri, cu pajişti însorite, cu livezi şi cu izvoare de ape vii ce curg din belşug, asemenea unor salbe de mărgăritare şi unor năvlapi de argint; şi văzurăm că pâraiele se îmbulzesc unele peste altele, ca să privească şi să oglindească florile care le zâmbesc; şi văzurăm că văzduhul este vrăjit de ciripeli şi de miresme; şi că porumbeii guleraţi şi turturelele psalmodiază pe ramurile primăverii şi cântă laude Atoatefăcătorului; şi că lebedele plutesc mândre pe ape; şi că păunii, în straiele lor falnice, învrâstate cu corai şi cu nestemate în mii de culori, sunt ca nişte tineri însurăţei; că pământul este un pământ neprihănit şi amirosind a pomişori de camfor, împodobit cu toate podoabele raiului; şi că, într-un sfârşit, este o ţară aleasă şi binecuvântată! Încât, o, frate al meu, nu ne simţim deloc nefericite că trăim într-o ţară ca aceasta, în palatul acesta de aur; şi, mulţumindu-i pururea celui Atoaterăsplătitorului pentru huzururile sale, nu ne pare rău decât de un lucru, şi anume că nu avem în tovărăşia noastră niciun bărbat care să ne bucure cu chipul lui când ne deşteptăm dimineaţa, şi care să aibă o inimă iubitoare şi gingaşă. Pentru aceasta, o, Hassan, ne vezi acuma atâta de bucuroase de venirea ta!

Şi, după ce vorbi aşa, fermecătoarea Boboc-de-Trandafir îl muie pe Hassan în alinturi şi daruri, aşa cum se face între fraţi şi între prieteni, şi şezu cu drag la taifas mai departe cu el.

Estimp, veniră şi celelalte cinci domniţe, surorile frumoaselor Boboc-de-Trandafir şi Boabă-de-Mirtă; şi,

vrăjite şi răpite de vederea unui flăcău atâta de frumos şi a unui frate atâta de plăcut, îi făcură cea mai dulce şi mai călduroasă primire. Şi, după salamalekurile şi cele dintâi urări şi cuvinte, îl puseră să jure că are să rămână cu ele o lungă bucată de vreme.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci şi cincea noapte

Urmă:

Şi Hassan, care nu vedea nicio piedică împotriva acelei dorinţi, se jurui din toată inima. Şi rămase pe lângă ele, în palatul acela plin de minuni, şi, din acea clipă, fu soţul lor la toate vânătorile şi la toate plimbările. Şi se bucura şi se simţea fericit că are nişte surori aşa de fermecătoare şi aşa de gingaşe; iar ele se simţeau minunat că au un frate aşa de frumos şi de desfătător. Şi îşi petreceau zilele zburdând împreună prin poieni şi de-a lungul pâraielor; iar seara se dăscăleau laolaltă, Hassan povestindu-le despre obiceiurile din ţara lui de baştină, iar fetele povestindu-i datinile ginnilor, ale marezilor şi ale efriţilor. Şi viaţa aceasta plăcută îl făcea tot mai frumos din zi în zi, şi da chipului său o înfăţişare chiar ca a lunii. Şi dragostea lui de frate cu cele şapte surori, mai ales cu tinerica Boboc-de-Trandafir, se întemeia întocmai ca frăţia unor copii născuţi din acelaşi tată şi din aceeaşi mama.

Or, într-o zi, pe când şedeau împreună şi cântau într-un crâng, zăriră deodată un vârtej mare de pulbere ce se ridica până la cer şi acoperea faţa soarelui; şi venea iute către ei, cu un vuiet ca de tunet. Şi cele şapte domniţe, cuprinse de spaimă, îi spuseră lui Hassan:

— Oh! fugi repede şi ascunde-te în foişorul din grădină!

Şi Boboc-de-Trandafir îl luă de mână şi se duse cu el să-l ascundă în foişor. Şi iacătă că trâmba se risipi, şi de sub ea se ivi o oaste întreagă de ginni şi de marezi! Or,

oastea aceea era un alai pe care îl trimisese la fetele lui regele din Ginnistan, ca să le aducă la el, să fie de faţa la ospeţele cele mari pe care avea de gând să le dea în cinstea unuia dintre regii megieşi. Şi, la vestea aceasta, Boboc-de-Trandafir dete fuga la ascunzătoarea lui Hassan; şi îl îmbrăţişă, cu lacrimi în ochi şi cu pieptul uscat de sughiţuri jalnice, şi îl înştiinţă că şi ea şi surorile ei au să plece, şi îi spuse:

— Însă, o, frate al meu, tu să aştepţi întoarcerea noastră în palatul acesta, peste care eşti stăpân deplin! Şi iată cheile de la toate odăile! Şi îi dete cheile, adăugând: Numai că, te rog fierbinte, ya Hassan, şi te juruiesc pe sufletul tău drag, să nu care cumva să deschizi odaia care se încuie cu cheia ce poartă ca semn peruzeaua aceasta încrustată în ea!

Şi îi arătă cheia cu pricina. Şi Hassan, tare mâhnit de plecarea ei şi a surorilor ei, o îmbrăţişă plângând şi îi făgădui că are să aştepte, neclintit, întoarcerea lor, şi că nu are să deschidă uşa a cărei cheie avea ca semn peruzeaua încrustată în ea. Şi fata, dimpreună cu cele şase surori ale ei, care veniră pe furiş să-l vadă pe fratele lor înainte de plecare, îşi luară bun-rămas cu multă duioşie de la Hassan, şi toate îl sărutară, una câte una; pe urmă, împreună cu alaiul, îşi luară numaidecât drumul către ţara părintelui lor.

Iar Hassan, dacă se văzu singur în palat, fu cuprins de o mare mâhnire; şi, dacă se pomeni în singurătate, după ce fusese în tovărăşia cea minunată a celor şapte surori, îşi simţi pieptul tare apăsat; şi, căutând să-şi spulbere şi să-şi domolească părerile de rău, se apucă să cerceteze, una câte una, odăile fetelor. Şi, văzând locul în care trăiau ele şi lucrurile lor frumoase, îşi simţea sufletul cuprins de foc şi inima bătând tulburată. Şi ajunse în felul acesta dinaintea uşii care se descuia cu cheia ce era însemnată cu peruzeaua încrustată în ea. Ci nu vroi nicidecum să se slujească de acea cheie, şi se întoarse de la uşă. Pe urmă, gândi: „Cine ştie pentru ce m-o fi sfătuit atâta sora mea

Boboc-de-Trandafir să nu deschid uşa asta! Şi ce s-o fi putând afla, acolo în lăuntru, aşa de tainic încât să-mi fie pusă o atare oprelişte? Da, dacă aşa-i voinţa surorii mele, nu am decât să răspund că ascult şi că mă supun!” Şi plecă, şi, întrucât se lăsa noaptea şi îl apăsa singurătatea, se duse să se culce, ca să-şi adoarmă mâhnirea. Ci nu izbuti să închidă ochii, atâta stăruia în mintea lui uşa aceea poprită; şi gândul acesta îl chinuia atât de tare încât îşi spuse: „Da dacă tot m-aş duce s-o deschid?” Ci gândi: „Mai bine să aştept până mâine dimineaţă!” Pe urmă, nemaiputând să aştepte aşa, neadormit, se ridică, zicându-şi: „Mai bine mă duc să descui acuma, numaidecât, uşa aceea şi sa văd ce-o fi în iatacul pe care îl închide, măcar de-ar fi să-mi găsesc şi moartea acolo!” Şi, ridicându-se, aprinse un opaiţ şi se duse la uşa cea tainică. Şi băgă cheia în broască, iar zăvorul se descuie fără de nicio caznă; şi uşa se deschise ca de la sine, fără de niciun zgomot; şi Hassan intră în odaia în care da acea uşă.

Or, degeaba privi el în toate părţile, căci nu văzu dintru-ntâi chiar nimic: niciun lucru, nicio rogojină, niciun preş. După ce însă dete o roată prin încăpere, zări într-un ungher, lipită de perete, o scară de lemn negru, care ducea sus la o bageaca tăiată în tavan. Şi Hassan, fără a şovăi, îşi puse jos opaiţul şi, căţărându-se pe scară, se sui până la tavan şi, de acolo, se strecură prin bageacă. Şi, când scoase capul prin bageaca aceea, se pomeni deodată afară, la faţa unei terase ce se întindea chiar peste tavanul odăii.

Atunci Hassan se sui pe terasă. Iar terasa aceea era plină cu ierburi şi cu copăcei, întocmai ca o gradină; şi acolo, sub tainica lumină a lunii, văzu aşternându-se, în mijlocul tăcerii pământului, cea mai frumoasă privelişte care a vrăjit vreodată un ochi de om…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci şi şasea noapte

Urmă:

...cea mai frumoasă privelişte care a vrăjit vreodată un ochi de om. La picioarele lui, dormind în tihnă, se întindea un lac mare, în care se oglindea toată strălucirea cerului şi unde ţărmul, cu toate creţurile dulci ale apei, surâdea de frunzişurile clătinate ale dafinilor, de mirţii înfloriţi, de migdalii încununaţi cu zăpada lor, de steblele de glicine, şi cânta imnul nopţii din toate glasurile păsărelelor lui. Şi pânza de mătasă, cuprinsă între piepturi de tufişuri bătrâne, se întindea mai departe, să scalde temeliile unui palat cu liniile zidirii ciudate, cu niştea bolte străvezii, ţâşnind în limpezimea şi în cleştarul cerurilor. Şi, de la palatul acela, se întindea până la apă, peste o punte de marmoră şi de mozaic, o podea împărătească, pardosită cu lespezi puse rânduri-rânduri, şi cu pietre de rubin, şi pietre de smarald, şi pietre de argint, şi pietre de aur. Şi pe podina aceea se boltea, sprijinit de patru stâlpi subţiri de alabastru trandafiriu, un uranisc de mătase verde, ce ocrotea cu dulceaţa umbrei lui un jeţ cioplit din lemn de aloe şi din aur, măiestrit lucrat, pe care spânzura o viţă de vie cu ciorchini grei şi cu boabe de mărgăritar mari cât ouăle de porumbel. Şi totul era înconjurat de o împletitură făcută din foiţe de aur roşu şi de argint. Şi peste toate acele lucruri neprihănite dăinuia atâta armonie şi atâta frumuseţe, încât nicio făptură omenească, să fi fost însuşi Khosroe ori Kaişsar, nu ar fi putut să închipuiască ori să dureze nişte minunăţii ca acelea.

Încât Hassan, înmărmurit, nu mai cuteză nici să se mişte, de frică să nu tulbure tihna plăcută a acelor locuri; când, dintr-o dată, văzu cum se desprinde de pe cer şi cum coboară vădit către lac un stol de păsări mari. Şi iacătă că se lăsară chiar pe ţărmul apei; şi erau în număr de zece; şi penele lor frumoase, albe şi dese, măturau

iarba în mersul lor legănat şi galeş. Şi, în toate mişcările lor, parcă ar fi ascultat de o pasăre mai mare şi mai frumoasă decât toate celelalte, şi care se îndreptase încetişor către podina aceea, şi se aşezase în jeţ. Şi, deodată, toate zece laolaltă, cu o mişcare gingaşă, se despuiară de penele lor. Şi, aruncând mantiile acelea, se iviră zece lune, de o frumuseţe neprihănită, în chip de zece fecioare, goale din creştet până în talpă. Şi, râzând, săriră în apa care le întâmpină cu o ploaie de nestemate. Şi se scăldară cu mare încântare, hârjonindu-se laolaltă: iar cea mai frumoasă se repezea după ele, le prindea şi le tăvălea într-un potop de alinturi, şi le gâdila şi le muşluia! Şi ce mai chicoteli! Şi ce mai dezmierdări!

Când sfârşiră scalda, ieşiră din lac; iar cea mai frumoasă se sui iarăşi pe podină şi se duse să şadă în jeţ, neavând altă îmbrăcăminte pe ea decât pletele ei. Şi Hassan, privindu-i nurii, simţi cum îşi pierde minţile; şi gândi: „Ah! acuma ştiu bine de ce Boboc-de-Trandafir, sora mea, m-a oprit să deschid uşa aceasta! Iacătă că tihna mea s-a dus pe veci!” Şi cercetă mai departe cu de amănuntul feluritele frumuseţi ale fecioarei goale. Ce minunăţie! ah! şi ce nu văzu el atunci! În adevăr, nu încape nicio îndoială, fata aceea era cel mai desăvârşit lucru ieşit din mâinile Atoateziditorului. Oh! ce goliciune strălucită! Gingăşia gâtului ei şi lumina ochilor cei negri erau mai presus decât a gazelelor; iar mijlocul ei înalt şi subţire îmbăta mai tare decât arakaua. Părul ei de neguri era o noapte de iarnă, deasă şi întunecată. Gura-i aidoma cu un trandafir era gemma pecetei lui Soliman. Dinţii-i de fildeş tânăr erau o salbă de mărgăritare, ori nişte pietricele de grindini croite pe-o măsura; gâtu-i era un stâlp de argint; pântecele avea unghere şi cotloane, iar spatele gropiţe şi caturi; buricul ei era atât de larg încât ar fi putut cuprinde o uncie întreagă de mosc negru; coapsele-i erau voinice, şi deopotrivă de tari şi de mlădioase, ca nişte perne umplute cu puf de struţ; iar deasupra lor, în cuibu-i cald şi vrăjitor, aidoma unui

iepuraş fără urechi, sta o istorie plină de slavă, cu terasa şi cu bătătura ei, şi cu vâlcelele ei ca pâlnia, în care să te tot laşi să luneci, ca să uiţi negrele amaruri. Şi tot aşa ai fi putut gândi că-i şi ca o boltă de cleştar, rotundă pe toate părţile şi clădită pe o temelie vârtoasă; ori că-i un tas de argint, stând răsturnat. Şi chiar că numai unei fecioare cumu-i aceasta i s-ar potrivi versurile poetului:

Fecioara, cum venea atunci spre mine,
În frumuseţea-i caldă îmbrăcată,
Ca trandafiru-n trandafirii lui,
Cu sâni ca două rodii, dintr-odată
„Iată un trandafir şi două rodii!”
Strigai vrăjit, din inima mea toată.
Ci mă-nşelam! A-ţi semui obrajii
Cu trandafirii, o, frumoasă fată,
Şi sânii-ţi tari cu nişte biete rodii,
Greşeală e! Pentru că, niciodată,
Nici trandafirii de pe trandafiri,
Nici rodiile mândre n-au să poată
Să-ţi fie-asemeni – căci pe trandafiri
Poţi să-i miroşi; pe rodii, ca pe-o roadă,
Le poţi culege; dar, tu, minunată,
Cine-ar putea să se mândrească, oare,
Că te-a atins ori mirosit vreodată?

Şi-aşa era fecioara care se suise să stea, falnică şi goală, în jeţ, pe malul lacului.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci şi şaptea noapte

Urmă:

După ce se odihni de scaldă, fata spuse către tovarăşele sale, culcate lângă ea pe podeaua aceea:

— Daţi-mi hainele de îmbrăcat pe dedesubt!

Şi fetele veniră şi îi puseră, drept veşmânt, numai o năframă de zarafir pe umeri, o basma străvezie pe cap, şi o centură de atlaz peste mijloc. În felul acesta o împodobiră! Şi era ca o mireasă, şi mai minunată decât toate minunile. Şi Hassan se uita la ea, ascuns pe după pomii de pe terasă şi, cu toată dorinţa care îl îndemna să i se arate înainte, nu izbuti să facă nicio mişcare, atâta de înlemnit era de uimire, şi atâta de pierit era de tulburare. Şi fata spuse:

— O, domniţelor, iacătă că se face ziuă şi-i vremea să ne pregătim de plecare, căci ţara noastră-i departe şi ne-am răsfăţat destul!

Atunci fetele o îmbrăcară în mantia ei de pene, se îmbrăcară apoi şi ele la fel, şi toate laolaltă îşi luară zborul, punând lumină pe cerul dimineţii.

Atâta! Şi Hassan, înmărmurit, le urma cu ochii şi, încă mult timp după ce pieriseră, el tot mai scruta zarea îndepărtată, năpădit amarnic de o dragoste cum niciodată nu i se mai aprinsese în suflet la vederea nici unei fete de pe pământ. Şi lacrimi de dor şi de iubire începură să-i curgă pe obraji, şi strigă: „Ah, Hassan, sărmane Hassan! Iacătă-ţi acuma inima în mâinile fetelor acestea de ginni, pe tine, pe care nicio frumuseţe nu te-a putut opri în ţara ta!” Şi, cufundat într-o visare adâncă, şi cu obrazul în palmă, ticlui versurile acestea:

Ce zori de ziuă albe te alină
În roua albă-a zării de argint?
Înveşmântată-ntr-o lumină lină
Şi-n frumuseţea la de mărgărint,
O, tu, cea dusă, te ivişi, senină,
Doar ca să-mi pui în suflet flori ce mint
Şi chinul care inima-mi dezbină?
Cum de pot spune unii, cum pretind
Că dragostea e de dulceaţă plină?
Ah, chinu-acesta dacă e alint,

Atunci amarul smirnei ce-i, regină?

Şi tot aşa oftă într-una, mai departe, fără să închidă ochii, până se ivi soarele. Pe urmă, coborî pe ţărmul lacului şi începu să rătăcească încolo şi încoace, adulmecând în văzduhul proaspăt miresmele lăsate de domniţe. Şi se mistui aşa ziua întreagă, aşteptând să vină iar noaptea, ca să se suie iarăşi pe terasă, nădăjduind că păsările au să se mai întoarcă. Ci nimeni nu mai veni în noaptea aceea, şi nici în nopţile următoare. Şi Hassan, deznădăjduit, nu mai vroi nici să mănânce, nici să bea, nici să se culce, şi nu făcu alta decât să se îmbete tot mai tare de dorul lui după necunoscuta aceea. Şi, în felul acesta, se subţia şi slăbea; şi puterile îl părăsiră încet încet, şi bietul Hassan se lăsă să cadă moale la pământ, zicându-şi: „Moartea-i mai de dorit decât această viaţă de suferinţă!"

Estimp, cele şapte domniţe, fetele regelui de peste Ginnistan, se întoarseră de la ospeţele unde fuseseră poftite de tatăl lor. Şi cea mai mică dintre ele, chiar până a-şi schimba hainele de drum, dete fuga să-l caute pe Hassan. Şi îl găsi în odaia lui, întins pe pat, tare îngălbenit şi tare schimbat; şi sta cu pleoapele închise, şi lacrimile îi curgeau domol pe obraji. Şi fata, când îl văzu aşa, dete un ţipăt de spaimă şi se repezi la el şi îl cuprinse în braţe, aşa cum face o soră cu fratele ei, şi îl sărută pe frunte şi pe ochi, zicându-i:

— O, frate al meu preaiubit, pe Allah! mi se rupe inima când te văd în starea aceasta! Ah, spune-mi ce te doare, ca să-ţi caut leacul!

Şi Hassan, cu pieptul zguduit de suspine, făcu din cap şi din mână un semn care vroia să însemne: „Nu!" şi nu rosti nicio vorbă. Şi fata, năpădită de lacrimi, şi cu mângâieri nemărginite în glas, îi spuse:

— Fie-ţi milă, o, frate al meu Hassane, suflet al sufletului meu, desfătare a pleoapelor mele: când îţi văd ochii cufundaţi de slăbiciune în găvanele lor, şi trandafirii

stinşi din obrajii-ţi scumpi, viaţa mi se întunecă şi nu mai are niciun farmec! Te juruiesc, pe sfânta dragoste care ne leagă, nu-ţi mai tăinui suferinţele şi chinul faţă de o sora care este gata să-ţi răscumpere viaţa cu preţul a o mie de vieţi de-ale ei!

Şi, pierdută, îl acoperea cu sărutări şi îi ţinea mâinile amândouă strânse la sânul ei, şi aşa îl ruga, stând în genunchi lângă patul lui. Şi Hassan, după un răstimp, scoase un şir de suspine grele şi, cu glasul stins, ticlui stihurile acestea:

De m-ai privi mai cu luare-aminte,
Pricina suferinţei mi-ai vedea,
Şi n-ar mai trebui să-nşir cuvinte.
Ci la ce bun să-mi ştii durerea grea,
Când niciun leac nu am de-aci-nainte?

Vai, inima mea s-a pierdut cu firea,
Şi ochii-mi pururi treji nimic nu văd!
Iar ceea ce a dus cu ea iubirea,
Numai iubirea poate da-ndarăt!

Pe urmă, lacrimile lui Hassan se revărsară din belşug; şi adăugă:

— Ah, sora mea, ce ajutor ai mai putea să-i aduci cuiva care suferă din vina lui? Şi-apoi, tare mi-e teamă că nu ai să poţi decât să mă laşi să mor de chinul şi de nenorocul meu!

Ci fata strigă:

— Numele lui Allah fie cu tine şi împrejurul tău, o, Hassan! Ce tot spui tu? De-ar fi să-mi pierd şi sufletul, eu nu pot face altceva decât să-ţi vin în ajutor!

Atunci Hassan, cu suspine în glas, spuse:

— Află, dar, o, sora mea Boboc-de-Trandafir că sunt zece zile de când n-am mai mâncat nimic, şi aceasta din pricina cutăror şi cutâror lucruri care mi s-au întâmplat!

Şi îi povesti toată păţania lui, fără a uita niciun

amănunt.

Şi, dacă auzi istorisirea lui Hassan, Boboc-de-Trandafir, departe de a se arăta necăjită, cum ar fi putut să fie, se simţi cuprinsă cu totul de jalea lui şi începu să plângă laolaltă cu el.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci şi opta noapte

Urmă:

După care, Boboc-de-Trandafir spuse:

— O, fratele meu, linişteşte-ţi sufletul drag, limpezeşte-ţi ochii şi şterge-ţi lacrimile! Căci mă jur ţie că sunt gata să-mi primejduiesc viaţa care îmi este dragă şi sufletul meu cel scump, ca să îndrept ce ai păţit şi să-ţi împlineşti dorul, ajutându-te s-o ai pe acea necunoscută pe care ai îndrăgit-o, inşallah! Ci te sfătuiesc, o, frate al meu, să ţii în taină lucrul acesta, şi să nu le spui surorilor mele nicio vorbă, altminteri te primejduieşti să te pierzi, şi mă pierzi şi pe mine odată cu tine. Şi dacă ţi-or pomeni ele ceva despre uşa cea oprită, şi dacă te-or întreba despre ea, tu să le spui: „Habar nu am de uşa aceea!” Şi dacă s-or mâhni că te văd atâta de zaif, şi dacă ţi-or pune vreo întrebare, să le spui: „Dacă sunt aşa, sunt din pricină că am tânjit prea mult singur de lipsa voastră. Şi inima mea s-a zbuciumat prea mult de dorul vostru!” Şi Hassan răspunse:

— Hotarât! aşa am să le spun! Căci sfatul tău este minunat!

Şi o sărută pe Boboc-de-Trandafir, şi îşi simţi sufletul că se linişteşte şi pieptul ca i se alină, uşurat în felul acesta de teama cea mare care îl apăsa că are s-o vadă pe sora lui cum se supără pe el din pricina uşii celei tainice! Şi, înseninat pe deplin, răsuflă din adânc şi ceru de mâncare. Şi Boboc-de-Trandafir îl mai sărută o dată şi plecă fără de

zăbavă, cu lacrimile în ochi, la surorile ei, să le spună:

— Vai, surorile mele! bietul meu frate Hassan este tare bolnav! De zece zile niciun strop de mâncare nu i-a mai intrat în gură, din pricina lipsei noastre şi a mâhnirii în care s-a cufundat! L-am lăsat aici singur, bietul de el, fără nimeni care să-i ţină de urât; şi atunci şi-a adus aminte de mama şi de ţara lui, şi amintirile acestea l-au umplut de amărăciune. Of, tare-i vrednică de milă soarta lui, surorile mele!

La vorbele acestea ale blândei Boboc-de-Trandafir, domniţele, care erau împodobite cu un suflet bun şi uşor de înduioşat, deteră fuga să-i ducă de mâncat şi de băut fratelui lor; şi se străduiră să-l mângâie şi să-l învioreze cu chipurile şi cu vorbele lor; şi, ca să-l înveselească, îi povestiră toate ospeţele şi toate minunăţiile pe care le văzuseră la palatul tatălui lor, în Ginnstan. Şi, vreme de o lună de zile, nu conteniră să-i dovedească cele mai alese-şi mai duioase îngrijiri, ci fără să izbutească a-l tămădui întru totul.

La sfârşitul lunii aceleia, domniţele, afară de Boboc-de-Trandafir, care le rugă să-i îngăduie să rămână în palat, ca să nu-l lase singur pe Hassan, plecară la vânătoare, după obiceiul lor; şi ele se mărturisiră îndatorate surorii lor mai mici pentru grija ce-o avea faţă de oaspetele lor. Or, de îndată ce ele plecară, Boboc-de-Trandafir îl ajută pe Hassan să se scoale, îl luă în braţe şi îl duse pe terasa peste care se întindea lacul. Şi acolo, luându-l la sân şi odihnindu-i capul pe umărul ei, îi zise:

— Spune-mi acuma, mieluşelul meu, în care dintre chioşcurile acestea care se înşiruiesc pe malul lacului ai văzut-o pe aceea care îţi pricinuieşte atâtea lacrimi?

Şi Hassan răspunse:

— N-am văzut-o în niciunul dintre chioşcurile acestea, ci mai întâi în apa lacului, şi apoi pe jeţul de pe podeaua aceea!

La vorbele acestea, fata se îngălbeni cu totul la chip şi strigă:

— O, păcatele noastre! Păi, atunci, o, Hassan, aceea-i chiar fiica împăratului ginnilor, acela care domneşte peste împărăţia cea nemărginită în care tatăl meu nu este decât unul dintre locţiitorii lui! Şi ţara în care se află scaunul de domnie al împăratului nostru este la o depărtare de neajuns, şi este înconjurată de o mare pe care nici oamenii şi nici ginnii nu pot s-o străbată. Şi el are şapte fete, iar aceea pe care ai văzut-o tu este cea mai tânără. Şi regele are o pază alcătuită numai din nişte fecioare războinice, de neam ales, şi fiecare dintre ele se află în fruntea unei oşti de cinci mii de călăreţe viteze. Or, tocmai aceea pe care ai văzut-o tu este cea mai frumoasă şi cea mai oţelită dintre toate tinerele împărăteşti; şi le întrece pe toate la vitejie şi la dibăcie. O cheamă Strălucire! Şi vine să se preumble pe aici la fiecare lună nouă, însoţită de fetele curtenilor tatălui său. În ce priveşte mantiile lor de pene, care le poartă prin văzduhuri ca pe nişte păsări, apoi acelea-s din dulapurile de haine ale duhurilor! Şi numai cu ajutorul acelor haine avem să izbândim noi sa ne atingem ţinta. Află, dar, o Hassan, că altă cale nu ai ca să ajungi stăpân pe făptura ei, decât sa pui mâna pe haina ei cea fermecată. Pentru aceasta, nu ai decât să stai ascuns aici şi să aştepţi întoarcerea ei; şi ai să te foloseşti de clipa când ea are să coboare să se scalde în lac, şi ai să-i iei mantia, şi nimic altceva nu ai să-i mai iei! Şi, cu aceasta, o ai şi pe ea! Şi atunci, ia seama bine să nu care cumva să te înduioşezi de rugăminţile ei şi nu care cumva să-i dai mantia îndărăt, altminteri ai sa fii pierdut fără de izbavă, iar noi toate avem să fim la fel preţul răzbunării ei, şi tot aşa şi tatăl nostru odată cu noi! Mai degrabă înhaţ-o de coade şi trage-o după tine; şi ea are să ţi se supună şi să te asculte! Şi are să se petreacă ce s-o petrece!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci şi noua noapte

Urmă:

La vorbele acestea spuse de Boboc-de-Trandafir, Hassan fu cuprins de bucurie şi simţi cum o viaţă nouă se revarsă în el şi îi dă îndărăt deplinătatea puterilor. Şi se ridică singur pe picioare şi luă în mâini capul surorii sale şi îl sărută cu duioşie, mulţumindu-i pentru bunătatea ei. Şi amândoi coborâră în palat şi îşi petrecură vremea tăifăsuind plăcut, ba despre una, ba despre alta, laolaltă cu celelalte fete.

Or, a doua zi, care se nimerise tocmai o zi de lună nouă, Hassan aşteptă noaptea ca să se ducă, şi să se pitească sub podeaua de pe malul lacului. Şi nu şezu acolo mai mult de câteva clipite, că se şi auzi un fâlfâit de aripi în tăcerea nopţii şi, la lumina lunii, păsările cele cu atâta nerăbdare aşteptate se iviră şi intrară în lac, după ce îşi scoaseră mantiile de pene şi mătăsurile de dedesubt. Iar minunata Strălucire, fiica regelui regilor ginnilor, îşi cufundă şi ea în apă trupul falnic şi gol. Şi era încă şi mai frumoasă şi mai ispititoare decât întâia oară. Şi Hassan, cu toată încântarea şi tulburarea care îl cuprinseseră, izbuti să se strecoare, nevăzut, până la locul unde fuseseră lăsate hainele, luă mantia de pene a fetei regelui şi se piti degrabă sub podină.

Când frumoasa Strălucire ieşi din apă, pricepu, dintr-o aruncătură de ochi, după neorânduiala hainelor împrăştiate pe iarbă, că o mână străină le prihănise lucrurile. Şi se duse la haine şi văzu că mantia ei pierise. Şi scoase un ţipăt amarnic de spaimă şi de deznădejde, şi începu să se bată peste faţă şi peste piept. Oh, ce frumoasă era aşa, sub lună, deznădăjduita de ea! Ci tovarăşele ei, când auziră ţipătul, se repeziră să vadă ce-i acolo şi, pricepând ce se întâmplase, îşi luară fiecare degrabă hainele şi, fără a se mai gândi să-şi şteargă goliciunea udă şi să-şi mai pună mătăsăriile de pe

dedesubt, se acoperiră cu penele lor de zburătoare şi, iuţi ca nişte gazele speriate sau ca nişte porumbiţe vânate de erete, fugiră înnebunite către văzduhuri. Şi într-o clipită pieriră, lăsând-o singură, la marginea lacului, pe plânsa, pe îndurerata, pe necăjita Strălucire, fata regelui lor.

Atunci Hassan, măcar că tremura de tulburare, se repezi din ascunzătoarea lui la fata goală, care o luă la fugă. Iar el se luă după ea împrejurul lacului, strigând-o cu numele cele mai gingaşe şi încredinţând-o că nu vroia să i facă niciun rau. Ci ea, ca o căprioară hăituită de câini, fugea cu mâinile înainte, gâfâind, cu pletele în vânt, înspăimântată că fusese prinsă aşa, în goliciunea trupului ei de fecioară. Hassan însă, alergând după ea, o prinse, într-un sfârşit, şi o înşfăcă de pletele pe care şi le înfăşură pe după mână, şi o sili să vină cu el. Atunci ea închise ochii şi, supunându-se soartei, se lasă târâtă, fără a mai pune nicio împotrivire. Şi Hassan o duse în odaia lui, unde, fără a se lăsa înduioşat de rugăminţile şi de plânsetele ei, o încuie, şi fugi numaidecât s-o înştiinţeze pe sora lui şi să-i ducă vestea cea bună a izbânzii.

Iar Boboc-de-Trandafir dete fuga numaidecât în odaia lui Hassan la prăpădita de Strălucire, care de jale îşi muşca mâinile şi plângea cu toate lacrimile din ochii ei. Şi Boboc-de-Trandafir se aruncă la picioarele ei, ca să-i dovedească cinstire şi, după ce sărută pământul, îi spuse:

— O, domniţă a mea, pacea fie cu tine, şi mila lui Allah, şi binecuvântările lui! Tu luminezi locuinţa aceasta şi o înmiresmezi cu venirea ta!

Şi Strălucire răspunse:

— Cum? Tu eşti, Boboc-de-Trandafir? Care va să zică aşa îngădui tu să se poarte fiii oamenilor cu fata regelui tău? Tu ştii ce putere are tatăl meu; şi ştii că regii ginnilor sunt supuşii lui, şi că el porunceşte peste oştiri întregi de efriţi şi de marezi nenumărate ca firele de nisip ale marii; şi ai cutezat să primeşti un om în casa ta, ca să mă prindă, şi ai vândut-o pe stăpâna ta! Altminteri, cum ar fi găsit omul acesta drumul către lacul în care mă scăldam?

La vorbele acestea, sora lui Hassan răspunse:

— O, domniţă, fiică a regelui nostru, o, tu, cea mai frumoasă şi cea mai minunată dintre fetele ginnilor şi ale oamenilor! Află că acela care te-a găsit la scaldă, o, neprihănito, este un flăcău fără de pereche. Şi-i cu adevărat împodobit cu purtări mult prea fermecătoare ca să nu fi avut nici cel mai mic gând de a te supăra. Ci atunci când ursitoarea a hotărât un lucru, lucrul acela trebuie să se întâmple! Şi chiar că numai ursita acestui flăcău frumos care te-a prins l-a făcut să se îndrăgostească de tine cu patimă; iar cei care iubesc sunt vrednici de iertare! Şi, dacă te iubeşte aşa cum te iubeşte, nu are de ce să fie vinovat în ochii tai! Şi-apoi, n-a zămislit oare Allah femeile pentru bărbaţi? Dacă ai şti, o, stăpână a mea, cât de bolnav a fost din ziua când te-a văzut pentru întâia oară! Era să-şi dea şi sufletul! Aşa!

Şi îi povesti mai departe domniţei toată năprazna patimei aprinse în inima lui Hassan, şi sfârşi spunând:

— Şi să nu uiţi, o, stăpână a mea, că te-a ales, dintre cele zece însoţitoare ale tale, ca pe cea mai frumoasă şi mai minunată! Şi măcar că şi ele erau goale la fel ca tine, şi tot atât de lesne ca şi tine să fie prinse la scaldă!

Când auzi cele spuse de sora lui Hassan, frumoasa Strălucire văzu bine că trebuia să lase orice gând de fugă, şi se mulţumi să scoată un oftat adânc de supunere. Şi Boboc-de-Trandafir dete fuga numaidecât să aducă o rochie minunată, cu care o îmbrăcă pe domniţă.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzecea noapte

Urmă:

După care, îi dete să mănânce şi făcu tot ce putu spre a-i risipi supărarea. Şi frumoasa Strălucire, până la urmă, se mai împacă oleacă şi spuse:

— Vad bine ca aşa mi-a fost scris de ursitoare, să fiu despărţită de tatăl meu, de rudele mele şi de locurile din ţara mea! Şi trebuie să mă supun ursitei!

Iar sora lui Hassan nu pregetă s-o întărească în acest gând, şi izbuti atâta de bine încât lacrimile domniţei conteniră cu totul şi ea se împăcă într-un sfârşit cu soarta ei. Atunci, sora lui Hassan pieri o clipă, ca să dea fuga la frate-său şi să-i spună:

— Dă zor şi du-te numaidecât la preaiubita ta, căci clipa este prielnică. Şi, de cum ai să intri în odaie, repede-te de-i sărută picioarele, pe urma mâinile, pe urmă obrajii. Şi numai după aceea să-i vorbeşti, şi cât mai frumos şi mai drăgălaş cu putinţă!

Şi Hassan, tremurând de tulburare, se duse la domniţa care, când îl văzu, se uită la el cu luare-aminte şi, în ciuda supărării ei, fu peste măsură de încântată de frumuseţea lui. Ci îşi lăsă ochii în jos, iar Hassan îi sărută picioarele, şi mâinile, şi pe urmă o sărută pe frunte, între ochii amândoi, spunându-i:

— O, domniţă peste cele mai frumoase domniţe, viaţă a sufletelor, bucurie a privirilor, grădină a înţelepciunii, o, regină, o, împărătească a mea! fie-ţi milă, linişteşte-ţi inima şi înseninează-ţi ochii, căci soarta îţi este plină de fericire! Eu nu am alt gând faţă de tine decât să-ţi fiu singur sclav credincios, aşa cum sora mea îţi este slujnică. Iar dorinţa mea nu este să te silnicesc, ci să mă căsătoresc cu tine, după legea lui Allah şi a Profetului! Şi-atunci, am să te duc la Bagdad, în ţara mea, unde am să-ţi cumpăr robi şi roabe, şi o casă vrednică de tine în strălucirea ei. Ah! dacă ai şti ce ţară minunată este ţara în care se află Bagdadul, cetatea păcii, şi ce plăcuţi şi de treabă şi primitori sunt locuitorii săi, şi ce dulce şi prietenoasă este vecinătatea lor! Şi-apoi, am o mamă care-i cea mai bună dintre femei şi care are să te iubească întocmai ca pe o fată a ei, şi are să-ţi gătească cele mai minunate mâncăruri, întrucât, fără de îndoială, mama mea este femeia cate ştie să gătească cele mai

bune mâncăruri din toată ţara Irakului!

Aşa îi vorbi Hassan tinerei Strălucire, fata regelui de peste Ginnistan! Iar domniţa nu-i răspunse nici cu o vorbă, nici cu o literă, nici cu un semn! Şi, deodată, se auzi o bătaie la poarta palatului. Şi Hassan, care avea în seama lui să deschidă şi să închidă porţile, spuse:

— Iartă-mă, o, stăpână a mea! Am să lipsesc numai o clipită!

Şi dete fuga să deschidă poarta. Or, erau surorile lui, care se întorceau de la vânătoare şi care, când îl văzură însănătoşit şi cu obrajii iarăşi luminoşi, se bucurară şi fură încântate până peste marginile încântării. Iar Hassan se feri să le pomenească de domniţa Strălucire, şi le ajută să-şi ducă belşugul vânatului lor, alcătuit din gazele, din vulpi, din iepuri, din bivoli şi din toate soiurile de jivine. Şi se purtă faţă de ele cu o drăgălăşenie deosebită, sărutându-le rând pe rând pe frunte şi alintându-le şi dovedindu-le dragostea sa, cu o căldură cu care nu prea erau dedate din partea lui, întrucât el îşi păstra toate alinturile pentru sora lor, Boboc-de-Trandafir! Aşa că tare plăcut fură uimite de schimbarea aceasta; ba, celei mai mari dintre fete îi dete prin gând, până la urmă, că trebuie să fie vreo pricină anume care prilejuia o atare voioşie; şi se uită la el cu un zâmbet zefliu, şi îi făcu din ochi, şi îi spuse:

— O, Hassan, chiar că ne uimeşte voioşia aceasta nestăpânită a ta, când până astăzi tu doar primeai mângâierile noastre, fără-a vroi vreodată să răspunzi la ele! Oare îţi părem mai frumoase în hainele noastre de vânătoare, ori poate că îţi suntem mai dragi acum, ori mai degrabă-s amândouă pricinile deodată?

Hassan însă îşi lasă ochii în jos şi scoase un suspin de să topească până şi cea mai aspră inimă! Iar domniţele, uluite, îl întrebară:

— De ce suspini aşa, o, fratele nostru? Şi ce ţi-a putut tulbura liniştea? Vrei oare să te întorci lângă mama ta, în ţara ta? Spune, Hassane, deschide-ţi inima faţă de

surorile tale!

Ci Hassan se întoarse către sora sa Boboc-de-Trandafir, care tocmai venea şi ea acolo, şi îi spuse, îmbujorându-se peste măsură:

— Spune tu, mai bine! Căci mie tare mi-e ruşine să le spun pricina care mă tulbură!

Şi Boboc-de-Trandafir spuse:

— Surorile mele, nu-i nimic deosebit! Numai că fratele nostru a prins o pasăre tare frumoasă din văzduh, şi doreşte din partea voastră să-l ajutaţi s-o îmblânzească!

Şi toate strigară:

— De bună seamă! nu-i nimic deosebit! Da pentru ce s-a îmbujorat Hassan aşa din pricina aceasta!

Ea răspunse:

— Iacătă! Din pricină că Hassan s-a îndrăgostit rău, da cu ce dragoste, de pasărea aceea!

Ele spuseră:

— Pe Allah! şi cum ai să faci, o, Hassan, spre a ţi dovedi dragostea faţă de o pasăre de-a văzduhului?

Şi Boboc-de-Trandafir spuse, în vreme ce Hassan îşi lăsa capu-n pământ şi se înroşea şi mai tare:

— Cu vorba, cu alintul şi cu tot ce mai urmează!

Ele spuseră:

— Păi, atunci, trebuie să fie destul de mare pasărea fratelui nostru!

Boboc-de-Trandafir spuse:

— Este cât noi de mare! Ascultaţi-mă, mai bine! Şi adaugă: Aflaţi, o, surorile mele, ca mintea fiilor lui Adam este tare ciudată! Din pricina aceasta, atunci când l-am lăsat aici singur-singurel pe bietul nostru Hassan, întrucât îşi simţea pieptul tare apăsat, a început să rătăcească prin palat, ca să se înveselească. Da mintea îi era atâta de tulburată, încât a încurcat cheile de la odăi şi, din nebăgare de seamă, a deschis uşa de la iatacul cel tainic, unde se află terasa! Şi i s-a întâmplat cutare şi cutare lucru!

Şi povesti, însă micşorând vina lui Hassan, toată

întâmplarea, şi adăugă:

— Oricum, fratele nostru este de iertat, întrucât fata e frumoasă! Ah, de-aţi şti, surorile mele, ce frumoasă e!

La vorbele acestea ale bunei Boboc-de-Trandafir, surorile ei spuseră:

— Dacă-i atâta de frumoasă precum spui, începe, mai înainte de a ne-o arăta, prin a ne-o zugrăvi mai îndeaproape!

Boboc-de-Trandafir spuse:

— Cine-ar putea, ya Allah, să vi-o zugrăvească? Mi-ar creşte mai degrabă părul pe limbă, înainte de a vă putea spune farmecele ei, fie cât de cât. Ci am să încerc totuşi, măcar ca să nu vă las, atunci când o s-o vedeţi, să vă prăbuşiţi pe spate! Bismillah, o, surorile mele! laudă Aceluia carele a îmbrăcat în strălucire goliciunea ei de iasomie! Frumuseţea gâtului şi strălucirea ochilor ei negri este mai presus de frumuseţea şi de strălucirea gazelelor, iar mijlocelul ei este mai mlădiu ca al ramului de araka! Păru-i este o noapte de iarnă, deasă şi neagră; gura, aidoma cu un trandafir, este însăşi gemma de la pecetea lui Soliman; dinţii-i de fildeş tânăr sunt o salbă de mărgăritare, ori nişte pietre de grindină croite pe-o măsură; gâtu-i e un stâlp de argint; pântecu-i are colţuri şi unghere, iar spatele cute şi caturi; buricu-i e atâta de larg încât poate să cuprindă în el o uncie de mosc negru; coapsele-i sunt voinice şi, pe cât de tari, pe-atât de mlădioase, ca nişte perne umplute cu pene de struţ şi, deasupra lor, în cuibul ei cald şi fermecător, asemeni unui iepure fără urechi, o istorie plină de slavă, cu terasa şi cu bătătura ei, şi cu vâlceaua ei ca o pâlnie, unde să te tot laşi să aluneci ca să-ţi uiţi de negrele amaruri. Şi să nu vă amăgiţi întru nimic, o, surorile mele! Întrucât, când o s-o vedeţi, aţi putea tot aşa s-o luaţi drept o boltă de cleştar, rotundă pe toate părţile şi aşezată pe o temelie voinică, ori un tas de argint stând răsturnat. Şi unei fete ca aceasta i se potrivesc pe drept stihurile poetului:

Fecioara, cum venea atunci spre mine.
În frumuseţea-i caldă îmbrăcată,
Ca trandafiru-n trandafirii lui,
Cu sâni ca două rodii, dintr-odată:
„Iată un trandafir şi două rodii!”
Strigai vrăjit, din inima mea toată.
Ci mă-nşelam! A-ţi semui obrajii
Cu trandafirii, o, frumoasă fată,
Şi sânii-ţi tari cu nişte biete rodii,
Greşeală e! Pentru că, niciodată,
Nici trandafirii de pe trandafiri,
Nici rodiile mândre n-au să poată
Să-ţi fie-asemeni – căci pe trandafiri
Poţi să-i miroşi; pe rodii, ca pe-o roadă,
Le poţi culege; dar, tu, minunată,
Cine-ar putea să se mândrească, oare.
Că te-a atins ori mirosit vreodată?

Şi iacătă, o, surorile mele, tot ce am văzut, dintr-o aruncătură de ochi, la domniţa Strălucire, fata regelui regilor din Ginnistan.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzeci şi una noapte

Urmă:

După ce fetele auziră vorbele acestea ale surorii lor, strigară vrăjite:

— Câtă dreptate ai, o, Hassane, să fii îndrăgostit de tânăra aceea minunată! Da, pe Allah! du-ne degrabă la ea, ca s-o vedem şi noi, cu ochii noştri!

Şi Hassan, înseninat în ce priveşte surorile lui, le duse în foişorul în care se afla frumoasa Strălucire. Şi ele, când văzură frumuseţea ei fără de pereche, sărutară pământul dinainte-i şi, după salamalekurile de bun-venit, îi spuseră:

— O, fiică a regelui nostru, de bună seamă că întâmplarea ta cu flăcăul, fratele nostru, este nemaipomenită! Ci noi toate, câte ne aflăm aici dinaintea ta, îţi prorocim fericire în viitor şi te încredinţăm că, toată viaţa ta, n-o să ai decât să te mândreşti nespus cu flăcăul acesta, fratele nostru, şi cu gingăşia purtărilor lui, şi cu iscusinţa lui la toate, şi cu dragostea lui! Gândeşte-te, pe deasupra, că în loc să se slujească de un peţitor, ţi-a mărturisit el singur dragostea, şi nu ţi-a cerut nimica neîngăduit! Iar noi, dacă nu am fi încredinţate că fetele nu pot să se lipsească de bărbaţi, nu am face pe lângă tine, fata regelui nostru, o încercare atâta de îndrăzneaţă! Lasă-ne, dar, să te măritām cu fratele nostru, şi ai să fii mulţumită de el, te încredinţăm pe capul nostru!

Şi, zicând vorbele acestea, aşteptară răspunsul. Ci, întrucât frumoasa Strălucire nu spunea nici da, nici ba, Boboc-de-Trandafir se duse lângă ea, îi luă mâna în mâinile ei şi îi zise:

— Cu îngăduinţa ta, o, stăpână a noastră! Şi se întoarse către Hassan şi îi zise: Dă mâna încoace!

Şi Hassan întinse mâna, şi Boboc-de-Trandafir i-o luă şi o împreună în mâinile ei cu mâna domniţei Strălucire, spunându-le la amândoi:

— Cu voia lui Allah şi întru legea Trimisului lui, vă căsătoresc!

Şi Hassan, fericit peste măsură, ticlui stihurile acestea:

Hurie, tu, câte minuni îmbini
Şi câtă vrajă-ntruchipezi în tine!
Privindu-ţi chipul neasemuit.
Scăldat în apa frumuseţii line,
Cine-ar putea vreodată să mai uite
Stralucitoarele-i comori depline?

Ochii-mi văd minunatu-ţi trup zidit
Pe jumătate din rubine rare,
Pe-a treia parte-l văd alcătuit

Din mari gherdane de mărgăritare,
Pe-a cincea din mosc negru, iar pe-a şasea
Din ambră, o, tu, aur şi lucoare!

Printre fecioarele ce s-au născut
Din Eva care-a fost întâia dată,
Şi printre câte-n raiul cu grădini
Îşi poartă frumuseţea nentinată,
Nu este măcar una ce-ar putea
Cu tine să se-asemuie vreodată!

Ah, de nu vrei decât să mă ucizi,
Atunci nu mă ierta! Aci-s, de faţă!
Iubirea a ucis sărmani destui!
Iar dacă vrei să mă întorci la viaţă,
Atunci coboară-ţi ochii către mine,
O, tu, podoabă-a lumilor, măreaţă!

Şi fetele, când auziră aceste versuri, strigară toate deodată, întorcându-se către Strălucire:

— O, domniţă, oare ai să ne mai cerţi acuma că ţi-am dat un flăcău care poate să-şi spună gândurile în versuri atâta de frumoase?

Şi Strălucire întrebă:

— Este poet?

Ele spuseră:

— De bună seamă! ticluieşte oricând şi izvodeşte cu o uşurinţă minunată poeme şi ode lungi de mii de versuri, în care totdeauna pune o simţire foarte caldă!

Vorbele acestea, care arătau atât de limpede încă un har de-al lui Hassan, izbutiră într-un sfârşit să cucerească inima proaspetei neveste. Şi se uită la Hassan, zâmbind pe sub lungile-i gene. Şi Hassan, care nu aştepta decât un semn din ochii ei, o luă în braţe şi o duse în odaia lui. Şi acolo, cu îngăduinţa fetei, descuie ceea ce avea de descuiat, şi sparse ceea ce avea de spart, şi despecetlui ceea ce era pecetluit! Şi se îndulci cu de toate, până

peste marginile îndulcirii; şi ea la fel. Şi, în puţină vreme, gustară amândoi toate bucuriile de pe lume. Şi dragostea pentru tinerica domniţă se încrusta în inima lui Hassan mai presus de toate dragostile. Şi cântă îndelung din toate păsărelele sale! Or, mărire lui Allah care îi împreună în desfătări pe drept-credincioşii săi şi nu-şi drămuieşte darurile preafericite! Pe tine, Doamne, te preamărim, pe tine te chemăm într-ajutor! Îndrumă-ne pe cărarea cea dreaptă, pe cărarea celora pe care i-ai coperit cu binefacerile tale, şi nu pe a celora care au stârnit mânia ta, nici pe calea celora care umblă în rătăcire!

Or, Hassan şi Strălucire petrecură în felul acesta; laolaltă patruzeci de zile, în sânul tuturor plăcerilor pe care le dă iubirea. Şi cele şapte domniţe, mai cu seamă Boboc-de-Trandafir, se străduiră să înnoiască în fiecare zi bucuriile celor doi soţi, şi să le facă şederea în palatul lor cât de plăcut le era cu putinţă. Ci, după acele patruzeci de zile, Hassan o văzu în vis pe mama lui, care îl dojenea că a uitat-o pe când biata de ea îşi trecea zi şi noapte plângând pe mormântul pe care îl zidise pentru el în mijlocul casei. Şi se deşteptă din vis, cu lacrimi în ochi şi scoţând nişte suspine de-ţi rupea sufletul! Şi cele şapte domniţe, surorile sale, deteră fuga la el, când îl auziră plângând; şi Boboc-de-Trandafir, mai îndurerată decât toate celelalte, o întrebă pe fata regelui ginnilor ce se întâmplase cu soţul ei! Şi Strălucire răspunse:

— Nu ştiu!

Şi Boboc-de-Trandafir zise:

— Atunci, am să-l întreb pe el care-i pricina tulburării lui! Şi îl întrebă pe Hassan: Ce ai, mieluţul meu?

Şi lacrimile lui Hassan începură să curgă şi mai amarnic; şi, până la urmă, îşi povesti visul, jeluindu-se îndelung...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzeci şi doua noapte

Urmă:

...până la urmă, îşi povesti visul, jeluindu-se îndelung.

Atunci, fu rândul blândei Boboc-de-Trandafir să plângă şi să bocească, în vreme ce surorile ei spuneau lui Hassan:

— Dacă-i aşa, o, Hassan, noi nu putem să te silim să mai stai cu noi, nici să te oprim să te întorci în ţara ta, ca să-ţi vezi mama cea dragă. Te rugăm numai să nu ne uiţi niciodată şi să ne făgăduieşti că ai să vii să ne vezi, o dată în fiecare an!

Şi sora lui cea mică, Boboc-de-Trandafir, se aruncă sughiţând de plâns la gâtul lui şi, până la urmă, căzu leşinată de durere. Şi, când îşi veni în simţire, recită cu jale versuri de bun-rămas şi îşi ghemui capul pe genunchi, nevroind să asculte nicio alinare. Şi Hassan începu s-o sărute şi s-o mângâie; şi îi făgădui cu jurământ că are să vină s-o vadă o dată pe an. Şi, în vremea aceasta, la rugămintea lui Hassan, celelalte surori ale sale începură să facă pregătirile de călătorie. Şi, când totul fu gata, fetele îl întrebară:

— În ce chip vrei să te întorci la Bassra?

El spuse:

— Nu ştiu!

Pe urma, îşi aduse deodată aminte de daireaua magică pe care o luase de la vrăjitorul Bahram şi pe care era întinsă pielea de cocoş. Şi strigă:

— Pe Allah! asta-i calea! Da habar nu am cum să mă slujesc de ea!

Atunci, Boboc-de-Trandafir, care plângea, îşi şterse o clipă lacrimile şi, ridicându-se, îi spuse lui Hassan:

— O, fratele meu multiubit, am să te învăţ eu cum să te slujeşti de daireaua aceea!

Şi luă daireaua şi, sprijinind-o pe un şold, se făcu a bate cu degetele în pielea de cocoş. Pe urmă, îi spuse lui

Hassan:

— Uite, aşa trebuie să faci!

Şi Hassan zise:

— Am priceput, sora mea!

Şi luă la rându-i daireaua din mâinile fetei, şi bătu în ea în chipul în care o văzuse pe Boboc-de-Trandafir, însă cu mai multă putere. Şi numaidecât, din toate părţile zărilor, se iviră nişte cămile mari, şi nişte dromadere bune de goană, şi nişte catâri, şi nişte cai. Şi toată turma, alergând în galop, se orândui, tropotind, într-un şir lung, mai întâi cămilele, pe urmă dromaderele cele sprintene, pe urma catârii şi caii.

Atunci, cele şapte domniţe aleseră animalele cele mai bune, iar pe celelalte le trimiseră îndărăt. Şi încărcară pe cele pe care le aleseseră grămezi întregi de daruri preţioase, şi haine şi zaherea de drum. Şi puseră pe spinarea unei dromadere mari un palanchin falnic cu două locuri, pentru cei doi soţi. Şi atunci începură să-şi ia bun-râmas. Oh, ce jale! Biată Boboc-de-Trandafir, ce tristă erai, şi cum mai plângeai! Cum ţi se rupea inima ta de soră, când îl îmbrăţişai pe Hassan, care pleca împreună cu fata regelui! Şi cum mai suspinai ca o turturea despărţităa năpraznic de soţiorul ei! Ah, tu nu ştiusei până acuma, o, dulce Boboc-de-Trandafir, câtă amărăciune zace în cupa despărţirii! Şi nici nu gândeai că preaiubitul tău Hassan, a cărui fericire o pregăteai, o, tu, cea plină de duioşie, avea să fie smuls atâta de curând de la dragostea ta! Ci ai să-l mai vezi, fii încredinţată! Linişteşte-ţi, dar, sufletul scump, şi înseninează-ţi ochii! De-atâta plânset, obrajii tăi, din trandafirii, cum erau, s-au făcut ca florile de granată! Curmă-ţi plânsetele, Boboc-de-Trandafir, linişteşte-ţi sufletul scump şi înseninează-ţi ochii! Ai să-l vezi iarăşi pe Hassan, întrucât aşa vrea ursitoarea!

Or, iacată caravana pornind la drum, în vâlvora ţipetelor sfâşietoare ale despărţirii, şi pierind în depărtări, pe când Boboc-de-Trandafir se prăbuşea iarăşi fără de

simţire. Şi, iute ca pasărea, caravana străbătu munţi şi văi, câmpii şi pustiuri şi, cu voia lui Allah, care îi menise bună pace, sosi fără de necaz la Bassra.

Când ajunseră la uşa casei, Hassan o auzi pe maică-sa cum gemea şi cum plângea cu jale lipsa fiului ei; şi ochii lui Hassan se umplură de lacrimi; şi atunci flăcăul bătu în uşă. Şi glasul zdrobit al bietei bătrâne întrebă din lăuntru:

— Cine este la uşă?

Şi Hassan zise:

— Deschide-ne!

Şi bătrâna, tremurând pe bietele ei picioare, veni şi deschise uşa şi, măcar că privirile-i erau slăbite de lacrimi, îl cunoscu pe fiul ei Hassan. Atunci, suspină o dată adânc şi căzu leşinată! Şi Hassan îi dete toate îngrijirile cu putinţă, ajutat de soţia lui, şi o făcu să-şi vină în fire. Atunci, i se aruncă la piept şi se sărutară cu drag, plângând de bucurie. Şi, după cele dintâi revărsări ale inimilor, Hassan îi spuse mamei sale:

— O, mamă, iat-o pe fiica ta, soţia mea, pe care ţi-o aduc ca să te slujească!

Şi bătrâna o privi pe Strălucire şi, dacă o văzu atâta de frumoasă, rămase înmărmurită şi gata-gata să-şi piardă minţile. Şi îi spuse:

— Oricine ai fi, fata mea, fii binevenită în casa aceasta pe care o luminezi!

Şi îl întrebă pe Hassan:

— Fiul meu, cum o cheamă pe soţia ta?

El răspunse:

— Strălucire, o, maică a mea!

Ea zise:

— O, ce nume potrivit! Tare bine a mai fost călăuzit cine ţi-a găsit numele acesta, o, fiică a binecuvântării!

Şi o luă de mână şi şezu jos lângă ea pe chilimul cel vechi din casă. Şi Hassan atunci începu să-i povestească mamei sale toată povestea lui, de la plecarea cea neaşteptată până la întoarcerea îndărăt la Bassra, fără a uita niciun amănunt. Şi maică-sa rămase uluită de ce

auzea, până peste marginile uluirii, şi nu mai ştia ce să faci spre a o cinsti, după fala ei, pe fata regelui regilor din Ginnistan.

Or, de început, dete fuga la suk să cumpere tot soiul de bucate, dintre cele mai alese; şi, pe urmă, se duse la sukul de mătăsuri şi cumpără zece rochii minunate, tot ce se afla mai scump la neguţătorii cei mari; şi le aduse soţiei lui Hassan, şi o înveşmântă cu ele, punându-i-le pe toate zece deodată, una peste alta, ca să-i arate în felul acesta că nimica nu este prea mult pentru fala şi pentru harurile ei. Şi o sărută de parcă ar fi fost chiar fata sa. Şi începu pe urmă să-i gătească nişte mâncăruri nemaipomenite şi nişte prăjituri fără de seamăn pe lume. Şi nu precupeţi nimic spre a o mulţumi, copleşind-o cu bunătăţi şi cu cele mai gingaşe îngrijiri. După care, se întoarse către fiul său şi îi spuse:

— Nu ştiu, Hassane, da eu tare socot că oraşul Bassra nu-i vrednic de stepena soţiei tale; şi ar fi mai bine pentru noi, din toate privinţele, dacă ne-am duce să trăim la Bagdad, Cetatea Păcii, sub aripa cea ocrotitoare a califului Harun Al-Raşid. Şi-apoi, o, fiul meu, iacătă-ne că am ajuns dintr-o dată prea bogaţi, şi tare mă tem că dacă am rămâne la Bassra, unde toată lumea ne ştie de oameni săraci, am trage asupra noastră luarea-aminte a tuturora, într-un chip bănuielnic, şi s-ar putea să fim învinuiţi, din pricina bogăţiilor noastre, că ne-am îndeletnict cu alchimia! Cel mai bine, după credinţa mea, este să plecăm cât mai curând la Bagdad, unde, de la început, ne-am da drept nişte prinţi ori nişte emiri de departe!

Şi Hassan răspunse mamei sale

— Gândul tău este minunat!

Şi se ridică pe clipă pe dată şi vându lucrurile şi casa. După care, luă daireaua cea magică şi bătu în pielea de cocoş.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi,

sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzeci şi treia noapte

Urmă:

Şi, numaidecât, din adâncul văzduhurilor se şi iviră dromaderele cele mari, care veniră şi se rânduiră în şir de-a lungul casei. Şi Hassan şi mama lui Hassan şi soţia lui Hassan luară ce păstraseră mai de soi dintre lucrurile grele ca preţ şi uşoare ca greutate, şi, suindu-se în palanchin, deteră zor dromaderelor la drum. Şi, în mai puţină vreme decât ar trebui spre a osebi mâna dreaptă de mâna stângă, ajunseră pe malurile Tigrului, la porţile Bagdadului. Şi Hassan o luă înainte şi se duse să caute un misit pe care îl puse să-i cumpere, la preţul de o suta de mii de dinari, un palat cât mai falnic de pe la vreun vizir dintre vizirii califului. Şi fără de zăbavă le duse acolo pe mama şi pe soţia sa. Şi împodobi palatul cu un belşug strălucit, şi cumpără robi şi roabe, şi băieţi şi eunuci. Şi nu precupeţi nimic pentru ca strălucirea casei lui să fie cea mai falnică din toată cetatea Bagdadului.

Căpătuit în felul acesta, Hassan duse de atunci, în Cetatea Păcii, o viaţă tare plăcută, împreună cu Strălucire, soţia lui, înconjuraţi amândoi. De îngrijirile pricepute ale preacinstitei bătrâne mame, care se străduia în fiecare zi să născocească o mâncare nouă şi să gătească felurite alte mâncăruri de care afla de pe la vecinele ei, mâncăruri care se osebeau cu mult de bucatele de la Bassra; căci, la Bagdad, se găteau fel de fel de mâncăruri ce nu se puteau izbuti în nicio altă parte de pe faţa pământului. Încât, după nouă luni de viaţă minunată şi de hrană aleasă ca aceasta, soţia lui Hassan născu în tihnă doi băieţei gemeni, ca nişte lune. Şi pe unul îl numiră Nasser, iar pe celălalt îl numiră Manssur.

Or, când trecu anul, în mintea lui Hassan se deşteptă dorul după cele şapte domniţe şi simţi chemarea jurământului pe care îl făcuse faţă de ele. Şi fu cuprins

aprig de dorinţa de a o vedea mai ales pe Boboc-de-Trandafir, sora lui. Îşi făcu, aşadar, pregătirile cerute de călătoria aceea, cumpără stofele cele mai scumpe şi lucrurile cele mai frumoase, vrednice să fie duse ca daruri, pe care le găsi în Bagdad şi în tot Irakul, şi îi împărtăşi mamei sale planul pe care şi-l întocmise, adăugând:

— Câtă vreme am să lipsesc, nu vreau să te îndemn, până peste marginile îndemnării decât atâta: să păstrezi cu mare grijă mantia de pene a soţiei mele Strălucire, pe care am ascuns-o în locul cel mai tainic din casă. Întrucât, o, maică a mea, să ştii bine că, dacă soţia mea scumpă ar avea prilejul, spre marea noastră nenorocire, de a vedea mantia aceea, şi-ar aduce numaidecât aminte de deprinderea ei dintâi, care-i pornirea de a zbura ca păsările, şi nu s-ar putea opri să-şi ia zborul de aici, măcar că poate inima n-ar lasa-o! Ia, dar, seama bine, o, maică a mea, să nu care cumva să-i arăţi mantia aceea! Căci, dacă s-ar întâmpla o asemenea năpraznă, eu, fără de nicio îndoială, ori aş muri de mâhnire, ori m-aş omorî! Te mai sfătuiesc, pe deasupra, s-o îngrijeşti bine, întrucât este alintată şi-i deprinsă răsfăţat, şi să nu pregeţi s-o slujeşti tu însăţi, mai degrabă decât slujnicele, care nu ştiu, ca tine, ce se cade şi ce nu se cade, ce se potriveşte şi ce nu se potriveşte, ce este gingaş şi ce este necioplit. Şi, mai cu seamă, o, maică a mea, să nu care cumva s-o laşi să facă un pas afară din casa, nici măcar să-şi scoată capul pe fereastră, necum să iasă pe terasă; căci tare mă tem că largul văzduhului şi vineţeala cerului ar ispiti-o în vreun fel, cine ştie unde. Încât, iacătă, astea-s sfaturile mele! Şi, dacă vrei să mor, nu ai decât să nu ţii seama de ele!

Şi mama lui Hassan răspunse:

— Feri-m-ar Allah să nu te ascult, o, copilul meu! Să ne rugăm în numele Profetului! Că doar n-oi fi înnebunit, ca să am trebuinţă de atâtea îndemnuri, ori ca să încalc cea mai mică poruncă a ta! Du-te, dar, în pace, o, Hassan, şi

linişteşte-ţi sufletul! Şi, când te-i întoarce, cu voia lui Allah, nu ai decât s-o întrebi pe Strălucire dacă totul s-a petrecut aşa cum ai vrut tu! Ci şi eu, la rându-mi, vreau să-ţi cer un lucru, o, copile al meu, şi anume să nu-ţi lungeşti şederea departe de noi mai mult decât răstimpul trebuitor ca să te duci şi să te întorci, după un scurt popas la cele şapte domniţe!

Aşa îşi vorbiră între ei Hassan şi mama lui Hassan. Şi nu ştiau ce le păstrează necunoscutul în cartea ursitei, atunci când frumoasa Strălucire asculta toate vorbele pe care şi le spuneau ei şi pe care ea şi le însemna în minte!

Or, aşadar, Hassan îi făgădui mamei sale că nu are să lipsească decât răstimpul trebuitor, şi îşi luă bun-rămas de la ea, şi se duse să sărute pe Strălucire, soţia lui, şi pe cei doi fii ai săi, Nasser şi Manssur, care sugeau la sânul mamei lor. După care, bătu în pielea de cocoş a dairalei...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzeci şi patra noapte

Urmă:

...şi încălecă pe dromadera cea sprintenă, care se înfăţişă numaidecât, şi, după ce îi mai spuse mamei sale încă o dată toate sfaturile acelea, îi sărută mâna. Pe urmă îşi îndemnă dromadera îngenuncheată, care se ridică numaidecât pe cele patru picioare ale ei şi care mai degrabă zbură prin văzduh, decât alergă pe pământ, aruncându-şi picioarele în vânt şi mistuind depărtările sub paşii ei. Şi în curând nu mai fu decât un punct în zare.

Or, chiar că nu este de niciun folos să mai spunem cu ce mare bucurie fu întâmpinat Hassan când ajunse la cele şapte domniţe, şi mai cu seamă ce fericită fu Boboc-de-Trandafir, şi cum împodobiră ele palatul cu ghirlănzi de flori, şi cum îl luminară. Mai degrabă să-l lăsăm să povestească surorilor lui toate despre câte are de

povestit, mai ales despre naşterea celor doi băieţi gemeni ai lui, Nasser şi Manssur; să-l lăsăm, pe deasupra, să se desfete cu ele la vânătoare şi la jocuri; şi faceţi-mi cinstea, o, preacinstiţilor şi preamarinimoşilor ascultători ce mă înconjuraţi, de a vă întoarce cu mine îndărăt la palatul lui Hasssan, în Bagdad, unde am lăsat-o pe bătrâna sa mamă şi pe Strălucire, soţia lui. Îngăduiţi-mi hatârul acesta, o, domnii mei cei cu mână darnică, şi aveţi să vedeţi şi să auziţi ceea ce preacinstitele voastre urechi şi preaminunaţii voştri ochi niciodată în viaţa lor nici n-au mai auzit, nici n-au mai pomenit, nici nu şi-au închipuit! Şi coboare asupra-vă binecuvântările Atoateîmpărţitorului, şi cele mai alese din huzururile lui. Ascultaţi-mă cu luare-aminte, o, domnii mei!

Aşadar, o, preafalnicule, după ce Hassan plecă, Strălucire, soţia lui, nu se îndepărtă şi n-o părăsi nicio clipă pe mama lui Hassan; şi tot aşa, vreme de două zile. Ci, în dimineaţa celei de a treia zile, Strălucire sărută mâna bătrânei, urându-i ziuă bună, şi îi spuse:

— O, maică a mea, tare aş vrea să mă duc la hammam, după atâta vreme de când nu m-am mai îmbăiat din pricina alăptării lui Nasser şi a lui Manssur!

Şi bătrâna spuse:

— Ya Allah! o, ce vorbe necugetate, fata mea! Cum să te duci la hammam, o, păcatele noastre? Au tu nu ştii că şi eu şi tu suntem nişte străine, care nu cunoaştem hammamurile din oraşul acesta? Şi cum ai putea să mergi acolo fără a fi însoţită de bărbatul tău, care s-ar duce înaintea ta, să-ţi arvunească mai întâi o odaie, şi să se încredinţeze că totul este curat acolo în lăuntru şi că din tavan nu cad nici libărci, nici şvabi, nici alţi gândaci! Or, soţul tău este plecat acuma, iar eu nu ştiu pe nimeni care ar putea să-i ţină locul într-o împrejurare atâta de însemnată ca aceasta; şi nu pot nici să te însoţesc măcar eu, din pricina vârstei mele înaintate şi a slăbiciunii mele! Dar, fata mea, dacă vrei, am să-ţi încălzesc nişte apă chiar aici, şi am să te iau şi să te scald de minune în

hammamul din casa noastră! Că am chiar tot ce îmi trebuie pentru aceasta, şi chiar am primit ieri o cutie cu praf de Alep parfumat, şi nişte ambră, şi nişte alifie de curăţat părul de pe picioare, şi nişte hennea! Aşa încât, fata mea, poţi să fii liniştită în această privinţă. Are să fie minunat!

Ci Strălucire răspunse:

— O, stăpână a mea, de când oare nu li se mai dă femeilor îngăduinţa de a se scălda la hammam? Pe Allah! dacă i-ai fi spus una ca asta fie şi unei roabe, nici ea n-ar fi îndurat şi, decât să mai rămână în casa voastră, ţi-ar fi cerut mai degrabă să fie vândută în suk, la mezat! Ci, o, stăpâna mea, ce necugetaţi sunt bărbaţii care îşi închipuie că toate femeile sunt la fel, şi că trebuie să te porţi faţă de ele cu o mie de popreli, care mai de care mai vajnice, ca să le împiedici să facă lucruri oprite! Ci tu de bună seamă că ştii că atunci când o femeie este întru totul hotărâtă să facă un lucru, găseşte ea cumva mijlocul de a-şi ajunge ţinta, în pofida tuturor opreliştilor, şi nimic nu o poate împiedica în vrerile ei, de-ar fi ele oricât de peste putinţă de înfăptuit şi oricât de pline de necazuri! Of! vai de tinereţea mea! sunt bănuită, şi nimeni nu mai are nicio credinţă în virtutea mea! Şi nu mi-a mai rămas decât să mor!

Şi, spunând vorbele acestea, începu să verse lacrimi amare, să suspine şi să-şi cheme asupra capului năpastele cele mai negre!

Atunci, mama lui Hassan, până la urmă, se lăsă înduioşată de plânsetele şi de văicărelile ei, pricepând de altminteri că nu mai avea nicio putinţă de aci înainte s-o mai întoarcă pe Strălucire de la gândul ei. Se ridică, dar, în ciuda anilor cei mulţi şi a opreliştii poruncite de fiul său, şi pregăti tot ce era de trebuinţă pentru îmbăiere, atât rufe curate cât şi parfumuri. Pe urmă, spuse către Strălucire:

— Gata, fata mea! hai să mergem, şi nu mai sta tristă! Şi să ne izbăvească Allah de mânia soţului tău!

Şi ieşi cu ea din palat, şi o însoţi la cel mai vestit hammam din oraş.

Ah! ce bine ar fi făcut mama lui Hassan dacă nu s-ar fi lăsat defel înduplecată de plânsetele Strălucirii, şi dacă n-ar fi trecut pragul acelui hammam! Dar cine poate să citească în cartea ursitelor, afară de Singurul-atoatevăzător? Şi cine poate să spună de mai înainte ce se bizuie să facă între doi paşi de drum? Ci noi, care suntem musulmani, credem şi ne punem nădejdea în vrerea Celui-de-sus! Şi rostim: „Nu este alt Dumnezeu decât unul Allah, şi Mahomed este trimisul lui Allah!” Rugaţi-vă în numele Profetului, o, dreptcredincioşilor luminaţi ascultători ai mei!

Când frumoasa Strălucire, urmând-o pe mama lui Hassan, care ducea legătura în care se aflau rufele curate, intră în hammam, femeile ce se aflau culcate în sala cea mare de la intrarea din mijloc scoaseră cu toate deodată un strigăt de minunare, atâta de uluite fiind de frumuseţea ei.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci suie nouăzeci şi cincea noapte

Urmă:

Şi nu le mai slăbiră din ochi! Or, dacă aşa le fu uimirea când tânăra nevastă era încă înväluită cu izarul şi cu iaşmacul ei, care nu le fu năucirea atunci când, după ce se dezbrăcă, Strălucire rămase într-un sfârşit goală de tot! O, harpă a regelui Daud, care îl vrăjea pe leul de Saul; şi tu, fiică a pustiei, iubito a lui Antara, viteazul cel cu păr cârlionţat, o, fecioară Abia cea cu şolduri frumoase, care stârneai în lung şi în lat, încăierându-le, toate triburile Arabiei; şi tu, Sett Budur, fiică a regelui Ghiaur, stăpânul peste El-Ruhur şi El-Kussur, tu, cea care cu ochii tăi de jar ai tulburat până peste poate ginnii şi

efriţii; şi, tu, şopot al izvoarelor; şi tu, cântec primăvăratic de păsărele, – ce mai însemnaţi voi faţă de goliciunea gazelei acesteia? Mărire lui Allah carele te-a zămislit, o, Strălucire, şi carele a împerecheat în trupul tău de slavă rubinele şi moscul, chilimbarul stricurat şi mărgăritarele, o, tu, cea întru totul de aur!

Aşa încât, femeile din hammam, ca s-o cerceteze mai în voie, îşi lăsară scalda şi tihna, şi se ţinură pe urmele ei pas cu pas. Şi zvonul despre farmecele ei se răspândiră numaidecât din hammam. În toată vecinătatea, şi, într-o clipită, sălile fură năpădite, de nici nu se mai putea trece prin ele, de femeile aduse de dorinţa de a o vedea pe acea minune de frumuseţe. Şi, printre acele femei necunoscute, tocmai se afla şi o roabă de-a soţiei califului Harun Al-Raşid, sultana El Sett Zobeida. Şi acea roabă tânără, pe numele ei Tohfa, fu încă şi mai uluită decât toate celelalte femei de frumuseţea desăvârşită a acelei lune vrăjite; şi, cu ochii larg deschişi, înmărmuri în rândul dintâi, privind-o cum se scaldă în havuz. Şi, după ce Strălucire îşi sfârşi scalda şi se îmbrăcă, micuţa roabă nu putu face altceva decât să se ia pe urmele ei, afară din hammam, trasă după Strălucire ca de o piatră de magnet, şi începu să meargă în spatele ei pe uliţă, până ce Strălucire şi mama lui Hassan ajunseră la casa lor. Atunci, tânăra roabă Tohfa, neputând intra în palat, se mulţumi să-şi ducă degetele la buze şi să-i trimită frumoasei Strălucire, odată cu un trandafir, un sărut răsunător. Dar, spre nenorocul ei, hadâmbul de la poartă văzu trandafirul şi sărutul şi, mâniat până peste poate, începu să-i arunce nişte înjurături înfricoşătoare, bulbucându-şi ochii: lucru care o hotărî pe Tohfa, însă cu suspine, să ia calea îndărăt. Şi se întoarse la palatul califului, unde se duse degrabă la stăpâna ei, Sett Zobeida.

Or, Sett Zobeida văzu că roaba ei cea dragă era galbenă toată la chip şi tare tulburată; şi o întrebă:

— Oare unde ai fost, o, drăguţa mea, de mi te-ai întors în starea aceasta de tulburare, şi atâta de galbenă la

chip?

Ea spuse:

— La hammam, o, stăpâna mea!

Ea întrebă:

— Şi ce ai văzut oare la hammam, Tohfa a mea, de mi te-ai întors atâta de răvăşită şi cu nişte ochi atâta de topiţi?

Ea răspunse:

— O, stăpâna mea, da cum nu mi s-ar topi şi ochii şi sufletul, şi cum nu mi-ar năpădi în inimă dorul după aceea care mi-a răpit minţile?

Sett Zobeida începu să râdă şi zise:

— Ce-mi descânţi tu, o, Tohfa, şi despre ce îmi vorbeşti?

Ea spuse:

— Care flăcău gingaş, sau care fetişcană, care cerb, sau care gazelă, o, stăpână a mea, s-ar putea asemui vreodată cu farmecele şi frumuseţea ei?

Sett Zobeida spuse:

— O, nebuno de Tohfa, vrei să te hotărăşti odată să-mi spui cum o cheamă?

Ea spuse:

— Nu ştiu, o, stăpână a mea! Ci, o, stăpâna mea, îţi jur pe multele binefaceri cu care m-ai coperit! nicio făptură de pe faţa pământului, în vremile apuse, în vremile de azi, ori în vremile care vor veni, nu se poate asemui cu ea! Tot ce ştiu despre ea este ca locuieşte în palatul acela de pe malul Tigrului, şi care are o poartă mare în partea dinspre oraş şi o altă poartă în partea dinspre apă. Şi, pe deasupra, am auzit la hammam că ar fi soţia unui negustor bogat pe care îl cheamă Hassan Al-Bassri! Ah, stăpână mea, dacă mă vezi tremurând toată dinaintea ta, nu-i doar de tulburarea pricinuită de frumuseţea ei, ci şi de teama care m-a cuprins gândind la urmările năpraznice care s-ar stârni dacă, din nenorocire, stăpânul nostru califul ar auzi de ea. De bună seamă că ar pune să fie omorât soţul şi, în pofida tuturor legilor dreptăţii, ar

lua-o de soţie pe tânăra aceea vrăjită! Şi, în felul acesta, şi-ar vinde toate bunurile nepreţuite ale sufletului său nemuritor, pentru stăpânirea vremelnică a unei făpturi, e drept, frumoase, dar pieritoare!

La vorbele acestea ale micuţei roabe Tohfa, Sett Zobeida, care o ştia cât de înţeleaptă şi de cumpănită la vorbă este de obicei, fu nespus de uluită şi îi zise:

— Ci, o, Tohfa, eşti măcar pe deplin încredinţată că n-ai văzut cumva numai în vis o asemenea minune de frumuseţe?

Ea răspunse:

— Mă jur pe capul şi pe picioarele supunerii pe care o datorez bunătăţii tale faţă de mine, o, stăpâna mea! după ce am văzut-o, i-am şi aruncat un trandafir şi o sărutare acelei copilandre cum nicio ţară şi niciun tărâm, nici la arabi, nici la turci, nici la persani, n-a mai văzut născându-se una asemenea!

Şi Sett Zobeida atunci strigă:

— Pe viaţa strămoşilor mei cei neprihăniţi! trebuie să văd şi eu acea nestemată fără de pereche, şi să mă minunez şi eu de ea, cu ochii mei amândoi!

Şi pe dată porunci să vină spătarul Massrur şi îi zise...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzeci şi şasea noapte

Urmă:

...Şi îi spuse, după ce spătarul săruta pământul dinaintea ei:

— O, Massrur, du-te cât mai degrabă la palatul cel cu doua porţi, una care dă către Tigru şi alta care se află în partea din către oraş! Şi acolo s-o cauţi pe copilandra care locuieşte în palatul acela, şi s-o aduci la mine! Altminteri îţi pierzi capul!

Şi Massrur răspunse:

— A asculta este a te supune!

Şi ieşi, cu capu-naintea picioarelor, şi dete fuga la palatul cu pricina, care, în adevăr, era palatul lui Hassan. Şi ajunse la poarta cea mare, şi trecu pragul pe dinaintea eunucului, care îl cunoscu şi se temeni dinainte-i până la pământ. Şi ajunse la uşa de intrare, în care bătu.

Numaidecât, veni să deschidă însăşi bătrâna mamă a lui Hassan. Şi Massrur intră în odaia de la intrare, şi îi ură bună pace bătrânei. Şi mama lui Hassan îi răspunse la salamalek şi îl întrebă:

— Ce doreşti?

El spuse:

— Eu sunt Massrur, spătarul! M-a trimis aici El-Saieda Zobeida, fiica lui El-Kassem, soţia lui Al-Emir Al-Mumenin Harun Al-Raşid, al şaselea urmaş al lui Al-Abbas, moşul Profetului (asupra lui fie pacea lui Allah şi binecuvântările sale!). Şi am venit ca s-o iau cu mine la palat, la stăpâna mea, pe tânăra cea frumoasă care locuieşte în casa aceasta!

La vorbele lui Massrur, mama lui Hassan, înspăimântată şi tremurând, strigă:

— O, Massrur, noi suntem străine aici, iar fiul meu, soţul acelei tinere, lipseşte, este plecat în călătorie! Şi, înainte de a pleca, anume mi-a poruncit să n-o las pe soţia lui să iese din casă, nici cu mine, nici cu altcineva, şi pentru nimica-n lume! Şi tare mi-e teamă că dacă aş lăsa-o să iese s-ar întâmpla cine ştie ce belea, din pricina frumuseţii ei, care l-ar sili pe fiul meu, când s-o întoarce acasă, să-şi facă moarte! Te rugăm, dar, fierbinte, o, preabunule Massrur, fie-ţi milă de jalea noastră şi nu ne cere un lucru care este mai presus de voinţa noastra şi de putinţa noastră de a ţi-l împlini!

Massrur răspunse:

— Nu-ţi fie frică de nimic, buna mea stăpână! Fii încredinţată că niciun necaz nu are să i se întâmple tinerei. Este vorba numai ca stăpâna mea Sett Zobeida s-o vadă pe această tânără frumuseţe, spre a se încredinţa

cu ochii ei dacă faima nu-i înfloreşte cumva podoaba farmecelor şi a strălucirii. De altminteri, nu-i acum întâia dată când sunt însărcinat cu asemenea solie; şi te pot încredinţa că nu o să aveţi, niciuna, nici alta, vreo pricină să vă căiţi că v-aţi supus unei dorinţe ca aceasta, ba dimpotrivă! Şi, mai mult încă: aşa cum am să vă duc ferite de orice primejdie dinaintea stăpânei noastre Sett Zobeida, tot aşa mă îndatorez să vă aduc îndărăt, întregi şi nevătămate, la casa voastră!

Când mama lui Hassan văzu în felul acesta că orice împotrivire este zadarnică, ba chiar primejdioasă, îl lăsă pe Massrur în odaia de intrare şi se duse s-o îmbrace pe Strălucire şi s-o gătească; şi, tot aşa, să-i îmbrace şi pe cei doi micuţi Nasser şi Manssur. Şi îi luă pe băieţei câte unul pe fiecare braţ, şi îi spuse Strălucirei:

— De vreme ce trebuie să ne plecăm dinaintea dorinţei stăpânei El-Sett Zobeida, atunci hai să mergem la ea împreună!

Şi trecu cea dintâi în odaia de intrare şi îi spuse lui Massrur:

— Suntem gata!

Şi Massrur ieşi şi deschise drumul, urmat de mama lui Hassan, care îi ducea pe cei doi copilaşi, urmata la rându-i de Strălucire, învăluită cu totul în vălurile ei. Şi Massrur le duse aşa la palatul califului, până dinaintea jeţului cel scund şi larg, pe care sta falnică, tolănită într-un peş, El-Saieda Zobeida, înconjurată de liota ei de roabe şi de cadâne, printre care, în rândul dintâi, se afla micuţa Tohfa.

Atunci, mama lui Hassan, după ce îi dete pe cei doi copilaşi Strălucirei, care sta învăluită în izarul şi în iaşmacul ei, sărută pământul dinaintea mândrei Sett Zobeida şi, după salamalek, făcu temeneaua cuvenită. Şi Sett Zobeida îi răspunse la salamalek, îi întinse mâna, pe care bătrâna o duse la buze, şi o rugă să se ridice. Pe urmă, se întoarse înspre soţia lui Hassan şi îi zise:

— O, binevenito, pentru ce nu-ţi dai jos iaşmacul? Aici

nu se află niciun bărbat!

Şi făcu un semn către Tohfa, care se apropie de Strălucire numaidecât, îmbujorându-se, şi atinse mai întâi pulpana izarului, ducându-şi apoi la buze şi la frunte degetele cu care pipăise izarul. Pe urmă, o ajută pe Strălucire să-şi dea jos izarul şi îi ridică apoi iaşmacul de pe faţă.

O, Strălucire! Nici luna când iese din nor în deplinătatea ei, nici soarele în toată strălucirea lui, nici dulcea legănare a ramului în calda adiere a primăverii, nici boarea amurgului, nici sclipirea izvorului, nimic din tot ce farmecă fie văzul, fie auzul, fie mintea oamenilor, n-ar fi putut, aşa cum ai făcut tu, să răpească minţile celor ce te priviră! De strălucirea frumuseţii tale întregul palat se lumină şi străluci! De bucuria vederii tale inimile zburdau ca nişte miei şi dănţuiau în piepturi! Iar nebunia bântuia prin toate capetele! Iar roabele se uitau la tine înmărmurite şi şuşoteau: „O, Strălucire!” Ci noi, o, ascultători ai mei, sa spunem: „Mărire Aceluia carele a zămislit trupul femeii ca pe un crin într-o vale, şi l-a dăruit drept-credincioşilor săi ca pe un semn din rai!”

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzeci şi şaptea noapte

Urmă:

După ce Sett Zobeida îşi veni în fire din uluiala care o năpădise, se ridică de pe jeţul ei şi se apropie de Strălucire, pe care o cuprinse în braţe şi o strânse la piept, sărutând-o pe ochi. Pe urmă, o pofti să stea jos lângă ea pe jeţul cel larg, şi îşi scoase, spre a i-o petrece Strălucitei pe după gât, o salbă făcută din două şire de mărgăritare mari, pe care o purta de când se măritase cu Al-Raşid. Pe urmă îi zise:

— O, sultană a încântărilor, chiar că roaba mea Tohfa s-

a înşelat când mi-a vorbit de frumuseţea ta! Căci frumuseţea ta este mai presus de toate cuvintele! Ci ia spune-mi, o, desăvârşito, ştii sa dănţuieşti, ori sa cânţi fie din gură, fie din vreo lăută? Întrucât, atunci când cineva este ca tine, străluceşte în toate privinţele!

Strălucire răspunse:

— Chiar că nu ştiu deloc, o, stăpână a mea, nici să dănţuiesc, nici să cânt, nici din gură, nici din lăută ori din ţintbale; şi nu mă pricep la niciuna dintre câte le ştiu de obicei femeile tinere! Însă trebuie să-ţi spun, am şi eu un dar, care poate ca are să ţi se pară minunat: pot să zbor prin văzduhuri, ca păsările!

La vorbele acestea ale Strălucirei, toate femeile se minunară:

— O, ce fermecătorie! O, ce minunăţie!

Iar Sett Zobeida spuse:

— Cum aş putea, o, fermecătoareo, măcar că sunt peste poate de uimită, să şovăiesc a te crede înzestrată cu un atare dar? Au nu eşti tu mai minunată decât lebedele şi mai uşoară privirilor noastre decât păsările? Ci, dacă vrei să ne duci inimile după tine, ai să te învoieşti a face înaintea ochilor noştri dovada unui zbor fără de aripi?

Ea spuse:

— Tocmai că, o, stăpână a mea, am şi aripi; ci ele nu se mai află la mine! Aş putea totuşi să le capăt, dacă aşa ţi-ar fi voia! Pentru aceasta, nu ai decât să-i ceri mamei soţului meu să-mi aducă mantia mea de pene!

Numaidecât, Sett Zobeida se întoarse către mama lui Hassan şi îi spuse:

— O, preacinstită bătrână, maică a noastră, vrei să te duci să ne aduci mantia aceea de pene, ca să văd şi eu cum se slujeşte de ea fiica ta cea încântătoare?

Şi biata femeie gândi: „Iacătă-ne pe toţi pierduţi fără de scăpare! Când are să-şi vadă mantia de pene, are să i se trezească în minte deprinderea ei dintru începuturi, şi numai Allah ştie ce are să se mai întâmple!“ Şi răspunse

cu glas tremurat:

— O, stăpână a mea, fata mea Strălucire este tulburată de măreţia ta şi nu mai ştie ce vorbeşte! S-a mai pomenit oare să poarte cineva vreodată haine de pene, când asemenea soi de veşminte nu li se potrivesc decât păsărilor?

Ci Strălucire îi curmă vorba şi spuse către Sett Zobeida:

— Pe viaţa ta, o, stăpână a mea, mă jur ţie că mantia mea de pene este închisă într-un sipet ascuns în casa noastră!

Atunci Sett Zobeida îşi scoase de la mână o brăţară scumpă, care preţuia cât toate vistieriile lui Khosroe şi ale lui Kaissar, şi o întinse mamei lui Hassan, spunând:

— O, maică a noastră, viaţa mea este în mâinile tale! mă rog ţie din inimă să te duci acasă şi să ne aduci mantia aceea de pene, numai ca s-o vedem şi noi o dată! Şi pe urmă ai s-o iei îndărăt aşa cum este!

Ci mama lui Hassan se jură că ea nu a văzut niciodată vreo mantie de pene, nici nimica asemenea. Atunci, Sett Zobeida strigă:

— Ya Massrur!

Şi pe dată spătarul califului se înfăţişă dinaintea sultanei lui, care îi zise:

— Massrur, dă fuga degrabă la casa acestor cinstite femei şi caută peste tot o mantie de pene, care este încuiată într-un sipet ascuns!

Şi Massrur o sili pe mama lui Hassan să-i înmâneze cheile de la casă şi dete fuga să cerceteze peste tot, până ce, într-un sfârşit, găsi mantia de pene într-un sipet ascuns sub pământ. Şi duse mantia la Sett Zobeida care, după ce o privi îndelung şi se minună de măestria cu care fusese croită, i-o dete frumoasei Strălucire.

Atunci Strălucire o cercetă mai întâi pană cu pană şi se încredinţă că era tot atâta de nevătămată ca în ziua când i-o furase Hassan. Şi o desfăcu, şi intră în ea, strângând împrejuru-i cele două pulpane şi potrivindu-le. Şi se făcu asemenea cu o pasăre mare şi albă! Şi, o, ce se mai

minunară femeile care erau de faţă! mai întâi făcu o roată largă, lunecând uşor; apoi se întoarse iarăşi, fără a atinge pământul, şi se ridică legănându-se până sus la tavan! Pe urmă, coborî iarăşi, plutind uşor, şi îşi luă cei doi copii, călare fiecare pe câte un umăr, spunând către Sett Zobeida şi către celelalte femei:

— Văd că zborul meu vă place. Aşa că am să vă mulţumesc şi mai deplin.

Şi îşi luă avânt şi se ridică până la fereastra de sus, aşezându-se pe pervaz. Şi, de acolo, strigă:

— Ascultaţi-mă! căci mă duc de la voi!

Şi Sett Zobeida, tulburată până peste poate, îi zise:

— Cum, o, Strălucire, te şi duci de la noi, lipsindu-ne pe veci de frumuseţea ta. O, sultăniţă a sultăniţelor!

Strălucire răspunse:

— Vai, o, stăpână a mea! Cine pleacă nu se mai întoarce!

Pe urmă, se înturnă înspre biata mamă a lui Hassan, cea deznădăjduită, cea înlăcrimată, cea prăbuşită jos pe covoare, şi îi zise:

— O, mamă a lui Hassan, de bună seamă că plecarea aceasta mă îndurerează amarnic şi mă întristează, din pricina ta şi a fiului tău Hassan, soţul meu, căci zilele despărţirii au să-i sfâşie inima şi au să vă înnegureze viaţa; ci, vai, nu pot să fac nimic! Simt că beţia cerului îmi cuprinde sufletul şi trebuie să zbor în văzduh. Iar dacă fiul tău o vrea să mă mai vadă vreodată, nu are decât să vină şi să mă caute în insulele Wak-Wak. Rămas-bun. Aşadar, o, maică a soţului meu!

Şi, după ce rosti vorbele acestea, se ridică în zbor şi se duse de se mai lăsă o clipită pe vârful palatului, spre a-şi netezi penele. Pe urmă, porni iarăşi în zbor şi se mistui în nori, cu cei doi copii ai ei.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzeci şi opta noapte

Urmă:

Iar sărmana mamă a lui Hassan fu aproape să-şi dea sufletul de durere, şi rămase doborâtă la pământ, nemişcată. Iar Sett Zobeida se aplecă asupra-i şi îi dete cu mâna ei toate îngrijirile de trebuinţă; şi, după ce o mai însufleţi oleacă, îi zise

— Ah, maică a mea, de ce, în loc să tăgăduieşti totul, nu mi-ai spus dintru început că Strălucire se putea sluji în felul acesta de rochia aceea fermecată, de mantia aceea a năpastei! Că m-aş fi ferit atunci s-o dau în puterea ei! Da de unde putea să-mi treacă mie prin gând că soţia fiului tău este din neamul ginnilor din văzduhuri? Mă rog, dar, ţie, o, maică a mea bună, iartă-mi neştiinţa şi nu mă osândi prea tare pentru o faptă la care n-am gândit!

Şi biata bătrână spuse:

— O, stăpână a mea, numai eu sunt vinovată! Iar roaba nu are ce să-i ierte srăpânei ei! Fiecare îşi duce agăţată de gât soarta lui! Şi soarta mea şi a fiului meu este să murim de durere!

Şi, cu vorbele acestea, ieşi din palat, lăsând toate femeile plângând amarnic, şi se târî până acasă la ea. Iar acolo îi căută pe copilaşi şi nu-i găsi; şi o căută pe soţia fiului ei, şi nu o găsi! Atunci, izbucni în lacrimi şi în suspine, mai aproape de moarte decât de viaţă. Şi puse să se ridice în casă trei morminte, unul mare şi două mici, şi lângă ele îşi petrecea zilele şi nopţile, gemând şi plângând. Şi rostea stihurile:

Oh, bieţii mei copii, sărmanii mei!
Oh, pe obraji-mi veşteji, necurmat,
Curg lacrimile mele, ca o ploaie
Pe crengile unui copac uscat.
Oh, bun-rămasul vostru-i bun-rămasul
Şi de la viaţa care mi-aţi luat.

Pierzându-vă pe voi, cu voi odată
Şi sufletul din piepturi ne-a plecat.
Oh, copilaşii mei, doar eu, sărmana,
Rămân să plâng aici neîncetat.
Că voi îmi eraţi sufletul! Cum oare
Să mai trăiesc, atunci când m-aţi lăsat?
Oh, bieţii mei copii, o, voi, sărmanii!
Rămân să plâng aici, neîncetat!

Şi-atâta cu ea! Ci, în ceea ce îl priveşte pe Hassan, apoi acesta, după ce petrecu trei luni împreună cu cele şapte domniţe, se gândi să plece ca să nu facă să se îngrijoreze mama şi soţia lui. Şi bătu în pielea de cocoş a dairelei; şi dromaderele se şi înfăţişară. Iar surorile aleseră zece dintre ele, iar pe celelalte le trimiseră îndărăt. Şi încărcară pe cinci dromadere drugi de aur şi de argint, iar pe alte cinci încărcară pietre nestemate. Şi îl puseră pe Hassan să le făgăduiască tuturora că are să se întoarcă să le vadă peste un an. Pe urmă, îl sărutară, una câte una, aşezându-se toate pe-un şir; şi fiecare la rând îi spuseră câte o strofă sau două, tare gingaşe, în care îi mărturiseau ce mâhnite le lăsa plecarea lui. Şi se legănau agale din şolduri, batând măsura stihurilor. Şi Hassan le răspunse cu poemul acesta, ticluit atunci pe loc:

Din lacrimile mele,
Mărgăritare albe,
O, dragi surori, vă dărui
Neprihănite salbe,
În clipa despărţirii,
Înfipt în şea, stau drept,
Şi frâu-n altă parte
Nu ştiu să-l mai îndrept.

Surorilor iubite,
Cum mă pot smulge, oare,
De lângă pieptul vostru,

Din scumpa-mbrăţişare?
Vai, trupul meu se duce,
Dar sufletu-mi rămână!
Cu talpa-n scara şeii,
Strâng frâiele în mână.

Pe urmă, Hassan porni calare pe dromadera lui, în fruntea convoiului, şi ajunse cu bine la Bagdad, Cetatea Păcii.

Or, când intră în casa lui, Hassan abia de-o mai cunoscu pe maica-sa, atâta de tare o schimbaseră lacrimile şi nemâncarea şi veghile, pe amărâta de ea. Şi, întrucât Hassan nu o vedea nicăieri ieşindu-i fuga înainte pe soţia lui cu copiii, o întrebă pe maică-sa:

— Unde-i nevastă-mea? Şi unde-s copiii?

Şi maică-sa nu putu să răspundă decât cu suspinele ei. Şi Hassan începu să alerge ca un smintit din odaie în odaie, şi văzu, în sala de primire, deschis şi gol, sipetul în care încuiase mantia cea fermecată. Şi se întoarse şi văzu, în mijlocul odăii, cele trei morminte! Atunci, se prăbuşi lat, cu fruntea pe piatră, fără de simţire. Şi, cu toate îngrijirile ce-i dete maică-sa, care sărise în ajutorul lui, rămase în acea stare, de dimineaţă până seara. Ci, într-un sfârşit, îşi veni în simţire, şi îşi sfâşie hainele, şi îşi coperi capul cu cenuşă şi cu ţărână. Pe urmă, deodată, se repezi la spadă şi dete să se înjunghie cu ea. Ci maică-sa se repezi între el şi spadă, cu mâinile întinse. Şi îi luă capul şi-l puse pe pieptul ei; şi îl sili să şadă jos, măcar că, de deznădejde, Hassan se zvârcolea pe pământ ca un şarpe. Şi bătrâna începu să-i povestească, una câte una, toate câte se petrecuseră în lipsa lui; şi încheie spunându-i:

— Vezi şi tu, fiul meu, că, oricât de nemărginită-i nenorocirea noastră, nu se cade ca deznădejdea să-ţi intre în inimă, atâta vreme cât mai poţi s-o găseşti pe soţia ta în insulele Wak-Wak.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzeci şi noua noapte

Urmă:

La vorbele, acestea ale mamei sale, Hassan simţi o nădejde cum îi înviorează dintr-odată băierile sufletului, şi, ridicându-se numaidecât, îi spuse maică-si:

— Mă duc la insulele Wak-Wak!

Pe urmă, cugetă: „Oare unde s-or fi aflând insulele acestea cu numele ca un ţipăt de pasăre de pradă? Or fi în mările Indului, ori ale Sindului, ori ale Persiei, ori ale Chinei?” Şi, ca să se dumirească în această privinţă, ieşi din casă, măcar că totul i se părea negru şi nelămurit în faţa ochilor, şi se duse să-i caute pe învăţaţii şi pe dascălii de la curtea califului, şi să-i întrebe, pe fiecare în parte, dacă ştiu în ce mări se află aşezate insulele Wak-Wak. Şi toţi răspunseră:

— Nu ştim! Şi de când suntem noi nu am auzit niciodată pomenindu-se că s-ar afla undeva insulele acelea!

Atunci Hassan începu iarăşi să-şi piardă nădejdea, şi se întoarse acasă, cu pieptul bântuit de vântul morţii. Şi îi spuse maica-si, lăsându-se să cadă la pământ:

— O, maică, nu la insulele Wak-Wak trebuie să mă duc, ci mai degrabă acolo unde şi-a lăsat zdrenţele Mama-Vulturilor[2].

Şi izbucni în lacrimi, cu capu-n covor. Ci deodată se ridică şi îi spuse maică-si:

— Allah mi-a trimis gândul să mă întorc la cele şapte domniţe care mă socotesc fratele lor, şi să le întreb care-i drumul către insulele Wak-Wak.

Şi, fără a mai zăbovi, îşi luă rămas-bun de la biata lui maică, amestecându-şi lacrimile cu lacrimile ei, şi

[2] Moartea.

încălecă iar pe dromaderul pe care încă nu-l slobozise de când se întorsese acasă. Şi ajunse cu bine la palatul celor şapte surori, din Muntele-Norilor.

Când îl văzură iar, surorile îl întâmpinară cu toate semnele unei bucurii peste poate de călduroase. Şi îl sărutară, scoţând ţipete de veselie şi urându-i bun-venit. Iar când veni şi rândul bunei Boboc-de-Trandafir să-l sărute pe fratele ei, aceasta văzu, cu ochii inimii ei iubitoare, schimbarea petrecută pe chipul lui Hassan şi tulburarea din sufletul său. Şi, fără a-i pune nici cea mai mică întrebare, izbucni în lacrimi pe umărul lui. Şi Hassan începu să plângă şi el împreună cu ea, şi îi zise:

— Ah, Boboc-de-Trandafir, sora mea, pătimesc amarnic, şi am venit la tine ca să caut singurul leac care îmi poate alina chinurile! O, miresme ale Strălucirii mele, vântul nu are să vă mai abată către mine ca să-mi învioreze sufletul!

Şi Hassan, rostind vorbele acestea, scoase un strigăt greu şi se prăbuşi fără de simţire.

Când îl văzură aşa, domniţele, speriate, se înghesuiră împrejurul lui, plângând, iar Boboc-de-Trandafir îl stropi pe faţă cu apă de trandafiri şi îl scăldă cu lacrimile ei. Şi Hassan de şapte ori dete să se scoale, şi de şapte ori căzu iar la pământ. Într-un sfârşit, izbuti să întredeschidă ochii, după un leşin mai lung decât toate celelalte, şi le povesti surorilor sale trista lui poveste, de la început până la sfârşit. Pe urmă, adăugă:

— Şi acuma, o, surorile mele miloase, am venit să vă întreb de drumul care duce la insulele Wak- Wak! Căci soţia mea Strălucire, când a plecat, i-a spus bietei mele mame: „Dacă fiul tău o vrea să mă mai vadă vreodată, nu are decât să vină şi să mă caute în insulele Wak-Wak!”

Când surorile lui Hassan auziră vorbele acestea din urmă, îşi plecară capul, pradă unei tulburări nemărginite, şi se priviră multă vreme fără a vorbi, într -un sfârşit, rupseră tăcerea şi strigară toate deodată

— Ridică-ţi mâna către bolta cerului, o, Hasssan, şi

încearcă să ajungi la ea, ori s-o atingi. Ţi-ar fi cu mult mai uşor, decât să răzbaţi până la acele insule Wak-Wak unde se află soţia ta cu copiii tăi!

La cuvintele acestea, lacrimile lui Hassan năboiră ca un şuvoi şi îi udară cu totul hainele. Iar cele şapte domniţe, tot mai înduioşate de durerea lui, se străduită să-l aline. Şi Boboc-de-Trandafir îi înconjură drăgăstos gâtul cu braţele şi îi zise, sărutându-l:

— O, frate al meu, linişteşte-ţi sufletul şi înseninează-ţi ochii, pe urmă cată să ai răbdare faţă de potrivnicia soartei; căci Dascălul Zicalelor a zis: „Răbdarea este cheia liniştii, iar liniştea te ajută să răzbaţi la capăt!” Şi tu ştii, o, frate al meu, că orice ursită trebuie să se împlinească, şi că niciodată cel căruia îi este dat să trăiască zece ani nu moare în anul al nouălea! Prinde, dar, inimă, şi şterge-ţi lacrimile; iar eu am să fac tot ce-mi stă în putinţă ca să încerc să-ţi înlesnesc calea de a răzbate până la femeia şi la copiii tăi, dacă asta-i voia lui Allah (proslăvit fie el!). Ah! blestemata aceea de mantie de pene! De câte ori nu m-a bătut gândul să-ţi spun s-o arzi, şi de fiecare dată m-am oprit, de teamă să nu te supăr. Gata! Ce-i scris, e scris! Avem să ne străduim să îndreptăm, dintre toate relele, pe acela care-i mai de îndreptat!

Şi se întoarse către surorile ei, şi se aruncă la picioarele lor, şi le jurui să se unească cu ea, spre a chibzui prin ce mijloc ar putea fratele lor să afle drumul la insulele Wak-Wak. Iar surorile îi făgăduiră călduros, din toată inima.

Or, cele şapte domniţe aveau un moş, frate cu tatăl lor, care o îndrăgea într-un chip cu totul şi cu totul osebit pe cea mai mare dintre surori; şi venea s-o vadă o dată în fiecare an, nesmintit. Iar pe moşul acesta al lor îl chema Abd Al-Kaddus...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase suta noapte

Urmă:

...Pe moşul acesta al lor îl chema Abd Al-Kaddus. Şi, cu prilejul venirii lui din urmă, îi dăruise celei mai mari dintre domniţe, cea pe care o avea mai dragă, un săculeţe plin cu aromate, spunându-i că nu avea decât să ardă un pic din acele aromate, dacă s-ar ivi vreodată vreo împrejurare în care fata ar socoti că are nevoie de ajutorul lui. Încât, atunci când Boboc-de-Trandafir le rugă aşa de fierbinte pe surorile sale să îi stea alături, cea mai mare dintre domniţe gândi că moşul ei poate că ar putea să-l scoată pe bietul Hassan din necaz. Şi spuse către Boboc-de-Trandafir:

— Dă fuga şi adu-mi sacul cu miresme şi căţuia de aur!

Şi Boboc-de-Trandafir dete fuga să caute sacul şi căţuia, şi le aduse surorii ei, care deschise sacul, luă oleacă de aromată şi o aruncă în căţuie, peste cărbunii aprinşi, îndreptându-şi gândul către moşul ei Abd Al-Kaddus şi chemându-l.

Or, de îndată ce fumul se învâlvoră din căţuie, iacătă că se şi ridică un vârtej de praf ce se apropia, şi din el se ivi, călare pe un elefant alb, şeicul Abd Al-Kaddus. Şi coborî de pe elefantul lui, şi îi zise celei mai mari dintre surori şi domniţe, fiica fratelui său:

— Iată-mă! Pentru ce am simţit mireasma de aromate? Şi cu ce îţi pot fi de folos, o, fata mea?

Şi fata se aruncă la gâtul lui, şi îi sărută mâna, şi răspunse:

— O, moşule al nostru drag, iată că a şi trecut mai bine de un an de când n-ai mai venit să ne vezi, şi lipsa ta ne-a îngrijorat şi ne-a îngândurat. De aceea am ars miresme, ca să te văd şi să fiu liniştită.

El spuse:

— Eşti cea mai dulce dintre fetele fratelui meu, o, mult iubita mea. Da să nu crezi că, dacă am zăbovit să vin anul

acesta, te-aş fi uitat. Vroiam să vin să te văd chiar mâine! Da să nu-mi ascunzi nimica, întrucât de bună seamă că trebuie să ai tu a-mi cere ceva!

Ea răspunse:

— Allah să te ocrotească şi să-ţi sporească zilele, o, moşule al meu! De vreme ce îmi îngădui, aş vrea, în adevăr, să-ţi cer un lucru!

El zise:

— Spune! Ţi l-am şi dăruit!

Atunci, fata îi povesti toată povestea lui Hassan, şi adăugă:

— Şi-acuma îţi cer să-mi faci cel mai mare bine şi să-i spui fratelui nostru Hassan cum să ajungă în acele insule Wak-Wak!

La vorbele acestea, şeicul Abd Al-Kaddus lăsă capu-n jos şi îşi puse un deget în gură, cugetând adânc preţ de un ceas de vreme. Pe urmă, îşi scoase degetul din gură, înălţă capul şi, fără a rosti un cuvânt, se apucă să tragă nişte linii pe nisip. Într-un sfârşit, rupse tăcerea şi, clătinând din cap, le spuse domniţelor;

— Fetele mele, spuneţi-i fratelui vostru că se zbuciumă zadarnic! Este peste puterile lui să ajungă la insulele Wak-Wak!

Atunci fetele, cu lacrimi în ochi, se întoarseră către Hassan şi spuseră:

— Vai, o, fratele nostru!

Ci Boboc-de-Trandafir îl luă de mână, îl trase mai aproape, şi spuse şeicului Abd Al-Kaddus:

— Moşule al meu bun, fă-i dovada despre ce ne-ai spus acuma, şi dă-i câteva sfaturi înţelepte, pe care el are să le asculte cu inimă supusă!

Şi bătrânul îi dete mâna lui Hassan să i-o sărute, şi îi zise:

— Află, fiul meu, că degeaba te zbuciumi! Este cu neputinţă ca tu să ajungi în insulele Wak-Wak, măcar şi de ar fi să-ţi vină în ajutor toată calărimea cea zburătoare a ginnilor, toate cometele cele rătăcitoare şi toate

planetele rotitoare! Întrucât insulele acelea Wak-Wak, fiul meu, sunt nişte insule locuite de amazoane fecioare, şi peste ele domneşte însuşi regele regilor Ginnistanului, părintele soţiei tale Strălucire. Şi tu, faţă de insulele acelea, unde nimenea n-a ajuns vreodată şi de unde nimenea nu s-a întors, te afli aici la o depărtare de şapte mări fără de margini, şapte văi fără de fund şi şapte munţi fără de capete. Iar ele sunt aşezate la marginile cele mai depărtate ale pământului, dincolo de care nu se mai află nimica de cunoscut! Aşa că nu socot că ai să poţi izbuti, cu niciun chip, să birui feluritele piedici care îţi stau în drum. Şi gândesc că, pentru tine, cea mai bună hotărâre de luat este de a te întoarce iară acasă la tine, ori de a rămâne aici cu surorile tale, care sunt minunate! Şi nici nu te mai gândi la insulele Wak-Wak!

La vorbele acestea ale şeicului Abd Al-Kaddus Hassan se făcu galben ca şofranul la chip, dete un ţipăt greu şi căzu pierit. Iar domniţele nu-şi mai putură opri suspinele; iar cea mai mică dintre ele îşi sfâşia hainele şi îşi zgâria obrajii; şi toate laolaltă se puseră pe gemete şi pe văicăreli împrejurul lui Hassan, Şi, de îndată ce îşi veni iarăşi în simţiri, Hassan nu mai putu decât să plângă, cu capul pe genunchii blândei Boboc-de-Trandafir. Şi bătrânul, până la urmă, se înduioşă de priveliştea aceea, şi împărtăşind şi el durerea tuturora, se întoarse către domniţele care ţipau jalnic, şi le spuse cu un glas mohorât:

— Tăceţi odată!

Şi domniţele îşi înghiţită dintr-o dată ţipetele pe care le scoteau, şi aşteptară cu nerăbdare ce avea să le spună moşul lor. Iar şeicul Abd Al-Kaddus îşi propti mâna pe umărul lui Hassan şi îi zise:

— Conteneşte-ţi gemetele, fiul meu, şi fă-ţi curaj inimii! Căci, cu ajutorul lui Allah, am să dau o întorsătură prielnică treburilor tale. Ridică-te, dar, şi urmează-mă!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi,

sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute una noapte

Urmă:

Şi Hassan, pe care vorbele acestea îl întoarseră pe dată la viaţă, sări în picioare, îşi luă în grabă rămas-bun de la surorile lui, o sărută de mai multe ori pe Boboc-de-Trandafir, şi îi spuse moşneagului:

— Sunt robul tău!

Atunci, şeicul Abd Al-Kaddus îl pofti pe Hassan să se suie la spatele lui pe elefantul cel alb, şi vorbi cu animalul acela uriaş care începu să se mişte. Şi, iute ca bătaia de grindină, ca lovitura de trăsnet şi ca sclipirea de fulger, elefantul cel mare îşi aruncă picioarele în vânt şi porni în zbor, şi se afundă în nesfârşirile zării, mistuind sub paşii lui depărtările!

Or, în trei zile şi trei nopţi de goană, străbătură o cale de şapte ani. Şi ajunseră lângă un munte albastru, cu toate împrejurimile lui albastre, şi în mijlocul lui cu o peşteră cu intrarea închisă de o poartă de oţel albastru. Şi şeicul Abd Al-Kaddus bătu în poarta aceea, şi din lăuntru ieşi un negru albastru, care ţinea într-o mână o sabie albastră, iar în cealaltă o pavăză albastră. Iar şeicul, cu o sprinteneală de neînchipuit, smulse armele acelea din mâinile negrului, care se dete numaidecât la o parte spre a-l lăsa să treacă; şi moşneagul, cu Hassan după el, intră în peşteră, iar negrul cel albastru închise poarta în urma lor.

Ei, atunci, merseră ca la vreo milă de cale, printr-o boltă lungă în care era o lumină albastră, iar stâncile erau şi ele străvezii şi albastre, iar la capătul acelei bolte se pomeniră dinaintea a două porţi de aur uriaşe. Iar şeicul Abd Al-Kaddus deschise una dintre acele două porţi uriaşe de aur, şi îi spuse lui Hassan să-l aştepte până ce s-o întoarce. Şi se mistui în lăuntru. Ci, peste un ceas, se întoarse ţinând de frâu un cal albastru, înşăuat şi

înfotăzat tot numai în albastru, şi îl pofti pe Hassan să încalece. Şi atunci deschise cea de a doua poartă de aur, şi dinainte li se aşternu dintr-odată o mare întindere albastră, iar la picioarele lor o câmpie larga, fără de zare. Şi-atunci şeicul îi spuse lui Hassan:

— Fiul meu, tot mai eşti hotărât să mergi mai departe şi să înfrunţi primejdiile cele fără de număr care te aşteaptă? Ori n-ai vrea mai degrabă să-mi urmezi sfatul şi să te întorci la cele şapte domniţe, nepoatele mele, care ar şti ele cum să te mângâie de pierderea soţiei tale Strălucire?

Hassan răspunse:

— Mai degrabă înfrunt de o mie de ori primejdia morţii, decât să mai îndur chinurile despărţirii!

Şeicul stărui:

— Hassane, fiul meu, au tu nu ai o mamă pentru care lipsa ta-i un izvor de lacrimi nesecat? Şi nu ţi-ar plăcea mai degrabă să te întorci la ea, ca s-o mângâi?

El răspunse:

— N-am să mă întorc nicicum la maica mea, fără de soţia şi copiii mei!

Atunci şeicul Abd Al-Kaddus îi zise:

— Ei bine, dar, Hassane, du-te, sub ocrotirea lui Allah!

Şi îi dete o scrisoare pe care erau scrise cu cerneală albastră următoarele: *„Către cel mai luminat şi cel mai strălucit şeic al şeicilor, dascălul nostru, preacinstitul Părintele-Penelor!”* Pe urmă, îi spuse:

— Ia scrisoarea aceasta, fiul meu, şi du-te unde te-o duce calul tău. Are să ajungă la un munte negru, cu toate împrejurimile lui negre, dinaintea unei peşteri negre. Atunci să descaleci şi, după ce ai să legi frâul de oblânc, să laşi calul să intre numai el singur în peşteră. Iar tu să aştepţi la poartă; şi ai să vezi că iese un moşneag negru, îmbrăcat în negru, şi negru peste tot, fără numai de barba-i lunga şi alba, care-i atârnă până la genunchi. Atunci, tu să-i săruţi mâna, să-ţi tragi pe cap pulpana caftanului lui, şi să-i înmânezi scrisoarea aceasta, pe care

ţi-o dau spre a-ţi ajuta să intri la el. Întrucât el este Părintele-Penelor! Şi-i dascălul meu, şi-i cununa capului meu! Şi numai el pe pământ te poate ajuta în înfricoşătoarea ta încercare! Să te străduieşti, dar, să ţi-l faci binevoitor, şi să îndeplineşti tot ce ţi-o spune să îndeplineşti. Uassalam!

Atunci Hassan îşi luă bun-rămas de la şeicul Abd Al-Kaddus şi dete pinteni calului albastru, care necheză şi porni ca o săgeată. Iar şeicul Abd Al-Kaddus se întoarse în peştera cea albastră.

Or, vreme de zece zile, Hassan lăsă calul să meargă în voia lui, cu o iuţeală de nu l-ar fi putut întrece nici zborul de pasăre, nici volburile vijeliilor. Şi aşa, străbătu o cale de zece ani în linie dreaptă! Şi, într-un sfârşit, ajunse la poalele unui şir de munţi negri, cu vârful nevăzut, care se întindeau de la Răsărit până la Scăpătat. Şi, pe când se apropiau de munţii aceia, calul începu să necheze, domolindu-şi goana...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute doua noapte

Urmă:

...calul începu să necheze, domolindu-şi goana. Şi numaidecât, din toate părţile deodată, fără de număr ca picăturile de ploaie, se iviră în goană nişte cai negri, care veniră să-l adulmece pe calul lui Hassan şi să se frece de el. Şi Hassan se sperie de mulţimea lor şi se înfricoşă că au să-i împiedice calea mai departe; ci calul său îşi văzu de drum înainte şi ajunse la peştera cea neagră, înconjurată de nişte stânci mai negre decât aripa nopţii. Şi era chiar peştera despre care îi vorbise şeicul Abd Al-Kaddus. Descălecă, dar, şi, după ce legă frâul de oblâncul de la şea, îşi lăsă calul să intre în peşteră; iar el şezu jos la intrare, aşa cum îi poruncise şeicul.

Or, nici nu trecu bine un ceas de când sta acolo, că Hassan şi văzu ieşind din peşteră un preacinstit moşneag, îmbrăcat în negru, şi negru şi el tot, din tălpi până-n creştet, afară de barba-i lungă şi albă care îi atârna până la brâu. Era şeicul şeicilor, preastrălucitul Ali Părintele-Penelor, fiul reginei Balkis, soţia lui Soliman (cu ei cu toţi fie pacea lui Allah şi binecuvântările lui!). Şi Hassan, când îl văzu, se aruncă la genunchii lui şi îi sărută mâinile şi picioarele, şi îşi trase pe cap poala caftanului lui, punându-se astfel sub ocrotirea lui. Pe urmă îi dete scrisoarea de la Abd Al-Kaddus. Iar şeicul Părintele-Penelor luă scrisoarea şi, fără a grăi măcar o vorbă, se întoarse în peşteră. Şi Hassan, dacă nu-l mai văzu, începu să se deznădăjduiască*;* când iacătă-l pe moşneag că se ivi iar, însă de data aceasta îmbrăcat cu totul şi cu totul în alb. Şi îi făcu semn lui Hassan să vină după el, şi intră înaintea lui în peşteră. Şi Hassan merse după el, şi ajunse în felul acesta într-o sală uriaşă, pătrată, pardosită cu nestemate; şi în fiecare colţ al ei se afla câte un bătrân îmbrăcat în negru, stând jos pe un covor, şi fiecare bătrân era împresurat de un morman de terfeloage, iar dinainte avea câte o căţuie de aur, în care ardeau mirodenii; şi fiecare dintre cei patru înţelepţi era înconjurat de alţi şapte învăţaţi, ucenicii lor, care copiau terfeloagele, ori citeau, ori cugetau. Ci, atunci când şeicul Ali Părintele-Penelor intră în sală, toţi aceşti preacinstiţi învăţaţi se ridicară în cinstea lui; şi cei patru învăţaţi de frunte se ridicară din ungherele lor şi veniră de şezură lângă el, în mijlocul sălii. Şi, după ce toată lumea şezu jos, Şeic Ali se întoarse către Hassan şi îi spuse să povestească povestea lui în faţa acelei adunări de înţelepţi.

Atunci Hassan, tare tulburat, începu dintru-întâi să verse un potop de lacrimi; pe urmă, izbutind să şi le curme, începu, cu un glas întretăiat de suspine, să povestească toată povestea, de la răpirea lui de către Bahram magul, până la întâlnirea cu şeicul Abd Al-Kaddus, ucenicul şeicului Părintele-Penelor şi moşul celor

şapte domniţe. Şi, cât ţinu toată povestirea aceasta, înţelepţii nu îl opriră niciodată; ci, atunci când isprăvi, strigară cu toţii deodată, întorcându-se către învăţătorul lor:

— O, preacinstite dascăl, o, fiu al reginei Balkis, soarta tânărului acesta este vrednică de milă, căci suferă şi ca soţ şi ca tată. Şi poate că vom putea să-i dăm o mână de ajutor ca să-şi ia îndărăt acea copilandră atâta de frumoasă şi acei doi copii atâta de frumoşi!

Iar şeicul Ali răspunse:

— Preacinstiţi fraţi ai mei, asta-i o treabă grea. Şi ştiţi şi voi, ca şi mine, câtu-i de anevoie să ajungi la insulele Wak-Wak, şi mai cu seamă câtu-i de anevoie să te întorci de acolo. Şi ştiţi toată greutatea care urmează, odată ce ai ajuns la acele insule, după ce ai trecut atâtea piedici, să te apropii de amazoanele fecioare, străjerele regelui regilor de peste ginni, şi ale fiicelor lui. În asemenea împrejurare, cum vreţi voi ca Hassan să răzbată până la domniţa Strălucire, fata puternicului lor rege?

Şeicii răspunseră:

— Preacinstite taică, ai dreptate, cine ar putea tăgădui? Ci tânărul acesta ţi-a fost trimis anume de către fratele nostru, cinstitul şi strălucitul şeic Abd Al-Kaddus, şi nu poţi nicicum să nu întâmpini prieteneşte dorinţele lui!

Şi Hassan, la rându-i, dacă auzi vorbele acestea, se aruncă la picioarele şeicului, îşi coperi capul cu pulpana mantiei lui şi, înconjurându-i genunchii cu braţele, îl jurui să-i dea îndărăt soţia şi copiii. Şi tot aşa sărută mâinile la toţi şeicii, care îşi împreunară rugăminţile lor cu ale lui, cerându-i fierbinte dascălului lor întru toate, şeicul Părintele-Penelor, să aibă milă de acel tinerel nefericit! Şi şeicul Ali răspunse:

— Pe Allah! în viaţa mea n-am mai văzut pe cineva lepădându-se de zilele lui mai hotărât decât acest tânăr Hassan! Habar nu are neînfricatul acesta nici ce grozăvie doreşte, nici ce îl aşteaptă! Ci fie, am să fac pentru el tot ce ţine de mine!

După ce spuse acestea, şeicul Ali Părintele-Penelor cugetă vreme de un ceas, înconjurat cuviincios de bătrânii lui ucenici; pe urmă, îşi ridică iar fruntea şi îi spuse lui Hassan:

— Înainte de toate, am să-ţi dau ceva care să te scape, la caz de primejdie!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute treia noapte

Urmă:

Şi îşi smulse un smoc de păr din barbă, chiar din locul unde era mai lungă, şi i-l dete lui Hassan, spunându-i:

— Iată ce fac pentru tine! Dacă ai să te afli vreodată în vreo primejdie mare, nu ai decât să dai foc unui fir de păr din smocul acesta, şi am să-ţi vin pe data în ajutor!

Pe urmă, îşi ridică ochii înspre bolta sălii şi bătu din palme, ca şi cum ar fi chemat pe cineva. Şi numaidecât se înfăţişă dinaintea lui, coborând din boltă, un efrit dintre efriţii cei înaripaţi. Şi şeicul îl întrebă:

— Cumă te cheamă, o, efritule?

El spuse:

— Robul tău Dahnaş ben-Forktaş, o, şeicule Ali Părintele-Penelor!

Iar şeicul îi zise:

— Vino încoace!

Şi efritul Dahnaş se duse lângă şeicul Ali, care îi puse gura la ureche şi îi spuse ceva în şoapta. Şi efritul răspunse cu un semn din cap, care vroia să însemneze: „Da!” Iar şeicul se întoarse către Hassan şi îi spuse:

— Suie-te, fiul meu, suie-te în spinarea acestui efrit. El are să te ducă pe tărâmul norilor, şi de acolo are să te coboare pe un pământ de camforă albă. Şi-acolo, o, Hassan, efritul are să te lase, căci mai departe el nu poate să meargă. Şi tu, atunci, are să trebuiască să te

descurci singur-singurel, prin ţara acea de camforă albă. Şi, de cum ai să ieşi din ea, ai să te afli faţă cu insulele Wak-Wak! Şi-acolo, cum te-o lumina Allah!

Atunci Hassan sărută iar mâinile şeicului Părintele-Penelor, îşi luă bun-rămas de la ceilalţi înţelepţi, mulţumindu-le pentru bunătatea lor, şi încălecă pe umerii lui Dahnaş, care se sui cu el în văzduh. Şi efritul îl duse până la tărâmul norilor, iar de acolo coborî cu el în ţara de camforă albă, unde îl lăsă şi pieri.

Încât, o, Hassane, o, tu cel de obârşie din Bassra, tu cel care odinioară uimeai sukurile din cetatea ta de baştină, şi care învolburai toate inimile, şi-i făceai pe toţi cei care te vedeau să se topească de frumuseţea ta, tu cel care ai trăit atâta vreme fericit lângă cele şapte domniţe şi care ai stârnit în sufletele lor atâta iubire şi atâta durere, iacătă că, mânat de dragostea ta pentru Strălucire, ai ajuns, pe aripile efritului, la ţara aceea de camforă albă, unde ai să înfrunţi ceea ce nimenea până la tine şi nimenea după tine nu a mai înfruntat vreodată!

În adevăr, după ce efritul îl lăsă jos în ţara aceea, Hassan porni la drum drept înainte, pe un pământ sclipitor şi înmiresmat. Şi merse el aşa multă vreme şi, într-un sfârşit, întrezări în depărtare, în mijlocul unei câmpii, ceva ce se asemuia cu un cort. Şi se îndreptă într-acolo şi, într-un sfârşit, ajunse aproape de tot de cortul acela. Ci, cum în clipa aceea tocmai mergea printr-o iarbă tare deasă, lovi cu piciorul ceva ce se afla ascuns în iarba aceea; şi, când se uită, văzu că era ceva alb, ca o grămadă de argint, şi mare, ca o coloană din cetatea Iramului. Or, era un uriaş, iar cortul pe care îl vedea Hassan nu era altceva decât urechea lui, care îi slujea de pavăză împotriva soarelui. Şi uriaşul, trezit în felul acesta din somnul lui, se ridică mugind şi cuprins de o mânie atâta de napraznică încât i se umflă pântecul de aerul pe care îl înghiţi, iar fundul i se cutremură atâta de amarnic încât începu să-i geamă din greu: fapt care stârni un şir de bubuituri cumplite, ca de tunet, care îl zvârliră pe

Hassan cu faţa la pământ, pe urmă îl aruncară în sus, încât, de spaimă, ochii i se deteră peste cap! Şi, până să cadă iarăşi jos pe pământ, încă din zbor, uriaşul îl înhăţă de ceafă, tocmai de acolo unde este pielea mai moale, şi îl ţinu aşa, cu tăria braţului său, spânzurat în aer ca o vrabie în gheara unui vultur. Şi se pregătea, rotindu-l prin văzduh, să-l turtească de pământ, zobindu-i oasele şi făcându-l în felul acesta să-şi amestece lungimea cu lăţimea.

Când văzu ce avea să pată, Hassan începu să se zbată din toate puterile lui, şi strigă:

— Ah, cine să mă mai scape? Ah, cine să mă mai slobozească? O, uriaşule, fie-ţi milă de mine!

Când auzi ţipetele acestea, uriaşul îşi zise: „Pe Allah! Nu cântă urât păsărica asta! Îmi place ciripitul ei. Încât, am s-o duc numaidecât regelui nostru!” Şi îl apucă gingaş de un picior, cu teamă să nu-l vatăme, şi intră într-o pădure deasă, unde, în mijlocul unui luminiş, sta regele uriaşilor din ţara de camforă albă, aşezat pe o stâncă ce-i ţinea loc de jeţ. Şi era înconjurat de străjerii lui, cincizeci de uriaşi, fiecare înalt de cincizeci de coţi. Iar acela care îl aducea pe Hassan se apropie de rege şi îi zise:

— O, rege al nostru, ia uite o păsărică pe care am prins-o de un picior şi pe care ţi-o aduc pentru glasul ei frumos! Căci ciripeşte plăcut!

Şi îl lovi pe Hassan uşurel peste nas, zicându-i:

— Cântă oleacă dinaintea regelui!

Iar Hassan, care nu pricepea graiul uriaşului, socoti că i-a venit ceasul cel de pe urmă şi începu să se zbată, ţipând:

— Ah, cine m-o mai scăpa? Ah, cine m-o mai slobozi?

Şi regele, când auzi glasul acela, se zgudui şi se bâţâi de plăcere, şi îi zise uriaşului:

— Pe Allah! e minunat! Trebuie să-l duci numaidecât fiicei mele, pe care are s-o farmece!

Şi adăugă, întorcându-se către uriaş:

— Da! pune păsărică numaidecât într-o colivie şi du-te

de-o atârnă în odaia fetei mele, lângă patul ei, ca s-o poată veseli cu cântecele şi ciripelile ei.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu

Ci într-a şase sute patra noapte

Urma:

Atunci uriaşul dete fuga şi-l puse pe Hassan într-o colivie, cu două străchini mari, una pentru mâncare şi una pentru apă. Şi îi mai puse şi două stinghii, pe care să se poată cocoţa şi să cânte în voie; şi duse colivia în odaia fetei regelui, şi o atârnă la capul patului ei.

Când îl văzu pe Hassan, fata regelui, fu ca vrăjită de chipul şi de înfăţişarea lui, şi începu să-i facă tot soiul de ghiduşii, şi să-l răsfeţe în toate felurile. Şi îi vorbea cu glas nespus de dulce, spre a-l îmblânzi, măcar că Hassan nu pricepea nimica din vorbele ei. Dar, cum vedea că fata nu-i vroia răul, încercă s-o înduioşeze faţă de soarta lui, plângând şi gemând. Iar domniţa, de fiecare dată, îi luă gemetele şi suspinele drept nişte cântece gingaşe; şi simţea o plăcere până peste poate; şi nu mai putea să se despartă de el nici ziua, nici noaptea, o clipită măcar. Şi simţea, când se uita la el, că toată fiinţa ei se topea după el. Şi nu ştia ce ar putea face mai bine cu o păsărică atâta de mică, şi cum să se poarte cu ea. Şi adesea îi făcea cu degetul, şi îi vorbea prin semne; dar nici el nu o pricepea, şi era departe de a ghici tot folosul pe care l-ar fi putut dobândi de la o fată, este adevărat că uriaşă, dar atâta de prietenoasă.

Or, într-o zi, fata regelui îl scoase pe Hassan din colivie, ca să-l cureţe şi să-i schimbe hainele. Şi, după ce îl dezbrăcă, văzu, o, minunea minunilor! că nu era întru nimic lipsit de ceea ce aveau uriaşii tatălui ei, măcar că toate celea erau, ca mărime, peste poate de micuţe. Şi

fata gândi: „Pe Allah! asta-i întâia oară când văd o pasăre cu asemenea lucruri!” Şi începu să se joace cu Hassan şi să-l întoarcă şi răsîntoarcă pe toate părţile, minunându-se de ceea ce afla la el în fiecare clipă. Iar Hassan, în mâinile ei, era întocmai ca o vrabie în mâinile vânătorului. Şi tânăra uriaşă, dacă văzu că sub degetele ei castravetele se preschimba în bostan, se puse pe un râs de se tăvălea pe jos. Şi strigă: „Ce pasăre minunată! Cântă ca păsările, şi se poartă cu femeile la fel de drăguţ ca şi bărbaţii cei uriaşi!” Şi, vrând să-i răspundă cu drăgălăşenie la drăgălăşenie, îl lipi cu totul de ea şi începu să-l alinte peste tot, ca pe un bărbat, îndemnându-l în fel şi chip, nu cu vorbe, întrucât o pasăre nu ar fi putut să le priceapă, ci cu semne şi cu fapte, şi atâta de iscusit încât, până la urmă, se purtă şi el cu ea întocmai ca un vrăbioi cu vrabia lui. Şi, din clipa aceea, Hassan ajunse pasărea fetei regelui!

Or, Hassan, oricât era de alintat şi de răsfăţat şi de giugiulit ca o pasăre, şi în pofida celor ce trăia între fălniciile uriaşei, fata regelui, şi, de altminteri, a celor ce la rândul lui, o făcea şi el să simtă, şi în ciuda deplinei bunăstări în care trăia în colivia sa, era departe de-a o uita pe Strălucire, soţia lui, fiica regelui regilor de peste Ginnistan şi de peste insulele Wak-Wak, ţinta călătoriei sale, de care ştia că nu mai este prea departe! Şi, spre a ieşi din acel bucluc, s-ar fi slujit bucuros de daireaua cea vrăjită şi de smocul de păr; ci, când îi schimbase hainele, fata regelui uriaşilor îi luase şi acele lucruri scumpe; şi degeaba i le cerea el cu mâinile şi cu tot felul de semne care se fac în arăbeşte, că ea nu pricepea neam ce-i cerea el, şi de fiecare dată socotea că îi cere să se zbenguiască. Lucru ce făcea ca, ori de câte ori îşi cerea el daireaua, să i se răspundă cu o desfătare; şi, ori de câte ori îşi pretindea smocul de barbă, trebuia să se dedea unei desfătări; atâta şi-atâta, încât chiar că, după câteva zile, ajunse într-un hal fără de hal, şi nu mai cuteza să facă nimic, nici cel mai mic semn, de frică să nu vadă la

lucru răspunsul amarnicei uriaşe.

Iacă-aşa! Şi starea lui Hassan nu se schimba nicicum; şi, bietul de el, se sfârşea şi îngălbenea în colivia lui, nemaiştiind ce hotărâre să ia, când, într-o zi, după alinturi mai spornice decât de obicei, uriaşa aţipi în vreme ce se slujea de el, şi îl lăsă să scape. Şi Hassan se repezi numaidecât la sipetul în care se aflau lucrurile lui cele vechi, luă smocul de barbă şi aprinse un fir de păr, chemându-l în gând pe şeicul Ali Părintele-Penelor. Şi iacătă...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute cincea noapte

Urmă:

...şi iacătă ca palatul se cutremură, iar şeicul cel îmbrăcat în negru ieşi din pământ dinaintea lui Hassan, care se aruncă la picioarele lui. Atunci şeicul îl întrebă:

— Ce vrei, Hassane?

Şi tânărul îi spuse:

— Mă rog ţie, nu făcea gură, că se trezeşte fata asta! Şi-atunci ajung fără de izbavă iarăşi în mâinile ei, ca să fac iarăşi pe pasărea!

Şi o arătă cu degetul pe uriaşa cea adormită. Atunci şeicul îl luă de mână şi, cu harul puterii lui cea tainice, îl duse afară din palat. Pe urmă îi spuse:

— Povesteşte-mi ce ţi s-a întâmplat.

Şi Hassan îi povesti tot ce făcuse de când ajunsese în ţara de camforă albă, şi adăugă:

— Şi-acuma, pe Allah! o zi de-aş mai fi rămas lângă uriaşa aceasta, mi-aş fi dat sufletul pe nas!

Iar şeicul spuse:

— Eu te-am prevestit de câte o să ai de pătimit! Ci asta nu-i decât începutul! Şi, pe deasupra, trebuie să-ţi mai spun încă o dată, o, copile al meu, ca să te hotărăsc să

faci cale întoarsă, că în insulele Wak-Wak vraja bărbii mele nu mai are nicio putere, şi acolo ai să fii lăsat numai în seama puterilor tale!

Şi Hassan spuse:

— Eu trebuie sa mă duc, fie ce-o fi, după soţia mea! Şi nu-mi mai rămâne decât daireaua aceasta vrăjită, care mi-ar putea sluji la caz de primejdie să mă scape din necaz!

Iar şeicul Ali se uită la dairea şi spuse

— A, o ştiu! Este daireaua lui Bahram magul, un ucenic de-al meu de odinioară; numai el, dintre toţi ciracii mei, s-a abătut de la calea lui Allah! Ci, o, Hassane, află că şi daireaua aceasta, tot aşa, nu va putea să-ţi fie de niciun folos în insulele Wak-Wak, unde toate vrăjile se dezleagă şi unde ginnii de pe acele insule nu se supun decât numai regelui lor!

Şi Hassan zise:

— Cui îi este dat să trăiască zece ani nu are sa moară în cel de al nouălea an! Dacă, dar, mi-o fi scrisa să mor în insulele acelea, nu-i nicio supărare! Mă rog, dar, ţie, o, preacinstite şeic al şeicilor, să-mi spui care este drumul pe care trebuie să apuc ca să ajung acolo!

Şeicul Ali, atunci, drept orice răspuns, îl luă de mână şi îi spuse:

— Închide ochii, şi pe urmă deschide-i!

Şi Hassan închise ochii; pe urmă, după o clipită, îi deschise. Şi totul pierise, atât şeicul Părintele-Penelor, cât şi palatul fetei regelui şi ţara de camforă albă. Şi se pomeni pe o insulă, cu ţărmul acoperit de nestemate de felurite culori, şlefuite de apele mării. Şi habar nu avea ca ajunsese într-un sfârşit la insulele cele atâta de râvnite.

Or, nici nu apucă bine Hassan să-şi arunce un ochi la dreapta şi un ochi la stânga, că se şi repeziră asupra-i, ieşind din stâncile de pe mal şi din spuma valurilor, stoluri întregi de păsări mari şi albe, care acoperiră cerul cu un nor gros şi apăsător. Şi zborul vrăjmaş se năpusti înspre el ca un vârtej, cu un vuiet de pliscuri năpraznice şi de

aripi zbătute; şi toate gâtlejurile înaripate scoaseră laolaltă un ţipăt răguşit, repetat de mii de ori, în care Hassan cunoscu într-un sfârşit vorbele Wak-Wak, numele insulelor acelea! Atunci pricepu că ajunsese pe pământurile cele tainice şi că păsările îl vedeau că este străin şi căutau să-l alunge către mare. Iar Hassan fugi să se adăpostească într-o colibă ce se ridica nu departe de acolo, şi începu să cugete cum stă treaba.

Deodată, auzi pământul bubuind şi simţi cum i se cutremură sub picioare; şi îşi ciuli urechea, ţinându-şi răsuflarea, şi văzu în depărtare îngroşându-se un alt nor, din care treptat-treptat se iviră în soare vârfuri de lănci şi de coifuri, şi străluciră armuri. Erau amazoanele! Unde să mai fugi? Iar galopul cel mânios, iute ca bătaia de grindină, ori ca strălucirea de fulger, fu lângă el cât ai clipi din ochi. Şi i se înfăţişară dinainte, strânse într-un pătrat mişcător şi năpraznic, războinicele călări pe nişte iepe galbene ca aurul străcurat, cu cozile lungi, cu armurii vânjoşi, purtându-şi hăţurile sus şi slobode, mai iuţi ca vântul de la miazănoapte când suflă cu urgia mării înfuriate. Şi războinicele acelea, înarmate de luptă, purtau fiecare câte o sabie grea la şold, câte o lancie lungă într-o mână, iar în mâna cealaltă câte o ghioagă care înfiora minţile; şi mai aveau, strânse la subţioară, patru suliţi care îşi arătau vârfurile înfricoşătoare.

Or, de îndată ce războinicele acelea îl zăriră pe nepoftitul de Hassan stând în pragul colibei, îşi struniră deodată iepele cele abraşe. Şi tot potopul de copite, oprindu-se, făcu să sară până în slăvile cerului pietrele de pe ţărm, iar picioarele iepelor se afundară adânc în nisip. Şi nările lor largi şi fornăitoare se umflau odată cu nările fecioarelor cele războinice; şi chipurile dezvelite sub coifurile cu vizierele ridicate erau frumoase ca nişte lune; iar şoldurile lor rotunde şi grele se împreunau şi păreau totuna cu şoldurile cele galbene ale iepelor. Iar pletele lor lungi, galbene, negre şi roşcate se amestecau, unduindu-se, cu părul din cozile şi din coamele iepelor. Iar coifurile

de oţel şi platoşele de smarald sclipeau în soare ca nişte giuvaieruri, şi ardeau fără să se mistuie.

Şi-atunci, din mijlocul acelui pătrat de lumină, se desprinse o amazoană mai voinică decât toate celelalte...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu

Ci într-a cinci sute şasea noapte

Urmă:

...o amazoană mai voinică decât toate celelalte, cu faţa nedezvelită sub coif, ci acoperită cu totul de viziera lăsată, şi cu pieptul îmbelşugat de nişte sâni, strălucind sub ocrotirea unei tunici de zale de aur mai strânsă ca aripile de lăcustă. Şi îşi opri scurt iapa la câţiva paşi de Hassan. Iar Hassan, neştiind dacă îi era potrivnică ori binevoitoare, se aruncă dintru început dinaintea ei, cu fruntea în ţărână, pe urmă săltă capul şi îi spuse:

— O, sultană a mea, sunt un străin pe care ursita l-a adus pe aceste tărâmuri, şi mă pun sub ocrotirea lui Allah şi sub pavăza ta! Nu mă izgoni! O, sultana mea, fie-ţi milă de un nefericit care îşi caută soţia şi copiii!

La vorbele acestea ale lui Hassan, călăreaţa sări jos de pe cal şi, întorcându-se către războinicele ei, le făcu un semn să plece. Şi veni la Hassan, care îi sărută pe dată picioarele şi mâinile, şi îşi duse la frunte marginea de la mantia ei. Şi ea îl cercetă cu luare-aminte; pe urmă, ridicându-şi viziera, i se arătă dezvelită. Iar Hassan, când o văzu, scoase un ţipăt mare şi se dete îndărăt speriat; întrucât, în loc de o tânără, pe puţin la fel de frumoasă ca şi fecioarele războinice pe care le văzuse, avea dinaintea lui o bătrână cu o înfăţişare tare urâtă, cu un nas mare cât o pătlăgea vânătă, cu nişte sprâncene strâmbe, cu nişte obraji scofâlciţi şi fleşcăiţi, cu nişte ochi care se huleau unul pe altul, şi cu câte o năpastă la fiecare dintre cele nouă colţuri ale chipului ei! Ceea ce o făcea să

semene întru totul cu un porc.

Încât Hassan, ca să nu trebuiască să se mai uite la faţa aceea, îşi acoperi ochii cu pulpana hainei. Iar baba luă acea mişcare drept semn de mare cinstire, socotind că Hassan nu făcuse aşa decât ca să nu pară necuviincios privind-o în faţă; şi fu înduioşată până peste poate de dovada aceea de cinstire, şi îi zise:

— O, străinule, potoleşte-ţi spaima. Din ceasul acesta te afli sub ocrotirea mea! Şi îţi făgăduiesc ajutorinţă la orice nevoie! Pe urmă adăugă: însă, mai înainte de orice, nimenea nu trebuie să te vadă pe insula aceasta! Drept care, şi măcar că sunt nerăbdătoare să-ţi aud povestea, am să dau fuga să-ţi aduc cele de trebuinţă ca să te îmbraci ca o amazoană, aşa încât să nu mai poţi de aci înainte să fii osebit dintre tinerele fecioare războinice, străjerele regelui şi ale fetelor regelui!

Şi plecă, şi se întoarse peste câteva clipite cu o platoşă, o sabie, o lance, un coif şi alte arme întru totul asemenea cu cele pe care le purtau amazoanele. Şi le dete lui Hassan, care se împodobi cu ele. Atunci bătrâna îl luă de mână şi îl duse pe o stâncă înaltă de pe malul mării şi, şezând jos acolo împreună cu el, îi spuse:

— Acuma, o, străinule, grăbeşte-te de-mi povesteşte pricina care te-a mânat până în aceste insule, unde până la tine niciun adamit n-a cutezat să pună piciorul!

Şi Hassan răspunse, după ce îi mulţumi pentru bunătatea ei:

— O, stăpână, povestea mea este povestea unui nefericit care a pierdut singurul bun pe care îl avea, şi care străbate pământul cu nădejdea că îşi va găsi bunul acela!

Şi îi povesti păţaniile lui, fără a ocoli niciun amănunt. Iar amazoana cea bătrână îl întrebă:

— Şi cum o cheamă pe tânăra aceea, soţia ta? Şi cum îi cheamă pe copiii tai?

El spuse:

— În ţara mea, copiii mei se numeau Nasser şi

Manssur, iar soţia mea se numea Strălucire! Ci numele pe care îl poartă în ţara ginnilor eu nu-l ştiu!

Şi Hassan, după ce sfârşi de spus totul, începu să plângă cu lacrimi îmbelşugate.

Iar bătrâna, dacă auzi povestea aceasta a lui Hassan şi dacă îi văzu durerea, se simţi cuprinsă cu totul de milă, şi îi spuse:

— Mă jur ţie, o, Hassane, că nicio mamă nu s-ar îngriji de copilul ei mai mult decât am să mă îngrijesc eu de soarta ta. Şi, întrucât spui că soţia ta s-ar putea afla printre amazoanele mele, am să te duc, chiar mâine, să le vezi la mare pe toate goale. Şi, pe urmă, am să le pun să treacă pe dinaintea ta, una câte una, ca să-mi spui dacă ai s-o cunoşti pe soţia ta printre ele!

Aşa grăi bătrâna Maica-Lăncilor către Hassan Al-Bassri. Şi îl linişti, încredinţându-l că prin viclenia aceea nu vor avea cum să n-o afle pe tânăra Strălucire! Şi îşi petrecu ziua întreagă cu el, şi îl plimbă prin insulă, ducându-l să se minuneze de toate minunăţiile. Şi, până la urmă, bătrâna începu să-l iubească pe Hassan cu o dragoste mare, şi îi spuse:

— Linişteşte-te, copilul meu! Te-am pus în ochii mei! Şi, chiar dacă mi-ai cere, pentru plăcerea ta, toate războinicele mele, care sunt toate fecioare tinere, ţi le-aş dărui din toată căldura inimii mele!

Iar Hassan îi răspunse:

— O, stăpâna mea, eu, pe Allah, nu am să te părăsesc decât atunci când m-o părăsi sufletul!

Or, a doua zi, aşa cum îi făgăduise, bătrâna Maica-Lăncilor veni în fruntea războinicelor ei, în vuiet de dairale. Şi Hassan, îmbrăcat ca o amazoană, şedea pe stânca înaltă care se ridica deasupra mării. Şi, în felul acesta, semăna cu o fată de rege.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaptea noapte

Urmă:

Estimp, fecioarele cele războinice, descălecând de pe iepele lor, la un semn făcut de bătrâna Maica-Lăncilor care le era căpetenie, îşi lepădară armele şi platoşele. Şi, subţiri şi strălucitoare, se iviră, o, aiurire de crini şi de trandafiri! ca nişte crini dintre frunzele lor, şi ca nişte trandafiri dintre ghimpii lor. Şi, albe şi uşoare, coborâră în mare. Şi spuma apei se amestecă cu pletele lor slobode şi despletite, ori împletite şi înalte ca nişte turle. Şi zbaterea talazurilor repeta zbaterea şoldurilor lor de fecioare. Şi erau ca nişte flori deschise pe ape.

Ci, printre atâtea fete ca luna şi printre atâtea boiuri mlădioase, printre atâţia ochi negri şi printre atâţia dinţi albi, printre atâtea plete de felurite culori şi printre atâtea binecuvântate şolduri, degeaba se tot uită Hassan, că nu văzu frumuseţea cea fără de asemuire a multiubitei lui Strălucire. Şi îi spuse bătrânei:

— O, maică bună, Strălucire nu se află printre ele!

Iar bătrâna amazoană răspunse:

— Cine ştie, fiul meu? Poate că depărtarea nu îţi îngăduie să judeci bine!

Şi bătu din palme, şi toate fetele ieşiră din apă şi veniră să se înşire pe nisip, încă jilave de boabele de apă, ca de nişte nestemate. Şi, una după alta, mlădii şi legănate, trecură pe dinaintea stâncii pe care sta Hassan cu Maica-Lăncilor, neavând pe ele, drept orice armură, decât pletele lor atârnând pe spate, şi grele numai de giuvaierurile trupului lor gol.

Şi-atunci văzuşi tu, o, Hassane, ceea ce văzuşi! O, voi iepuriţe de toate culorile şi de toate soiurile, între coapsele acelor fetişcane, copile de regi! Eraţi şi grase, şi rotunde, şi dolofane, şi bălaie, şi ca nişte bolte, şi voinice, şi arcuite, şi înalte, şi netede, şi umflate, şi strânse şi neatinse, şi ca nişte jeţuri, şi ca nişte scoici, şi grele, şi

mofluze, şi mute, şi ca nişte cuiburi, şi fără de urechi, şi calde, şi ca nişte corturi, şi fără de păr, şi botoase, şi surde, şi ghemuite, şi mici, şi gâdilicioase, şi genuni, şi uscate, şi minunate, însă, fără de nicio îndoială, nu eraţi întru nimic asemenea cu iepuriţa multiubitei Strălucire!

Încât Hassan lăsă toate fetele să treacă, şi grăi către bătrâna Maica-Lăncilor:

— O, stăpână a mea, viaţa ta fie cu mine! nu se află niciuna printre toate aceste fete tinere care, cât de cât, să se asemuie cu Strălucire!

Iar bătrâna războinică, nedumerită, îi zise:

— Atunci, o, Hassane, după toate acestea pe care le-ai văzut, nu mai rămân decât cele şapte fete ale regelui nostru! Binevoieşte dar să-mi spui după ce semn aş putea, cu vreun prilej, s-o cunosc pe soţia ta, şi zugrăveşte-mi-o cu ce are ea mai aparte! Iar eu am să îmi însemnez totul în minte! Şi îţi făgăduiesc că, ştiind în felul acesta totul, nu am să zăbovesc mult până s-o găsesc pe aceea după care umbli!

Şi Hassan răspunse:

— Să ţi-o zugrăvesc, o, stăpână a mea, ar fi să mor fără a izbuti; căci nu-i limbă care să poată spune toate desăvârşirile ei. Ci am să mă străduiesc să-ţi arăt măcar cam cum aduce. Are un chip, o, stăpână a mea, ca o zi binecuvântată; un mijloc atâta de subţire încât soarele n-ar putea să-i aştearnă umbra pe pământ; un păr negru şi lung, atârnând pe spate, ca noaptea peste zi; nişte sâni care sfredelesc până şi haina cea mai tare; o limbă ca de albină; o miere în gură ca apa din fântâna Salsabil; nişte ochi ca izvorul Kausar; este mlădie ca firul de iasomie; dinţii-i sunt ca nişte boabe de grindină; are o aluniţa pe obrazul drept, şi un neg sub buric; o gură ca o cornalina, de nu-ţi mai trebuie nici cupă, nici ibric; nişte obraji ca bujorii din Neman; un pântec mlădios şi vrăjitor, aidoma de larg şi de alb ca o cadă de marmoră; şalele mai voinic şi mai straşnic zidit decât bolta templului din Iram; nişte coapse întocmite în tiparul desăvârşirii, dulci ca zilele

regăsirii după amara despărţire, între care domneşte jeţul califului, altarul tihnei şi al beţiei, al cărui logogrif[3] a fost înfăţişat de poet aşa

Numele meu – care-i prileju-atâtor
Fiori şi tulburări – este uşor,
Că-i doar din două litere vestite
Alcătuit: pe-ntâia, păsămite,
O *afli înmulţindu-le-ntre ele*
Pe cinci cu patru; iar pe-a doua, tot
Numa-nmulţind la fel şase cu zece!
Aşa ajungi la tâlcurile mele,
Şi-n felu-acesta-i dat să se dezlege
Cuvântul ce-l închipui eu, socot!

Şi, după ce spuse vorbele acestea, Hassan nu-şi putu ţine mai mult lacrimile, şi începu să plângă. Pe urmă strigă:

— Jalea mea, o, Strălucire, este amară ca jalea dervişului care şi-a pierdut strachina, ori cumu-i chinul hagiului care are o bubă în călcâi, ori cumu-i durerea celui căruia i s-au tăiat mâinile şi picioarele!

După ce ascultă toate astea, bătrâna amazoană lăsă capu-n jos o clipă, cufundându-se într-o cugetare adâncă; pe urmă, îi spuse lui Hassan:

— Ce năpastă, o, Hassane! Te pierzi fără de izbăvi, şi mă pierzi şi pe mine odată cu tine! Căci fetişcana pe care mi-o zugrăveşti tu este, fără de nicio îndoială, una dintre cele şapte fete ale regelui nostru preaputernic! Ce nălucă mai ai şi tu, şi ce smintită cutezanţă te bântuie! Între tine şi ea este o depărtare ca de la pământ la cer! Şi, dacă stărui în dorinţa ta, către pieirea ta zoreşti! Ascultă-mă, dar, Hassane! Leapădă-te de gândul acesta nesăbuit, şi

[3] Cuvântul arab *koss* (grecescul *kussos*) se scrie cu două litere: cea dintâi, litera *kaf*, fiind redată prin semnul grafic ce reprezintă şi cifra 20; iar cea de-a doua, litera *sin*, este redată prin semnul grafic cu care se reprezintă şi cifra 60.

nu-ţi da sufletul pierzării!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute opta noapte

Urmă:

La vorbele acestea ale bătrânei, Hassan fu aşa de tulburat încât se prăbuşi fără de simţire; şi, când îşi veni iarăşi în fire, se porni pe un plâns atâta de amarnic, de i se scăldară hainele în lacrimile ce le vărsa, şi, peste poate de deznădăjduit, strigă:

— Iacătă, dar, o, tuşă a mea plină de milă, că trebuie să mă întorc deznădăjduit, după ce am bătut atâta cale, şi chiar în clipa în care sunt aproape să ajung la ţintă! Cum aş mai fi putut să mă îndoiesc, după încredinţarea ce mi-ai dat-o, de izbânda încercării mele şi de atotputerea ta? Au nu chiar tu porunceşti şi eşti căpetenie peste oştile din cele Şapte Insule, şi pentru care nicio încercare de felul acesta nu este cu neputinţă?

Ea răspunse:

— De bună seamă, fiul meu, pot multe asupra oştilor mele, precum şi asupra fiecărei amazoane din aceste oşti! Încât, ca să te întorc de la gândul tău cel nesocotit, îţi dau să-ţi alegi, dintre toate aceste fecioare războinice, pe aceea care ţi-o plăcea cel mai mult; ia-o din partea mea în locul soţiei tale! Şi, pe urmă, întoarce-te cu ea în ţara ta, şi ai să fii la adăpost de răzbunarea regelui nostru! Altminteri, pieirea mea şi pieirea ta sunt de neînlăturat!

Hassan însă nu răspunse la sfatul acesta al bătrânei decât cu alte lacrimi şi cu alte suspine. Iar bătrâna, înduioşată de atâta prisos de iubire, îi spuse:

— Allah fie cu tine, o, Hassane! Ce vrei, dar, să fac eu pentru tine? Dacă s-ar afla că te-am lăsat să pui piciorul pe insulele noastre, capul meu nu ar mai zăbovi pe umerii

mei. Şi, dacă s-ar afla vreodată că te-am dus să le vezi la scaldă, goale, pe toate războinicele mele, tinere fecioare pe care nicio privire de bărbat nu le-a întrezărit şi pe care niciun deget de om nu le-a atins, sufletul meu nu ar mai fi al meu!

Şi Hassan strigă:

— Pe Allah, o, stăpână a mea, te încredinţez că eu nu m-am uitat la fetele acelea în chip necuviincios, şi nu am prea luat seama la goliciunea lor!

Iar bătrâna spuse:

— Păi chiar că rău ai făcut, o, Hassane, întrucât în toată viaţa ta nu ai să mai vezi asemenea privelişte! Oricum, dacă niciuna dintre aceste fecioare nu te ispiteşte, ca să te hotărăsc să te întorci în ţara ta şi să-ţi mântuieşti în felul acesta sufletul, am să te încarc cu bogăţii şi cu scumpele roade din insulele noastre, şi am să te acopăr cu bunuri care au să te facă bogat şi fericit pentru toate zilele câte le mai ai de trăit!

Ci Hassan se aruncă la picioarele bătrânei, îi sărută genunchii şi zise plângând:

— O, binefăcătoarea mea, o, lumină a ochilor mei, o, sultana mea, cum aş putea să mă întorc în ţara mea după ce am îndurat atâtea strădanii şi am înfruntat atâtea primejdii? Cum aş putea să plec de pe jnsula aceasta, fără s-o văd pe multiubita mea, când dragostea pentru ea m-a adus până aici? Ah, gândeşte-te, o, stăpână a mea, că poate-i voia soartei ca s-o găsesc pe soţia mea, după toate suferinţele câte le-am îndurat!

Şi, după ce rosti vorbele acestea, Hassan nu mai putu să-şi stăpânească aleanul din suflet, şi ticlui stihurile acestea:

Sultană-a frumuseţii, fie-ţi milă
De cel robit de pleoapele-ţi nurlii
Ce subjugară ţara lui Khosroe
Şi lumea-ntregii lui împărăţii!

Nici nardurile tari, nici trandafirii,
Nici cele mai alese mirodenii,
Pe lângă răsuflarea ta nu-nseamnă
Decât o-ntruchipare de sluţenii.

Iar boarea care-adie-nmireasmată
Prin florile grădinilor din rai
E toată-n părul tău, să-i fericească
Pe cei alăturea de care stai.

Pleiadele când se aprind pe ceruri.
Din ochii tăi iau calda lor scânteie!
Şi stelele doar ţi-ar putea fi salbă
La g*âtul alb, o, tânără femeie!*

Când batrâna amazoană auzi versurile acestea ale lui Hassan, văzu că ar fi în adevăr o răutate să-i ia pe totdeauna nădejdea de a-şi mai găsi soţia, şi îi înţelese durerea, şi îi zise:

— Fiul meu, alungă-ţi din gânduri întristarea şi deznădejdea. Căci sunt pe deplin hotărâta acuma să încerc totul ca să-ţi dau soţia îndărăt! Pe urmă adăugă: Am să mă apuc numaidecât să mă îngrijesc cu tot sufletul de treburile tale, o, săracul de tine! Căci văd limpede ca îndrăgostitul nici nu aude, nici nu pricepe nimic! Te las, dar, şi mă duc la palatul reginei de pe insula aceasta pe care ne aflăm, şi care-i una dintre cele şapte insule Wak-Wak. Căci cată să ştii că fiecare dintre aceste şapte insule este locuită şi stăpânită de una dintre cele şapte fete ale regelui nostru, surori între ele după tată, ci nu şi după mamă. Iar aceea care este stăpână aici peste noi, este cea mai mare dintre surori, şi o cheamă domniţa Nur Al-Huda. Iar eu am să mă duc s-o caut şi să-i vorbesc în folosul tău. Potoleşte-ţi, dar, sufletul, înseninează-ţi ochii, şi aşteaptă-mă cu inimă liniştită, până ce mă întorc!

Şi îşi luă rămas-bun de la el, şi se îndreptă înspre palatul domniţei Nur Al-Huda.

Odată ajunsă în faţa domniţei, bătrâna amazoană, care era cinstită şi iubită de fetele regelui şi de regele însuşi, pentru înţelepciunea ei şi pentru creşterea şi îngrijirea pe care le dedese tinerelor domniţe, se ploconi şi sărută pământul dinaintea domniţei Nur Al-Huda, Şi domniţa se ridică numaidecât în cinstea ei, şi o îmbrăţişă, şi o pofti să şadă jos lângă ea; şi îi zise:

— Inşallah! Fie ca ştirile pe care mi le aduci sa fie vestitoare de bine! Iar de ai să-mi faci vreo rugăminte, ori să-mi ceri vreun hatâr, grăieşte! Iată-mă-s gata să te ascult...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute noua noapte

Urmă:

386...Iata-mă-s gata să te ascult!

Bătrâna Maica-Lăncilor răspunse.

— O, regină a veacului şi a vremii noastre, o, fiica mea, vin La tine ca să-ţi povestesc o întâmplare cum nu s-a mai pomenit, şi care nădăjduiesc că are să-ţi placă şi să te veselească. Află, dar, că am găsit pe malul insulei noastre, aruncat de valuri, un bărbat tânăr, de o frumuseţe vrăjită, care plângea cu amar. Şi, când l-am întrebat ce-i cu el, mi-a răspuns că l-a aruncat ursita pe ţărmurile noastre, pe când se afla în căutarea soţiei lui! Şi, când l-am rugat să-mi spună cine este soţia lui, mi-a zugrăvit-o într-un chip atâta de uluitor, încât m-a cufundat într-o mare spaimă în privinţa ta şi în privinţa celorlalte domniţe, surorile tale! Şi mai trebuie să-ţi arăt, o, regina mea, ca să spun tot adevărul, că ochii mei n-au mai văzut vreodată, nici printre ginni, nici printre efriţi, un tinerel aşa de frumos ca tânărul acesta!

Când auzi cele ce spunea bătrâna, domniţa Nuf Al-Huda fu cuprinsă de o mânie cumplită şi ţipă la bătrâna

amazoană:

— O, bătrână a blestemului, o, ploditură dintr-o liotă de încornoraţi ai ticăloşiei, cum ai făcut de-ai strecurat un bărbat printre fecioarele noastre, pe tăfâmuriie noastre? A, plod al neruşinării, ^cine-o să-mi dea să beau o înghiţitură din sângele tău, ori să mănânc o îmbucătură din carnea ta?

Şi bătrâna războinică începu să tremure ca o trestie în furtună, şi căzu în genunchi la picioarele domniţei, care îi strigă:

— Au ţie nu ţi-e frică de osânda care te paşte de la răzbunarea şi de la mânia mea? Pe capul tatălui meu, regele cel mare al ginnilor! nu ştiu ce mă ţine în clipa aceasta de nu poruncesc să fii tăiată bucăţi, ca să slujeşti de pildă pe viitor călăuzilor întru ticăloşie, care ar mai vrea să strecoare vreun străin în insulele noastre! Pe urmă adăugă: Ci, înainte de toate, dă fuga de mi-l adu pe adamitul acela îndrăzneţ, care a cutezat să încalce hotarele noastre!

Şi bătrâna se ridică, nemaiştiind, în spaima ei, nici să-şi deosebească mâna dreaptă de mâna stângă, şi ieşi spre a se duce să-l caute pe Hassan. Şi gândea: „Năpasta aceasta amarnică, pe care mi-o trimite Ailah prin mijlocirea reginei, îmi e pricinuită numai de tânărul Hassan! De ce nu l-oi fi silit eu mai degrabă să plece de pe insulă şi să ne arate lăţimea dosului sau?

Şi-aşa, ajunse la locul unde se afla Hassan; şi, de cum îl zări, îi spuse:

— Ridică-te, o, tu, cel al cărui soroc de pe urmă este aproape! Şi hai cu mine la regină, *oi* vrea să-ţi vorbească!

Şi Hassan porni după bătrână, zicându-şi: „Va salam! în ce prăpastie am să mă prăvălesc!” Şi-aşa, ajunse la palat, dinaintea domniţei. Şi ea îl primi, stând în jeţul ei şi cu faţa acoperită întru totul de iaşmac. Şi Hassan nu găsi nimic mai bun de făcut, în acea împrejurare cumplită, decât să se apuce să sărute pământul dinaintea jeţului şi, după salamalekul de cuviinţă, să-i înalţe domniţei o laudă

în versuri. Ha, atunci, se întoarse înspre bătrână şi îi făcu un semn care vroia să însemne: „întreabă-l!” Şi bătrână îi spuse lui Hassan:

— Preaputernica regină a noastră îţi răspunde la salamalek şi te întreabă, ca să-i răspunzi: Cum te cheamă, care-i ţara ta de baştină, cum o cheamă pe soţia ta şi cum îi cheamă pe copiii tăi!

Şi Hassan, ajutat de ursita lui, răspunse, întorcându-se către domniţă:

— Regină a lumilor, sultană a veacului şi a vre- ntilor, o, tu, cum alta nu-i nici în timp, nici în răstimp, în ce priveşte numele meu cel ticălos, mă numesc Hassan cel plin de necazuri, de obârşie din cetatea Bassra, din Irak. Iar în ce o priveşte pe soţia mea, nu-i ştiu numele! Iar copiii mei, pe unul îl cheamă Nasser, şi pe celălalt Manssur!

Regina îl întrebă, prin mijlocirea bătr’ânei:

— Şi pentru ce te-a părăsit soţia ta?

1.1 spuse:

— Pe Allah, nu ştiu! Da trebuie să fi fost fără de voia ei!

Ha îl întrebă:

— De unde a plecat? Şi cum?

Hl spuse:

— A plecat din Bagdad, chiar din palatul califului) larun Al-Raşid, emirul drept-credincioşilor! Şi, pentru aceasta, nu a avut decât să se îmbrace cu mantia ei de pene şi sa se ridice în văzduh!

La întrebă:

— Şi nu ţi-a spus nimic când a plecat?

El răspunse:

— I-a spus mamei mele: „Dacă fiul tău, chinuit de durerea lipsei mele, o vrea vreodată să mă mai vadă, nu are decât să vina să mă caute în insulele Wak-Wak! Şi-acuma, bun-rămas, o, maică a lui Hassan! Hotărât că tare mă întristează să plec aşa, şi mă mâhnesc în sufletul meu, căci zilele despărţirii au să-mi sfâşie inima şi au să vă înnegureze viaţa; ci, vai! nu pot nimic! Simt dorul

zborului cum îmi năpădeşte sufletul, şi trebuie să mă ridic în văzduh!” Aşa a grăit soţia mea! Şi s-a dus în zbor! Şi, de- atunci, lumea este neagră dinaintea ochilor mei, iar pieptul mi s-a umplut de jale!

Domniţa Nur Al-Huda răspunse, clătinând din cap:

— Pe Allah! e neîndoielnic ca dacă soţia ta nu ar fi vrut să te mai vadă, nu i-ar fi dezvăluit mamei tale locul unde pleca! Pe de altă parte însă, dacă te-ar fi iubit cu adevărat, nu te-ar fi părăsit în felul acesta!

Hassan se jură atunci, cu jurămintele cele mai grele, că soţia sa îl iubea cu adevărat, că îi dedese o sumedenie de dovezi despre dragostea şi despre credinţa ei, dar că nu putuse să-şi înfrâne chemarea către văzduh şi pe cea a deprinderii ei dintâi, care este zborul păsărilor!

Şi adaugă:

— O, măria-ta, ţi-am povestit jalnica mea poveste! Şi iacătă-mă dinaintea ta, cerându-ţi din suflet milă şi îndurare pentru jalba mea prea îndrăzneaţă de a mă ajuta să-mi găsesc soţia şi copiii! Allah fie cu tine, o, sultana mea, nu mă alunga!

Când auzi vorbele acestea ale lui Hassan, domniţa Nur Al-Huda cugetă preţ de un ceas; pe urmă, săltă capul şi îi spuse lui Hassan:

— Am cugetat mult ce fel de chin ţi se cuvine, şi nu găsesc niciunul care să fie îndeajuns spre a-ţi pedepsi cutezanţa! ^.

Atunci bătrâna, măcar că era tare înfricoşata, se aruncă la picioarele stăpânei sale şi îi luă pulpana rochiei, cu care îşi acoperi capul, şi îi spuse:

— O, preafalnică regină...

Cârtd povestea ajunse aici, Şehecezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute zecea noapte

Urmă:

...preafalnică regină, pe vredniciile mele de doică ce te-a crescut, nu te zori să-l osândeşti, mai cu seamă acuma, când ştii că este un biet străin care a înfruntat potop de

primejdii şi a trăit sodom de amaruri! Şi numai datorită vieţii multe pe care i-a hărăzit-o ursitoarea a putut să îndure necazurile prin câte a trecut. Şi-i mai pe măsura ta, şi mai vrednic de stirpea ta, o, ntăria-ta, să-l ierţi şi să nu încâlci cumva, în dauna lui, legile găzduirii! Şi-apoi, socoate şi măria-ta că numai dragostea l-a aruncat în această încercare năprasnică, şi că mult trebuie să Îi se ierte celor care iubesc. Într-un sfârşit, o, regină a mea şi cunună pe capetele noastre, află că, dacă am cutezat să vin şi să-ţi vorbesc despre t’ânărul acesta atâta de frumos, am făcut-o din pricină că nimenea nu ştie mai bine ca el, printre fiii oamenilor, să ticluiască versuri şi să izvodească laude. Şi, ca să te încredinţezi de spusele mele, nu ai decât să-i arăţi chipul tăi* dezvelit, şi ai să vezi cum are să ştie a-i preamări frumuseţea!

La vorbele acestea ale bătrânei, regina zâmbi a râde şi spuse:

— Chiar că numai atâta îi mai lipsea ca şi treacă orice măsură!

. Ci, tainic, domniţa Nur, cu toată asprimea pe care o arăta, fusese mişcată în lăuntrurile ei de frumuseţea lui Hassan, şi nu cerea mai mult decât să-i pună la încercare virtutea, şi la stihuri, şi la ceea ce urmează totdeauna după stihuri. Aşa că se prefăcu a se lăsa înduplecată de vorbele doicii şi, ridicându-şi iaşma- cul, îşi arătă chipul dezvelit.

Când o văzu aşa, Hassan scoase un ţipăt lung, de vui tot palatul, şi căzu fără de simţire. Iar bătrâna îi dete îngrijirile de trebuinţă şi îl aduse în sine; pe urmă, îl întrebă:

— Ce-ai păţit, oare, fiul meu? Şi ce-ai văzut de te-ai tulburat aşa?

Şi Hassan răspunse:

— Ah, ce-am văzut, ya Allah? Regina este chiar soţia mea, ori măcar seamănă cu soţia mea aşa cum o jumătate de păstaie seamănă aidoma cu cealaltă jumătate soră cu ea!

Şi regina, când auzi vorbele acestea, se puse pe un râs de se prăbuşi într-un peş, şi-i zise:

— Tânărul acesta este nebun! Cică sunt soţia lui! Pe Allah, da de când plodesc fecioarele fără de ajutorul bărbatului, şi de când nasc copii cu văzduhul vremii? Pe urmă, se întoarse către Hassan şi îi spuse râzând: O, dragul meu, vrei baremi să-mi spui, ca să aflu şi eu, în ce seamăn cu soţia ta, şi în ce nu seamăn? întrucât văd că deocamdată eşti tare nedumerit în privinţa mea!

El răspunse:

— O, sultană a regilor, o, adăpost al celor mari şi al celor mici, numai frumuseţea ta m-a înnebunit ! Găci te asemeni cu soţia mea la ochii mai luminoşi decât stelele, la frăgezimea pielii, la îmbujorarea din obraji, la forma dreaptă a sinilor frumoşi, la dulceaţa glasului, la mlădierea şi la subţirimea mijlocului, şi la mulţi alţi nuri, pe care nu am să-i spun, din sfială faţă de ceea ce este ascuns! Ci, dacă mă uit mai bine la farmecele tale, văd că între tine şi ea este o osebire, pe care numai ochii mei de îndrăgostit o pot vedea, şi pe care nu pot s-o zugrăvesc cu vorba!

Când auzi vorbele acestea ale lui Hassan, domniţa Nur Al-Huda pricepu că inima lui nu are să se lipească niciodată de ea; şi o cuprinse o ciudă năpraz- nică, şi se jură hă are să afle care-i aceea dintre domniţe, surorile ei, care se măritase cu Hassan, fără de învoirea regelui, tatăl lor! Şi îşi zise: „Am să pedepsesc, în felul acesta, şi pe Hassan şi pe soţia lui, po- jţolindu-mi astfel toată duda mea cea întemeiată!” Ci îşi ascunse aceste gânduri în adâncul cugetului şi, întorcându-se către batrâna, spuse:

— O, doică, du-te degrabă după cele şase surori ale mele, pe rând, în insula în care se află fiecare, şi spune-ie că despărţirea de ele mă apasă până peste poate, de mai bine de doi ani de când nu au mai fost pe la mine. Şi pol’teşte-le din partea mea să vină să mă vadă, şi adu-le cu tine! Ci mai ales ia seama bine să nu le spui vreo vorbă despre ce s-a întâmplat, ori sa le veseşti despre

sosirea la noi a unui tânăr străin care îşi caută soţia! Du-te, şi nu zăbovi!

Numaidecât, bătrâna, care nu avea de ce să pună la îndoială gândurile domniţei, ieşi din palat şi zbură, iute ca fulgerul, către insulele în care se aflau cele şase domniţe, surorile reginei Nur Al-Huda. Şi izbuti, fără de nicio greutate, să le hotărască pe cele dintâi cinci să vină cu ea. Ci atunci când ajunse la cea^ de a şaptea insulă, unde locuia domniţa cea mai mică laolaltă cu tatăl ei, regele ginnilor, îniâmpină jdestul de multă împotrivire până s-o facă să se supună dorinţei domniţei Nur Al-Huda. În adevăr, atunci când domniţa cea mai mică, la sfatul bătrânei, se duse să ceară de la tatăl ei îngăduinţa de a pleca, împreună cu Maica-Lăncilor, s-o vadă pe sora cea mai mare, regele, tulburat până peste marginile tulburării de o asemenea cerere, strigă:

— Ah, fata mea cea mult iubită, comoara inimii mele, am în sufletul meu ceva care îmi spune că nu am sa te mai văd, dacă ai să te îndepărtezi de palatul meu. Şi-apoi, am mai şi avut în noaptea aceasta un vis înfricoşător, pe care am să ţi-l povestesc. Află, dar, o, fata mea, o, lumină a ochilor mei...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute unsprezecea noapte

Urmă:

...Află, dar, fata mea, o, lumină a ochilor mei, că un vis mi-a împovărat somnul şi mi-a apăsat pieptul în noaptea aceasta. Se făcea, în visul meu, că mă preumblam printr-o vistierie ascunsă de orice privire şi plină cu nişte bogăţii care nu se arătau decât numai ochilor mei. Şi mă minunam de toate câte le vedeam; ci privirile mele nu se opreau decât la şapte pietre nestemate, care sclipeau între toate celelalte, cu o strălucire minunată. Iar cea mai frumoasă şi mai ispititoare era tocmai cea mai mică dintre ele. Încât, ca să mă pot bucura mai bine de ea şi ca s-o pun la adăpost de alte priviri, am cuprins-o în palmă,

am strâns-o la inima mea şi, luând-o cu mine, am ieşit din vistierie. Şi, cum o ţineam dinaintea ochilor mei, sub razele soarelui, dintr-odată o pasăre, dintr-un soi neobişnuit şi cum nu se văd niciodată pe insulele noastre, s-a repezit la mine, mi-a smuls piatra cea scumpă şi a pierit în zbor. Iar eu am rămas cufundat în uluire şi în cea mai vie durere. Şi, când m-am deşteptat din somn, după o noapte întreagă de zbucium, am chemat la mine pe tălmăcitorii de vise şi le-am cerut să-mi tălmăcească tot ce văzusem în vis. Şi ei mi-au răspuns: „O, rege al nostru, cele şapte pietre nestemate sunt cele şapte fete ale măriei-tale, iar piatra cea mai mică, pe care pasărea a răpit-o din mâinile tale, este fata ta cea mai mică, şi care are să fie răpită cu sila de la dragostea ta!” Or, mie, acuma, fata mea, tare mi-e frică să te las să pleci cu surorile tale şi cu Maica-Lăncilor, şi să te duci la Nur Al-Huda, sora ta cea mai mare; căci nu ştiu ce necaz ţi se poate întâtnpla la drumul acesta, fie la dus, fie la întors!

Şi Strălucire (căci chiar ea era, soţia lui Hassan) răspunse:

— O, doamne şi părinte al meu, o, preamăritule rege, tu nu ştii că sora mea cea mai mare, Nur A1-. Huda, a pregătit pentru mine un ospăţ, şi mă aşteaptă cu cea mai fierbinte nerăbdare! Şi iacătă-s doi ani şi mai bine de când mă’ tot gândesc să mă duc s-o văd, fără ca acest lucru să-mi fi fost îngăduit; iar acuma ea trebuie să aibă tot felul de pricini să fie cam nemulţumită de purtarea mea. Ci nu-ţi face griji, o, părintele meu! Şi nu uita că nu demult, atunci când am făcut o călătorie mai depărtată cu tovarăşele mele, tu m-ai crezut pierdută pe totdeauna, şi îţi şi pusesei hainele de jale după mine. Ci eu tot m-am întors, fără de niciun necaz şi bine sănătoasă! Tot aşa şi de data aceasta, nu am să lipsesc mai mult de o lună, după care am să mă întorc iar la tine, cu voia lui Allah! Şi-apoi, de m-aş. —duce undeva departe de împărăţia noastră, aş înţelege spaima ta; da aici, în insulele noastre, de ce vrăjmaş aş putea să mă tem? Cine ar

putea sa ajungă până la insulele Wak-Wak, după ce ar străbate Muntele-Norilor, Munţii Albaştri, Munţii Negri, Cele Şapte Văi şi Ţara de Cam- foră albă, fără a-şi da de o mie de ori duhul pe drum? Alungă-ţi, dar, din minte orice îngrijorare, o, părinte al meu, înseninează-ţi ochii şi linişteşte-ţi inima!

Dacă auzi vorbele acestea ale fiicei lui, regele ginnilor binevoi să îngăduie a o lăsa să plece; ci numai cu multă părere de-rău, şi numai după ce o puse să-i făgăduie că nu are să stea decât câteva zile la sora ei. Şi îi dete o pază de o mie de amazoane, şi o sărută cu dragoste. Iar Strălucire îşi luă rimas-bun- de la el; după care se strecură la locul unde îi ascunsese, la adăpost de orice primejdie, pe cei doi copii ai săi, ca să-i sărute şi pe ei, despre care nimeni nu ştia nimic, întrucât, de cum se întorsese, îi dedese în grija a două roabe de credinţă ale ei; pe urmă, plecă laolaltă cu bătrâna şi cu cele cinci surori ale sale spre insula unde domnea Nur Al-Huda.

Or, pentru a-şi primi surorile, Nur Al-Huda se îmbrăcase cu o rochie de mătase roşie, împodobită cu nişte păsări de aur care aveau ochii, ciocul şi ghearele făcute din rubine şi din smaralde; şi, încărcată de podoabe şi de nestemate, sta în jeţul ei, din sala de primire. Iar dinaintea ei şedea Hassan în picioare;

iar de a dreapta-i, şedeau înşiruite nişte fete eu spadele trase; iar de-a stânga-i, alte fete ţineau nişte lănci lungi şi ascuţite.

Tocmai atunci iacaua că sosi Maica-Lănciâor cu cele şase domniţe. Şi ceru să intre în sala de primire; iar regina îi porunci s-o aducă în lăuntru mai întâi pe cea mai mare dintre cele şase domniţe, care se numea Fala-Neamului. Şi domniţa aceasta era îmbrăcata cu o rochie de mătasă albastră, şi era şi mai frumoasă decât Nur Al-Huda. Şi veni lângă jeţ, şi sărută m’âna surorii ei, care se ridica în cinstea sa şi o sărută şi o pofti să stea lângă ea, pe urmă, se întoarse înspre Hassan şi îi zise:

— Spune-mi, o, adamitule, aceasta-i soţia ta?

Şi Plassan răspunse:

— Pe Allah, o, stăpână a mea! domniţa aceasta este minunata, şi-i frumoasă ca luna când răsare; are părul de cărbune, obrajii gingaşi, gura zâmbitoare, sânii drepţi, încheieturile subţiri, şi totul în ea-i plin de farmec; iar ca s-o preamăresc în stihuri, voi spune:

Ea se iveşte, minunata.

În haină-albasir (i îmbrăcata Şi-asemeni unui giuvaier!

Şi-i rupta pare ca din cer!

Ah, bw/, a ci, numai plăcere,

E fagure bogat de miere!

Obrajii-i dulci şi ’zâmbitori Sini strat înmiresmat, de flori!

Iar trupu-î, cum se înmlădie,

E-un fir înalt de iasomie!

Privind mijlocu-i subţirel Şi spalele-i cât un crenel,

O trestie-i – îţi vine-a spune – înfiptă-n vhiul unei dune i

Aşa o vad eu, o, stăpână a raea! Ci între ea şi soţia mea este o osebire pe care limba mea se opreşte s-o rostească!

Atunci Nur Al-Huda făcu semn bătrânei doici s-o aducă în lăuntru pe cea de a doua soră. Şi domniţa intră, îmbrăcată într-o rochie de mătasă de culoarea caisei. Şi era şi mai frumoasă decât cea dintâi; şi se numea Fericirea-Caşei. Iar sora ei, după ce o sărută, o pofti să stea jos lângă cealaltă, şi îl întrebă pe Has- san dacă o cunoştea în ea pe soţia lui.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada vă2ii zorii mijind şi, sfioasa, tăcu.

Ci într-a şase sute douăsprezecea noapte

Urmă:

Şi Hassan răspunse:

— O, sultana mea, aceasta răpeşte minţile celor care o privesc, şi înlănţuie inimile celor care se apropie de ea; şi iată ce stihuri îmi stârneşte:

Nici luna de pe-un cer de vară,

Când s-ar ivi cumva vreodată Pe bolta iernii-

nvălmăşite, în tot de noapte-ntunecată,

N-ar fi, o, n-ar fi mai frumoasă,

Nu poate fi mai minunată Decât ivirea ta de-acuma,

O, sultăniţă fermecata!

Iar pletele-ţi ca nişte neguri Lăsate-n voia lor sa cadă,

Jos, pân'la gleznele gingaşe

Şi panglica aceea lată Cu care-ai prins cununa neagra Pe fruntea ta ca de zăpada —

Privindu-le cu minunare,

Mă-ndeamnă să-ţi şoptesc deodată:

„Tu adumbreşti cu-aripa nopţii Lumina zorilor curată!"

Ci tu, la şoapta mea fierbinte,

Răspunzi cu şoaptă-nmiresmată:

„Nu! Nu! E doar un nor ce-ascunde Al lunii chip, când se arată!"

Aşa o văd eu, o, sultana mea! Ci între ea şi soţia mea este o osebire pe care limba mea nu este în stare s-o zugrăvească!

Atunci, Nur Al-Huda făcu semn Maicii-Lăncilor, care o aduse degrabă pe cea de a treia soră. Şi domniţa intră îmbrăcată într-o rochie de mătasă vişinie; şi era şi mai frumoasă decât cele două din- tâi, şi o chema Sclipirea-Nopţii. Iar sora ei, după ce o sărută, o pofti să stea lângă cea de dinainte, şi îl întrebă pe Hassan dacă o cunoştea în ea pe soţia lui. Şi Hassan răspunse:

— O, regina mea şi cunună a capului meu, hotărât! aceasta face să zboare şi minţile celor mai înţelepţi, iar minunarea mea faţă de ea mă face să ticluiesc stihurile acestea:

O, *tu, cea inmuiată-n vrajă,*

Tu, care-n mers te înmlădu Uşoară, Un, ca o gazelă,

Şi care-n pieptul celor vii Arunci din pleoapele-ţi arcate,

Cu o mişcare ce-o-ntârzii.

Potopul de săgeţi măiasire,

Ucigătoare şi nurlii!

O, soare-al frumuseţii-ntâie,

Ivirea ta, atunci când vii,

Şi ceruri şi pământuri umple De slavă şi de bucurii,

Iar când te duci îşi pune noaptea Pe lumea-ntreagă temelii!

Aşa o văd eu, o, regină a vremilor! Ci sufletul meu tot nu vrea să cunoască în ea pe soţia mea, în ciuda asemănării desăvârşite dintre trăsăturile şi căi că tura lor!

Atunci amazoana cea bătrână, la un semn al reginei Nur Al-Huda, o aduse în lăuntru pe cea de a patra soră, pe care o chema Neprihana-Cerului. Şi domniţa era îmbrăcată într-o rochie de mătasă galbenă, cu dungi de aur în lat şi în lung. Şi o sărută pe sora ei, care o pofti să şadă lângă celelalte. Şi Hassan, când o văzu, ticlui aceste stihuri:

Ea se iveşte, precum luna plină în noaptea fericită şi senină.

Vrăjita ei privire luminează Cărarea noastră-n neguri, ca o raza.

La flacăra din ochiul ei ceresc Când vreau să vin şi să mă încălzesc, Numaidecât m-alungă hăt-departe,

Cu-o suliţă ce scapără şi arde,

Străjerii-i falnici: sinii ei vârtoşi.

Mai tari ca piatra, şi mai nemiloşi!

Şi nu o zugrăvesc întru totul, căci pentru aceasta s-ar cere o cântare cu mult mai lungă. Ci, o, stăpână a mea, trebuie să-ţi spun că nu este soţia mea, măcar că asemănarea dintre ele este izbitoare în multe cele!

Atunci, Nur Al-Huda porunci să fie adusa în lăuntru cea de a cincea soră a ei, care se numea Ziurea- de-Ziuă, şi care se apropie legănându-şi şoldurile; şi era mlădie ca o ramura de ban, şi uşoara ca un pui de căprioară. Şi, după ce o sărută pe sora ei cea mare, şezu pe locul care i se arătă, lângă celelalte, şi îşi potrivi cutele rochiei de mătasă verde cusută cu fir de aur. Şi Hassan, când o văzu, ticlui stihurile acestea:

Nici floarea purpurie de granată, în frunzele ei verzi, nu-i mal măiestru Şi nu e mai gingaş înfăşurată,

Decât eşti tu, o, tânără domnită, în rochia aceasta

fermecată!

Iar dacă te întreb: „Care e haina Cea mai aleasă şi mai minunată Pentru obrajii tăi cei rupţi din soare?”

Cu-mi dai răspunsu-atunci, îmbujorată:

„Nu are niciun nume haina ceea.

Pentru că-i sub cămaşa-mi fără pată!”

Atunci eu strig cu deznădejde mare:

„O, ce cămaşa, o, ce blestemată,

De-i pricină-a atâtor răni de moarte!

Am s-o numesc: cămaşa nendurată |”

Au nu eşti tu, o, tânără domniţă,

Cum nu-i pe lume nicio altă fată?

Când le ridici, în mândra-ţi frumuseţe,

*Să tulburi ochii tuturor, pe dată Spun şoldurile-ţi: „Stai! Stai! Nu e bine t Cea care peste noi vrea să se-abată E mult prea grea pentru puterea noastră!’**

Dar dacă mă apropiu, cu-nfocată Şi-adincă rugă, frumuseţea-ţi caldă îmi spune-atunci: „Hai! Fă-o! Fă-o-ndal’a. Ci, când dau să te-ascult, atunci sfiala-ţi îmi strigă-amarnic: „Nu! Nu! Niciodată!”

După ce Hassan rosti versurile acestea, toate cele ce se aflau de faţă rămaseră înmărmurite de harul lui; şi până şi regina, cu toată ciuda ei, nu se putu opri sa nu-i arate preţuirea. Încât, amazoana cea bătrână, ocrotitoarea lui Hassan, se prilejui de întorsătura cea bună pe care o luau lucrurile, spre a încerca să-l ridice iarăşi pe Hassan în bunăvoinţa reginei celei zacaşnice:

— O, sultana mea, te-am amăgit oare atunci când ţi-am spus despre priceperea cea minunată a acestui tânăr la întocmirea de stihuri? Şi nu-i el atâta de gingaş şi de sfios în izvodirile sale? Te rog, dar, sa uiţi cu totul îndrăzneala încercărilor lui, şi să ţi! iei de acuma înainte pe lângă tine ca poet, şi să te slujeşti de harul lui, la ospeţeie şi la prilejurile cele mari!

Regina îi răspunse:

— Da! Mai întâi însă aş vrea să sfârşim cercetarea! Adu numaidecât aici pe sora mea cea mezină!

C; ij<J povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, – tăcu.

Ci într-a şase sute treisprezecea noapte

Urmă:

Şi bătrâna ieşi afară, apoi, într-o clipită, se şi întoarse, ţinând-o de mina pe fata cea mai mică, şi pe care o chema Podoaba-l, urnii, şi care nu era alta decfr Strălucire!

Incit, intraşi şi tu, o, Strălucire, şi nu erai îmbrăcată decât numai cu frumuseţea ta, nepăsătoare la găteli şi la văluri amăgitoare! Da ce ursită plină de năpaste îţi însoţea paşii! Habar nu aveai, ne- ştiind încă ce fusese scris pentru tine în cartea sorţii!

Iar când Hassan, care sta în picioare în mijlocul sălii, o văzu pe Strălucire, dete un ţipăt mare şi căzu la pământ, fără de simţire. Iar Strălucire, dacă auzi strigătul acela, se întoarse şi îl cunoscu pe Hassan. Şi, uluită că îl vedea pe soţul ei pe care îl credea aşa de departe, se întinse cât era de lungă, fără de simţire, răspunzând cu un alt ţipăt la ţipătul lui Hassan.

Dacă văzu acestea, regina Nur Al-Huda nu se mai îndoi o clipă că n-ar fi aceasta sora care ajunsese soţia lui Hassan, şi nu mai putu să-şi prefacă pizma şi mânia. Şi strigă către amazoanele ei:

— Înşfăcaţi-l pe adamitul acesta şi duceţi-l de-l lepădaţi afară din cetate!

Şi străjerele îndepliniră porunca şi îl luară pe Hassan şi se duseră de-l aruncară pe ţărm, afară din cetate. Pe urmă regina se întoarse înspre sora ei, care fusese trezită din leşin, şi ţipă la ea:

— O, dezmăţato! cum ai făcut de l-ai cunoscut pe adamitul acesta? Şi cum de te-ai purtat atâta de nelegiuit, în toate chipurile? Nu numai că te-ai măritat cu el fără îngăduinţa tatălui tău şi a rudelor tale, da l-ai mai şi părăsit pe soţul tău şi ai fugit din casa lui! Şi, în felul acesta, ţi-ai necinstit şi neamul şi fala neamului tău! Or, o ticăloşie ca aceasta nu poate fi spălată decât cu sângele

tău! Şi ţipă către slujitoarele ei: Aduceţi o scară şi spânzuraţi-o de ea pe nelegiuita aceasta, chiar cu pletele ei cele lungi, şi băteţi-o până la sânge cu vergile!

Pe urmă ieşi din sala de primire împreună cu celelalte surori şi se duse în iatacul ei să-i scrie tă- tâne-său, regele, o scrisoare în care îl vestea, cu toate amănuntele ştiute, de povestea cu Hassan şi sora sa, şi îi mai vestea, odată cu necinstea ce se abătuse asupra întregului neam al ginnilor, şi osânda cu care socotise de datoria ei s-o pedepsească pe vinovată. Şi îşi sfârşea scrisoarea cerându-i lui tătâne-său să i răspundă câr mai degrabă, spre a-i spune care so- coate el a fi pedeapsa deplină cu care să fie pedepsită ticăloasa. Şi înmână scrisoarea unei crainice sprintene, care zori s-o ia şi s-o ducă regelui.

Iar când regele citi scrisoarea de la Nur Al-Huda, văzu lumea înnegurându-se dinaintea ochilor lui şi, mâniat până peste marginile mâniei de purtarea fetei lui mezine, îi răspunse fetei celei mai mari că orice pedeapsă este mică faţă de nelegiuirea săvârşită, şi ci vinovata trebuie sa fie^ dată morţii, însă că îi lasă ei întru totul grija de a îndeplini porunca aceasta, după înţelepciunea şi judecata sa.

Or, în vreme ce Strălucire, lăsată în felul acesta pe mâinile surorii ei, gemea spânzurată cu pletele de scară, şi îşi aştepta caznele, Hassan, care fusese aruncat pe ţărm, se trezi până la urmă din leşin; se trezi însă numai spre a cugeta la amarul nenorocirii lui, despre care de altminteri nici habar nu avea cî- tu-i de mare. Ce mai putea el să nădăjduiască? Acuma, când nicio putere nu mai putea să-l ajute, ce mai putea el să încerce, şi pe unde să mai caute vreo ieşire de pe insula aceea blestemată? Şi se ridică, pradă deznădejdii, şi porni să rătăcească de-a lungul mării, nădăjduind încă să afle vreun leac năpastelor lui. Şi atunci îi veniră în minte versurile acestea ale poetului:

Când nu erai decât un sâmbur în sinul cald al mamei tale, în sânu-mi ţi-am durat ursita

. Şi *i-am menit un iile şi-o cale,*

’ în rostul Cugetării Mele Şi peste-a Plângerilor Vale.

Deci lasă-a vieţii întâmplare Să-şi meargă drumul mai departe ■:

Nit poţi sa-ntorci cărarea care fi-a fost menită sa te poarte.

Iar când se-abate peste tine Năpasta unor vremi deşarte,

Tu lasă-i soartei tale grija De-a te-ndrepta în altă parte.

Acest sfat înţelept îi mai însufleţi curajul oleacă lui Hassan, care, rătăcind mai departe la întâmplare pe ţărm, se străduia să-şi închipuie ce s-o fi putut întâmpla pe când era leşinat, şi pentru ce fusese lăsat în părăsire pe prundul mării. Şi, pe când cugeta el în felul acesta, întâlni două copile amazoane, ca de vreo zece anişori, care se băteau pe nisip cu lovituri amarnice de pumni. Şi văzu, nu departe de ele, aruncată pe jos, o tichie de piele, pe care erau scrise nişte chipuri şi nişte litere. Şi se apropie de fetiţele acelea, încercă să le despartă, şi le întrebă pentru care pricină se ceartă. Iar ele îi spuseră că se certau a cui să fie tichia aceea! Atunci Hassan le întrebă dacă nu vroiau să primească a le fi el judecător şi să-l lase să hotărască el a cui să fie tichia. Şi fetiţele primiră, iar Hassan luă de jos tichia şi le spuse:

— Ei bine! am sa arunc o piatră în sus, şi care are să mi-o aducă dintre voi două, aceea are să capete tichia.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasa, tăcu.

Urmă:

Şi fetiţele spuseră:

— Este minunat!

Atunci Hassan lua o piatra de pe prund şi o az- vârli din toate puterile lui cât mai departe. Şi, pe când fetiţele fugeau după piatră, Hassan îşi puse tichia pe cap, de încercare, şi o. Lăsă aşa. Or, peste un timp, fetiţele se întoarseră, iar aceea care găsise piatra strigă:

— Unde eşti, mai omule? Iată, am câştigat!

Şi ajunse la locul unde sta Hassan şi începu să se uite în toate părţile, fără a-l vedea pe acesta. Iar sora ei se uita şi ea la fel de jur-împrejur, în toate părţile, ci nu îl vedea nicăieri. Iar Hassan se întreba: „Doar nu-s oarbe, amazonuţele astea! Cum se face, oare, de nu mă văd?” Şi strigă:

— Sunt aici! Haideţi odată!

Şi micuţele priviră înspre locul de unde venea glasul, ci nu-l văzură pe Hassan; şi li se făcu frică, şi începură să plângă. Iar Hassan se apropie de ele şi le puse mina pe umăr şi le spuse:

— Iacată-mă! De ce plângeţi, micuţelor?

Şi fetiţele ridicară capul, ci nu-l văzură. Şi-aşa de tare se speriara, încât o luară la fugă din toate puterile lor, ţipând amarnic, de parcă ar fi fost fugărite de vreun ginn din soiul celor răufăcători.

Şi Hassan îşi zise atunci: „Nu mai încape nicio îndoiala! Tichia aceasta este fermecată! Şi vraja ei sta în dceca că îl face nevăzut pe cel care o poarta pe cap!” Şi începu sa joace de bucurie, zicându-şi: „Âilah mi-a trimis-o! Căci, cu tichia aceasta pe cap, am sa pot da fuga s-o văd pe soţia mea, tară ca nimenea să mă vadă!” Şi se întoarse pe dată la cetate, şi, ca să se încredinţeze mai bine de virtuţile acelei tichii, vru să-i încerce puterea dinaintea amazoanei celei bătrâne. Şi o căută pe bătr’ână peste tot şi, până la urmă, o găsi într-o odaie din palat, legată în lanţuri, din porunca domniţei, la o verigă înfiptă în perete. Atunci, ca să se încredinţeze că este cu adevărat nevăzut, se apropie de un raft pe care erau rânduite nişte vase de porţelan, şi făcu să cadă pe jos vasul cel mai mare, care căzu şi se sparse la picioarele bătrânei. Iar bătrâna scoase atunci un ţipăt de spaimă, gândind că o fi vreo poznă pe care i-o joacă vreunul dintre efriţii cei răi, credincioşi poruncilor reginei Nur Ai-Huda. Şi se aşeză după datină să rostească descântecele alungatoare de duhuri, şi spuse:

— O, efritule, îţi poruncesc, întru numele săpat pe

gemma de la pecetea lui Soliman, să-mi spui cum te cheamă!

Şi Hassan răspunse:

— Nu sunt niciun efrit, ci sunt cel pe care îl ocroteşti tu, Hassan Al-Bassri! Şi am venit ca să te sâobozesc î

Şi, spunând aceste vorbe, îşi scoase tichia cea năzdrăvană şi se făcu văzut şi cunoscut! Iar bătrâna strigă:

— Of, vai de tine, of, amărâtule Hassane! că tu nu ştii că regina se câieşte că nu te-a dat dintru început morţii, sub^ochii ej, şi nu ştii ca şi-a trimis roabele în toate părţile să te caute, făgăduind un chintal de aur drept răsplată aceleia care te-o aduce îndărăt la ea, mort sau viu! Nu mai zăbovi, dar, nicio clipită, şi scapă-ţi capul cu fuga!

Pe urmă, îi povesti lui Hassan ce cazne cumplite punea la cale regina ca s-o omoare pe sora ei, cu îngăduinţa regelui ginnilor. Ci Hassan răspunse:

— Allah are s-o scape, şi are să ne scape şi pe not pe toţi din mâinile acestei domniţe crunte! Ia ui- tă-te la tichia aceasta! Este fermecată! Şi datorită ei pot să mă fac nevăzut!

Şi bătrâna strigă:

— Slavă lui Allah, o, Hassane, care poate să dea! viaţă şi osemintelor morţilor, şi care ţi-a trimis tichia aceasta spre mântuirea noastră! Grăbeşte-te de mă dezleagă, ca să-ţi arăt chilia unde este închisă soţia ta!

Şi Hassan reteză legăturile în care se afla bătrâna, şi o luă de mână, şi îşi puse pe cap tichia fermecată. Şi pe dată se făcură amândoi nevăzuţi. Iar bătrâna îl duse la temniţa unde zăcea Strălucire, soţia lui, legată cu pletele de o scară şi aşteptându-şi cu fiecare clipită moartea în cazne grele. Şi o auzi cum spunea în şoaptă versurile acestea:

Ce jalnica singurătate!
Ce neagră noapte fără stele!
Vai, ochii mei, lăsaţi să curgă Izvorul lacrimilor mele!

Iubitul meu e-acum departe!
De unde să mai am nădejde,
Când inima mea şi nădejdea-mi Nu-l ştiu pe unde pribegeşte?
O, lacrimile mele, curgeţi
Din ochii-mi arşi, pe mai departe!
Ci o să izbutiţi vreodată Să stingeţi focul ce mă arde?
Iubitule pierdut, o, scumpe,
Te port în suflet şi în gând,
Şi chipul tău nu mi-l va şterge Nici stihul trist de pe morminl!

Şi Hassan, măcar că n-ar fi vrut să se arate aşa, dintr-odată, ca să o ferească de o tulburare prea mare pe soţia lui, nu putu, când o auzi şi când o văzu pe Strălucire, multiubita lui, să mai îndure zbuciumul care îl frământa, ci îşi scoase tichia şi se repezi la ea s-o ia în braţe. Iar ea îl cunoscu, şi se topi la pieptul lui. Iar Hassan, ajutat de bătrână, îi dezlegă legaturile, şi o aduse încetişor la viaţă, şi o luă pe genunchi 1'ăc'ându-i vânt cu mâinile. Iar ea deschise ochii şi, cu lacrimile pe obraji, îl întrebă:

— Ai coborât din cer, ori ai ieşit din sinul pământului? O, soţul meu, vai, vai! ce putem noi împotriva soartei? Ceea ce este scris trebuie sa se întâmple! Grăbeşte-te, dar, şi fugi până a nu fi găsit aici, şi lasă soarta mea să-şi urmeze calea, iar tu întoarce-te pe unde ai venit, ca să nu-mi mai prt- cinuieşti durerea de a te vede şi pe tine căzut pradă cruzimii surorii mele!

Ci Hassan răspunse:

— O, multiubita mea, o, lumină a ochilor mei, am venit ca să te slobozesc şi să te iau cu mine la Bagdad, departe de ţara aceasta crudă!

Ci ea striga:

— Ah, Hassane, ce nesocotinţă mai vrei să săvâr- şeşti? Fie-ţi milă! du-te, şi nu mai spori chinurile mele şi cu cele ale tale!

Ci Hassan răspunse:

— O, strălucire, o sufletul meu, află că n-am să ies din

palatul acesta decât împreuna cu tine şi cu ocrotitoarea noastră, mătuşa cea bună de colea. Şi, de-ai să mă întrebi ce mijloc socot să folosesc, am să-ţi arăt tichia aceasta.

Când povestea ajuo. Se aici, Şeheiezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Urmă:

Şi Hassan îi dete să vadă tichia cea fermecată, o puse pe cap dinaintea ei, pierind numaidecât; pe urmă, îi povesti cum i-o scosese Allah în cale, spre a le fi de mântuire! Şi Strălucire, cu obrajii scăldaţi în lacrimi de bucurie şi de căinţă, îi spuse lui Hassan:

— Ah, toate relele pe care le-am îndurat nu vin decât de la greşeala pe care am săvârşit-o eu, când am părăsit casa noastră din Bagdad, fără de îngăduinţa ta! O, stăpânul meu preaiubit, fie-ţi milă şi cruţă-mă de dojenelile care mi se cuvin, căci văd şi eu acuma că o femeie trebuie să înveţe a şi preţui soţul! Şi iartă-mi greşeala, pentru care mă rog de ispaşă dinaintea lui Allah şi dinaintea ta! Şi încearcă să mă înţelegi cât de cât, întrucât sufletul meu n-a fost în stare să nu asculte de îndemnul care l-a năpădit atunci când a văzut mantia de pene!

Şi Hassan răspunse:

— Pe Allah, o, Strălucire, numai eu sunt vinovat că te-am lăsat singură la Bagdad. Ar fi trebuit să te iau cu mine totdeauna! Da de-acuma-nainte aşa am să fac, poţi să fii liniştită!

Şi, după ce spuse vorbele acestea, o aburcă în circă, o luă şi pe bătrână de mână, şi îşi coperi capul cu tichia. Şi tustrei se făcură nevăzuţi. Şi ieşiră din palat, şi se îndreptară în goana mare înspre cea de a şaptea insulă, unde se aflau ascunşi cei doi copilaşi ai lor, Nasser şi Manssur.

Atunci Hassan, măcar că fu peste poate de tulburat când îşi văzu iarăşi cei doi copii teferi şi sănătoşi, nu vroi să mai piardă vremea cu îmbrăţişări de dragoste, ci pe amândoi micuţii îi încredinţa bătr’î- nei, care îi luă călare

pe umerii ei. Pe urmă, fără a fi văzută de nimeni, Strălucire izbuti să ia trei mantii de pene, noi-nouţe; şi se îmbrăcară cu ele. Pe urma, se luară tustrei de mână şi, părăsind fără părere de rău insulele Wak-Wak, porniră în zbor către Bagdad.

Or, Allah le meni bună pace şi, după o călătorie cu popasuri scurte, ajunseră într-o dimineaţă în Cetatea Păcii. Şi se lăsară pe terasa casei lor, şi coborâră scara, şi intrară în sala unde şedea biata maică a lui Hassan, pe care de mult durerea şi gândurile o betejisera şi o orbiseră aproape de tot. Şi Hassan ascultă o clipită la uşă, şi o auzi în lăuntru pe săraca femeie cum gemea şi cum se jeluia. Atunci, bătu în uşă, şi glasul bătrânei întrebă:

— Cine este la uşă?

Hassan răspunse:

— O, maică a mea, este ursita care vrea să-şi îndrepte asprimile!

La vorbele acestea, mama lui Hassan, neştiind încă dacă nu era o nălucire ori adevăr-adevărat, dete fuga, pe bietele ei picioare, să deschidă uşa. Şi îi văzu pe fiul el Hassan, cu soţia şi cu copiii lui, şi cu amazoana cea bătrână, care sta la spatele lor, cuviincioasă. Şi tulburarea fiind prea tare pentru ea, căzu leşinată în braţele lor. Şi Hassan o ajută să-şi vini iarăşi în simţire, scăldând-o cu lacrimile lui, şi o strânse cu drag la piept. Iar Strălucire veni la ea şi o coperi cu un potop de mângâieri, cerându-i ier tare că se lăsase biruită de pornirea/ei din născare. Pe urmă, o poftiră şi pe Maica-Lăncilor şi i-o înfăţişară ca pe ocrotitoarea şi pe izbavitoarea lor. Şi-atunci Hassan îi povesti maică-si toate întântplă- rile cele de pomină câte le păţise, şi pe care nu ar avea niciun rost să le mai spunem o dată. Şi îl preamăriră laolaltă pe Cel-preaânalt, care le îngăduise sa se vadă iarăşi la un loc.

Şi de-atunci trăiră cu toţii împreună în viaţa cea mai plăcută şi cea mai plina de fericire. Şi, în fiecare an, nu lipsiră o dată să se ducă toţi, cu caravana chemată de daireaua cea vrăjită, să le vadă pe cele şapte domniţe,

surorile lui Hassan, în palatul cel cu bolta verde, de pe Munţii-Norilor.

Şi-aşa că numai după tare mulţi ani veni să-i caute Sfărâmătoarea cea de neoprit a bucuriilor şi a plăcerilor! Ci mărire şi slavă Aceluia carele stăpî- neşte peste împărăţia văzutelor şi a nevăzutelor, Cel pururea viu, Cel veşnic, şi carele nu cunoaşte moarte!

După ce Şeherezada povesti astfel povestea aceasta fără de asemuire, micuţa Doniazada îi sări de gât, şi o sărută pe gură, şi îi zise:

— O, sora mea, ce minunată-i povestea aceasta, şi ce plină de miez, şi ce fermecătoare, şi ce plăcută este! Ah, ce tare mi-e drag de Boboc-de-Trandafir, şi ce rău îmi pare că Hassan nu a luat-o şi pe ea de soţie, laolaltă cu Strălucire!

Iar regele Şahriar spuse:

— Şeherezada, povestea aceasta este uluitoare! Şi era aproape să mă facă să uit o mulţime de treburi pe care, mâine chiar, am să pun să se îndeplinească!

Iar Şeherezada spuse:

Da, o, măria-ta, ci ea nu-i nimic pe lângăcceea pe care vreau să ţi-o mai povestesc, despre bubuitura de pomină.

Iar regele Şahriar strigă:

— Ce tot spui tu, Şeherezada-? Şi ce bubuitură de pomină este aceasta, <le care eu habar nu am?

Şeherezada spuse:

— Este aceea pe care am să i o spun mâiuc regelui, dacă am să mai fiu în viaţă!

Far regele Şahriar îşi zise:.. Hotărât! nn am s-o omor decât după ce are să mă lămurească despre ce-i vorba!”

Iar Şeherezada, în clipita aceea, văzu zorii mijind, şi tăcu sfioasă.

Cuprins

o mie şi una de nopţi

CARTEA CELOR O MIE ŞI UNA DE NOPŢI

în curs de apariţie integrală în «Biblioteca pentru toţi»

Din cuprinsul volumelor următoare (IX—X):

Divanul oamenilor hazlii şi năstruşnici
Povestea adormitului treaz
Dragostea lui Zein Al-Mawassif
Povestea tînărului molîu
Povestea tînărului Nur cu frînca cea vitează
Sfaturile mărinimiei şi ale bunei-purtări
Povestea oglinzii fecioarelor
Povestea lui Aladdin şi a lămpii fermecate
Parabola adevăratei ştiinţe a vieţii
Farizada cea cu zîmbet de trandafir
Povestea lui Kamar şi a priceputei Halima
Povestea pulpei de berbec
Cheile ursitei
Divanul poznelor uşuratice şi ale înţelepciunii vesele

Traducerea integrală, pentru prima oară în limba română, a *Cărţii celor O mie şi una de nopţi* în «Biblioteca pentru toţi» va fi cuprinsă în circa 14 volume

